

Ceny w gospodarce narodowej w latach 2013–2017

Prices in the national economy in 2013–2017

Ceny w gospodarce narodowej w latach 2013–2017

Prices in the national economy in 2013–2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Handlu i Usług
Statistics Poland, Trade and Services Department

Urząd Statystyczny w Opolu, Ośrodek Statystyki Cen
Regional Statistical Office in Opole, Centre for Price Research and Analysis

pod kierunkiem

supervised by

Doroty Turek

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Alke, Anna Bobel, Ryszard Chamernik, Dariusz Dudek, Anna Fidor, Marta Guz, Małgorzata Kaczor, Joanna Kotowska, Bożena Kudelska, Bartosz Kunowski, Janina Kuźmicka, Aneta Kwaśniak, Ewa Machowina, Agnieszka Matulska-Bachura, Irena Małmyszko, Elżbieta Matusiak, Danuta Michoń, Tomasz Pudłowski, Aleksandra Sobocińska, Anna Woźnialis, Andrzej Zasławski, Joanna Zwierzchowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Renata Kolińska, Marek Bartosz

ISSN 1505-6783

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. 208/2019

Przedmowa

Publikacja niniejsza jest kolejną edycją opracowania „Ceny w gospodarce narodowej” wydawanego corocznie przez Główny Urząd Statystyczny, po raz pierwszy w serii „Analizy statystyczne”. Publikacja została opracowana wspólnie przez Departament Handlu i Usług oraz Urząd Statystyczny w Opolu.

Celem publikacji jest przedstawienie zmian cen w latach 2013–2017 dla podstawowych kategorii makroekonomicznych, cen detalicznych, inflacji bazowej, cen producentów: w rolnictwie, w przemyśle, w budownictwie, w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji oraz usług związanych z obsługą działalności gospodarczej, a także cen nieruchomości, relacji cen, cen w handlu zagranicznym, kurs walut i cen w Unii Europejskiej.

Publikacja składa się z części analitycznej oraz uwag metodologicznych, zawierających definicje i objaśnienia podstawowych pojęć. Prezentowane dane zostały opracowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej, przy wykorzystaniu danych pozyskanych z Narodowego Banku Polskiego i starostw powiatowych, a także danych Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej (EUROSTAT).

Szerszy zakres danych liczbowych z obszaru statystyki cen prezentowany jest w Dzielnicowej Bazy Wiedzy Ceny zamieszczonej na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <http://swaid.stat.gov.pl/SitePagesDBW/Ceny.aspx>.

Dziękujemy wszystkim osobom i instytucjom zgłaszającym uwagi, które mogą przyczynić się do kształtowania i wzbogacenia treści kolejnych wydań tej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Dyrektor
Departamentu Handlu i Usług
Głównego Urzędu Statystycznego

Ewa Adach-Stankiewicz

Warszawa/Opole czerwiec 2019 r.

Preface

This publication is the next edition of elaboration „Prices in the national economy” issued annually by Statistics Poland, for the first time in the series „Statistical analyses”. The publication was prepared by Trade and Services Department in cooperation with Statistical Office in Opole.

The aim of the publication is to present price changes in the years 2013–2017 for basic macroeconomic categories, retail prices, core inflation, producer prices: in agriculture, in industry, in construction, in transport, storage and telecommunications, and of services related to business operations, as well as property prices, price relations, prices in foreign trade, exchange rates and prices in the European Union.

The publication consists of the analytical part and methodological notes containing definitions and explanations of the main terms. The data presented were based on the results of public statistics surveys, using data obtained from the National Bank of Poland and powiats, as well as data of the Statistical Office of the European Union (EUROSTAT).

The wider range of numerical data from the scope of price statistics is presented in the Knowledge Database Prices available on the website of Statistics Poland <http://swaid.stat.gov.pl/EN/SitePagesDBW/Ceny.aspx>.

We would like to thank all people and institutions that submit comments that may contribute to shaping and enriching the content of subsequent editions of this publication.

Director
of Statistical Office in Opole

Janina Kuźmicka

Director
of Trade and Services Department
of Statistics Poland

Ewa Adach-Stankiewicz

Warsaw/Opole, June 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	9
List of charts	9
Spis map	12
List of maps	12
Objaśnienia znaków umownych i skróty	13
Symbols and abbreviations	13
Synteza	16
Executive summary	16
Rozdział 1. Podstawowe kategorie makroekonomiczne	18
Chapter 1. Main macroeconomic categories	18
Rozdział 2. Ceny konsumpcyjne	25
Chapter 2. Consumer prices	25
Rozdział 3. Inflacja bazowa	41
Chapter 3. Core inflation	41
Rozdział 4. Ceny producentów	44
Chapter 4. Producer prices	44
4.1. Ceny w rolnictwie	44
4.1. Agricultural prices	44
4.2. Ceny w przemyśle	57
4.2. Industry prices	57
4.3. Ceny w budownictwie	60
4.3. Construction prices	60
4.4. Ceny w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji	64
4.4. Prices of transport, storage and telecommunications	64
4.5. Ceny producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej	70
4.5. Producer prices of business services	70
Rozdział 5. Ceny nieruchomości	73
Chapter 5. Real estate prices	73
Rozdział 6. Relacje cen	78
Chapter 6. Price relations	78
Rozdział 7. Ceny w handlu zagranicznym	85
Chapter 7. Prices in foreign trade	85
Rozdział 8. Kursy walut	98
Chapter 8. Exchange rates	98
Rozdział 9. Ceny w Unii Europejskiej	101
Chapter 9. Prices in the European Union	101
9.1. Ceny konsumpcyjne	101
9.1. Consumer prices	101
9.2. Ceny producentów	106
9.2. Producer prices	106
9.3. Ceny nieruchomości	115
9.3. Real estate prices	115

Uwagi metodyczne	118
Methodological notes	118
1. Ceny konsumpcyjne	118
1. Consumer prices	118
2. Inflacja ba owa	120
2. Core infation	120
3. Ceny producentów	123
3. Producer prices	123
4. Ceny nieruchomości	126
4. Real estate prices	126
5. Ceny w handlu zagranicznym	128
5. Prices in foreign trade	128
6. Ceny w Unii Europejskiej	130
6. Prices in the European Union	130
Podstawowe pojęcia	131
Main terms	131

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Wskaźniki cen podstawowych kategorii makroekonomicznych	18
Table 1. Price indices of main macroeconomic categories	18
Tablica 2. Wskaźniki cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej	24
Table 2. Price indices in selected areas of the national economy	24
Tablica 3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP	26
Table 3. Price indices of consumer goods and services by COICOP divisions	26
Tablica 4. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP	29
Table 4. Weighting system used for calculating prices indices of consumer goods and services by COICOP divisions ...	29
Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych	33
Table 5. Price indices of consumer goods and services by basic groups of households	33
Tablica 6. System wag stosowany w obliczeniach cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych	35
Table 6. Weighting system used for calculating prices of consumer goods and services by basic groups of households	35
Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów COICOP	37
Table 7. Harmonised Indices of Consumer Prices by COICOP divisions	37
Tablica 8. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP	39
Table 8. Weighting system used for calculating Harmonised Indices of Consumer Prices by COICOP divisions	39
Tablica 9. Ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych	40
Table 9. Retail prices of selected foodstuffs	40
Tablica 10. Wskaźniki inflacji bazowej	41
Table 10. Core inflation	41
Tablica 11. Przeciętne ceny skupu ważniejszych ziemiopłodów	45
Table 11. Average procurement prices of major crops	45
Tablica 12. Przeciętne ceny skupu żywca rzeźnego i produktów zwierzęcych	45
Table 12. Average procurement prices of animals for slaughter and of animal products	45
Tablica 13. Przeciętne ceny ważniejszych ziemiopłodów uzyskiwanych przez rolników na targowiskach	50
Table 13. Average prices of major crops received by farmers on marketplaces	50
Tablica 14. Przeciętne ceny zwierząt gospodarskich i produktów zwierzęcych uzyskiwanych przez rolników na targowiskach	50
Table 14. Average prices of farm animals and animal products received by farmers on marketplaces	50
Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo	55
Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture	55
Tablica 16. Wskaźniki cen produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie	56
Table 16. Price indices of goods and services contributing to agricultural investment	56
Tablica 17. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD	57
Table 17. Price indices of sold production of industry by NACE sections	57
Tablica 18. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według głównych grupowań przemysłowych	59
Table 18. Price indices of sold production of industry by main industrial groupings	59
Tablica 19. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	61
Table 19. Price indices of construction and assembly production by PKD divisions	61
Tablica 20. Średnie miary cen za 1m ² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym według lokalizacji	76
Table 20. Average measures per 1m ² of residential premises sold on the primary market by location	76

Tablica 21. Średnie miary cen za 1m ² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacji	77
Table 21. Average measures per 1m ² of residential premises sold on the secondary market by location	77
Tablica 22. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen chleba	80
Table 22. Relations between retail prices of selected foodstuffs and retail prices of bread	80
Tablica 23. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu produktów rolnych	81
Table 23. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of agricultural products	81
Tablica 24. Relacje cen detalicznych oleju napędowego do cen skupu niektórych produktów rolnych	83
Table 24. Relations between retail prices of diesel oil and procurement prices of some agricultural products	83
Tablica 25. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym	85
Table 25. Transaction price indices of foreign trade	85
Tablica 26. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej	87
Table 26. Transaction price indices of foreign trade with the European Union Member States	87
Tablica 27. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy środkowo-Wschodniej	89
Table 27. Transaction price indices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries	89
Tablica 28. Wskaźniki cen rozdysponowania importu według kierunków przeznaczenia zgodnie z BEC	93
Table 28. Price indices of distribution of imports by direction of use by BEC	93
Tablica 29. Wskaźniki cen rozdysponowania importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (BEC)	94
Table 29. Price indices of distribution of imports and exports by Broad Economic Categories (BEC)	94
Tablica 30. Wskaźniki cen importu i eksportu produktów przemysłowych według PKWiU	95
Table 30. Price indices of imports and exports of industrial products by PKWiU	95
Tablica 31. Dynamika kursów niektórych walut obcych (wyrażonych w PI N) w Narodowym Banku Polskim	99
Table 31. Changes of exchange rates of some foreign currency (expressed in PI N) in National Bank of Poland	99
Tablica 32. Wskaźniki cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa	106
Table 32. Price indices of the means of agricultural production (Input)	106
Tablica 33. Wskaźniki cen produktów rolnych	109
Table 33. Price indices of agricultural products (Output)	109
Tablica 34. Wskaźniki cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych	114
Table 34. Producer price indices in industry by main industrial groupings	114

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Zmiany cen podstawowych kategorii makroekonomicznych w stosunku do 2010 r.	19
Chart 1. Changes in prices of main macroeconomic categories compared to 2010	19
Wykres 2. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do 2010 r.	20
Chart 2. Changes in prices of consumer goods and services compared to 2010	20
Wykres 3. Zmiany cen produktów rolnych sprzedawanych oraz towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w stosunku do 2010 r.	21
Chart 3. Changes in prices of solid agricultural products as well as of goods and services purchased by private farms compared to 2010	21
Wykres 4. Zmiany cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej w stosunku do 2010 r.	22
Chart 4. Price changes in selected areas of the national economy compared to 2010	22
Wykres 5. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym w stosunku do 2010 r.	23
Chart 5. Changes in transaction prices of foreign trade compared to 2010	23
Wykres 6. Zmiany cen i wpływ zmian cen grup towarów i usług konsumpcyjnych na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w stosunku do roku poprzedniego	25
Chart 6. Price changes and influence of changes in prices of consumer goods and services groups on total price indices of consumer goods and services compared to the previous year	25
Wykres 7. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych	28
Chart 7. Weighting system used in calculating price indices of consumer goods and services	28
Wykres 8. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	37
Chart 8. Changes in price of consumer goods and services compared to the previous year	37
Wykres 9. Udział grup towarów i usług w wagach przyjętych do obliczeń wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), lecz wyłączonych z obliczeń wskaźników inflacji bazowej	42
Chart 9. Share of goods and services groups in weighting used in calculating price indices of consumer goods and services (CPI) but excluded from calculations of core inflation	42
Wykres 10. Zmiany inflacji bazowej oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	43
Chart 10. Changes in core inflation as well as in prices of consumer goods and services compared to the previous year	43
Wykres 11. Przeciętne ceny skupu pszenicy za 1 dt	46
Chart 11. Average procurement prices of wheat per 100 kg	46
Wykres 12. Przeciętne ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt	47
Chart 12. Average procurement prices of edible potatoes (excluding early kinds) per 100 kg	47
Wykres 13. Przeciętne ceny skupu żywca rzeźnego i mleka krowiego w 2017 r.	49
Chart 13. Average procurement prices of animals for slaughter and cows' milk in 2017	49
Wykres 14. Przeciętne ceny pszenicy za 1 dt na targowiskach	51
Chart 14. Average prices of wheat per 100 kg on the marketplaces	51
Wykres 15. Przeciętne ceny ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt na targowiskach	52
Table 15. Average prices of edible potatoes (excluding early kinds) per 100 kg on the marketplaces	52
Wykres 16. Przeciętne ceny podstawowych owoców za 1 kg na targowiskach w 2017 r.	53
Chart 16. Average prices of major fruit per 1 kg on the marketplaces in 2017.....	53
Wykres 17. Przeciętne ceny kapusty białej za 1 kg na targowiskach	54
Chart 17 Average prices of white cabbages per 1 kg on the marketplaces	54
Wykres 18. Zmiany cen środków produkcji rolnej w stosunku do roku poprzedniego	55
Chart 18. Changes in prices of the means of agricultural production compared to the previous year	55
Wykres 19. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)	58
Chart 19. Shares of sold production of industry by NACE sections (current prices)	58

Wykres 20. Ceny producentów wybranych wyrobów spożywczych w 2017 r.	60
Chart 20. Producer prices of selected food products in 2017	60
Wykres 21. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)	61
Chart 21. Shares of construction and assembly production by NACE divisions (current prices)	61
Wykres 22. Zmiany cen wybranych obiektów budowlanych w stosunku do 2010 r.	62
Chart 22. Changes in prices of selected constructions compared to 2010	62
Wykres 23. Zmiany cen wybranych obiektów drogowych w stosunku do 2010 r.	63
Chart 23. Change of prices of selected road constructions compared to 2010	63
Wykres 24. Zmiany cen budowy wybranych obiektów mostowych w stosunku do roku poprzedniego	64
Chart 24. Change in prices of selected bridge constructions compared to the previous year	64
Wykres 25. Zmiany cen usług transportu i gospodarki magazynowej w stosunku do roku poprzedniego	65
Chart 25. Changes in prices of transportation and storage compared to the previous year	65
Wykres 26. Zmiany cen usług działalności pocztowej i kurierskiej w stosunku do roku poprzedniego	66
Chart 26. Changes in prices of postal and courier activities compared to the previous year	66
Wykres 27. Zmiany cen usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport w stosunku do roku poprzedniego	67
Chart 27. Changes in prices of warehousing and support activities for transportation compared to the previous year	67
Wykres 28. Zmiany cen usług transportu lądowego w stosunku do roku poprzedniego	68
Chart 28. Changes in prices of land transport compared to the previous year	68
Wykres 29. Zmiany cen usług transportu wodnego w stosunku do roku poprzedniego	68
Chart 29. Changes in price of water transport compared to the previous year	68
Wykres 30. Zmiany cen usług telekomunikacji w stosunku do roku poprzedniego	69
Chart 30. Changes in prices of telecommunications compared to the previous year	69
Wykres 31. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen usług transportu i gospodarki magazynowej	70
Chart 31. Weighting system used in calculating price indices of transportation and storage	70
Wykres 32. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	71
Chart 32. Producer price changes of selected business services in 2017 compared to the previous year	71
Wykres 33. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	72
Chart 33. Changes in producer prices of selected business services in 2017 compared to 2010	72
Wykres 34. Zmiany cen lokali mieszkalnych według rodzaju rynku w stosunku do roku poprzedniego	73
Chart 34. Changes in prices of residential premises by kind of market compared to the previous year	73
Wykres 35. Średnie ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku pierwotnym według lokalizacji	74
Chart 35. Average prices of residential premises sold on the primary market by location	74
Wykres 36. Średnie ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku wtórnym według lokalizacji	75
Chart 36. Average prices of residential premises sold on the secondary market by location	75
Wykres 37. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych pracowników oraz wynagrodzeń nominalnych i realnych w stosunku do 2010 r.	78
Chart 37. Changes in prices of consumer goods and services in households of employees and in nominal and real wages and salaries compared to 2010	78
Wykres 38. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów oraz emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w stosunku do 2010 r.	79
Chart 38. Changes in prices of consumer goods and services in households of retirees and pensioners and of retirement pay and pensions from non-agricultural social security system compared to 2010	79
Wykres 39. Relacje cen detalicznych 1 dt mieszanki paszowej dla tuczników do cen skupu niektórych produktów rolnych	82
Chart 39. Relations between retail prices of 100 kg compound feeding stuffs for pokers and procurement prices of some agricultural products	82

Wykres 40. Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej	84
Chart 40. Relations of profitability of pigs fattening	84
Wykres 41. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	86
Chart 41. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2017 compared to the previous year	86
Wykres 42. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	87
Chart 42. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2017 compared to 2010	87
Wykres 43. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	88
Chart 43. Changes in transaction prices of foreign trade with the European Union Member States by SITC sections in 2017 compared to the previous year	88
Wykres 44. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	89
Chart 44. Changes in transaction prices of foreign trade with the European Union Member States by SITC sections in 2017 compared to 2016	89
Wykres 45. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	90
Chart 45. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2017 compared to the previous year	90
Wykres 46. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	91
Chart 46. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2017 compared to 2010	91
Wykres 47. Import i eksport według sekcji SITC w 2017 r. (ceny bieżące)	91
Chart 47. Imports and exports by SITC sections in 2017 (current prices)	91
Wykres 48. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według głównych partnerów w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	92
Chart 48. Changes in transaction prices of foreign trade by major partners in 2017 compared to the previous year	92
Wykres 49. Zmiany cen rozdysponowania importu dla wybranych kierunków przeznaczenia według BEC w 2017 r. w stosunku do 2010 r i 2016 r.	93
Chart 49. Changes in prices of distribution of imports for selected direction of use by BEC in 2017 compared to 2010 and 2016	93
Wykres 50. Rozdysponowanie importu i eksportu według BEC w 2017 r. (ceny bieżące)	95
Chart 50. Distribution of imports and exports by BEC in 2017 (current prices)	95
Wykres 51. Zmiany cen importu i eksportu dla wybranych działów PKWiU w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	96
Chart 51. Changes in prices of imports and exports for selected PKWiU divisions in 2017 compared to the previous year	96
Wykres 52. Zmiany kursów niektórych walut obcych w Narodowym Banku Polskim w stosunku do roku poprzedniego	98
Chart 52. Changes in exchange rates of some foreign currency in National Bank of Poland compared to the previous year	98
Wykres 53. Kursy niektórych walut obcych w Narodowym Banku Polskim	100
Chart 53. Exchange rates of some foreign currency in National Bank of Poland	100
Wykres 54. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	101
Chart 54. Price changes expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices compared to the previous year	101
Wykres 55. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	102
Chart 55. Price changes expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices in the European Union Member States in 2017 compared to 2010	102

Wykres 56. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych według grup towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	103
Chart 56. Changes in prices expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices by consumer goods and services groups in 2017 compared to the previous year	103
Wykres 57. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych w 2017 r.	105
Chart 57. Weighting system used for calculations of the Harmonized Indices of Consumer Prices in 2017	105
Wykres 58. Zmiany cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	107
Chart 58. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in the European Union Member States in 2017 compared to 2010	107
Wykres 59. Zmiany cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	108
Chart 59. Changes in retail prices of the means of agricultural production (Input) in 2017 compared to the previous year	108
Wykres 60. Zmiany cen produktów rolnych w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	110
Chart 60. Changes in prices of agricultural products (Output) in the European Union Member States in 2017 compared to 2010	110
Wykres 61. Zmiany cen produktów rolnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	111
Chart 61. Changes in prices of agricultural products (Output) in 2017 compared to the previous year	111
Wykres 62. Zmiany cen producentów w przemyśle w stosunku do 2010 r.	112
Chart 62. Changes in producer prices in industry compared to 2010	112
Wykres 63. Zmiany cen producentów w przemyśle w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	113
Chart 63. Changes in producer prices in industry in the European Union Member States in 2017 compared to 2010 ...	113
Wykres 64. Zmiany cen producentów usług w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	115
Chart 64. Changes of services producer prices in European Union Member States in 2017 compared to the previous year	115
Wykres 65. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w stosunku do 2010 r.	116
Chart 65. Change in residential properties prices compared to 2010	116
Wykres 66. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.	117
Chart 66. Change in prices of residential properties in the European Union Member States in 2017 compared to 2010	117

Spis map

List of maps

Mapa 1. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego	30
Map 1. Changes in prices of consumer goods and services in 2017 compared to the previous year	30

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak wiarygodnych informacji data not available or not reliable
zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych data revised
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mld bn	miliard billion
%	procent percent
zł PLN	złoty zloty
szt. pc/pcs	sztuka, sztuki piece/pieces
ok. c.	około circa
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona (kwintal, 100 kg) deciton (quintal, 100 kg)
t	tona tonne
mm	milimetr milimetre

Skrót (cd.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (cd.) Meaning (cont.)
m	metr metre
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ml	mililitr millilitre
l	litr litre
hl	hectolitr (100 litrów) hectolitre (100 litres)
m ³	metr sześcienny cubic metre
excl.	excluding
incl.	including
m. in.	między innymi among others
n.e.s.	not elsewhere specific
cif	cena franco granica lub port kraju odbiorcy (łącznie z kosztami) transportu i ubezpieczenia price including costs of insurance and freight
fob	cena franco granica lub port kraju dostawcy free on board
CPI	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych Consumer Price Index
HICP	Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonized Indices of Consumer Prices
ESA	Europejski System Rachunków European System of Accounts
UE EU	Unia Europejska European Union
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
NBP	Narodowy Bank Polski National Bank of Poland
nr No.	numer number
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności National Classification of Activities
NACE	Nomenklatura Działalności we Wspólnocie Europejskiej Statistical Classification of Economic Activities in the European Community

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług Polish Classification of Goods and Services
ECOICOP	Europejska Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu European Classification of Individual Consumption by Purpose
CN	Nomenklatura Scalona Combined Nomenclature
SITC	Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu Standard International Trade Classification
BEC	Klasyfikacja Towarowa Handlu Zagranicznego według Głównych Kategorii Ekonomicznych Classification by Broad Economic Categories
WE	Wspólnoty Europejskie
EC	European Communities
USD	Dolar amerykański
GBP	Funt Brytyjski
CHF	Frank Szwajcarski
EUR	Euro
SEK	Korona szwedzka
CZK	Korona czeska
UAH	Hrywna ukraińska
RUB	Rubel rosyjski

Synteza

Executive summary

W 2017 r. obserwowano szybsze niż przed rokiem tempo wzrostu gospodarczego. Głównym czynnikiem wzrostu pozostał konsumpcyjny popyt krajowy. W podstawowych obszarach gospodarki narodowej notowano wzrost cen. **Wskaźnik cen produktu krajowego brutto** wynosił 101,9 (w 2016 r. – 100,3). Na wyższym poziomie niż w roku poprzednim kształtował się również wskaźnik cen popytu krajowego (101,7 wobec 100,1 w 2016 r.). Ceny spożycia, po spadku o 0,2% przed rokiem, wzrosły o 2,2%. Spadły natomiast ceny nakładów inwestycyjnych o 0,6% (wobec wzrostu 1,1% w 2016 r.). W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik cen produktu krajowego brutto był wyższy o 9,7%, a wskaźnik cen popytu krajowego wzrósł o 8,0%, przy jednoczesnym spadku cen nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle o 0,6%.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. wynosił 102,0 (w 2016 r. – 99,4) i był wyższy od założonego w ustawie budżetowej o 0,7 p.proc. Na wyższy poziom wskaźnika wpłynął zarówno wzrost cen usług (o 2,4%), jak i towarów (o 1,8%). Wzrost cen obserwowano we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem odzieży i obuwia (spadek o 5,2%). Wzrosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 4,2%), ceny towarów i usług dotyczących restauracji i hoteli (o 2,2%), innych towarów i usług (o 2,2%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 1,0%) oraz ceny związane z transportem (o 3,8%), mieszkaniem (o 1,6%), rekreacją i kulturą (o 1,4%), zdrowiem (o 1,2%), edukacją (o 1,2%) i łącznością (o 0,7%). W porównaniu z 2010 r. obserwowano ponad 2-krotnie wyższy wzrost cen usług konsumpcyjnych niż towarów (odpowiednio o: 15,2% i 7,4%).

W 2017 r. wzrosła **siła nabywcza płac** w wyniku szybszego wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw niż cen towarów i usług konsumpcyjnych (5,7% wobec 2,0%). Relatywnie tańsza była większość towarów żywnościowych (z wyjątkiem m.in. olejów i tłuszczów, w tym masła, jaj oraz owoców), odzież i obuwie, towary i usługi dotyczące łączności, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, towary i usługi związane ze zdrowiem, edukacją, rekreacją i kulturą, mieszkaniem, a także towary i usługi w zakresie restauracji i hoteli oraz transportu.

Wskaźnik cen towarowej produkcji rolniczej w 2017 r. był po raz pierwszy od 4 lat wyższy niż rok wcześniej i osiągnął poziom 111,2 (w 2016 r. – 97,6). Ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wzrosły w większym stopniu (o 12,0%) niż ceny towarów i usług przez nich zakupywanych (o 1,9%). Wpłynęło to na korzystny poziom (po raz pierwszy od 2011 r.) wskaźnika relacji cen produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych („nożyce cen”), który wyniósł 110,0 (w 2016 r. –

In 2017, the rate of economic growth was faster than the year before. The main growth factor remained the consumer domestic demand. In the main areas of the national economy, price rises were recorded. The **gross domestic product price index** amounted to 101.9 (in 2016 – 100.3). Also, the domestic demand price index was at the level higher than the year before (101.7 vs. 100.1). Consumption prices, after a fall by 0.2% in the previous year, increased by 2.2%. On the other hand, the investment outlays fell by 0.6% (against 1.1% in 2016). In relation to 2010, the gross domestic product price index increased by 9.7% and the domestic demand price index increased by 8.0%, while the prices of investment outlays for buildings and structures decreased (by 0.6%).

The **price indice of consumer goods and services** amounted to 102.0 in 2017 (in 2016 – 99.4) and was higher than assumed in the budget act by 0.7 percentage points. The higher level of the indicator was influenced both by the increase in prices of services (by 2.4%) and goods (by 1.8%). Prices of all groups of consumer goods and services increased, with the exception of clothing and footwear (prices fell by 5.2%). Prices of food and non-alcoholic beverages increased by 4.2%, prices of goods and services related to restaurants and hotels – by 2.2%, other goods and services – by 2.2%, alcoholic beverages and tobacco products – by 1.0%, prices related to transport – by 3.8%, housing - by 1.6%, recreation and culture - by 1.4%, health – by 1.2%, education – by 1.2% and communication – by 0.7%. In comparison with 2010, the price increase of consumer services was more than twice as high as of goods (by 15.2% and 7.4% respectively).

In 2017, the **purchasing power of wages** increased, because the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector was growing faster than the prices of consumer goods and services (5.7% compared to 2.0%). The majority of food commodities were relatively cheaper (with the exception of, among others, oils and fats, including butter, eggs and fruit), as well as clothing and footwear, communication, alcoholic beverages and tobacco, health-related goods and services, education, recreation and culture, restaurants and hotels, housing and transport.

In 2017, the **agricultural production price index** reached the level of 111.2. For the first time in 4 years it was higher than a year before (in 2016 the index was 97.6). Prices of agricultural products sold by individual farms increased more (by 12.0%) than prices of goods and services purchased by them (by 1.9%). This affected the favourable level (for the first time since 2011) of the index of price relations of sold agricultural products to index of price of goods and services purchased by farmers („price gap”), which amounted to 110.0

99,0). W porównaniu z 2010 r. ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wzrosły o 23,1%, a towarów i usług przez nich zakupywanych – o 14,2%.

Po notowanym w latach 2013–2016 spadku, w 2017 r. wzrósł poziom średniorocznych cen produkcji sprzedanej przemysłu i budowlano-montażowej. **Ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były o 2,9% wyższe (wobec spadku o 0,1% w 2016 r.). Wzrost cen odnotowano we wszystkich sekcjach, w tym największy w górnictwie i wydobywaniu. **Ceny produkcji budowlano-montażowej** wzrosły o 0,6% (przed rokiem spadek – o 0,4%). Wyższe ceny uzyskały podmioty specjalizujące się w robotach budowlanych specjalistycznych, budowie budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej. W stosunku do 2010 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 8,8%, a produkcji budowlano-montażowej były niższe o 2,1%.

W 2017 r. **ceny** uzyskiwane przez podmioty **transportu i gospodarki magazynowej** w stosunku do 2016 r. wzrosły o 0,6% (w 2016 r. – wzrost o 2,1%). Wzrost cen odnotowano we wszystkich działach transportu i gospodarki magazynowej, z wyjątkiem transportu wodnego oraz transportu lotniczego. W odniesieniu do 2010 r. ceny usług oferowanych przez podmioty transportu i gospodarki magazynowej były wyższe o 20,3%.

W **telekomunikacji** nieprzerwanie od kilku lat obserwowany jest spadek cen uzyskiwanych przez podmioty świadczące te usługi. W 2017 r. ceny obniżyły się w porównaniu z 2016 r. o 5,3% (przed rokiem – o 5,8%). W porównaniu z 2010 r. ceny usług telekomunikacyjnych były niższe o 30,9%.

W 2017 r. **ceny lokali mieszkalnych** były o 3,8% wyższe niż przed rokiem (w 2016 r. – o 1,8%). Na rynku pierwotnym ceny wzrosły o 3,2% (w 2016 r. – o 1,1%), podczas gdy na rynku wtórnym o 4,5% (w 2016 r. – o 2,6%). Średnie ceny za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2017 r. na rynku pierwotnym były o 35,9% wyższe niż w przypadku mieszkań sprzedanych na rynku wtórnym. W odniesieniu do 2013 r. ceny lokali mieszkalnych zwiększyły się o 8,3%, przy czym na rynku pierwotnym wzrost ten wyniósł 7,5%, a na rynku wtórnym – 9,4%.

W handlu zagranicznym w 2017 r. **ceny transakcyjne w eksporcie** były wyższe o 1,5% (w 2016 r. – o 0,3%), a w **importie** – o 1,3% (w 2016 r. – spadek o 0,3%). Wskaźnik „terms of trade” osiągnął poziom 100,2 lecz był mniej korzystny niż przed rokiem (w 2016 r. – 100,6). W obrotach towarowych z krajami Unii Europejskiej szybszy wzrost cen towarów eksportowanych niż importowanych wpłynął na wzrost wskaźnika „terms of trade” (102,6 wobec 98,3 w 2016 r.). Odmienne kształtowała się sytuacja w obrotach towarowych z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie wyraźnie szybszy wzrost cen towarów importowanych niż eksportowanych spowodował obniżenie wskaźnika „terms of trade” (do 86,2 wobec 120,5 w 2016 r.). W odniesieniu do 2010 r. ceny transakcyjne w eksporcie wzrosły o 16,0%, a w imporcie – o 11,5%.

(in 2016 – 99.0). In comparison with 2010, prices of agricultural products sold by individual farms increased by 23.1%, and goods and services purchased by them – by 14.2%.

After falling in 2013–2016, in 2017 there was an increase in the average annual prices of sold production of industry, as well as prices of construction and assembly production. The **prices of sold production of industry** were by 2.9% higher (against a 0.1% decrease in 2016). The price raise was recorded in all sections, including the largest in mining and quarrying. The **prices of construction and assembly production** increased by 0.6% (against a 0.4% decrease in 2016). Higher prices were noted in specialized construction works, construction of buildings and civil engineering works. In relation to 2010, the sold industrial production prices increased by 8.8%, and construction and assembly production prices were lower by 2.1%.

In 2017, **prices of transport and storage services** increased by 0.6% compared to 2016 (following an increase of 2.1% in 2016). The price increase was recorded in all transport and storage sectors, with the exception of water transport and air transport. In relation to 2010, the prices of services offered by transport and storage companies were higher by 20.3%.

In **telecommunications**, a decline in prices obtained by entities providing these services has been observed for several years. In 2017, prices dropped by 5.3% compared to 2016 (a year before – by 5.8%). In comparison with 2010, prices of communication services were lower by 30.9%.

In 2017, the **prices of residential premises** were 3.8% higher than a year before (in 2016 – by 1.8%). In the primary market, prices increased by 3.2% (in 2016 – by 1.1%), while in the secondary market by 4.5% (in 2016 – by 2.6%). Average prices for one square meter of usable floor area of residential premises sold in 2017 on the primary market were 35.9% higher than for apartments sold on the secondary market. In relation to 2013, the prices of residential premises increased by 8.3%, whereas in the primary market this increase amounted to 7.5% and in the secondary market – 9.4%.

In foreign trade, **transaction prices in exports** in 2017 were higher by 1.5% than a year before (in 2016 they increased by 0.3%), and in import – by 1.3% (in 2016 they decreased by 0.3%). The „terms of trade” index reached the level of 100.2 but was less favourable than a year before (100.6 in 2016). In trade in goods with the European Union countries, a faster increase in the prices of exported rather than imported goods influenced the increase in the „terms of trade” index (102.6 against 98.3 in 2016). The situation in commodity turnover with the countries of Central and Eastern Europe was different, where the clearly higher growth in the prices of imported goods than exported caused the reduction of the „terms of trade” index (to 86.2 against 120.5 in 2016). With reference to 2010, transaction prices in exports increased by 16.0%, and in imports – by 11.5%.

Rozdział 1

Chapter 1

Podstawowe kategorie makroekonomiczne

Main macroeconomic categories

W 2017 r. obserwowano szybsze niż przed rokiem tempo wzrostu gospodarczego. Wzrost cen obserwowano we wszystkich podstawowych obszarach gospodarki narodowej. Głównym czynnikiem wzrostu pozostawał konsumpcyjny popyt krajowy, przy nieznacznym wpływie eksportu netto.

In 2017, the rate of economic growth was faster than the year before. Price increase was observed in all main areas of the national economy. The main growth factor remained the consumer domestic demand, with a slight impact on the net export.

Tablica 1. Wskaźniki cen podstawowych kategorii makroekonomicznych

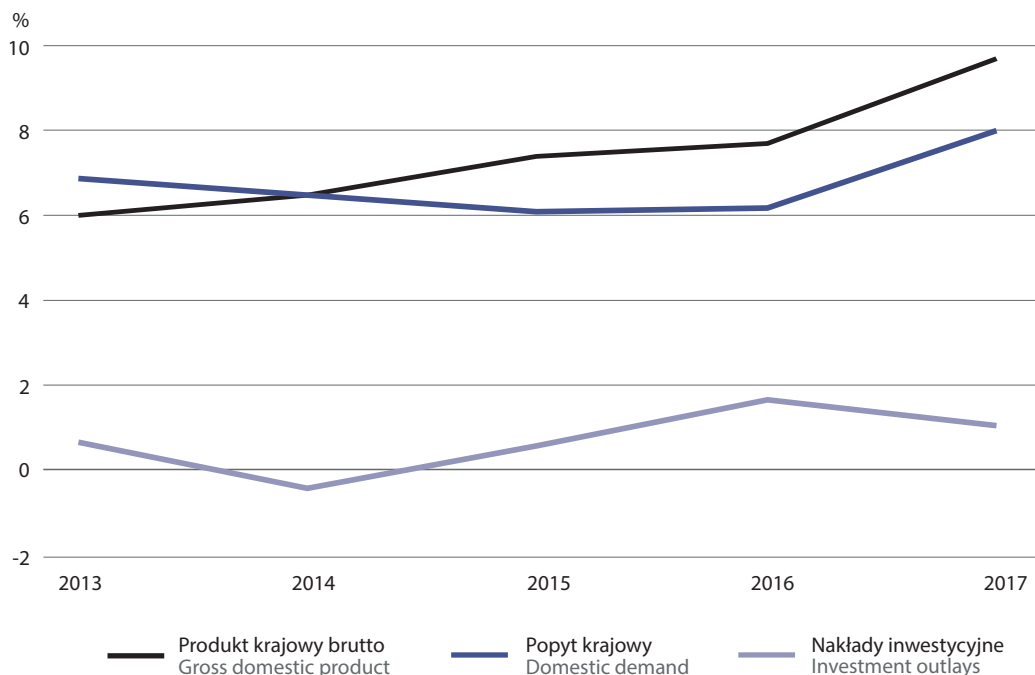
Table 1. Price indices of main macroeconomic categories

Wyszczególnienie Specific tion	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010= = 100	2015= = 100	
Produkcja globalna Output	100,1	100,0	99,1	99,8	102,3	109,9	102,1
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	99,8	99,5	97,7	99,8	103,0	109,9	102,8
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	100,3	100,5	100,8	100,3	101,9	109,7	102,2
Popyt krajowy Domestic demand	99,9	99,6	99,6	100,1	101,7	108,0	101,8
spożycie final onsumption expenditure	100,4	99,9	99,5	99,8	102,2	110,3	102,0
w tym spożycie w sektorze gospodarstw domo- wych of which households sector	100,4	99,8	98,8	99,5	102,1	109,1	101,6
akumulacja gross capital formation	97,7	98,8	100,3	101,0	100,3	100,4	101,3
w tym nakłady brutto na środki trwałe of which gross fi ed capital formation	97,8	99,0	100,4	101,0	100,1	101,1	101,1
Nakłady inwestycyjne Investment outlays	98,8	98,9	101,0	101,1	99,4	101,1	100,5
w tym budynki i budowle of which buildings and structures	98,8	99,1	99,6	99,8	100,6	99,4	100,4

Wskaźnik cen produktu krajowego brutto wyniósł 101,9 (w 2016 r. – 100,3). Na wyższym poziomie niż w roku poprzednim kształtował się również wskaźnik cen popytu krajowego (101,7 wobec 100,1). Ceny spożycia, po spadku o 0,2% przed rokiem, wzrosły o 2,2%. Spadły natomiast ceny nakładów inwestycyjnych o 0,6% (wobec wzrostu 1,1% w 2016 r.). W odniesieniu do 2010 r. najbardziej wzrosły ceny spożycia (o 10,3%), produkcji globalnej i zużycia pośredniego po 9,9%, przy jednoczesnym spadku cen nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle (o 0,6%).

The gross domestic product price index amounted to 101.9 (in 2016 – 100.3). Also, the domestic demand price index was at the level higher than the year before (101.7 vs 100.1). Consumption prices, after a fall by 0.2% in the previous year, increased by 2.2%. On the other hand prices of investment outlays fell by 0.6% (against their increase by 1.1% in 2016). In relation to 2010, the prices of consumption rose (by 10.3%), as well as those of global production and intermediate consumption increased by 9.9%, while the prices of investment outlays for buildings and structures decreased (by 0.6%).

Wykres 1. Zmiany cen podstawowych kategorii makroekonomicznych w stosunku do 2010 r.
 Chart 1. Changes in prices of main macroeconomic categories compared to 2010

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 102,0 (w 2016 r. – 99,4) i był wyższy od założonego w ustawie budżetowej o 0,7 p.proc. Na wyższy poziom wskaźnika wpłynął zarówno wzrost cen usług (o 2,4%), jak i towarów (o 1,8%). Wzrost cen obserwowano we wszystkich grupach cen towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem odzieży i obuwia (spadek o 5,2%). Wzrosły ceny związane z transportem – o 3,8%, mieszkaniem – o 1,6%, rekreacją i kulturą – o 1,4%, zdrowiem – o 1,2% i łącznie – o 0,7% (w 2016 r. ich spadek wyniósł odpowiednio o: 4,6%, 0,6%, 1,9%, 0,8% i 0,8%). Szybciej niż w 2016 r. rosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych (4,2% wobec 0,8%), ceny towarów i usług dotyczących restauracji i hoteli (2,2% wobec 1,4%), innych towarów i usług (2,2% wobec 1,6%), edukacji (1,2% wobec 0,8%) oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (1,0% wobec 0,7%). W porównaniu z 2010 r. obserwowano ponad 2-krotnie wyższy wzrost cen usług konsumpcyjnych niż towarów (odpowiednio o: 15,2% i 7,4%).

W 2017 r. średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych było wyższe od obserwowanego przez rok i wyniosło 0,17% (wobec 0,07% w 2016 r.), przy czym najwyższe tempo wzrostu odnotowano w I i IV kwartale odpowiednio 0,20% i 0,40%, a w II i III kwartale ceny podwyższano w średnim miesięcznym tempie po 0,03%. Najwyższe średnie miesięczne tempo wzrostu cen zanotowano w zakresie żywności i napojów bezalkoholowych (0,44%), restauracji i hoteli (0,23%) oraz użytkowania mieszkania lub domu i nośników

The consumer goods and service prices index was 102.0 (in 2016 – 99.4) and was higher by 0.7% than that assumed in the budget act. The higher level of the index was affected by both the rise in service prices (by 2.4%) and in goods prices (by 1.8%). The growth of prices was observed in all groups of consumer goods and services, except for clothes and footwear (fall by 5.2%). There was the rise in prices of: transport – by 3.8%, housing – by 1.6%, recreation and culture – by 1.4%, health – by 1.2% and communications – by 0.7% (in 2016, there was their fall by, respectively: 4.6%, 0.6%, 1.9%, 0.8% and 0.8%). Prices of food and non-alcoholic beverages rose faster than in 2016 (4.2% vs 0.8%), also prices of goods and services in restaurants and hotels (2.2% vs 1.4%), other goods and services (2.2% vs 1.6%), education (1.2% vs 0.8%) and alcoholic beverages and tobacco products (1.0% versus 0.7%) rose faster than in 2016. When compared to 2010, there was the more than twofold rise in consumer service prices than in prices of goods (15.2% and 7.4%, respectively).

In 2017, the average monthly growth rate of consumer prices was higher than in the previous year and amounted to 0.17% (against 0.07% in 2016), with the highest growth rate in the first and fourth quarters 0.20%, respectively and 0.40%, and in the second and third quarter, prices were increased at an average monthly rate of 0.03%. The highest average monthly price growth rate was recorded in the area of food and non-alcoholic beverages (0.44%), restaurants and hotels (0.23%) and housing water electri-

energii (0,21%). Spadek natomiast wystąpił w odzieży i obuwiu (0,23%) oraz transporcie (0,07%).

Zmiany cen wprowadzone w 2016 r. wpłynęły na podwyższenie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. o 1,0%.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczony metodą średniej ruchomej wzrósł o 1,6%, podczas gdy w 2016 r. obniżył się o 0,2% (przeciętnie w Unii Europejskiej wzrost odpowiednio o: 1,7% i 0,2%). W porównaniu z 2010 r. wskaźnik był o 9,4% wyższy (przeciętnie w UE – o 10,1%).

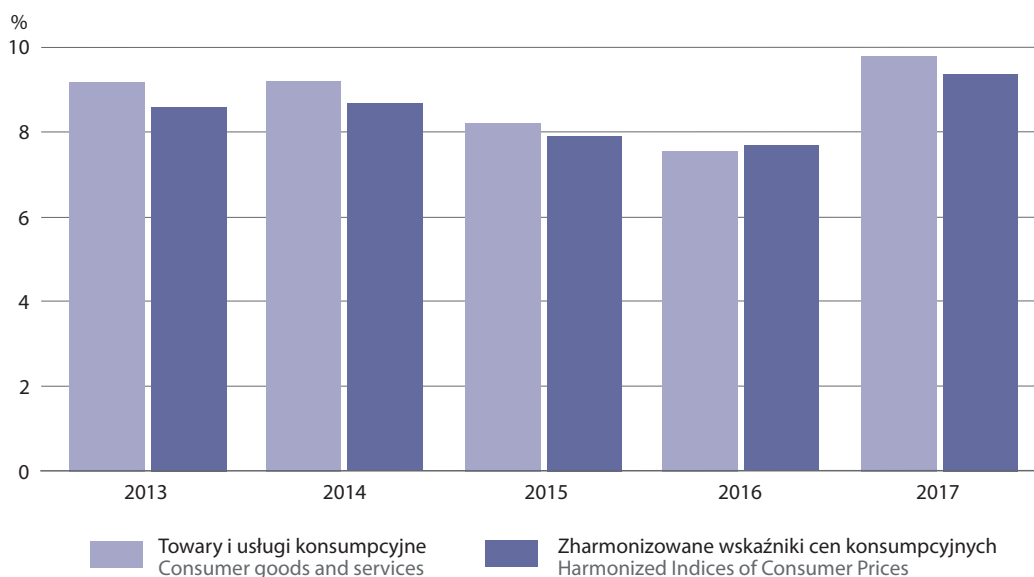
city gas and other fuels (0.21%). On the other hand, the fall occurred in clothing and footwear (0.23%) and transport (0.07%).

Price changes introduced in 2016 influenced the increase in the consumer price index in 2017, by 1.0%.

The Harmonised Index of Consumer Prices (HICP), calculated by the moving average method, increased by 1.6%, while in 2016 it fell by 0.2% (the average growth in the European Union by: 1.7% and 0.2%, respectively). When compared to 2010, the index was higher by 9.4% (on average in the EU – by 10.1%).

Wykres 2. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do 2010 r.

Chart 2. Changes in prices of consumer goods and services compared to 2010

W wyniku szybszego wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw niż cen towarów i usług konsumpcyjnych (5,9% wobec 2,0%), w 2017 r. wzrosła siła nabywczą płac. Relatywnie tańsza była większość towarów żywnościowych (w tym m.in. mąka pszenna, kasze i ziarna zbóż, ryż, makarony i produkty makaronowe, pieczywo, warzywa, ryby i owoce morza, mięso oraz cukier), odzież i obuwie, towary i usługi dotyczące łączności, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, towary i usługi związane ze zdrowiem, edukacją, rekreacją i kulturą, mieszkaniem, a także towary i usługi w zakresie restauracji i hoteli oraz transportu. Zmniejszenie siły nabywczą płac obserwowano natomiast w odniesieniu m.in. do olejów i tłuszczów (w tym masła), jaj oraz owoców.

W 2017 r. wyraźnie poprawiły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej dla producentów rolnych. Wskaźnik cen towarowej produkcji rolniczej wzrósł o 11,2%, podczas gdy

In 2017, as a result of the faster growth in average monthly gross remunerations in the business sector than in consumer goods and service prices (5.9% vs 2.0%), the purchasing power of remunerations increased. The majority of foodstuffs was relatively cheaper (including, inter alia, wheat flour, cereals and cereal grains, rice, pasta and pasta products, bread, vegetables, fish and seafood, meat and sugar), so were clothes and footwear, communications goods and services, alcoholic beverages and tobacco products, goods and services related to health, education, recreation and culture, housing, as well as goods and services in the field of restaurants, hotels and transport. The reduction in the purchasing power of remunerations was observed, inter alia, with respect to oils and fats (including butter), eggs and fruit.

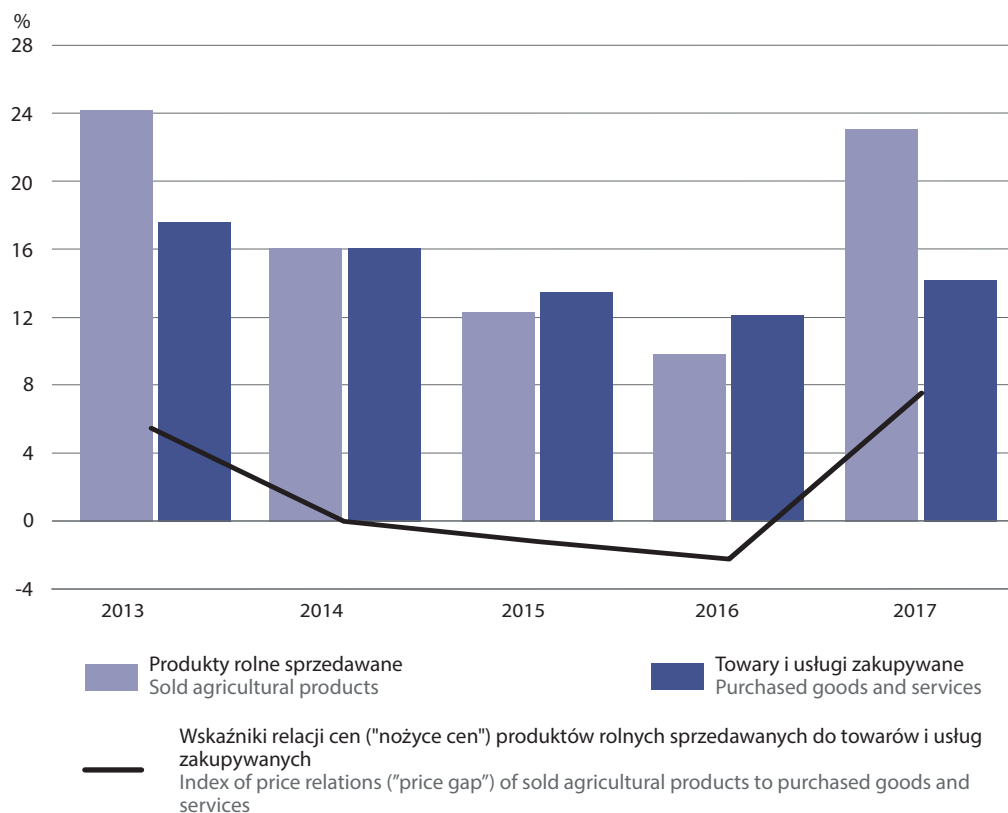
In 2017, the market conditions of agricultural production for agricultural producers were clearly improved. The price index of agricultural market output rose by 11.2%,

w 2016 r. obniżył się o 2,4%. Notowano wyższe ceny zarówno produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne – o 12,0%, jak i towarów i usług przez nich zakupowanych – o 1,9% (w 2016 r. spadek odpowiednio o: 2,1% i 1,2%). Jednak w wyniku szybszego wzrostu cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników niż cen towarów i usług przez nich nabywanych, na korzystnym poziomie (po raz pierwszy od 2011 r.) kształtował się wskaźnik „nożyc cen” i wynosił 110,0. W porównaniu z 2010 r. ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wzrosły o 23,1%, a towarów i usług przez nich zakupowanych – o 14,2%.

while in 2016 it fell by 2.4%. Higher prices were recorded for both agricultural products sold by individual farms – by 12.0% and for goods and services they purchased – by 1.9% (in 2016, the fall by 2.1% and 1.2%, respectively). However, as a result of the faster rise in prices of agricultural products sold by farmers than in prices of goods and services purchased by them, there was a favourable level (for the first time since 2011) of the “price gap” index and it amounted to 110.0. When compared to 2010, prices of agricultural products sold by individual farms rose by 23.1% and of goods and services purchased by them – by 14.2%.

Wykres 3. Zmiany cen produktów rolnych sprzedawanych oraz towarów i usług zakupowanych przez gospodarstwa indywidualne w stosunku do 2010 r.

Chart 3. Changes in prices of sold agricultural products as well as of goods and services purchased by private farms compared to 2010

Po notowanym w latach 2013–2016 spadku, w 2017 r. wzrósł poziom średniorocznych cen produkcji sprzedanej przemysłu i budowlano-montażowej. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu były o 2,9% wyższe (wobec spadku o 0,1% w 2016 r.). Wzrost cen odnotowano we wszystkich sekcjach, w tym największy w górnictwie i wydobywaniu. Ceny produkcji budowlano-montażowej wzrosły o 0,6% (przed rokiem – spadek o 0,4%). Wyższe ceny uzyskały podmioty realizujące roboty budowlane specjalistyczne, budowy

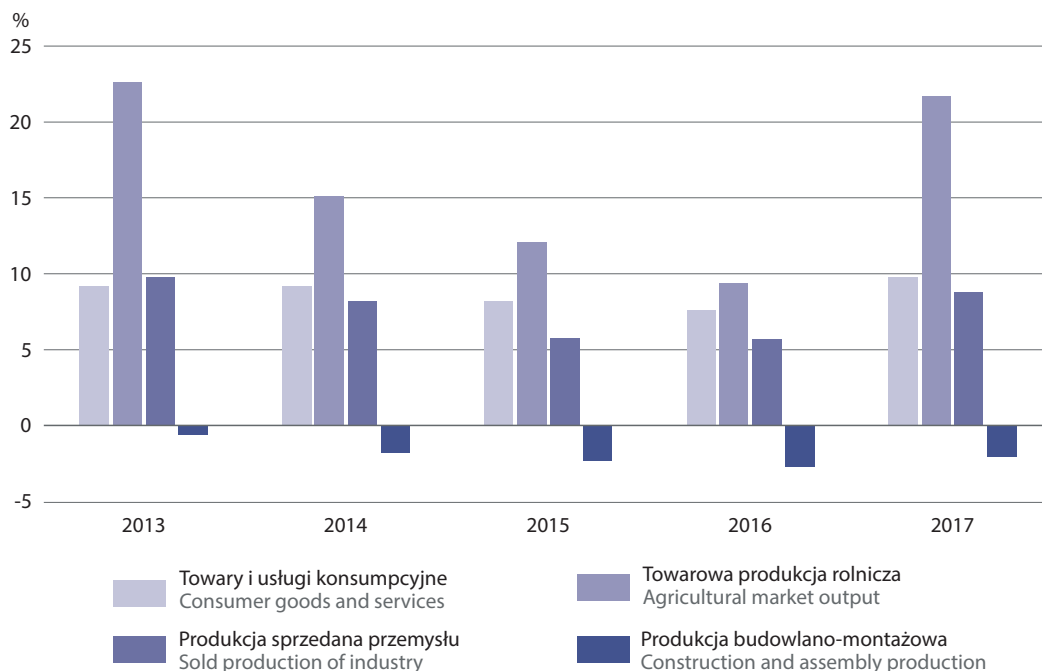
After the fall recorded in the years 2013–2016, the level of average annual prices of sold production of industry and construction and assembly production increased in 2017. Prices of sold production of industry were by 2.9% higher (compared to the fall by 0.1% in 2016). The price growth was recorded in all sections, the largest in mining and quarrying. Prices of construction and assembly production rose by 0.6% (a fall by 0.4% in the previous year). Higher prices were obtained by entities implementing specialised in specialized

budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Od 2010 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 8,8%, a produkcji budowlano-montażowej spadły o 2,1%.

construction activities, construction of buildings and civil engineering. Since 2010, prices of sold production of industry have increased by 8.8% and construction and assembly production prices have fallen by 2.1%.

Wykres 4. Zmiany cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej w stosunku do 2010 r.

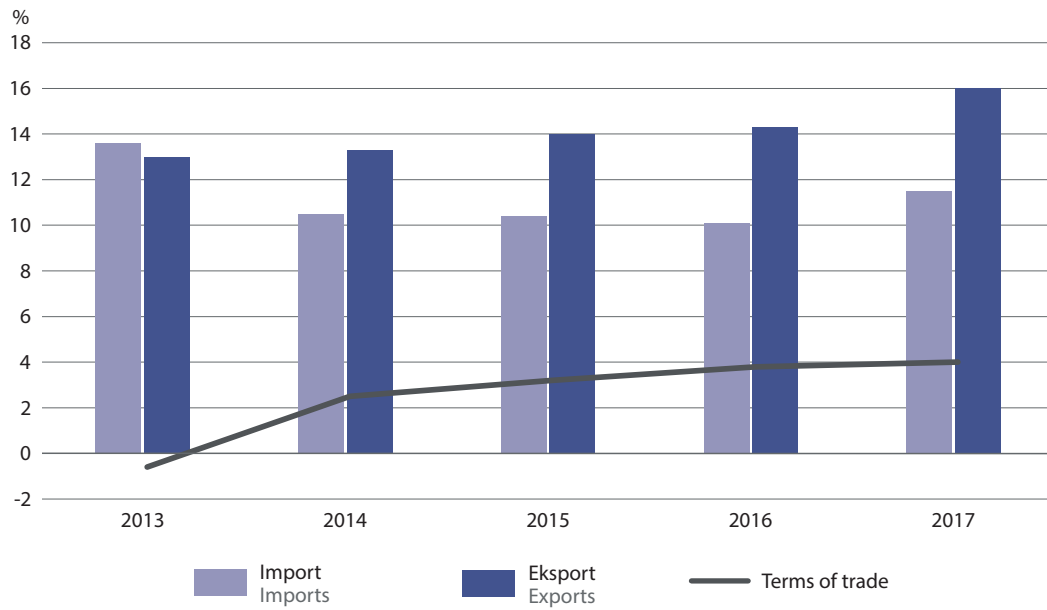
Chart 4. Price changes in selected areas of the national economy compared to 2010

W wyniku wzrostu cen transakcyjnych zarówno w eksporcie (o 1,5%), jak i w imporcie (o 1,3%) mniej korzystnie kształtował się wskaźnik „terms of trade” (100,2 wobec 100,6 w 2016 r.). W obrotach towarowych z krajami Unii Europejskiej szybszy wzrost cen towarów eksportowanych niż importowanych wpłynął na wzrost wskaźnika „terms of trade” (102,6 wobec 98,3). Odmienne kształtowała się sytuacja w obrotach towarowych z krajami Europy środkowo-Wschodniej, gdzie wyraźnie szybszy wzrost cen towarów importowanych niż eksportowanych spowodował obniżenie wskaźnika „terms of trade” (86,2 wobec 120,5). W odniesieniu do 2010 r. ceny transakcyjne w eksporcie wzrosły o 16,0%, a w imporcie – o 11,5%.

As a result of the growth in transaction prices both in export (by 1.5%) and in import (by 1.3%), the “terms of trade” index was less favourable (100.2 vs 100.6 in 2016). In trade with the European Union countries, the faster rise in prices of exported goods than of imported goods resulted in rise in the “terms of trade” index (102.6 vs 98.3). The situation in trade with the Central and Eastern European countries was different, where the significantly faster rise in prices of imported goods than of exported goods resulted in a reduction in the “terms of trade” index (86.2 vs 120.5). In relation to 2010, transaction prices in export increased by 16.0% and in import – by 11.5%.

Wykres 5. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym w stosunku do 2010 r.
Chart 5. Changes in transaction prices of foreign trade compared to 2010

Tablica 2. Wskaźniki cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej

Table 2. Price indices in selected areas of the national economy

Wyszczególnienie Specific tion	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010= = 100	2015= = 100	
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	100,9	100,0	99,1	99,4	102,0	109,8	101,4
towary goods	100,5	99,4	98,2	98,9	101,8	107,4	100,7
w tym towary nieżywnościowe of which non-foodstuff goods	99,1	98,9	97,6	97,5	100,5	101,5	98,0
usługi services	102,0	101,6	101,4	100,8	102,4	115,2	103,2
Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonized Index of Consumer Prices	100,8	100,1	99,3	99,8	101,6	109,4	101,4
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do: Index of price relations (“price gap”) of sold agricultural products to:							
towarów i usług zakupywanych purchased goods and services	99,1	94,8	98,8	99,0	110,0	107,6	108,9
towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej pro- dukcji rolniczej i inwestycyjne purchased goods and services for current agricultural production and investment	99,1	95,1	99,1	99,1	110,0	106,8	109,0
Produkcja sprzedana przemysłu Sold production of industry	98,7	98,5	97,8	99,9	102,9	108,8	102,8
Produkcja budowlano-montażowa Construction and assembly production	98,2	98,8	99,5	99,6	100,6	97,9	100,2
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	103,7	102,3	103,5	102,1	100,6	120,3	102,7
Telekomunikacja Telecommunications	92,1	94,0	96,5	94,2	94,7	69,1	89,2
Import ^a – cif Imports ^a – cif	98,3	97,3	99,9	99,7	101,3	111,5	101,0
Eksport ^a Exports ^a	100,8	100,3	100,6	100,3	101,5	116,0	101,8
„Terms of trade”	102,5	103,1	100,7	100,6	100,2	104,0	100,8

a Ceny transakcyjne.

a Transaction prices.

Rozdział 2

Chapter 2

Ceny konsumpcyjne

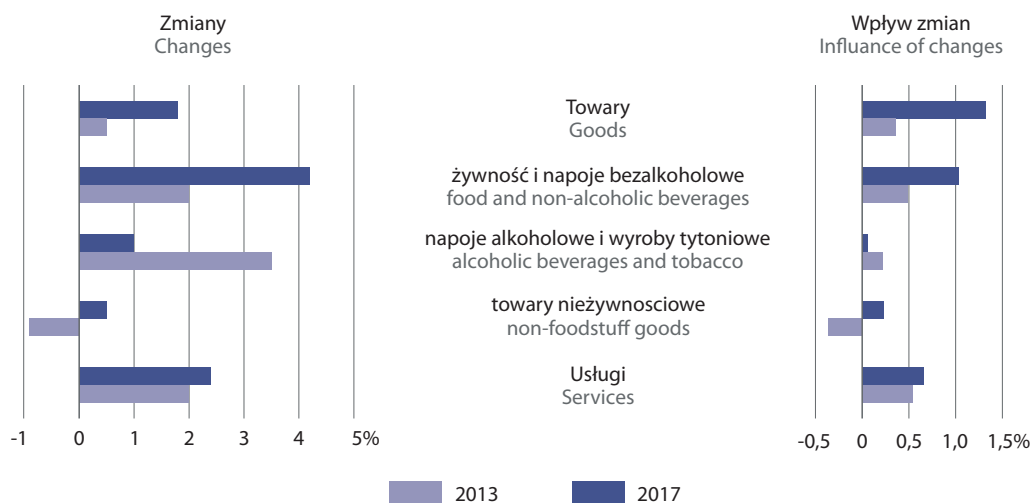
Consumer prices

Po dwóch kolejnych latach spadków cen (o 0,9% w 2015 r. oraz 0,6% w 2016 r.) w 2017 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły o 2,0%. Średnioroczny wskaźnik cen konsumpcyjnych był wyższy od założonego w ustawie budżetowej o 0,7 p.proc. W 2017 r. ceny usług wzrosły o 2,4%, a towarów o 1,8%.

After two consecutive years of price falls (by 0.9% in 2015 and 0.6% in 2016), **prices of consumer goods and services** rose by 2.0% in 2017. Average annual consumer price index was higher by 0.7% than those assumed in the budget act. In 2017, prices of services rose by 2.4% and of goods by 1.8%.

Wykres 6. Zmiany cen i wpływ zmian cen grup towarów i usług konsumpcyjnych na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w stosunku do roku poprzedniego

Chart 6. Price changes and influence of changes in prices of consumer goods and services groups on total price indices of consumer goods and services compared to the previous year

W 2017 r. w porównaniu z 2010 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły przeciętnie o 9,8%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost cen o 1,4%.

In 2017, compared to 2010, prices of consumer goods and services increased, on average, by 9.8%, while in relation to 2015 there was a price growth by 1.4%.

Tablica 3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP

Table 3. Price indices of consumer goods and services by COICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	100,9	100,0	99,1	99,4	102,0	109,8	101,4
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	102,0	99,1	98,3	100,8	104,2	114,7	105,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	103,5	103,7	101,2	100,7	101,0	119,3	101,7
Odzież i obuwie Clothing and footwear	95,1	95,3	95,2	95,6	94,8	73,8	90,6
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	102,0	101,4	100,7	99,3	101,9	118,4	101,2
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	100,8	99,9	99,7	99,9	100,3	105,2	100,2
Zdrowie Health	101,8	100,2	101,9	99,2	101,2	112,4	100,4
Transport Transport	98,2	97,7	91,1	95,4	103,8	99,8	99,0
Łączność Communication	91,7	100,2	101,9	99,2	100,7	93,6	99,9
Rekreacja i kultura Recreation and culture	102,8	101,0	100,7	98,1	101,4	105,6	99,5
Edukacja Education	99,7	96,2	101,1	100,8	101,2	106,5	102,0
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	102,2	101,4	101,3	101,4	102,2	116,7	103,6
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	100,7	99,8	99,9	101,6	102,2	110,1	103,8

W 2017 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 4,2% (wobec wzrostu o 0,8% w 2016 r.), przy czym ceny żywności były wyższe o 4,6% (wobec wzrostu cen w 2016 r. o 1,0%), a napojów bezalkoholowych – o 1,1% (wobec spadku cen przed rokiem o 0,2%). W 2017 r. najbardziej podrożało masło (o 31,0%). Więcej niż w 2016 r. konsumenci płacili również za owoce (o 8,0%) oraz produkty z grupy „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 5,9%, w tym jaja – o 12,9%, jogurty, śmietana, napoje i desery mleczne – o 5,9%, sery i twarogi – o 5,0% oraz mleko – o 2,9%). Wzrosły ceny cukru (o 5,5%) oraz mięsa (przeciętnie o 4,8%, w tym mięsa wieprzowego – o 8,6%, wędlin – o 4,5%, mięsa wołowego – o 2,9%, mięsa drobiowego – o 2,1% oraz mięsa cielęcego – o 1,9%). Droższe były również ryby i owoce morza (o 3,4%), warzywa i tłuszcze roślinne (po 2,9%) oraz pieczywo (o 2,7%). Więcej niż w 2016 r. płacono także za makarony i produkty makaronowe (o 2,0%), czekoladę (o 1,8%) oraz ryż (1,7%). Ceny mąki pozostały na poziomie notowanym w 2016 r. Na wzrost

In 2017, prices of food and non-alcoholic beverages rose by 4.2% (when compared to a rise by 0.8% in 2016), whereby prices of food went up by 4.6% (against a price rise by 1% in 2016) and of non-alcoholic beverages by 1.0% (against a price fall by 1.1% in the previous year). In 2017, prices of butter rose most (by 31.0%). More than in 2016, consumers also paid for fruit (by 8.0%) and products from the group “milk, cheese and eggs” (on average, by 5.9%, including eggs – by 12.9%, yoghurt, cream, beverages and milk desserts – by 5.9%, cheese and cottage cheese – by 5.0% and milk – by 2.9%). There was a rise in prices of sugar (by 5.5%) and meat (on average, by 4.8%, including pork – by 8.6%, cold meats – by 4.5%, beef – by 2.9%, poultry meat – by 2.1%, and veal – by 1.9%). More expensive were also fish and seafood (by 3.4%), vegetables and vegetable fats (by 2.9% each) and bread (by 2.7%). More than in 2016, consumers paid also for pasta and pasta products (by 2.0%), chocolate (by 1.8%) and rice (1.7%). Prices of flour remained at the level recorded in 2016.

cen napojów bezalkoholowych wpłynęły podwyżki cen kaka i czekolady w proszku (o 3,0%), kawy (o 2,8%), herbaty (o 2,6%), soków owocowych i warzywnych (o 0,8%) oraz wód mineralnych lub źródłanych (o 0,4%).

W 2017 r. wyroby tytoniowe podrożały o 2,8%, a napoje alkoholowe o 0,2% (w 2016 r. odnotowano odpowiednio wzrost o 3,1% i spadek o 0,6%).

Mniej niż w 2016 r. konsumenci płacili za odzież (o 5,9%) oraz za obuwie (o 4,1%), wobec obniżek odpowiednio o 5,2% i 3,2% obserwowanych w 2016 r.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem w 2017 r. wyniósł 1,6% (wobec obserwowanego w 2016 r. spadku o 0,6%). Podrożało użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (o 1,9%). Zanotowano wzrost opłat za wywóz śmieci (o 4,0%), zaopatrywanie w wodę (o 2,2%) oraz usługi kanalizacyjne (o 1,9%). Podniesiono również opłaty za najem mieszkania (o 3,1%). Ceny nośników energii były wyższe niż w 2016 r. (przeciętnie o 1,6%, w tym opał – o 4,8%, energia elektryczna – o 2,5%, przy spadku cen gazu – o 1,3% i energii cieplnej – o 0,4%).

Towary i usługi związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego podrożały o 0,3%. Więcej niż w 2016 r. płacono za usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 3,4%), artykuły włókiennicze (o 1,4%), meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy (o 0,8%). Mniej niż w 2016 r. płacono natomiast za urządzenia gospodarstwa domowego (o 1,4%), a także środki czyszczące i konserwujące (o 0,1%).

Opłaty związane ze zdrowiem w 2017 r. były wyższe przeciętnie o 1,2% (wobec spadku o 0,8% w 2016 r.). Wzrosły ceny usług lekarskich (o 4,0%), stomatologicznych (o 3,5%), urządzeń i sprzętu terapeutycznego oraz usług szpitalnych (po 2,0%), a także usług sanatoryjnych (o 0,8%). Potaniały natomiast wyroby farmaceutyczne (o 0,3%).

W 2017 r. ceny w zakresie transportu były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 3,8% (po spadku o 4,6% w 2016 r.), głównie w wyniku wzrostu cen paliw do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 7,2%, w tym gazu ciekłego – o 15,5%, oleju napędowego – o 7,8%, a benzyny – o 5,6%). Ceny usług transportowych podwyższono o 2,3%. Samochody osobowe sprzedawano po cenach o 4,5% niższych niż w 2016 r.

Opłaty związane z łącznością były wyższe w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego o 0,7% (wobec spadku o 0,8% w 2016 r.). Więcej niż w 2016 r. konsumenci płacili za usługi pocztowe (o 2,7%). Ceny usług telekomunikacyjnych były wyższe przeciętnie o 0,9%. W wyniku wprowadzanych w 2017 r. nowych ofert odnotowano wzrost cen usług telekomunikacyjnych oferowanych w pakiecie (o 7,8%), przy utrzymujących się na poziomie notowanym w poprzednim roku cenach usług telefonii stacjonarnej oraz spadku cen

The increase in prices of non-alcoholic beverages resulted from rises in prices of cocoa and chocolate powder (by 3.0%), coffee (by 2.8%), tea (by 2.6%), fruit and vegetable juices (by 0.8%) and mineral or spring waters (by 0.4%).

In 2017, tobacco went up in price by 2.8% and alcoholic beverages by 0.2% (in 2016, respectively, a rise by 3.1% and a fall by 0.6% were recorded).

Less than in 2016, consumers paid for clothing (by 5.9%) and footwear (by 4.1%), against falls by 5.2% and 3.2%, respectively, in 2016.

The average price rise for housing-related goods and services in 2017 was 1.6% (when compared to a fall by 0.6% observed in 2016). Housing, water, electricity, gas and other fuels went up in price (by 1.9%). There was an increase in charges for refuse disposal fees (by 4.0%), water supply (by 2.2%) and sewage services (by 1.9%). Charges for renting a flat also increased (by 3.1%). Prices of energy carriers were higher than in 2016 (on average, by 1.6%, including fuel – by 4.8%, electricity – by 2.5%, with a fall in prices of gas – by 1.3% and heat energy – by 0.4%).

Goods and services related to furnishings, household equipment and routine household maintenance went up in price by 0.3%. More than in 2016, consumers paid for housekeeping services (by 3.4%), textile articles (by 1.4%), furniture, decorative articles, lighting equipment (by 0.8%). Less than in 2016, they paid for household appliances (by 1.4%), as well as for cleaning and maintenance agents (by 0.1%).

Health-related charges in 2017 were higher, on average, by 1.2% (when compared to a fall by 0.8% in 2016). There was an increase in prices of medical services (by 4.0%), dental services (3.5%), therapeutic equipment and devices and hospital services (2.0%), as well as of sanatorium services (by 0.8%). In contrast, pharmaceutical products went down in price (by 0.3%).

In 2017, prices of transport were higher when compared to the previous year by 3.8% (after a fall by 4.6% in 2016), mainly as a result of a rise in prices of fuels for private means of transport (on average by 7.2%, including liquid gas – by 15.5%, diesel oil – by 7.8% and gasoline – by 5.6%). Prices of transport services rose by 2.3%. Passenger cars were sold at prices lower by 4.5% than in 2016.

Communication-related charges were higher by 0.7% in 2017 when compared to the previous year (against a fall by 0.8% in 2016). More than in 2016, consumers paid for postal services (2.7%). Prices of telecommunications services rose, on average, by 0.9%. As a result of new offers introduced in 2017 there was a price rise in bundled telecommunications services (by 7.8%), while prices of landline telephony services remained at the level recorded in the previous years and there was a fall in prices of the Internet services (by 7.6%) and

usług internetowych (o 7,6%) i usług telefonii komórkowej (o 0,5%). Sprzęt telekomunikacyjny potaniał o 8,3%.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą w 2017 r. wyniósł 1,4% (wobec spadku o 1,9% w 2016 r.). Odnotowano wzrost cen gazet i czasopism (o 6,0%). Więcej niż w 2016 r. konsumenci płacili za turystykę zorganizowaną (przeciętnie o 4,2%, w tym za granicą – o 5,4%, a w kraju – o 3,0%). W 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim droższe były również artykuły piśmienne, malarskie, kreślarskie (o 1,4%). Ceny książek obniżyły się o 5,3%, w tym podręczników – o 13,2%. W 2017 r. potaniał także sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 2,4%) oraz opłaty radiowo-telewizyjne (o 1,9%).

Opłaty dotyczące edukacji w porównaniu z 2016 r. podwyższono o 1,2% (po wzroście o 0,8% w 2016 r.).

Ceny w zakresie restauracji i hoteli były wyższe w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego o 2,2% (po wzroście o 1,4% w 2016 r.).

Spośród innych towarów i usług, więcej niż w 2016 r. płacono za ubezpieczenia (o 8,8%), opiekę społeczną (o 4,8%), usługi finansowe świadczone przez banki i inne instytucje (o 4,1%) oraz usługi fryzjerskie, kosmetyczne i pielęgnacyjne (o 2,9%). W 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się natomiast ceny artykułów do higieny osobistej i kosmetyków (o 0,2%).

of mobile telephony services (by 0.5%). Telecommunications equipment went down in price by 8.3%.

The average annual rise in prices of recreational and cultural goods and services in 2017 was 1.4% (against a fall by 1.9% in 2016). There was a rise in prices of newspapers and magazines (by 6.0%). More than in 2016, consumers paid for package holidays (on average, by 4.2%, including international – by 5.4%, and domestic – by 3.0%). In 2017, stationery, painting and drawing articles were more expensive (by 1.4%) in comparison with the previous year. Prices of books fell by 5.3%, including textbooks – by 13.2%. In 2017, audio-visual, photographic and information equipment went down in price (by 2.4%), so did radio/TV charges (by 1.9%).

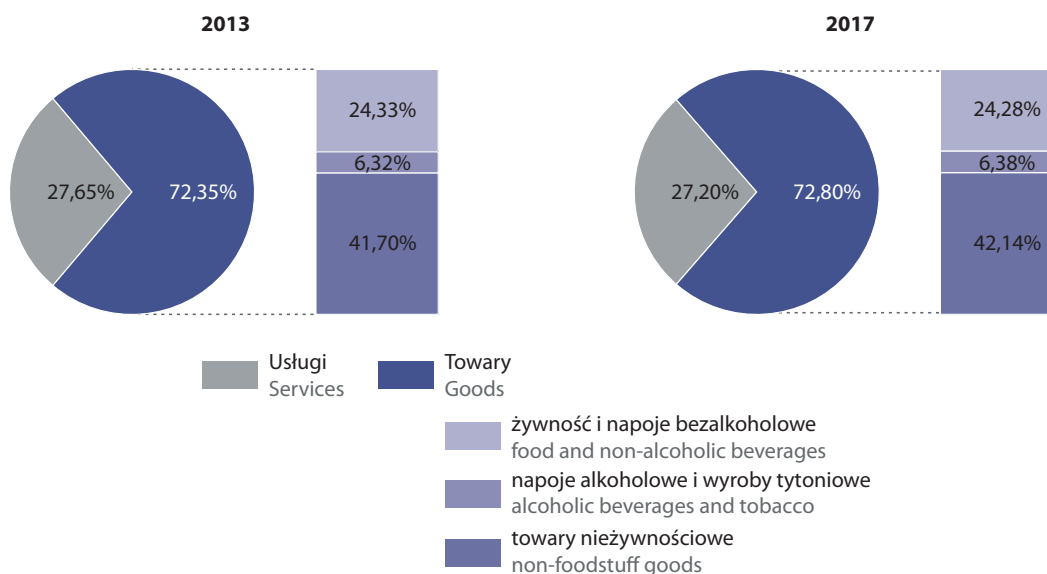
Education fees, when compared to 2016, rose by 1.2% (after a rise by 0.8% in 2016).

Prices regarding restaurants and hotels were higher in 2017 when compared to the previous year by 2.2% (after a rise by 1.4% in 2016).

Among miscellaneous goods and services, more than in 2016 consumers paid for insurance (by 8.8%), social protection (by 4.8%), financial services provided by banks and other institutions (by 4.1%) as well as hairdressing, cosmetic and care services (by 2.9%). In 2017, compared to the previous year, prices of personal hygiene products and cosmetics fell (by 0.2%).

Wykres 7. System wag stosowany w obliczenia wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych

Chart 7. Weighting system used in calculating price indices of consumer goods and services

System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych oparty jest na danych o wydatkach gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok sprawozdawczy, uzyskanych z badania budżetów gospodarstw domowych.

W 2017 r. w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych w badaniu cen towarów i usług konsumpcyjnych prowadzonym wzrósł m.in. udział wydatków w zakresie rekreacji i kultury, żywności i napojów bezalkoholowych, odzieży i obuwia oraz restauracji i hoteli. Obniżył się natomiast m.in. udział wydatków w zakresie użytkowania mieszkania lub domu i nośników energii oraz transportu.

The weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services is based on the data on household expenses for purchasing consumer goods and services from the year preceding the reporting year. This expenditure data has been obtained from the household budget survey.

In 2017, in consumer expenses of households in the price survey conducted the share of expenses for recreation and culture, food and non-alcoholic beverages, clothing and footwear, and restaurants and hotels, increased. However, the share of expenses for housing, water, electricity, gas and other fuels, as well as transport decreased.

Tablica 4. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP

Table 4. Weighting system used for calculating prices indices of consumer goods and services by COICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	24,33	24,64	24,36	24,04	24,28
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	6,32	6,56	6,53	6,56	6,38
Odzież i obuwie Clothing and footwear	4,79	5,02	5,35	5,47	5,68
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	20,84	21,70	21,06	21,04	20,53
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	4,62	4,59	4,85	4,99	5,14
Zdrowie Health	5,03	5,22	5,20	5,45	5,56
Transport Transport	9,42	9,24	9,02	8,72	8,63
Łączność Communication	4,11	5,41	5,28	5,27	5,20
Rekreacja i kultura Recreation and culture	7,89	6,36	6,42	6,63	6,89
Edukacja Education	1,17	1,17	1,04	1,01	0,97
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	6,36	4,56	5,24	5,04	5,23
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	5,12	5,53	5,65	5,78	5,51

Zwiększył się w 2017 r. udział wydatków gospodarstw domowych na odzież i obuwie, zdrowie oraz dotyczących wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (największy od 2011 r.). Zmniejszył się w tym okresie udział wydatków na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii, transport i edukację.

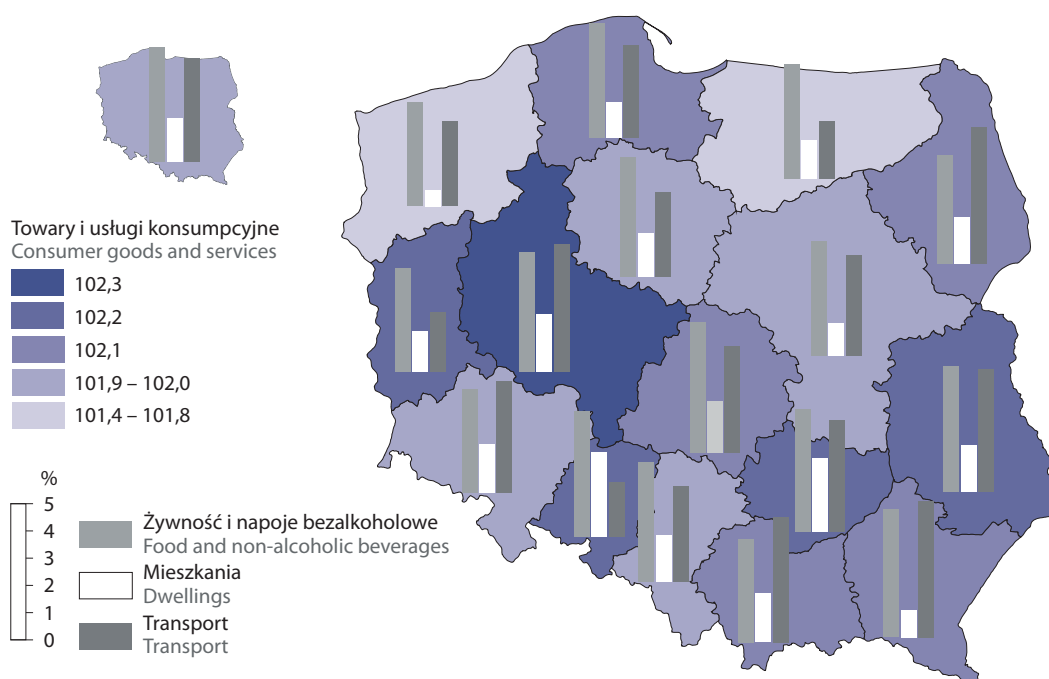
In 2017, household expenses on clothing and footwear, health, as well as furnishings, household equipment and routine household maintenance increased and its share in the total consumer expenditure was the largest since 2011. The share of expenses on housing, water, electricity, gas and other fuels, transport and education decreased in this period.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2017 r. wykazał znaczne **zróźnicowanie regionalne**. Najwyższy wzrost cen zaobserwowano w województwie wielkopolskim (o 2,3%), a także w województwach: lubelskim, lubuskim, opolskim i świętokrzyskim (po 2,2%). Z kolei najniższy wzrost cen w 2017 r. odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (o 1,4%) i warmińsko-mazurskim (o 1,6%).

The total price index of consumer goods and services in 2017 showed a considerable **regional differentiation**. The highest price rise was observed in the Wielkopolskie Voivodeship (by 2.3%), as well as in the voivodeships: Lubelskie, Lubuskie, Opolskie and Świętokrzyskie (by 2.2% each). In turn, the lowest price rise in 2017 was recorded in the voivodeships: Zachodniopomorskie (by 1.4%) and Warmińsko-Mazurskie (by 1.6%).

Mapa 1. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Map 1. Changes in prices of consumer goods and services in 2017 compared to the previous year

W 2017 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły (przeciętnie w kraju – o 4,2%) najbardziej w województwach: łódzkim (o 4,8%) i podkarpackim (o 4,7%). Najniższe wzrosty cen odnotowano w województwach: dolnośląskim, lubuskim, małopolskim i zachodniopomorskim (po 3,8%).

In 2017, prices of food and non-alcoholic beverages rose (on average in the country – by 4.2%), mostly in the voivodeships: Łódzkie (by 4.8%) and Podkarpackie (by 4.7%). The lowest price growths were recorded in the voivodeships: Dolnośląskie, Lubuskie, Małopolskie and Zachodniopomorskie (by 3.8% each).

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe najbardziej podrożały w województwach kujawsko-pomorskim, łódzkim (po 1,8%) oraz lubuskim (o 1,6%) (przeciętnie w kraju – o 1,0%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w zachodniopomorskim (o 0,2%) i świętokrzyskim (o 0,3%). W województwie małopolskim ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych były niższe niż w 2016 r. o 0,1%.

Alcoholic beverages and tobacco went up in price the most in the voivodeships: Kujawsko-Pomorskie, Łódzkie (by 1.8% each) and Lubuskie (by 1.6%) (on average in the country – by 1.0%). The slowest price rise rate was observed in the voivodeships: Zachodniopomorskie (by 0.2%) and Świętokrzyskie (by 0.3%). In the Małopolskie Voivodeship, prices of alcoholic beverages and tobacco were lower than in 2016 by 0.1%.

W 2017 r. ceny odzieży i obuwia były w Polsce niższe niż w roku poprzednim przeciętnie o 5,2%. Największe spadki cen zaobserwowano w województwach: opolskim,

In 2017, prices of clothing and footwear were lower in Poland than in the previous year, on average, by 5.2%. The biggest price falls were observed in the following voivo-

śląskim (po 6,9%) i dolnośląskim (o 6,8%). Najwolniejsze tempo spadku cen odnotowano w województwach: lubuskim (o 2,1%), podlaskim (o 3,1%) i małopolskim (o 3,2%).

Opłaty związane z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośniki energii podrożały w kraju przeciętnie o 1,9%, przy czym najwyższy wzrost cen w tym zakresie odnotowano w województwie opolskim (o 3,9%), świętokrzyskim (o 3,0%) oraz w lubelskim i wielkopolskim (po 2,4%). Konsumenci najmniej odczuli podwyżki w województwach: zachodniopomorskim (o 0,9%), podkarpackim (o 1,0%), mazowieckim, pomorskim (po 1,5%) oraz lubuskim (o 1,6%).

Obserwowano regionalne zróżnicowanie zmian cen w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wzrost cen wystąpił w 11 województwach i ich spadek w trzech kolejnych. W dwóch województwach ceny pozostały na poziomie notowanym w 2016 r. Przeciętnie w kraju ceny wzrosły o 0,3%. Najwyższe tempo wzrostu cen zarejestrowano w województwach: świętokrzyskim (o 1,5%), podkarpackim (o 1,4%) oraz kujawsko-pomorskim i lubuskim (po 0,8%). Obniżki odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (o 0,8%), śląskim (o 0,5%) oraz lubelskim (o 0,1%).

W 2017 r. opłaty związane ze zdrowiem wzrosły (przeciętnie w kraju – o 1,2%) najbardziej w województwach: lubuskim (o 2,6%), małopolskim (o 2,3%) i pomorskim (o 1,9%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwach: warmińsko-mazurskim (o 0,2%) oraz w kujawsko-pomorskim, podkarpackim i podlaskim (po 0,6%).

W 2017 r. ceny w zakresie transportu były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 3,8%, przy czym najbardziej wzrosły one w województwach: podkarpackim i podlaskim (po 5,0%), wielkopolskim (o 4,7%), małopolskim (o 4,6%) i lubelskim (o 4,5%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwach: opolskim (o 2,0%), warmińsko-mazurskim (o 2,1%) i lubuskim (o 2,2%).

Towary i usługi związane z łącznością podrożały w 2017 r. (przeciętnie w kraju o 0,7%), w tym najbardziej w województwach: pomorskim (o 1,5%), warmińsko-mazurskim (o 1,3%), lubuskim (o 1,2%) i mazowieckim (o 1,1%). Nieznaczny wzrost cen zaobserwowano w lubelskim i podkarpackim (o 0,1%), a także łódzkim (o 0,2%) i opolskim (o 0,3%).

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą w 2017 r. wyniósł 1,4%. Najszybciej ceny rosły w województwie mazowieckim (o 2,7%), opolskim (o 2,4%) i świętokrzyskim (o 2,0%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwach: podlaskim (o 0,9%), śląskim i zachodniopomorskim (po 1,0%) oraz dolnośląskim kujawsko-pomorskim (po 1,1%). W województwie lubelskim ceny w zakresie rekreacji i kultury nieznacznie spadły (o 0,1%).

deships: Opolskie, Śląskie (by 6.9% each) and Dolnośląskie (by 6.8%). The slowest price fall tempo was recorded in the voivodeships: Lubuskie (by 2.1%), Podlaskie (by 3.1%) and Małopolskie (by 3.2%).

Charges associated with housing, water, electricity, gas and other fuels went up in price, on average, by 1.9% in the country, with the highest price growth recorded in the voivodeships: Opolskie (by 3.9%), Świętokrzyskie (by 3.0%), Lubelskie and Wielkopolskie (by 2.4% each). Price increases were least noticeable by consumers in the voivodeships: Zachodniopomorskie (by 0.9%), Podkarpackie (by 1.0%), Mazowieckie, Pomorskie (by 1.5% each) and Lubuskie (by 1.6%).

The regional variation in price developments has been noted in the area of furnishings, household equipment and routine household maintenance – there was a price rise in 11 voivodeships and a price fall in three other voivodeships. In two voivodeships, prices remained at the level recorded in 2016. On average, prices in the country increased by 0.3%. The highest price rise rate was recorded in the following voivodeships: Świętokrzyskie (by 1.5%), Podkarpackie (by 1.4%) and Kujawsko-Pomorskie and Lubuskie (by 0.8% each). Price reductions were recorded in the voivodeships: Zachodniopomorskie (by 0.8%), Śląskie (by 0.5%) and Lubelskie (by 0.1%).

In 2017, health-related charges rose (on average in the country by 1.2%), most in the voivodeships: Lubuskie (by 2.6%), Małopolskie (by 2.3%) Pomorskie (by 1.9%). The slowest price rise rate was observed in the voivodeships: Warmińsko-Mazurskie (by 0.2%) and Kujawsko-Pomorskie, Podkarpackie and Podlaskie (by 0.6% each).

In 2017, prices of transport were higher when compared to the previous year by 3.8%, they rose most in the following voivodeships: Podkarpackie, Podlaskie (by 5.0% each), Wielkopolskie (by 4.7%), Małopolskie (by 4.6%) and Lubelskie (by 4.5%). The slowest price rise rate was observed in the voivodeships: Opolskie (by 2.0%), Warmińsko-Mazurskie (by 2.1%) and Lubuskie (by 2.2%).

Communication-related goods and services went up in price in 2017 (on average in the country by 0.7%), they rose most in the following voivodeships: Pomorskie (by 1.5%), Warmińsko-Mazurskie (by 1.3%), Lubuskie (by 1.2%) and Mazowieckie (by 1.1%). A slight price rise was observed in the voivodeships: Lubelskie and Podkarpackie (by 0.1%), as well as Łódzkie (by 0.2%) and Opolskie (by 0.3%).

The average annual price rise for recreational and cultural goods and services in 2017 amounted to 1.4%. Prices rose fastest in the Mazowieckie (by 2.7%), Opolskie (by 2.4%) and Świętokrzyskie (by 2.0%) Voivodeships. The slowest price rise rate was observed in the voivodeships: Podlaskie (by 0.9%), Śląskie and Zachodniopomorskie (by 1.0% each), Dolnośląskie and Kujawsko-Pomorskie (by 1.1% each). In the Lubelskie Voivodeship, prices for recreation and culture slightly fell (by 0.1%).

Opłaty dotyczące edukacji w porównaniu z 2016 r. podwyższono przeciętnie w kraju o 1,2%, przy czym podwyżki te najbardziej odczuwane były w województwach: lubelskim (o 2,6%), warmińsko-mazurskim (o 2,4%) oraz pomorskim (o 1,9%). W niewielkim stopniu opłaty te wzrosły również w województwach: śląskim i zachodniopomorskim (po 0,9%), wielkopolskim (o 0,7%) oraz w województwie małopolskim (o 0,1%).

Ceny w zakresie restauracji i hoteli były przeciętnie w kraju wyższe w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego o 2,2%. Największy wzrost odnotowano w województwach: dolnośląskim, świętokrzyskim (po 3,1%), lubuskim, małopolskim (po 2,8%) oraz lubelskim i pomorskim (po 2,6%). Najniższe wzrosty cen odnotowano w województwach: opolskim (o 1,4%), łódzkim (o 1,5%) i śląskim (o 1,7%).

System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw wykazuje znaczne zróżnicowanie regionalne. We wszystkich województwach najbardziej znaczący udział ma żywność i napoje bezalkoholowe, najwyższe wydatki zaobserwowano w województwach: podkarpackim, podlaskim i zachodniopomorskim. Znacząco mniejszy udział tej kategorii w wydatkach ogółem zaobserwowano w województwie mazowieckim.

Największy udział w wydatkach na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe odnotowano w województwie pomorskim, lubuskim, śląskim i warmińsko-mazurskim. Najmniejszy udział tej grupy zaobserwowano w województwie świętokrzyskim.

W 2017 r. znacząco większe wydatki z zakresu odzieży i obuwi zarejestrowano w województwie podkarpackim. Mniejszy udział zaobserwowano natomiast w województwach: lubuskim, opolskim i śląskim.

W zakresie wydatków związanych z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikach energii największy udział zaobserwowano w województwach: wielkopolskim, małopolskim oraz warmińsko-mazurskim, a najmniejszy wystąpił w województwach: lubelskim i opolskim. Najwyższy udział w strukturze wydatków w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego odnotowano zaś w województwie lubelskim. Znacznie mniejszy udział tej kategorii w wydatkach ogółem zarejestrowano w województwach: zachodniopomorskim i wielkopolskim.

W 2017 r. największym udziałem w wydatkach na zdrowie charakteryzowało się województwo świętokrzyskie. Mniejsze udziały w tej kategorii zaobserwowano w województwach: zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim oraz kujawsko-pomorskim.

W zakresie transportu najwyższe wydatki zarejestrowano w województwach: opolskim oraz lubelskim. Najniższy udział wydatków w tej kategorii odnotowano w województwie zachodniopomorskim. W ramach grupy łączność województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się najwyższą wagą

Education fees, when compared to 2016, rose on average in the country by 1.2%, with the rise most noticeable in the following voivodeships: Lubelskie (by 2.6%), Warmińsko-Mazurskie (by 2.4%) Pomorskie (by 1.9%). Those fees rose to a small extent also in the voivodeships: Śląskie and Zachodniopomorskie (by 0.9% each), Wielkopolskie (by 0.7%) and in Małopolskie (by 0.1%).

Prices regarding restaurants and hotels were, on average in the country, higher in 2017 when compared to the previous year by 2.2%. The largest growth was noted in the voivodeships: Dolnośląskie, Świętokrzyskie (by 3.1% each), Lubuskie, Małopolskie (by 2.8% each), Lubelskie and Pomorskie (by 2.6% each). The lowest price growths were recorded in the voivodeships: Opolskie (by 1.4%), Łódzkie (by 1.5%) and Śląskie (by 1.7%).

The weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services by voivodeships shows a considerable regional differentiation. In all voivodeships, food and non-alcoholic beverages have the most significant share, the highest expenses were observed in the voivodeships: Podkarpackie, Podlaskie and Zachodniopomorskie. The significantly lower share of this category in the total expenses was observed in the Mazowieckie Voivodeship.

The largest share of expenses for alcoholic beverages and tobacco was recorded in the voivodeships: Pomorskie, Lubuskie, Śląskie and Warmińsko-Mazurskie. The lowest share of this group was observed in the Świętokrzyskie Voivodeship.

In 2017, significantly higher expenses for clothing and footwear were recorded in the Podkarpackie Voivodeship. The lower share was observed in the voivodeships: Lubuskie, Opolskie and Śląskie.

In terms of housing, water, electricity, gas and other fuels, the largest share of expenses appeared in the voivodeships: Wielkopolskie and Warmińsko-Mazurskie, and the lowest share – in the voivodeships: Lubelskie and Opolskie. The highest share in the structure of expenses for furnishings, household equipment and routine household maintenance was recorded in the Lubelskie Voivodeship. The significantly lower share of this category in the total expenses was recorded in the voivodeships: Zachodniopomorskie and Wielkopolskie.

In 2017, the largest share in health-related expenses was characteristic of the Świętokrzyskie Voivodeship. Smaller shares in this category were observed in the voivodeships: Zachodniopomorskie, Warmińsko-Mazurskie and Kujawsko-Pomorskie.

In the field of transport, the highest expenses were recorded in the voivodeships: Opolskie and Lubelskie. The lowest share of expenses in this category was recorded in the Zachodniopomorskie Voivodeship. Within the communications group, the Zachodniopomorskie Voivodeship is characterised by the highest weight out of all voivodeships.

na tle wszystkich województw. Najmniejszy udział dla tej grupy wydatków zanotowano w województwach: łódzkim oraz mazowieckim.

Na rekreację i kulturę największe wydatki obserwowano w województwach: mazowieckim, śląskim oraz łódzkim, a najmniejsze w województwach świętokrzyskim oraz podkarpackim.

Na edukację najwyższe wydatki odnotowano w województwie mazowieckim, a najniższe – w województwie warmińsko-mazurskim.

Znacząco wyższe udziały w zakresie restauracji i hoteli zarejestrowano w województwach: mazowieckim i dolnośląskim. Najmniejszy udział zaobserwowano z kolei w województwie podkarpackim.

W ramach grupy inne towary i usługi największe udziały odnotowano w województwach: łódzkim oraz opolskim, najniższe wykazano w województwie warmińsko-mazurskim.

Najwyższy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2017 r. w podziale na **podstawowe grupy gospodarstw domowych** zaobserwowano w zakresie gospodarstw emerytów (o 2,3%) i rencistów (o 2,2%). Z kolei najniższy wzrost cen w 2017 r. odnotowano w gospodarstwach pracowników oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (po 1,9%).

The lowest share of this group of expenses was recorded in the Łódzkie and Mazowieckie Voivodeships.

The greatest expenses on recreation and culture were observed in the voivodeships: Mazowieckie, Śląskie and Łódzkie, while the lowest in the Świętokrzyskie and Podkarpackie Voivodeships.

The highest expenses for education were recorded in the Mazowieckie Voivodeship, while the residents of the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship spent least on it.

Significantly higher shares with regard to restaurants and hotels were recorded in the Mazowieckie and Dolnośląskie Voivodeships. The lowest share was observed in turn in the Podkarpackie Voivodeship.

Within the group of miscellaneous goods and services the largest shares were recorded in the voivodeships: Łódzkie and Opolskie, the lowest were demonstrated in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship.

The highest rise in prices of consumer goods and services in 2017, by basic groups of households, was observed for households of retirees (by 2.3%) and pensioners (by 2.2%). In turn, the lowest price rise in 2017 was recorded for households of employees and those maintained from non-earned sources (by 1.9% each).

Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych
Table 5. Price indices of consumer goods and services by basic groups of households

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe pracowników Households of employees	Gospodarstwa domowe rolników Households of farmers	Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek Households of the self-employed	Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	Gospodarstwa domowe emerytów Households of retirees	Gospodarstwa domowe rencistów Households of pensioners	Gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł Households maintained from non-earned sources
Ogółem Total	101,9	102,1	101,9	102,3	102,3	102,2	101,9
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	104,1	104,2	104,3	104,5	104,6	104,4	103,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	100,9	100,8	100,8	101,5	101,5	101,7	101,8
Odzież i obuwie Clothing and footwear	94,7	94,8	94,7	95,2	95,2	94,9	94,6
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	102,0	102,9	101,7	101,7	101,7	102,0	102,4

Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych (dok.)

Table 5. Price indices of consumer goods and services by basic groups of households (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe pracowników Households of employees	Gospodarstwa domowe rolników Households of farmers	Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek Households of the self-employed	Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	Gospodarstwa domowe emerytów Households of retirees	Gospodarstwa domowe rencistów Households of pensioners	Gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł Households maintained from non-earned sources
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	100,3	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,2
Zdrowie Health	101,4	101,2	101,7	100,8	100,8	100,7	101,0
Transport Transport	103,6	104,1	104,6	104,1	104,1	103,9	104,2
Łączność Communication	100,5	100,0	100,8	101,2	101,3	100,8	100,4
Rekreacja i kultura Recreation and culture	101,4	100,3	101,8	101,5	101,5	100,9	100,2
Edukacja Education	101,2	101,0	101,3	101,0	101,0	101,0	101,1
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	102,2	102,3	102,2	102,2	102,2	102,2	102,4
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	102,2	102,1	101,8	102,5	102,6	101,6	100,9

W podziale na **podstawowe grupy gospodarstw domowych system wag** stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych wykazuje znaczące różnice.

W zakresie żywności i napojów bezalkoholowych najwyższy udział w strukturze wydatków gospodarstw domowych zaobserwowano w grupie gospodarstw rencistów, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł, emerytów oraz rolników. Najmniejszy udział zarejestrowano z kolei wśród pracujących na własny rachunek oraz pracowników.

By **basic groups of households, the weighting system** used for calculating price indices of consumer goods and services shows significant differences.

In the field of food and non-alcoholic beverages, the highest share in the structure of households' expenses was observed in the group of pensioners, those maintained from non-earned sources, retirees and farmers. The smallest share was recorded among self-employed and employees.

Tablica 6. System wag stosowany w obliczeniach cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych

Table 6. Weighting system used for calculating prices of consumer goods and services by basic groups of households

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe pracowników Households of employees	Gospodarstwa domowe rolników Households of farmers	Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek Households of the self-employed	Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	Gospodarstwa domowe emerytów Households of retirees	Gospodarstwa domowe rencistów Households of pensioners	Gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł Households maintained from non-earned sources
Ogółem Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	22,43	27,74	19,85	28,90	28,44	31,26	28,72
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	7,73	7,28	6,92	3,52	3,49	3,78	4,13
Odzież i obuwie Clothing and footwear	6,04	6,42	6,70	3,89	3,88	3,91	6,00
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	18,60	18,05	17,75	25,80	25,59	26,91	26,18
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	5,01	5,61	5,29	5,08	5,10	5,02	4,68
Zdrowie Health	4,34	5,16	4,34	9,18	9,35	8,32	4,68
Transport Transport	9,71	11,03	8,27	5,78	6,05	4,14	5,52
Łączność Communication	5,18	5,73	4,81	5,12	5,07	5,47	5,75
Rekreacja i kultura Recreation and culture	7,13	4,90	9,22	5,52	5,68	4,81	5,67
Edukacja Education	1,19	0,84	1,49	0,15	0,14	0,08	0,99
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	7,10	2,02	10,04	1,59	1,65	1,30	2,53
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	5,54	5,22	5,32	5,47	5,56	5,00	5,15

W zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych największy udział w wydatkach odnotowano w grupie gospodarstw pracowników, rolników oraz pracujących na własny rachunek. Znacząco mniejszy udział tej kategorii w wydatkach zaobserwowano wśród gospodarstw emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

In the field of alcoholic beverages and tobacco, the largest share of expenses was recorded in the group of households of employees, farmers and self-employed. The significantly smaller share of this category in expenses was observed among households of retirees, pensioners and those maintained from non-earned sources.

W 2017 r. największym udziałem w wydatkach na towary i usługi w zakresie odzieży i obuwia charakteryzowały się gospodarstwa pracujących na własny rachunek, rolników, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz pracowników. Najmniejszy udział tej grupy wydatków zanotowano w grupie gospodarstw emerytów oraz rencistów.

Towary i usługi związane z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii obejmowały ponad ¼ wydatków gospodarstw rencistów, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz emerytów. Znacznie mniejszy udział tej kategorii w wydatkach ogółem odnotowano w grupie gospodarstw pracujących na własny rachunek, rolników oraz pracowników. Udział wydatków związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego był w 2017 r. na stosunkowo porównywalnym poziomie we wszystkich grupach gospodarstw domowych.

Największy udział wydatków związanych ze zdrowiem zaobserwowano wśród gospodarstw emerytów i rencistów, a najmniejszy w gospodarstwach pracowników, pracujących na własny rachunek, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz rolników.

W zakresie transportu największy udział w wydatkach gospodarstw domowych zanotowano w grupie gospodarstw rolników, pracowników oraz pracujących na własny rachunek. Nieco mniejszy udział w wydatkach zaobserwowano wśród emerytów, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz rencistów.

Udział wydatków związanych z łącznością był w 2017 r. na stosunkowo porównywalnym poziomie we wszystkich grupach gospodarstw domowych.

W 2017 r. udział wydatków na towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury był największy wśród gospodarstw pracujących na własny rachunek i pracowników. Najmniejszy udział wydatków w tej kategorii zaobserwowano wśród rencistów, rolników, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz emerytów.

Największy udział wydatków związanych z restauracjami i hotelami zaobserwowano wśród gospodarstw pracujących na własny rachunek i pracowników. Znacząco mniejszy udział wydatków w tej kategorii odnotowano w grupie gospodarstw rencistów, emerytów, rolników oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

In 2017, the largest share of expenses for goods and services in the field of clothing and footwear was characteristic of households of self-employed, farmers, those maintained from non-earned sources and employees. The smallest share of this group of expenses was recorded in the group of households of retirees and pensioners.

Goods and services related to housing, water, electricity, gas and other fuels covered more than ¼ of expenses of households of pensioners, those maintained from non-earned sources and retirees. The much lower share of this category in total expenses was recorded in the group of households of self-employed, farmers and employees. The share of expenses related to furnishings, household equipment and routine household maintenance was in 2017 at the relatively comparable level in all groups of households.

The largest share of health-related expenses was observed among households of retirees and pensioners. The smallest share of expenses in this category was recorded among households of employees, self-employed, those maintained from non-earned sources and farmers.

In the field of transport, the largest share in household expenses was recorded in the group of farmers, employees and self-employed. The slightly smaller share of expenses was observed among retirees, those maintained from non-earned sources and pensioners.

The share of communications-related expenses was in 2017 at the relatively comparable level in all groups of households.

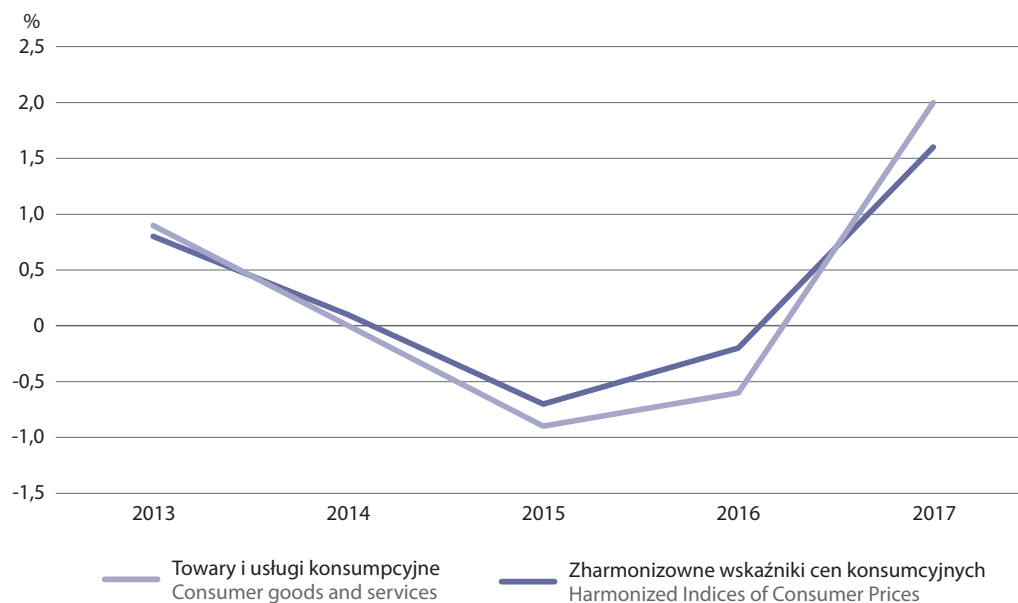
In 2017, the share of expenses for recreational and cultural goods and services was largest among households of self-employed and employees. The smallest share of expenses in this category was observed among pensioners, farmers, those maintained from non-earned sources and retirees.

The largest share of expenses related to restaurants and hotels was observed among households of self-employed and employees. The significantly smaller share of expenses in this category was recorded in the group of pensioners, retirees, farmers and those maintained from non-earned sources.

Po dwóch kolejnych latach spadków cen (o 0,7% w 2015 r. oraz 0,2% w 2016 r.) w 2017 r. **zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych** wyniósł 101,6 (wzrost o 1,6%).

After two consecutive years of price falls (by 0.7% in 2015 and by 0.2% in 2016), in 2017 **Harmonised Index of Consumer prices** amounted to 101.6 (increase of 1.6%).

Wykres 8. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego
Chart 8. Changes in prices of consumer goods and services compared to the previous year

W 2017 r. w porównaniu z 2010 r. wzrost cen mierzony zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych wyniósł 9,4%, a w stosunku do 2015 r. – 1,4%.

In 2017, compared to 2010, price growth expressed in Harmonised Indices of Consumer Prices amounted to 9.4%, but in relation to 2015 – 1.4%.

Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów COICOP
Table 7. Harmonised Indices of Consumer Prices by COICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	100,8	100,1	99,3	99,8	101,6	109,4	101,4
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	101,9	99,1	98,4	101,0	103,8	114,1	104,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	104,1	104,4	101,5	101,0	101,3	123,8	102,3
Odzież i obuwie Clothing and footwear	95,3	95,4	95,4	95,8	95,0	74,7	91,0
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	101,3	100,9	100,4	99,6	101,9	115,0	101,5
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	100,7	99,9	99,7	99,9	100,4	104,6	100,3
Zdrowie Health	101,9	100,3	101,9	99,0	101,2	112,8	100,2

Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów COICOP (dok.)

Table 7. Harmonised Indices of Consumer Prices by COICOP divisions (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Transport Transport	98,4	98,1	93,0	96,9	102,1	100,6	98,9
Łączność Communication	91,6	98,3	102,6	99,7	100,3	93,2	100,0
Rekreacja i kultura Recreation and culture	102,4	101,6	100,7	96,7	100,6	102,9	97,3
Edukacja Education	101,0	100,3	101,2	104,2	102,2	116,5	106,5
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	100,8	100,1	99,3	99,8	101,6	109,4	101,4
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	101,9	99,1	98,4	101,0	103,8	114,1	104,8

System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych oparty jest na danych o wydatkach pieniężnych gospodarstw domowych na zakup dóbr konsumpcyjnych ze statystyki rachunków narodowych sprzed dwóch lat poprzedzających rok sprawozdawczy. W 2017 r. w strukturze wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych wzrósł m.in. udział wydatków w zakresie transportu oraz wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Obniżył się natomiast m.in. udział wydatków w zakresie zdrowia, restauracji i hoteli, użytkowania mieszkania lub domu i nośników energii, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz w zakresie łączności.

Wydatki pieniężne gospodarstw domowych w zakresie transportu oraz wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego osiągnęły w 2017 r. największy udział w strukturze wydatków od 2011 r. Najmniejszy udział wydatków w tym okresie odnotowano w zakresie użytkowania mieszkania lub domu i nośników energii, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, łączności i edukacji.

The weighting system used for calculating Harmonised Indices of Consumer Prices is based on the household monetary consumption expenditure data from the national accounts statistics for two years preceding the reporting year. In the structure of consumer expenses of households in 2017, the share of expenses for transport and furnishings, household equipment and routine household maintenance. On the other hand, the share of expenses for health, restaurants and hotels, housing, water, electricity, gas and other fuels, alcoholic beverages and tobacco, as well as communication decreased.

In 2017, households' cash expenses in the field of transport and furnishings, household equipment and routine household maintenance reached the largest share in the structure of expenses since 2011. The lowest share of expenses in this period was recorded for housing, water, electricity, gas and other fuels, alcoholic beverages and tobacco, communication and education.

Tablica 8. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów COICOP

Table 8. Weighting system used for calculating Harmonised Indices of Consumer Prices by COICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem Total	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	200,69	198,17	187,44	183,73	183,81
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	72,55	72,46	73,29	66,67	64,12
Odzież i obuwie Clothing and footwear	42,92	46,02	48,16	51,10	50,63
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	210,22	195,80	180,76	182,88	180,26
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	49,46	51,00	51,43	56,98	58,89
Zdrowie Health	50,10	52,97	54,02	60,38	57,01
Transport Transport	107,43	105,80	122,20	114,93	121,37
Łączność Communication	31,52	27,20	29,66	28,33	26,52
Rekreacja i kultura Recreation and culture	78,06	86,32	82,97	82,81	82,23
Edukacja Education	13,32	12,63	12,21	11,92	11,19
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	31,69	33,74	35,52	38,19	35,43
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	112,05	117,88	122,34	122,08	128,53

W 2017 r. **ceny detaliczne większości podstawowych artykułów żywnościowych** były wyższe w porównaniu do roku poprzedniego. Najbardziej wzrosły ceny masła świeżego (o 41,2%) i jabłek (o 16,9%), po tym jak w 2016 r. oba te produkty utrzymały poziom cen z 2015 r. Po obniżkach cen w 2016 r. wzrosły również przeciętne ceny sera dojrzewającego (o 15,7%), jaj kurzych (o 12,0%) oraz jogurtu owocowego (o 7,6%). W 2017 r. konsumenci musieli zapłacić więcej także za cukier biały kryształ (o 5,9%, wobec wzrostu poziomu cen o 28,7% w 2016r.), śmietanę – o 4,9% (wobec spadku przeciętnych poziomów cen w poprzednim roku o 2,4%), szynkę wieprzową gotowaną – o 4,2% (wzrost cen o 1,1% w 2016r.) oraz kawę naturalną mieloną – o 4,1% (1,2% w 2016 r.).

W 2017 r. tańsze były natomiast niektóre warzywa. Na niższym poziomie ukształtowały się m.in. ceny marchwi – o 13,8% (wobec spadku przeciętnych cen o 8,0% w 2016 r.), cebuli – o 10,6% (wobec wzrostu poziomu cen o 10,2% w roku wcześniejszym) oraz ziemniaków – o 3,2% (wobec wzrostu 13,4% w 2016r.).

In 2017, retail prices of the majority of basic foodstuffs were higher when compared to the previous year. What rose most were prices of fresh butter (by 41.2%) and apples (by 16.9%), following keeping the price level from 2015 by both those products in 2016. After price reductions in 2016, there was also a rise in average prices of maturing cheese (by 15.7%), hen eggs (by 12.0%) and fruit yoghurt (by 7.6%). In 2017, consumers had to pay more for white granulated sugar (by 5.9%, against a price rise by 28.7% in 2016), cream – by 4.9% (compared to a fall in average price levels in the previous year by 2.4%), cooked pork ham – by 4.2% (price rise by 1.1% in 2016) and natural ground coffee – by 4.1% (1.2% in 2016).

In 2017, some vegetables, on the other hand, were cheaper. At the lower level were prices of, inter alia, carrots – by 13.8% (against a fall in average prices by 8.0% in 2016), onions – by 10.6% (against a price rise by 10.2% in the previous year) and potatoes – by 3.2% (against a price rise by 13.4% in 2016).

Tablica 9. Ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Table 9. Retail prices of selected foodstuffs

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	w zł in PLN					
Ryż – za 1 kg Rice – per kg	4,27	4,15	3,92	3,79	3,80	3,85
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg Wheat-rye bread – per 0.5 kg	2,25	2,24	2,20	2,20	2,21	2,26
Makaron jajeczny – za 400 g Egg pasta – per 400 g	3,87	3,91	3,87	3,82	3,85	3,89
Mąka pszenna – za 1 kg Wheat flour – per kg	2,37	2,49	2,45	2,42	2,47	2,49
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – za 1 kg Beef meat, boneless (gammon) – per kg	33,08	33,47	32,92	32,27	32,51	33,17
Mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – za 1 kg ^a Pork meat, boned (centre loin) – per kg ^a	15,62	15,48	14,87	13,98	14,06	17,53
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg Pork ham, cooked – per kg	23,43	24,09	24,39	24,25	24,52	25,56
Kiełbasa sucha – za 1 kg Dry sausage – per kg	29,35	30,06	29,96	29,34	29,59	30,50
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg Fillets of hake, frozen – per kg	21,42	21,83	21,76	22,58	24,10	24,66
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l Cows' milk, fat content 3-3.5%, sterilized – per l	2,77	2,81	2,99	2,87	2,73	2,77
Jogurt owocowy – za 150 g Fruit yoghurt – per 150 g	1,21	1,23	1,26	1,23	1,18	1,27
Ser dojrzewający – za 1 kg Ripening cheese – per kg	19,52	20,95	22,00	19,05	18,16	21,01
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g ^b Sour cream, fat content 18% – per 200 g ^b	1,72	1,78	1,89	1,68	1,64	1,72
Jaja kurze świeże – za 1 szt. Hen eggs, fresh – per piece	0,60	0,56	0,52	0,51	0,50	0,56
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g Fresh butter, fat content about 82.5% – per 200 g	4,31	4,48	4,60	4,13	4,13	5,83
Jabłka ^c – za 1 kg Apples ^c – per kg	2,82	2,77	2,53	2,55	2,55	2,98
Marchew ^c – za 1 kg Carrots ^c – per kg	2,01	2,09	1,72	2,37	2,18	1,88
Cebula ^c – za 1 kg Onions ^c – per kg	1,57	2,08	2,17	2,05	2,26	2,02
Ziemniaki ^c – za 1 kg Potatoes ^c – per kg	0,88	1,40	1,24	1,12	1,27	1,23
Cukier biały kryształ – za 1 kg White sugar, crystallized – per kg	3,96	3,60	2,50	2,23	2,87	3,04
Kawa naturalna, mielona – za 250 g Natural coffee, ground – per 250 g	7,46	6,82	6,69	6,81	6,89	7,17
Herbata czarna, liściasta – za 100 g Black tea, leaf – per 100 g	3,61	3,77	3,90	3,93	4,07	4,18

a Do 2016 r. – z kością b Do 2014 r. – za 200 ml. c Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a Until 2016 – bone-in b Until 2014 – per 200 ml. c Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

Rozdział 3

Chapter 3

Inflacja bazowa

Core inflation

W 2017 r. wraz ze wzrostem cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły wszystkie miary inflacji bazowej (po wyłączeniu cen: administrowanych, najbardziej zmiennych, żywności i energii oraz 15% średniej obciętej). Większy wzrost cen towarów i usług wyłączonych z obliczeń wskaźników inflacji bazowej niż cen towarów i usług uwzględnionych w tych obliczeniach spowodował, że poszczególne wskaźniki inflacji bazowej (z wyjątkiem wskaźnika inflacji bazowej po wyłączeniu cen administrowanych) ukształtowały się na niższym poziomie niż wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.

In 2017, along with the growth in prices of consumer goods and services, all measures of core inflation increased (inflation excluding: administered prices, most volatile prices, food and energy prices, and 15% trimmed average). A higher increase in the prices of goods and services excluded from the calculation of core inflation than prices of goods and services included in these calculations caused that individual core inflation (except core inflation – inflation excluding administrative prices) was lower than price index of consumers goods and services (CPI).

Tablica 10. Wskaźniki inflacji bazowej

Table 10. Core inflation

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 ^b = = 100	2015 ^b = = 100	
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych Price indices of consumer goods and services (CPI)	100,9	100,0	99,1	99,4	102,0	109,8	101,4
Wskaźniki inflacji bazowej ^a : Core inflation – inflation ^a :							
po wyłączeniu cen administrowanych excluding administered prices	100,6	99,7	98,7	99,4	102,1	107,7	101,5
po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych excluding the most volatile prices	101,6	100,2	99,8	99,9	101,3	109,5	101,2
po wyłączeniu cen żywności i energii excluding food and energy prices	101,2	100,6	100,3	99,8	100,7	107,4	100,5
15% średnia obcięta 15% trimmed mean	101,0	100,2	99,9	99,8	101,6	110,4	101,4

a Opracowanie NBP na podstawie danych GUS. b Obliczenia GUS.

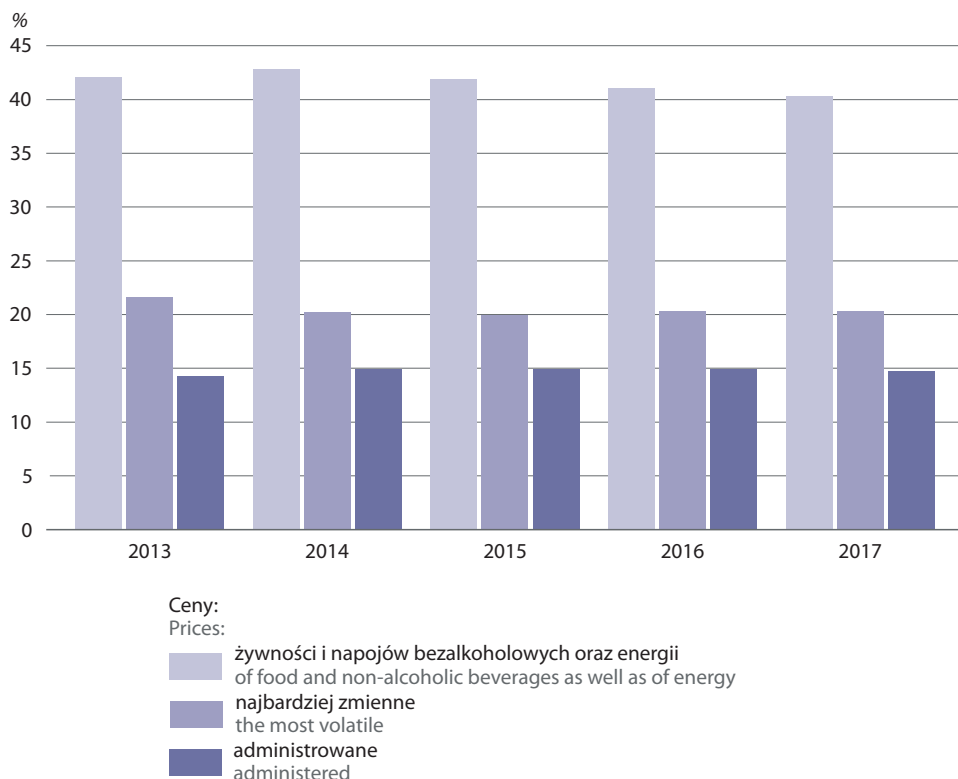
a NBP study based on data of the Statistics Poland. b Calculations of Statistics Poland.

Spośród grup towarów i usług wyłączonych, zgodnie z metodologią, z obliczeń poszczególnych miar inflacji bazowej największy udział (wagę) w koszyku towarów i usług konsumpcyjnych stanowiły ceny żywności i energii. Również wysoki był udział towarów i usług o cenach najbardziej zmiennych i administrowanych.

Among the groups of goods and services excluded according to the methodology, from calculations of inflation measures, the largest share (weighting factor) in the basket of consumer goods and services had prices of food and energy. The share of goods and services with the most volatile and administered prices was also high.

Wykres 9. Udział grup towarów i usług w wagach przyjętych do obliczeń wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), lecz wyłączonej z obliczeń wskaźników inflacji bazowej

Chart 9. Share of goods and services groups in weighting used in calculating price indices of consumer goods and services (CPI) but excluded from calculations of core inflation

Po wyłączeniu **cen administrowanych** w 2017 r. wskaźnik inflacji bazowej wyniósł 102,1 i był 0,1 p.proc. wyższy niż wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 2016 r. wskaźnik był równy CPI i wynosił 99,4). W ramach grupy towarów i usług, których ceny podlegały regulacjom prawnym, wzrosły przede wszystkim ceny usług związanych z użytkowaniem mieszkania (m.in. wywóz śmieci, zaopatrzenie w wodę i usługi kanalizacyjne) oraz ceny usług pocztowych i energii elektrycznej, przy jednoczesnym spadku cen gazu. W porównaniu z 2010 r. wskaźnik inflacji bazowej po wyłączeniu cen administrowanych wzrósł o 7,7%.

Wskaźnik inflacji bazowej po wyeliminowaniu **cen najbardziej zmiennych** (zbioru cen wyznaczanego na początku każdego roku o łącznej wadze 20% koszyka CPI) wyniósł 101,3 (w 2016 r. – 99,9). Wyłączenie cen najbardziej zmiennych spowodowało obniżenie wskaźnika inflacji bazowej o 0,7 p.proc. (w 2016 r. – wzrost o 0,5 p.proc.). Dużą zmienność w grupie towarów i usług szczególnie wrażliwych na działanie mechanizmów gospodarki rynkowej oraz o istotnej i zmiennej w czasie sezonowości wykazywały m.in. ceny paliw, warzyw i owoców. W stosunku do 2010 r. wskaźnik inflacji bazowej po wyeliminowaniu cen najbardziej zmiennych wzrósł o 9,5%.

In 2017, the core inflation – inflation excluding **administered prices** amounted to 102.1 and was by 0.1 percentage points higher than consumer goods and service price index (in 2016, the rate was equal to CPI and amounted to 99.4). As part of the group of goods and services, whose prices were subject to legal regulations, the growth was observed, first of all, in prices of services related to using a flat (inter alia, waste removal, water supply and sewage services) and prices of postal and electricity services, with a fall in gas prices. The core inflation – inflation excluding administered prices increased by 7.7% compared to 2010.

The core inflation – inflation excluding the **most volatile prices** (a set of prices determined at the beginning of each year with a total share of 20% of the CPI basket) amounted to 101.3 (99.9 in 2016). The exclusion of the most volatile prices resulted in a reduction in the core inflation by 0.7 percentage points (in 2016 – an increase by 0.5%). In the group of goods and services particularly sensitive to market economy mechanisms and with the significant seasonality variable over time, the large volatility was demonstrated by, inter alia, prices of fuels, vegetables and fruit. In relation to 2010, the core inflation – inflation excluding the most volatile prices increased by 9.5%.

Różnica między wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych a poziomem **inflacji bazowej po wyłączeniu cen żywności i energii** wynosiła 1,3 p.proc. (w 2016 r. – 0,4 p.proc.), co oznacza znacznie większy niż przed rokiem wpływ tych cen na poziom inflacji. O istotnym wpływie cen żywności i energii na poziom wskaźnika CPI decyduje znaczący udział żywności i energii w koszyku towarów i usług konsumpcyjnych oraz ich wrażliwość na wewnętrzne i zewnętrzne szoki podażowe. W 2017 r. czynnikiem proinflacyjnym były zarówno ceny żywności, jak i energii, w tym głównie paliw do prywatnych środków transportu. W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik inflacji bazowej po wyłączeniu cen żywności i energii wzrósł o 7,4%.

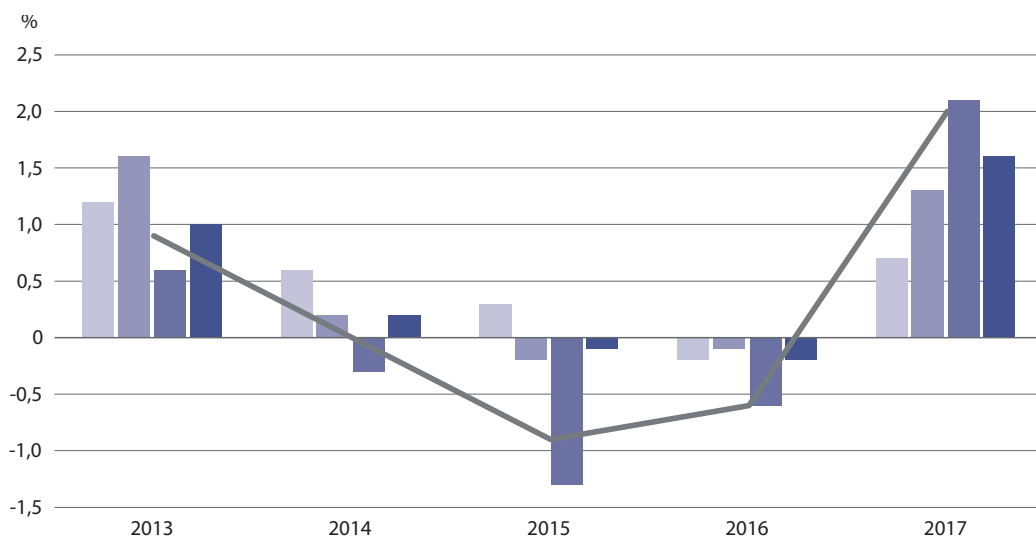
Wskaźnik inflacji bazowej – **15% średnia obcięta** w 2017 r. ukształtował się na poziomie 101,6 i był o 0,4 p.proc. niższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 2016 r. odpowiednio 99,8 i o 0,4 p.proc. wyższy od wskaźnika CPI). W 2017 r. w porównaniu z 2010 r. wskaźnik inflacji bazowej – 15% średnia obcięta wzrósł o 1,4%.

The difference between the consumer goods and service price indice and the level of **core inflation – the basket of food and energy prices** was 1.3 percentage points (in 2016 – 0.4 percentage points), which means that the impact of these prices on inflation was much higher than the year before. The significant impact of food and energy prices on the CPI level is determined by the substantial share of food and energy in the basket of consumer goods and services and their sensitivity to internal and external supply shocks. In 2017, the inflationary factor were both food and energy prices, including mainly prices of fuel for means of private transport. With respect to 2010, the core inflation index net of food and energy prices increased by 7.4%.

The core inflation – **15% trimmed mean** in 2017 was at the level of 101.6 and was by 0.4 percentage points lower than price index of consumer goods and services (in 2016, respectively 99.8 and by 0.4 percentage points higher than the CPI index). In 2017, compared to 2010, the core inflation – 15% trimmed mean increased by 1.4%.

Wykres 10. Zmiany inflacji bazowej oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 10. Changes in core inflation as well as in prices of consumer goods and services compared to the previous year

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen:

Core inflation - inflation excluding prices:

żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii
food and non-alcoholic beverages as well as energy

najbardziej zmiennych
the most volatile

administrowanych
administreted

15% średnia obcięta
15% trimmed mean

Towary i usługi konsumpcyjne
Consumer goods and services

Rozdział 4

Chapter 4

Ceny producentów

Producer prices

4.1. Ceny w rolnictwie

W 2017 r. ceny towarowej produkcji rolniczej po raz pierwszy od 4 lat były wyższe niż rok wcześniej (o 11,2%; w 2016 r. – niższe o 2,4%). W większym stopniu wzrosły ceny produkcji zwierzęcej niż produkcji roślinnej.

Średnie ceny produkcji roślinnej były o 4,8% wyższe niż w 2016 r. W skupie zbóż po 4 latach spadku po raz pierwszy zanotowano tendencję rosnącą. Ceny pszenicy wzrosły o 7,1%, żyta – o 5,7%, jęczmienia – o 5,2%, pszenżyta – o 2,0%, owsa – o 0,3%, kukurydzy – o 2,4%, ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) – o 0,4%. Mniej niż przed rokiem płacono w skupie za grykę (o 16,8%) i buraki cukrowe (o 18,0%). Ceny skupu większości produktów ogrodnich i sadowniczych były wyższe niż w poprzednim roku, w tym ogórków (o 27,0%), pomidorów (o 14,8%), kalafiorów (o 8,1%), jabłek (o 76,3%), gruszek (o 33,8%), śliwek (o 104,3%), wiśni (o 196,3%), czereśni (o 130,3%), truskawek (o 57,9%). Spadki cen zanotowano w skupie kapusty (o 24,4%), cebuli (o 24,7%), marchwi (o 7,7%), buraków (o 22,0%), malin (o 15,8%).

W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. ceny skupu owsa wzrosły o 49,9%, żyta – o 29,8%, pszenżyta – o 25,1%, jęczmienia – o 25,0%, rzepaku i rzepiku przemysłowego – o 23,4%, pszenicy – o 11,0% i ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) – o 3,1%, natomiast ceny skupu gryki spadły o 18,4%, buraków cukrowych – o 15,5% i kukurydzy – o 8,1%.

4.1. Prices in agriculture

In 2017, prices of agricultural market output for the first time for 4 years have been higher than the year before (by 11.2%; in 2016 – lower by 2.4%). Prices of animal output increased more than those of crop output.

Average crops output prices were by 4.8% higher than in 2016. As regards procurement of cereals, after 4 years of fall, for the first time an upward trend was recorded. Prices of wheat rose by 7.1%, of rye – by 5.7%, of barley – by 5.2%, of triticale – by 2.0%, of oats – by 0.3%, of maize – by 2.4%, of edible potatoes (excluding early kinds) – by 0.4%. Procurement prices were lower for buckwheat (by 16.8%) and for sugar beet (by 18.0%) than the year before. Procurement prices of most horticultural and fruit growing products were higher than in the previous year, including cucumbers (by 27.0%), tomatoes (by 14.8%), cauliflowers (by 8.1%), apples (by 76.3%), pears (by 33.8%), plums (by 104.3%), sour cherries (by 196.3%), cherries (by 130.3%), strawberries (by 57.9%). Procurement price falls were recorded for cabbage (by 24.4%), onions (by 24.7%), carrots (by 7.7%), beets (by 22.0%), raspberries (by 15.8%).

In 2017, compared to 2010, procurement prices of oats rose by 49.9%, of rye – by 29.8%, of triticale – by 25.1%, of barley – by 25.0%, of rape and industrial agrimony – by 23.4%, of wheat – about 11.0% and of edible potatoes (excluding early kinds) – by 3.1%, while procurement prices of buckwheat fell by 18.4%, of sugar beet – by 15.5% and of maize – by 8.1%.

Tablica 11. Przeciętne ceny skupu^a ważniejszych ziemiopłodówTable 11. Average procurement prices^a of major crops

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
						w zł PLN			2010=100
Ziarno zbóż – za 1 dt: Cereal grain – per dt:									
pszenicy wheat	89,34	79,67	68,36	66,83	62,02	66,44	111,0	99,4	107,1
żyta rye	74,23	55,36	53,34	51,42	51,73	54,67	129,8	106,3	105,7
jęczmienia barley	81,91	73,34	62,67	61,04	58,21	61,22	125,0	100,3	105,2
Ziemniaki – za 1 dt Potatoes – per dt	33,98	48,85	38,79	39,92	38,41	37,05	101,4	92,8	96,5
w tym jadalne (bez wczesnych) of which edible (excluding early kinds)	44,97	64,45	51,99	51,15	52,27	52,46	103,1	102,6	100,4

a Ceny skupu obliczono na podstawie informacji o wartości i ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

a Procurement prices were calculated on the basis of information on value and quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality as well as individual farms.

W 2017 r. ceny produkcji zwierzęcej wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 15,8% (w 2016 r. były niższe o 0,4%). W skupie największy wzrost cen dotyczył żywca wieprzowego (o 7,9%) oraz bydła rzeźnego (o 7,4%). Odnotowano również wzrost cen cieląt rzeźnych (o 2,7%) oraz niewielki – cen żywca drobiowego (o 0,3%). Ceny kur wzrosły najwięcej (o 11,7%) oraz w niewielkim stopniu ceny kurczaków (o 0,9%), przy spadku cen indyków (o 1,3%). Znacząco więcej płacono w skupie za mleko krowie (o 25,2%) oraz za jaja kurze (o 35,0%).

In 2017, prices of animal output rose by 15.8% compared to the previous year (in 2016, they were lower by 0.4%). In the procurement, the largest price growth concerned pigs for slaughter (by 7.9%) and cattle for slaughter (by 7.4%). There was also a rise in prices of calves for slaughter (by 2.7%) and a small rise in prices of poultry for slaughter (by 0.3%). Prices of hens increased the most (by 11.7%), and prices of chickens rose to a small extent (by 0.9%), with a fall in prices of turkeys (by 1.3%). A significantly higher procurement price was paid for cow's milk (by 25.2%) and for hen eggs (by 35.0%).

Tablica 12. Przeciętne ceny skupu^a żywca rzeźnego i produktów zwierzęcychTable 12. Average procurement prices^a of animals for slaughter and of animal products

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
						w zł PLN			2010=100
Żywiec rzeźny – za 1 kg: Animals for slaughter – per kg:									
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	6,40	6,20	5,96	6,02	5,91	6,35	139,3	105,5	107,4
trzoda chlewna pigs	5,40	5,39	4,82	4,30	4,68	5,05	129,8	117,4	107,9
drób poultry	4,18	4,22	4,08	3,94	3,68	3,69	107,3	93,7	100,3
Mleko krowie – za 1 l Cow's milk – per l	1,20	1,36	1,37	1,13	1,11	1,39	129,9	123,0	125,2
Jaja kurze – za 1 szt. Hen eggs – per piece	0,32	0,24	0,24	0,23	0,20	0,27	142,1	117,4	135,0

a Ceny skupu obliczono na podstawie informacji o wartości i ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

a Procurement prices were calculated on the basis of information on value and quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality as well as individual farms.

W 2017 r. ceny skupu produktów zwierzęcych były wyższe w odniesieniu do 2010 r. Szybszy wzrost dotyczył cen jaj kurzych (o 42,1%), żywca wołowego (o 36,3%), mleka krowiego (o 29,9%) i żywca wieprzowego (o 29,8%) niż cen żywca rzeźnego: cieląt (o 13,8%) i drobiu (o 7,3%).

W 2017 r. w odniesieniu do 2016 r. zaobserwowano wzrost cen skupu wielu podstawowych produktów rolnych w większości województw, z wyjątkiem żywca wołowego (spadek w województwie lubelskim) i żywca drobiowego (spadek w 7 województwach).

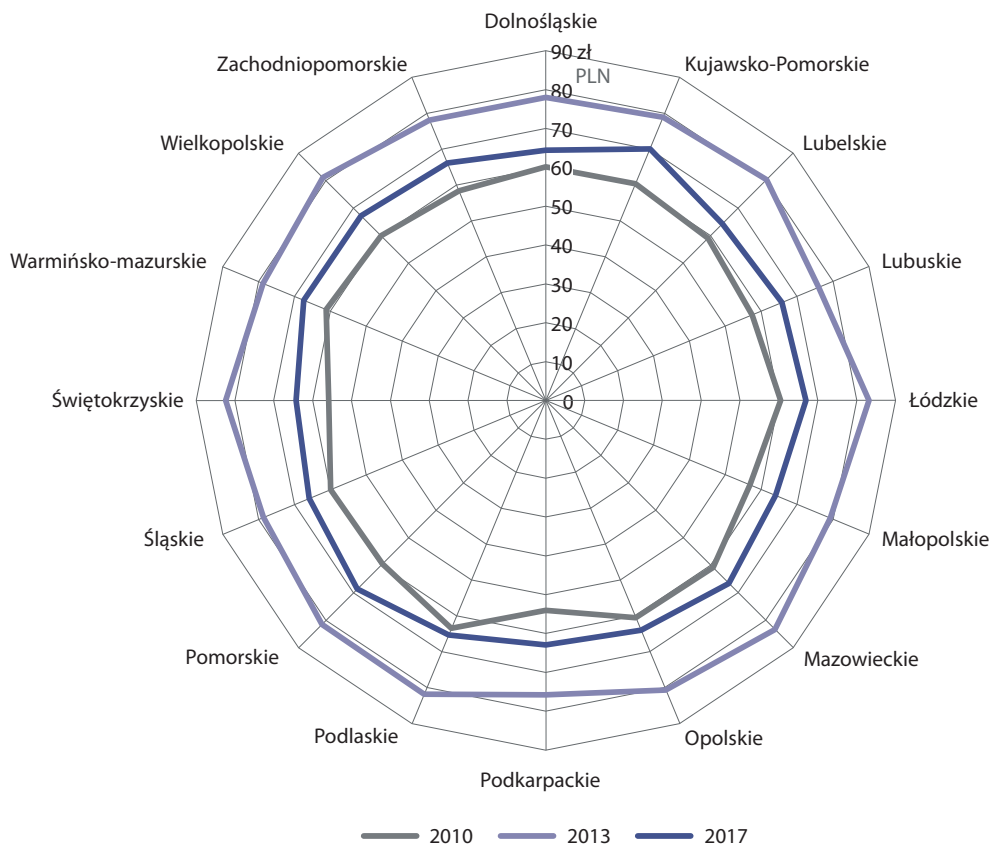
Ceny skupu pszenicy w 2017 r. wahały się w przedziale od 62,89 zł za 1 dt w województwie podkarpackim do 70,09 zł w województwie kujawsko-pomorskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 66,44 zł. Największy wzrost cen tego zboża w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w województwie podkarpackim (o 10,7%), a najmniejszy – w województwie zachodniopomorskim (o 2,8%).

In 2017, procurement prices of animal products were higher in relation to 2010. The faster growth considered prices of hen eggs (by 42.1%), of cattle for slaughter (by 36.3%), of cow's milk (by 29.9%) and pigs for slaughter (by 29.8%) than prices of animals for slaughter: calves (by 13.8%) and poultry (by 7.3%).

In 2017, in relation to 2016, the growth in procurement prices of many major agricultural products was observed in the majority of voivodeships, with the exception of cattle for slaughter (decline in the Lubelskie Voivodeship) and poultry for slaughter (fall in 7 voivodeships).

Procurement prices of wheat per 100 kg in 2017 ranged from PLN 62.89 in the Podkarpackie Voivodeship to PLN 70.09 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 66.44. The largest rise in prices of this cereal, compared to the previous year, was recorded in the Podkarpackie Voivodeship (by 10.7%) and the lowest – in the Zachodniopomorskie Voivodeship (by 2.8%).

Wykres 11. Przeciętne ceny skupu pszenicy za 1 dt
Chart 11. Average procurement prices of wheat per 100 kg

Ceny skupu żyta oscyływały w 2017 r. od 49,47 zł za 1 dt w województwie małopolskim do 56,87 zł w województwie dolnośląskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 54,67 zł. Największy wzrost cen żyta, w porównaniu z 2016 r., zaobserwowano w województwie świętokrzyskim (o 24,1%), a najmniejszy – w województwie pomorskim (o 1,7%).

W 2017 r. w skupie płacono średnio za 1 dt jęczmienia 61,22 zł. Ceny tego zboża kształtowały się w granicach od 55,88 zł w województwie lubuskim do 65,20 zł w województwie warmińsko-mazurskim. W porównaniu z 2016 r. ceny jęczmienia najwięcej wzrosły w województwie warmińsko-mazurskim (o 16,1%), a najmniej – w województwie opolskim (o 1,9%).

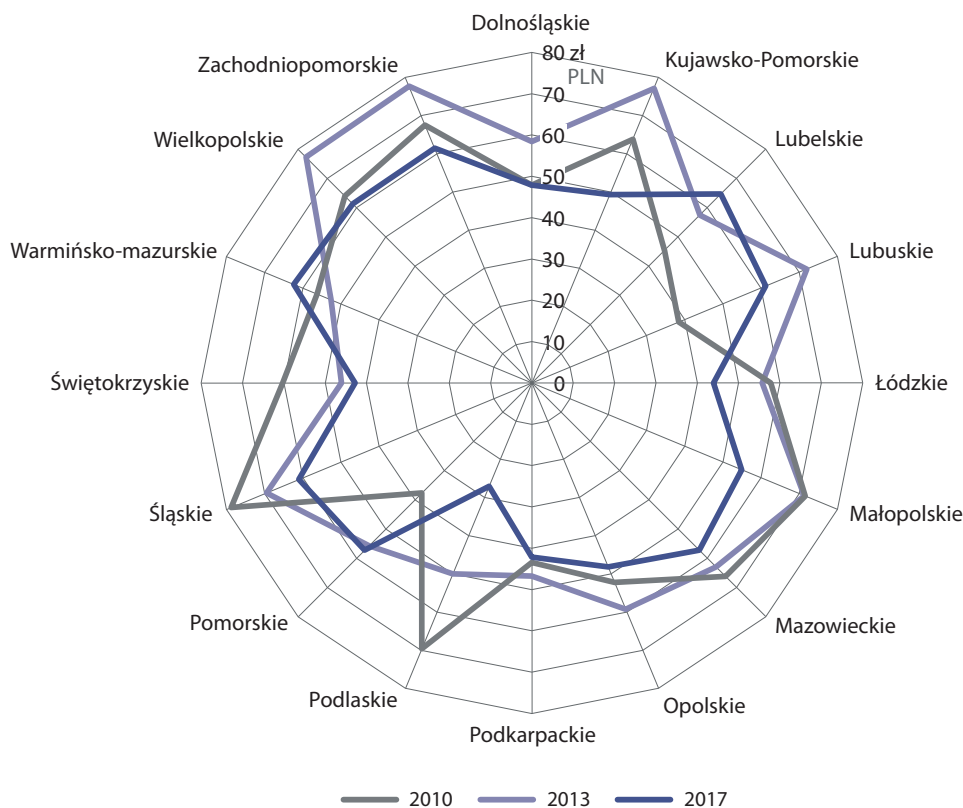
Ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) w 2017 r. wahały się w przedziale od 27,05 zł za 1 dt w województwie podlaskim do 64,63 zł w województwie lubelskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 52,46 zł.

Procurement prices of rye in 2017 oscillated from PLN 49.47 per 100 kg in the Małopolskie Voivodeship to PLN 56.87 in the Dolnośląskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 54.67. The largest rise in prices of rye, compared to 2016, was observed in the Świętokrzyskie Voivodeship (by 24.1%), while the lowest – in the Pomorskie Voivodeship (by 1.7%).

In 2017, procurement price paid per 100 kg of barley was on average PLN 61.22. Prices of this cereal ranged from PLN 55.88 in the Lubuskie Voivodeship to PLN 65.20 in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship. Prices of barley increased the most, if compared to 2016, in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship (by 16.1%), and the least – in the Opolskie Voivodeship (by 1.9%).

Procurement prices of edible potatoes (excluding early kinds) in 2017 ranged from PLN 27.05 per 100 kg in the Podlaskie Voivodeship to PLN 64.63 in the Lubelskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 52.46.

Wykres 12. Przeciętne ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt
Chart 12. Average procurement prices of edible potatoes (excluding early kinds) per 100 kg

W 2017 r. największy wzrost cen tego rodzaju ziemniaków w porównaniu z rokiem poprzednim, zanotowano w województwie podkarpackim (o 17,6%), a najmniejszy – w województwie dolnośląskim (0,2%). W 7 województwach odnotowano spadek cen ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) – znaczący w województwach: świętokrzyskim (o 19,4%) i wielkopolskim (16,8%) i mniejszy w województwach: podlaskim (o 6,0%), zachodniopomorskim (o 3,3%), warmińsko-mazurskim (o 1,6%), opolskim (o 0,7%) i łódzkim (o 0,6%).

W 2017 r. w skupie płacono średnio za 1 kg żywca wieprzowego 5,05 zł. Ceny tego produktu kształtowały się w granicach od 4,86 zł w województwie świętokrzyskim do 5,36 zł w województwie opolskim. W porównaniu z 2016 r. najszybciej wzrosły ceny żywca wieprzowego w województwie opolskim (o 15,0%), a najwolniej – w województwie świętokrzyskim (o 4,5%).

Ceny skupu żywca wołowego w 2017 r. wahały się od 6,01 zł za 1 kg w województwie śląskim do 6,75 zł w województwie świętokrzyskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 6,35 zł. W porównaniu z 2016 r. ceny żywca wołowego były wyższe w większości województw, z wyjątkiem województwa lubelskiego (spadek o 2,2%). Największy wzrost cen żywca wołowego zaobserwowano w województwie mazowieckim (o 15,3%), a najniższy – w województwie wielkopolskim (o 1,7%).

Ceny skupu żywca drobiowego w 2017 r. kształtowały się w przedziale od 3,39 zł za 1 kg w województwie pomorskim do 4,73 zł w województwie warmińsko-mazurskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 3,69 zł. Ceny skupu tego żywca wzrosły w 10 województwach (od 0,3% w województwie mazowieckim do 8,5% w województwie podkarpackim). Ich spadek odnotowano w 6 województwach: lubuskim (o 1,5%), pomorskim (o 1,2%), dolnośląskim (o 1,1%), podlaskim (0,8%), wielkopolskim (o 0,5%) i warmińsko-mazurskim (o 0,2%).

W 2017 r. w skupie za 1 l mleka krowiego płacono średnio 1,39 zł, tj. o 25,2% więcej niż przed rokiem. Ceny mleka kształtowały się w granicach od 1,24 zł w województwie małopolskim do 1,47 zł w województwie podlaskim. Największy wzrost cen mleka w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w województwie pomorskim (o 32,1%), a najmniejszy – w województwie małopolskim (o 20,4%).

In 2017, the largest rise in prices of this type of potatoes, compared to the previous year, was recorded in the Podkarpackie Voivodeship (by 17.6%), and the lowest – in the Dolnośląskie Voivodeship (0.2%). In 7 voivodeships, there was the price fall for edible potatoes (excluding early kinds) – significant in the following voivodeships: Świętokrzyskie (by 19.4%) and Wielkopolskie (by 16.8%) and lower in the following voivodeships: Podlaskie (by 6.0%), Zachodniopomorskie (by 3.3%), Warmińsko-Mazurskie (by 1.6%), Opolskie (by 0.7%) and Łódzkie (by 0.6%).

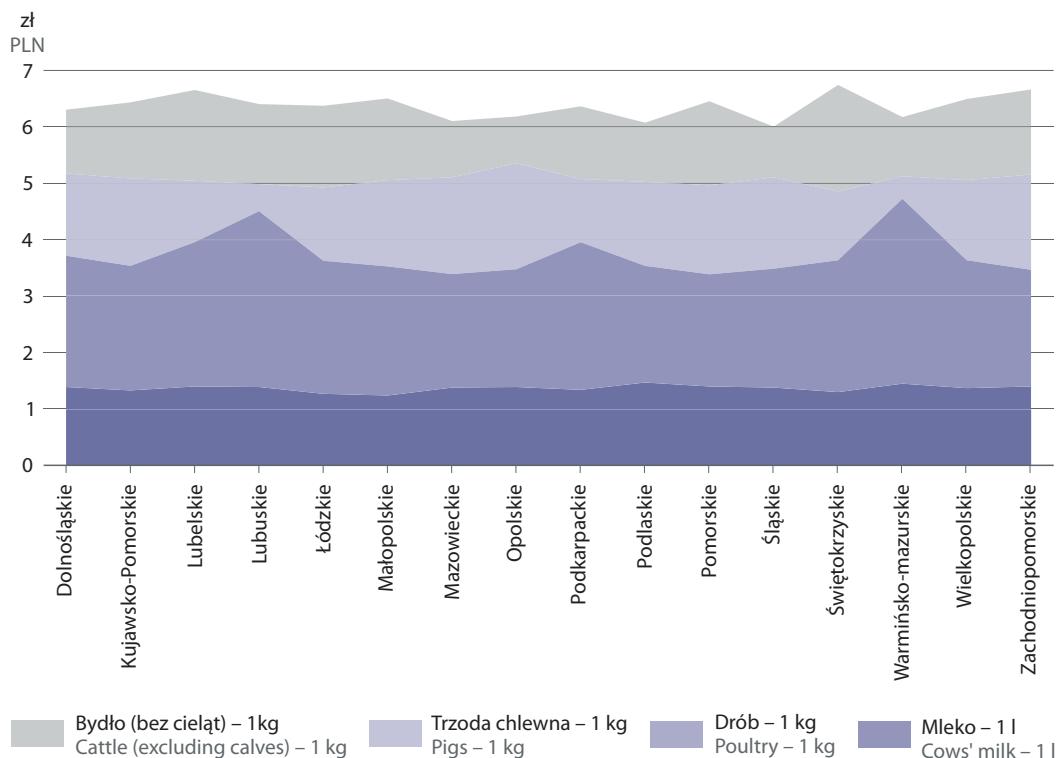
In 2017, procurement price paid on average per 1 kg of pigs for slaughter was PLN 5.05. Prices of this product ranged from PLN 4.86 in the Świętokrzyskie Voivodeship to PLN 5.36 in the Opolskie Voivodeship. Compared to 2016, prices of pigs for slaughter rose fastest in the Opolskie Voivodeship (by 15.0%), and slowest in the Świętokrzyskie Voivodeship (by 4.5%).

Procurement prices of cattle for slaughter in 2017 ranged from PLN 6.01 per 1 kg in the Śląskie Voivodeship to PLN 6.75 in the Świętokrzyskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 6.35. Compared to 2016, prices of cattle for slaughter were higher in most voivodeships, with the exception of the Lubelskie Voivodeship (a fall by 2.2%). The largest rise in prices of cattle for slaughter was observed in the Mazowieckie Voivodeship (by 15.3%) and the lowest – in the Wielkopolskie Voivodeship (by 1.7%).

Procurement prices of poultry for slaughter in 2017 ranged from PLN 3.39 per 1 kg in the Pomorskie Voivodeship to PLN 4.73 in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 3.69. Procurement prices for these animals for slaughter rose in 10 voivodeships (from 0.3% in the Mazowieckie Voivodeship to 8.5% in the Podkarpackie Voivodeship). Their fall was recorded in 6 voivodeships: Lubuskie (by 1.5%), Pomorskie (by 1.2%), Dolnośląskie (by 1.1%), Podlaskie (0.8%), Wielkopolskie (by 0.5%) and Warmińsko-Mazurskie (by 0.2%).

Average procurement price paid for cow's milk in 2017, was PLN 1.39 per 1 litre, i.e. by about 25.2% more than the year before. Prices of milk ranged from PLN 1.24 in the Małopolskie Voivodeship to PLN 1.47 in the Podlaskie Voivodeship. The highest growth in prices of milk, when compared to the previous year, was recorded in the Pomorskie Voivodeship (by 32.1%), and the lowest – in the Małopolskie Voivodeship (by 20.4%).

Wykres 13. Przeciętne ceny skupu żywca rzeźnego i mleka krowiego w 2017 r.
 Chart 13. Average procurement prices of animals for slaughter and cows' milk in 2017

Ceny targowiskowe większości produktów roślinnych w 2017 r. wykazywały podobne tendencje jak w skupie, z wyjątkiem cen malin.

W porównaniu z 2016 r. wzrosły ceny zbóż: pszenicy (o 5,0%), żyta (o 6,6%), jęczmienia (o 4,7%) oraz owoców: jabłek (o 20,0%), wiśni (o 58,8%), truskawek (o 15,7%), śliwek (o 97,6%), czereśni (o 51,8%), malin (o 10,2%), a także warzyw: kalafiorów (o 6,4%), ogórków gruntowych (o 13,0%) i spod osłon (o 19,7%), pomidorów gruntowych (o 11,1%) i spod osłon (o 16,7%). Spadek cen dotyczył kapusty białej (o 13,9%), cebuli (o 10,3%), marchwi (o 11,5%) oraz buraków ćwikłowych (o 6,5%).

W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. na targowiskach obserwowano podobną tendencję jak w skupie. W obrocie targowiskowym owies podrożał o 31,3%, żyto – o 30,2%, pszenżyto – o 29,3%, gryka – o 23,0%, pszenica – o 21,5% i kukurydza – o 5,9%, natomiast ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) spadły o 11,2%.

Marketplace prices of the majority of crop products in 2017 showed similar trends as in the case of procurement, with the exception of prices of raspberries.

In comparison with 2016, prices of cereals rose: of wheat (by 5.0%), of rye (by 6.6%), of barley (by 4.7%), so did prices of fruit: of apples (by 20.0%), of sour cherries (by 58.8%), of strawberries (by 15.7%), of plums (by 97.6%), of cherries (by 51.8%), of raspberries (by 10.2%) and of vegetables: of cauliflowers (by 6.4%), of field cucumbers (by 13.0%), of cucumbers grown under cover (by 19.7%), of field tomatoes (by 11.1%) and of tomatoes grown under cover (by 16.7%). The price fall related to white cabbage (13.9%), onions (10.3%), carrots (by 11.5%) and beetroots (by 6.5%).

In 2017, compared to 2010, a similar trend was observed on marketplaces as in procurement. In marketplace trade, oats went up in price by 31.3%, rye – by 30.2%, triticale – by 29.3%, buckwheat – by 23.0%, wheat – by 21.5% and maize – by 5.9%. However, procurement prices of edible potatoes (excluding early kinds) fell by 11.2%.

Tablica 13. Przeciętne ceny ważniejszych ziemiopłodów uzyskiwanych przez rolników na targowiskach

Table 13. Average prices of major crops received by farmers on marketplaces

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
	w zł za 1 dt PLN per 100 kg					2010=100	2015=100	2016=100	
Ziarno zbóż: Cereal grain of:									
pszenicy wheat	94,65	97,50	84,97	75,59	75,11	78,86	121,5	104,3	105,0
żyta rye	80,85	72,89	63,91	58,67	59,33	63,23	130,2	107,8	106,6
jęczmienia barley	88,18	87,55	80,34	70,74	69,51	72,76	125,7	102,9	104,7
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) Edible potatoes – (excluding early kinds)	60,58	100,22	100,19	82,04	96,02	87,43	88,8	106,6	91,1

W 2017 r. ceny większości zwierząt i produktów zwierzęcych na targowiskach były wyższe niż przed rokiem. Droższe były jałówki jednoroczne (o 13,1%), prosięta na chów (o 19,0%), żywiec rzeźny: trzoda chlewna (o 12,1%), bydło bez cieląt (o 6,1%), cielęta (o 1,1%) oraz jaja kurcze (o 6,0%). Spadek cen dotyczył koni roboczych (o 13,0%) oraz krów dojnych (o 1,2%).

In 2017, prices of the most animals and animal products on marketplaces were higher than the year before. More expensive were one-year heifers (by 13.1%), piglets for rearing (by 19.0%), livestock for slaughter: pigs (by 12.1%), cattle without calves (by 6.1%), calves (by 1.1%) and hen eggs (by 6.0%). The price fall related to working horses (by 13.0%) and milking cows (by 1.2%).

W 2017 r. odniesieniu do 2010 r. na targowiskach zaobserwowano podobną tendencję jak w skupie. Ceny targowiskowe żywca wołowego wzrosły o 44,9%, jaj kurzych – o 36,5%, i żywca wieprzowego – o 35,0%. Wolniej rosły ceny żywca rzeźnego cieląt o 14,5%.

In 2017, in relation to 2010, a similar trend was observed on marketplaces as in procurement. Marketplace prices of cattle for slaughter rose by 44.9%, of hen eggs – by 36.5%, and of pigs for slaughter – by 35.0%. Prices of calves for slaughter rose slower, by 14.5%.

Tablica 14. Przeciętne ceny zwierząt gospodarskich i produktów zwierzęcych uzyskiwanych przez rolników na targowiskach

Table 14. Average prices of farm animals and animal products received by farmers on marketplaces

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
	w zł PLN					2010=100	2015=100	2016=100	
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.: Farm animals – per head:									
Krowa dojna Milk cow	2867,47	3052,93	3169,01	3091,26	3077,95	3041,80	121,9	98,4	98,8
Jałówka 1-rocza One-year heifer	1931,19	1965,30	1981,29	1946,61	2001,33	2263,15	143,9	116,3	113,1
Prosię Piglet	173,57	169,56	164,52	154,03	154,62	183,96	141,3	119,4	119,0
Produkty zwierzęce Animals products									
Żywiec rzeźny za 1 kg: Animals for slaughter per 1 kg:									
bydło (bez cieląt) ^a cattle (excluding calves) ^a	6,30	6,62	6,49	6,52	6,54	6,94	144,9	106,4	106,1
trzoda chlewna pigs	5,35	5,36	4,94	4,54	4,61	5,17	135,0	113,9	112,1
Jaja kurcze za 1 szt. Hen eggs per piece	0,67	0,66	0,66	0,66	0,67	0,71	136,5	107,6	106,0

a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a Average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

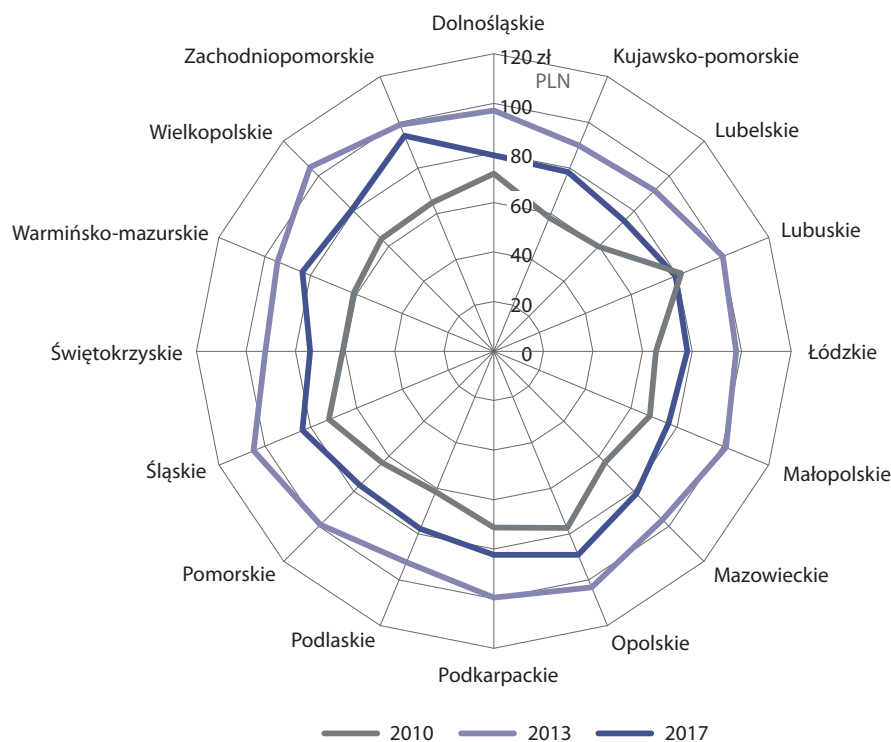
W 2017 r. w odniesieniu do 2016 r. w większości województw zaobserwowano wzrost cen targowiskowych wielu podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem ziemniaków jadalnych (bez wczesnych).

Na targowiskach ceny pszenicy w 2017 r. wahały się w przedziale od 74,04 zł za 1 dt w województwie świętokrzyskim do 94,05 zł w województwie zachodniopomorskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 78,86 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim w 13 województwach ceny tego zboża wzrosły (od 0,6% w województwie śląskim do 18,7% w województwie zachodniopomorskim). Niewielki spadek cen zaobserwowano w 3 województwach: dolnośląskim (o 0,1%), lubuskim (o 0,8%) i warmińsko-mazurskim (o 2,5%).

In 2017, the growth in marketplace prices of many major agricultural products, except edible potatoes (excluding early kinds), was observed in majority of voivodeships compared to 2016.

Prices of wheat on marketplaces ranged from PLN 74.04 per 100 kg in the Świętokrzyskie Voivodeship to PLN 94.05 in the Zachodniopomorskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 78.86. When compared to the previous year, in 13 voivodeships prices of this cereal rose (from 0.6% in the Śląskie Voivodeship to 18.7% in the Zachodniopomorskie Voivodeship). A slight price fall was observed in 3 voivodeships: Dolnośląskie (by 0.1%), Lubuskie (by 0.8%) and Warmińsko-Mazurskie (by 2.5%).

Wykres 14. Przeciętne ceny pszenicy za 1 dt na targowiskach
Chart 14. Average prices of wheat per 100 kg on the marketplaces

Ceny żyta na targowiskach oscylowały w 2017 r. od 54,62 zł za 1 dt w województwie pomorskim do 73,94 zł w województwie śląskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 63,23 zł. Największy wzrost cen żyta, w porównaniu z 2016 r., zaobserwowano w województwie dolnośląskim (o 19,1%), a najmniejszy – w województwie lubuskim (o 1,9%).

Ceny ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) w roku 2017 na targowiskach wahały się w przedziale od 68,36 zł za 1 dt w województwie świętokrzyskim do 106,43 zł w województwie lubuskim, przy średniej cenie w kraju

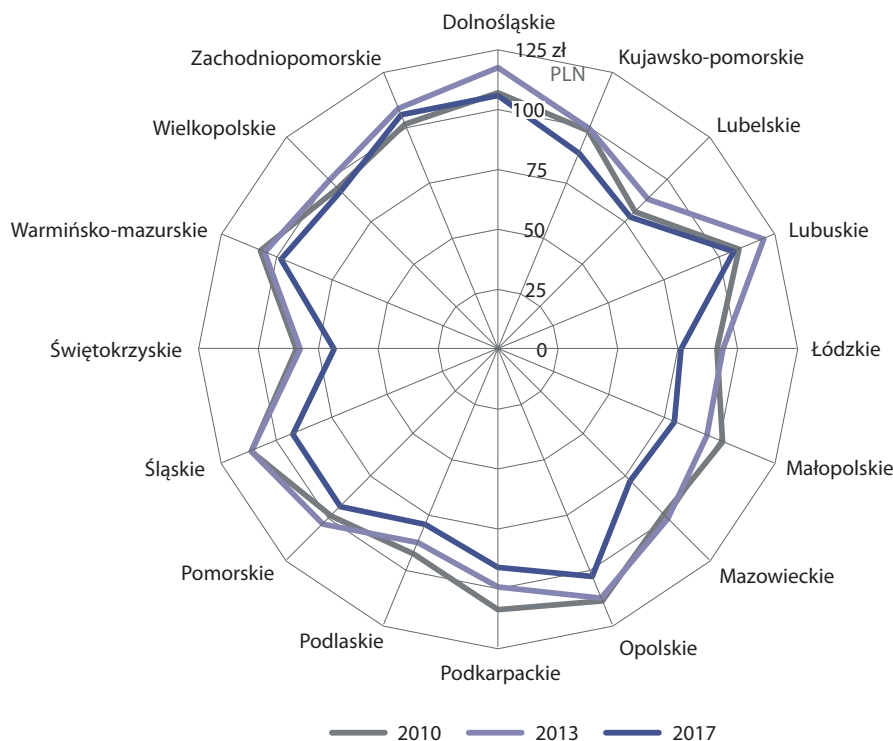
Prices of rye on marketplaces ranged in 2017 from PLN 54.62 per 100 kg in the Pomorskie Voivodeship to PLN 73.94 in the Śląskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 63.23. The largest rise in prices of rye, when compared to 2016, was observed in the Dolnośląskie Voivodeship (by 19.1%), and the lowest – in the Lubuskie Voivodeship (by 1.9%).

Prices of edible potatoes (excluding early kinds) on marketplaces in 2017 ranged from PLN 68.36 per 100 kg in the Świętokrzyskie Voivodeship to PLN 106.43 in the Lubuskie Voivodeship, with the average price in the country amo-

wynoszącej 87,43 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim ceny ziemniaków były niższe, z wyjątkiem województwa lubuskiego (wzrost o 6,7%). Najmniejszy spadek cen ziemniaków zanotowano w województwie zachodniopomorskim (o 0,3%), a największy – w województwie podlaskim (o 23,7%).

unting to PLN 87.43. When compared to the previous year, prices of potatoes were lower, with the exception of the Lubuskie Voivodeship (the rise by 6.7%). The lowest fall in prices of potatoes was recorded in the Zachodniopomorskie Voivodeship (by 0.3%) and the highest – in the Podlaskie Voivodeship (by 23.7%).

Wykres 15. Przeciętne ceny ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt na targowiskach
Chart 15. Average prices of edible potatoes (excluding early kinds) per 100 kg on the marketplaces

W 2017 r. średnio za 1 kg jabłek płacono na targowiskach 2,58 zł, tj. o 20,0% więcej niż przed rokiem. Ceny tych owoców kształtowały się w granicach od 2,20 zł w województwie lubelskim do 3,02 zł w województwach: lubuskim i opolskim. Największy wzrost cen jabłek, w porównaniu z 2016 r., odnotowano w województwie podkarpackim (o 31,5%), a najmniejszy – w województwie kujawsko-pomorskim (o 12,1%).

The average price paid for apples on marketplaces in 2017 was PLN 2.58 per 1 kg, i.e. by 20.0% more than the year before. Prices of this fruit ranged from PLN 2.20 in the Lubelskie Voivodeship to PLN 3.02 in the Lubuskie and Opolskie Voivodeships. The highest rise in prices of apples, when compared to 2016, was recorded in the Podkarpackie Voivodeship (by 31.5%), and the lowest – in the Kujawsko-Pomorskie Voivodeship (by 12.1%).

W 2017 r. ceny wiśni za 1 kg na targowiskach wahały się w granicach od 6,17 zł w województwie podkarpackim do 9,30 zł w województwie warmińsko-mazurskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 7,64 zł, tj. o 58,8% wyższej niż przed rokiem. W porównaniu z 2016 r. najbardziej podrożały wiśnie w województwie mazowieckim (o 92,6%), a najmniej – w województwie dolnośląskim (o 32,0%).

Prices of sour cherries on marketplaces in 2017 ranged from PLN 6.17 per 1 kg in the Podkarpackie Voivodeship to PLN 9.30 in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 7.64, higher by 58.8% than the year before. When compared to 2016, sour cherries went up in price the most in the Mazowieckie Voivodeship (by 92.6%), and the least – in the Dolnośląskie Voivodeship (by 32.0%).

Ceny truskawek na targowiskach w 2017 r. kształtowały się od 7,72 zł za 1 kg w województwie pomorskim do 12,11 zł w województwie wielkopolskim (przeciętna cena w kraju – 11,26 zł,

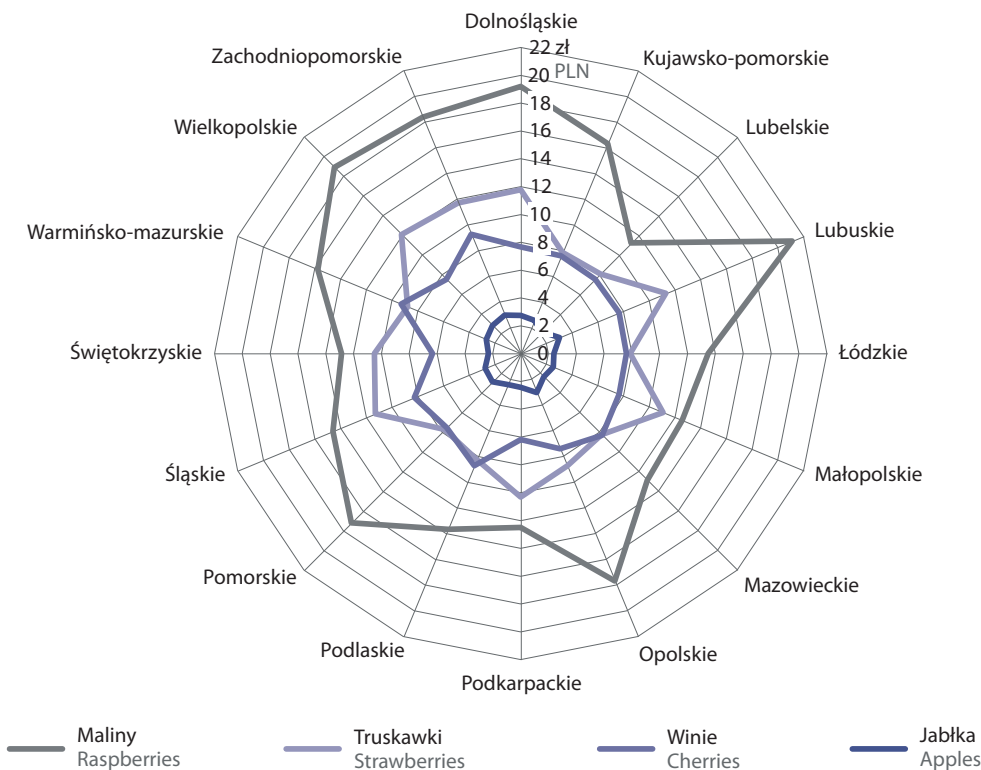
Prices of strawberries for 1 kg on marketplaces in 2017 ranged from PLN 7.72 in the Pomorskie Voivodeship to PLN 12.11 in the Wielkopolskie Voivodeship (average price in the country

była wyższa o 15,7% niż w 2016 r.). Wzrost cen w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w 9 województwach, w tym najwyższy w województwie lubelskim (o 41,7%), a spadek – w 7 województwach (najgłębszy w województwie kujawsko-pomorskim – o 16,5%).

– PLN 11.26, by 15.7% higher than in 2016). The price rise in relation to the previous year was recorded in 9 voivodeships, including the highest in the Lubelskie Voivodeship (by 41.7%), while the fall was recorded in 7 voivodeships (the deepest in the Kujawsko-Pomorskie Voivodeship – by 16.5%).

Wykres 16. Przeciętne ceny podstawowych owoców za 1 kg na targowiskach w 2017 r.

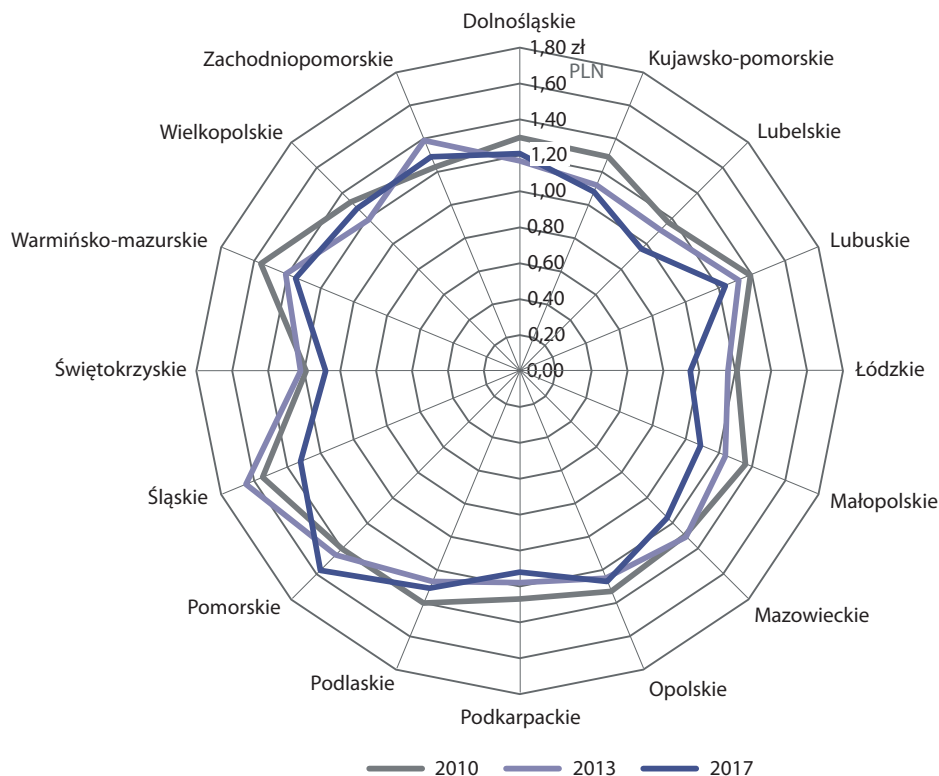
Chart 16. Average prices of major fruit per 1 kg on the marketplaces in 2017

W 2017 r. za 1 kg kapusty białej płacono na targowiskach średnio 1,18 zł, tj. o 13,9% mniej niż przed rokiem. Ceny kapusty kształtowały się w granicach od 0,95 zł w województwie łódzkim do 1,57 zł w województwie pomorskim i były niższe w większości województw w porównaniu z 2016 r., przy niezmiennych cenach w województwie pomorskim. Najbardziej spadły ceny tego warzywa w województwie warmińsko-mazurskim (o 25,0%), a najmniej – w województwie podkarpackim (o 5,1%).

An average price of white cabbage paid on marketplaces in 2017 was PLN 1.18 per 1 kg, i.e. by 13.9% less than the year before. Prices of cabbage ranged from 0.95 in the Łódzkie Voivodeship to PLN 1.57 in the Pomorskie Voivodeship and were lower in majority of voivodeships, if compared to 2016, with unchanged prices in the Pomorskie Voivodeship. Prices of this vegetable fell the most in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship (by 25.0%), and the least in the Podkarpackie Voivodeship (by 5.1%).

Wykres 17. Przeciętne ceny kapusty białej za 1 kg na targowiskach
 Chart 17. Average prices of white cabbages per 1 kg on the marketplaces

Ceny cebuli na targowiskach oscylowały w 2017 r. od 1,40 zł za 1 kg w województwie małopolskim do 2,26 zł w województwie lubuskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 1,75 zł (o 10,3% niższej od notowanej w 2016 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim najgłębszy spadek cen tego warzywa zaobserwowano w województwie małopolskim (o 15,2%), a najniższy – w województwie zachodniopomorskim (o 2,2%).

Ceny marchwi na targowiskach wahały się w roku 2017 w przedziale od 1,36 zł za 1 dt w województwie świętokrzyskim do 2,12 zł w województwie lubuskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 1,69 zł (tj. o 11,5% niższej niż w 2016 r.). Najbardziej spadły ceny tego warzywa w odniesieniu do roku poprzedniego w województwach: małopolskim i lubelskim (o 17,3%), a najmniej – w województwie pomorskim (o 5,5%).

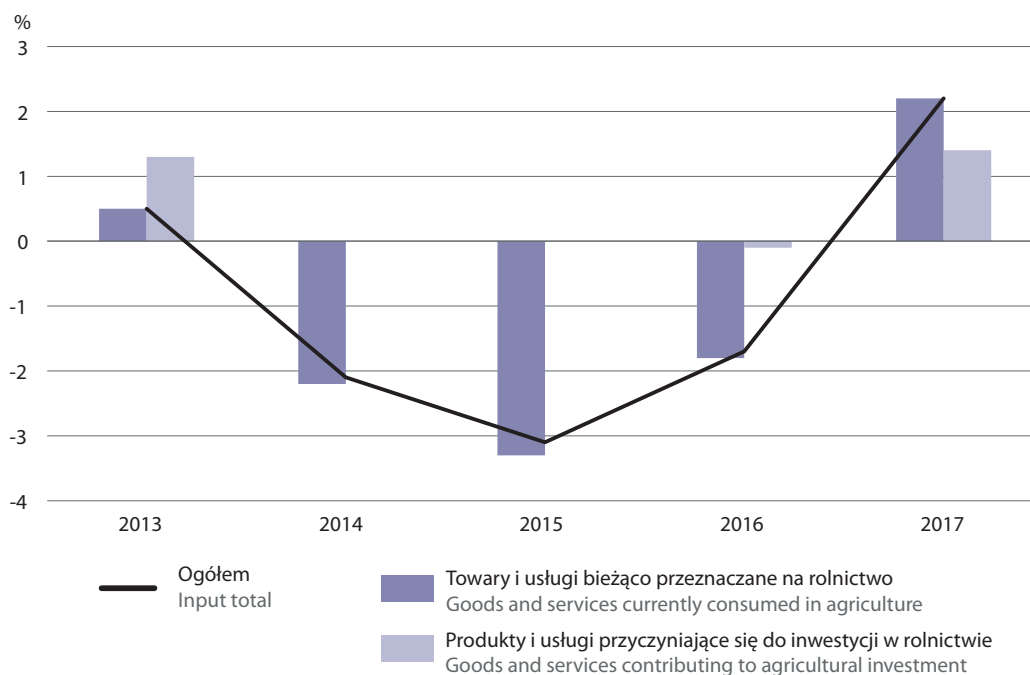
W 2017 r. **ceny środków produkcji dla rolnictwa** były wyższe o 2,2% niż przed rokiem. Ceny towarów i usług bieżąco przeznaczane na rolnictwo po latach spadku wzrosły o 2,2%. Ceny produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie były wyższe o 1,4%.

Prices of onions on marketplaces in 2017 ranged from PLN 1.40 for 1 kg in the Małopolskie Voivodeship to PLN 2.26 in the Lubuskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 1.75 (less by 10.3% than in 2016). When compared to the previous year, the deepest fall in prices of this vegetable was observed in the Małopolskie Voivodeship (by 15.2%) and the lowest – in the Zachodniopomorskie Voivodeship (by 2.2%).

Prices of carrots on marketplaces in 2017 ranged from PLN 1.36 for 100 kg in the Świętokrzyskie Voivodeship to PLN 2.12 in the Lubuskie Voivodeship, with the average price in the country amounting to PLN 1.69 (i.e. lower by 11.5% than in 2016). Prices of this vegetable fell most, in relation to the previous year, in the Małopolskie and Lubelskie Voivodeships (by 17.3%), and least – in the Pomorskie Voivodeship (by 5.5%).

In 2017, **prices of means of agricultural production** (input) were higher by 2.2% than the year before. Prices of goods and services currently consumed in agriculture, after the years of fall, rose by 2.2%. Prices of goods and services contributing to agricultural investment were higher by 1.4%.

Wykres 18. Zmiany cen środków produkcji rolnej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 18. Changes in prices of the means of agricultural production compared to the previous year

W porównaniu z 2010 r. ceny środków produkcji dla rolnictwa wzrosły w 2017 r. o 13,2%, przy czym wyższy wzrost dotyczył cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo (13,3%) niż produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie (o 11,1%).

Wśród towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo najwyższy wzrost cen (o 5,3%) w 2017 r. w porównaniu z 2016 r. odnotowano w energii elektrycznej; paliwach, oleju i smarach (łącznie z węglem). Znaczący wzrost cen dotyczył również utrzymania budynków (o 3,7%) oraz utrzymania materiałów (o 2,5%). Tańsze niż przed rokiem były nawozy i polepszacze gleby (o 2,0%), a także nasiona siewne i sadzonki (o 1,7%).

In comparison with 2010, the prices of means of production for agriculture increased in 2017 by 13.2%, with a higher increase related to prices of goods and services currently consumed in agriculture (13.3%) than products and services contributing to agricultural investment (by 11.1%).

Among the goods and services currently consumed to agriculture, the highest price growth (by 5.3%) in 2017 compared to 2016 was noted in energy; fuels, oil and lubricants (including coal). A significant growth in prices also concerned the maintenance of buildings (by 3.7%) and maintenance of materials (by 2.5%). Cheaper than last year were fertilizers and soil improvers (by 2.0%), as well as seeds and planting stock (by 1.7%).

Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo
 Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	100,5	97,8	96,7	98,2	102,2	113,3	100,0
Nasiona i sadzonki Seeds and planting stock	100,3	98,6	94,9	103,2	98,3	120,1	101,4
Energia elektryczna; paliwa i smary Energy, fuel and lubricants	97,4	96,3	91,8	95,1	105,3	105,0	99,9

Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo (dok.)

Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a				2010=100	2015=100	
Nawozy i polepszacze gleby Fertilisers and soil improvers	100,9	95,8	100,0	96,1	98,0	118,0	94,2
Środki ochrony roślin i pestycydy Plant protection products and pesticides	102,3	102,0	101,6	101,2	101,9	112,0	103,1
Wydatki na usługi weterynaryjne Veterinary expenses	101,1	101,8	101,0	100,5	101,8	111,1	102,4
Pasze dla zwierząt Animal feeding stuffs	103,9	96,3	97,2	99,4	100,8	123,1	100,1
Utrzymanie materiałów Maintenance of materials	101,5	101,4	100,7	101,2	102,5	112,7	103,8
Utrzymanie budynków Maintenance of buildings	101,0	101,4	100,8	101,5	103,7	114,3	105,4
Inne produkty i usługi Other goods and services	100,9	101,4	100,6	100,2	101,5	119,0	101,5

a Obliczono na podstawie systemu wag z roku 2010.

a Calculation on the basis of weighting system from 2010.

Wśród produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie w 2017 r. w porównaniu z 2016 r. odnotowano wzrost cen dla większości produktów i usług. Spadły jedynie ceny innych prac z wyjątkiem uprawy ziemi (o 2,8%).

Among products and services contributing to agricultural investment in 2017, as compared to 2016, an increase was recorded for most products and services. Only prices of other works except for land improvements decreased (by 2.8%).

Tablica 16. Wskaźniki cen produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie

Table 16. Price indices of goods and services contributing to agricultural investment

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	101,3	100,0	100,0	99,9	101,4	111,1	101,3
Materiały Materials	102,6	101,4	101,1	100,8	101,7	113,6	102,4
Maszyny i inne urządzenia Machinery and other equipment	102,9	101,7	101,6	100,9	101,6	116,0	102,4
Wyposażenie transportowe Transport equipment	101,7	100,5	99,6	100,5	101,9	107,2	102,4
Budynki Buildings	99,3	97,7	98,2	98,1	100,4	105,9	99,5
Zabudowania gospodarcze (niemieszkalne) Farm buildings (non-residential)	98,6	99,3	100,4	100,2	100,9	100,6	101,1
Inne prace z wyjątkiem uprawy ziemi Other works except land improvements	102,3	91,3	88,6	87,6	97,6	153,8	85,4
Inne Other	102,1	101,0	100,5	100,7	102,8	115,4	103,6

a Obliczono na podstawie systemu wag z roku 2010.

a Calculation based on weighting system from 2010.

4.2. Ceny w przemyśle

W 2017 r. **cenę produkcji sprzedanej przemysłu** w porównaniu z 2016 r. wzrosły o 2,9%, podczas gdy w ostatnich czterech latach notowano ich spadek (w 2016 r. – o 0,1%). Wzrost cen obserwowano we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym największy w górnictwie i wydobywaniu o 19,5% (wobec spadku o 1,4% przed rokiem). Mniejszy wzrost cen wystąpił w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 2,7% (wobec wzrostu o 1,5% przed rokiem) oraz w przetwórstwie przemysłowym o 2,4% (wobec wzrostu o 0,1% przed rokiem). W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę wzrost cen był niewielki – 0,2% (wobec spadku o 2,3% przed rokiem).

W odniesieniu do 2010 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 8,8%, w tym największy wzrost zanotowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 18,9%. W górnictwie i wydobywaniu ceny wzrosły o 12,7%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 8,4%, a w przetwórstwie przemysłowym – o 7,9%.

4.2. Prices in industry

In 2017 the **prices of sold production of industry** compared to 2016 increased by 2.9%, while in the last four years their drop was recorded (in 2016 – by 0.1%). The increase in prices was observed in all industry sections, of which the largest in mining and quarrying by 19.5% (against a drop by 1.4% a year before). A lower price increase occurred in the water supply; sewerage and waste management and remediation activities by 2.7% (against an increase by 1.5% a year before) and in manufacturing by 2.4% (against an increase by 0.1% a year before). The price increase in electricity, gas, steam and air conditioning supply was inconsiderable – 0.2% (against a drop of 2.3% a year before).

In relation to 2010, the prices of sold production of industry increased by 8.8%, of which the largest increase was recorded in water supply; sewerage, waste management and remediation activities by 18.9%. In mining and quarrying prices increased by 12.7%, in electricity, gas, steam and air conditioning supply – by 8.4%, and in manufacturing – by 7.9%.

Tablica 17. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD

Table 17. Price indices of sold production of industry by NACE sections

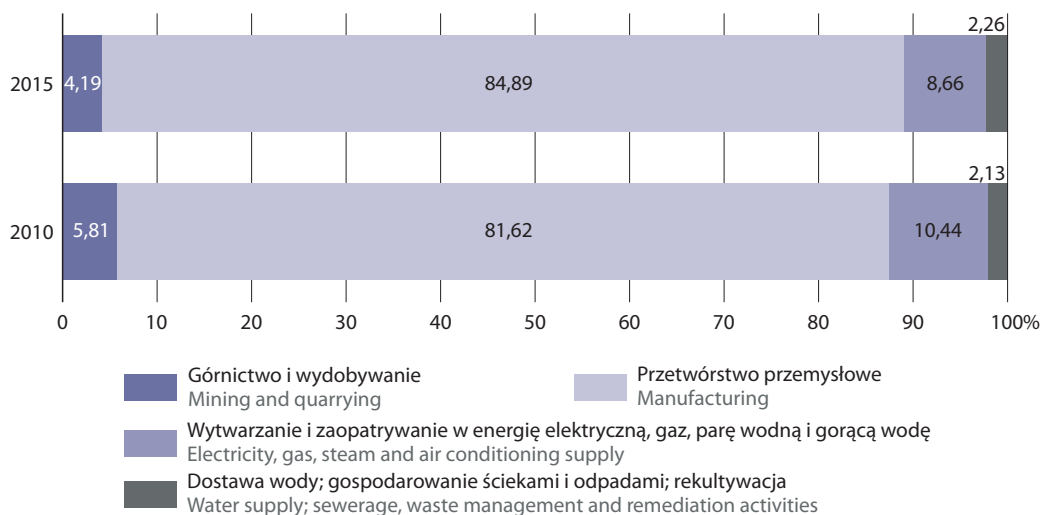
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = 100	2015 = 100	
Ogółem Total	98,7	98,5	97,8	99,9	102,9	108,8	102,8
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	89,7	95,3	96,1	98,6	119,5	112,7	117,8
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	99,2	98,3	97,4	100,1	102,4	107,9	102,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	99,4	101,1	100,7	97,7	100,2	108,4	97,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	101,6	101,2	101,2	101,5	102,7	118,9	104,2

System wag do obliczania wskaźników cen oparty jest na strukturze wartości produkcji sprzedanej przemysłu z 2015 r. uzyskanej z badania o działalności gospodarczej podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

The weighting system for calculation of price indices is based on the structure of sold production of industry value from 2015 obtained from the survey on the economic activity of entities in which the number of employees exceeds 9 persons.

Wykres 19. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)

Chart 19. Shares of sold production of industry by NACE sections (current prices)

W 2017 r. w odniesieniu do 2016 r., spośród 34 **działów PKD zaliczanych do przemysłu**, w 28 zanotowano wzrost cen, w tym największy w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) – o 31,5%, podczas gdy w ostatnich czterech latach notowano ich spadek (w 2016 r. – o 0,2%). Po czterech latach spadków (w 2016 r. – o 6,8%) po raz pierwszy tendencję rosnącą zanotowano także w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 16,9%). Wzrosły także ceny m.in. produkcji: metali (o 10,4%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,2%), artykułów spożywczych (o 3,7%), wyrobów tytoniowych (o 2,1%), skór i wyrobów skórzanych (o 1,5%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,3%), wyrobów z metali (o 1,2%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,7%), papieru i wyrobów z papieru (o 0,6%), wyrobów farmaceutycznych (o 0,4%), urządzeń elektrycznych (o 0,3%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,1%). Ceny w pozostałej produkcji wyrobów ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2016 r. Spadły natomiast ceny m.in. w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 0,1%), produkcji: pozostałego sprzętu transportowego (o 0,6%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,7%), mebli (o 0,8%), wyrobów tekstylnych, maszyn i urządzeń (po 1,2%).

W 2017 r. w relacji do 2010 r. w większości działów zanotowano wzrost cen, w tym największy w dziale pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (o 30,1%). Wzrosły także ceny m.in. produkcji wyrobów farmaceutycznych (o 24,4%), wydobywania węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) – o 22,4% oraz produkcji metali – o 21,2%. Spadły natomiast ceny m.in. produkcji urządzeń elektrycznych (o 6,4%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 5,4%).

In 2017, in relation to 2016, out of 34 **divisions of NACE included in the industry**, in 28 the growth of prices was recorded, of which the largest in mining of coal and lignite – by 31.5%, while in the last four years their drop was recorded (in 2016 – by 0.2%). After four years of decline (in 2016 – by 6.8%), a growing tendency was also recorded for the first time in manufacture of coke and refined petroleum products (by 16.9%). The prices also increased among others in manufacture of: basic metals (by 10.4%), chemicals and chemical products (by 4.2%), food products (by 3.7%), tobacco products (by 2.1%), leather and related products (by 1.5%), computer, electronic and optical products (by 1.3%), metal products (by 1.2%), other non-metallic mineral products (by 0.7%), paper and paper products (by 0.6%), pharmaceutical products (by 0.4%), electrical equipment (by 0.3%), rubber and plastic products (by 0.1%). Prices in the remaining manufacture of products were at a level similar to the one recorded in 2016. The drop of prices was recorded among others in printing and reproduction of recorded media (by 0.1%), in manufacture of: other transport equipment (by 0.6%), motor vehicles, trailers and semi-trailers (by 0.7%), furniture (by 0.8%), textiles, machinery and equipment (1.2% each).

In 2017, in relation to 2010, most divisions recorded a rise in prices, including the largest in the division of water – collection, treatment and supply (by 30.1%). The prices also increased, among others, of manufacture of pharmaceutical products (by 24.4%), mining of coal and lignite – by 22.4% as well as of production of basic metals – by 21.2%. The drop of prices was recorded, among others, of manufacture of electrical equipment (by 6.4%) as well as of computers, electronic and optical products (by 5.4%).

W 2017 r. **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były wyższe niż w 2016 r. **w większości głównych grupowań przemysłowych**. Najbardziej wzrosły ceny dóbr związanych z energią o 8,9%, podczas gdy w ostatnich czterech latach notowano ich spadek (w 2016 – o 3,1%). Wzrosły także ceny dóbr zaopatrzeniowych o 3,0% oraz dóbr konsumpcyjnych nietrwałych o 2,7%. Spadły natomiast ceny dóbr konsumpcyjnych trwałych o 0,4% (wobec wzrostu o 0,1% przed rokiem) i inwestycyjnych o 0,7% (wobec wzrostu o 2,0% w roku poprzednim).

W relacji do 2010 r. odnotowano wzrost cen dóbr związanych z energią (o 11,1%), konsumpcyjnych nietrwałych (o 10,9%), zaopatrzeniowych (o 9,8%) i inwestycyjnych (o 5,1%). Obniżyły się natomiast ceny dóbr konsumpcyjnych trwałych o 2,3%.

In 2017, **the prices of sold production of industry** were higher than in 2016 **for most of main industrial groupings**. The highest growth of prices was recorded in energy by 8.9%, while in the last four years their decrease was recorded (in 2016 – by 3.1 %). The prices of intermediate goods also increased by 3.0% as well as non-durable consumer goods by 2.7%. On the other hand, the prices of durable consumer goods fell by 0.4% (against an increase by 0.1% a year before) and capital goods by 0.7% (against an increase by 2.0% in the previous year).

In relation to 2010, there was an increase in the prices of energy (by 11.1%), non-durable consumer goods (by 10.9 %), intermediate goods (by 9.8%) and capital goods (by 5.1%). On the other hand, prices of durable consumer goods decreased by 2.3%.

Tablica 18. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według głównych grupowań przemysłowych
Table 18. Price indices of sold production of industry by main industrial groupings

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = 100	2015 = 100	
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	98,3	98,2	99,5	99,8	103,0	109,8	102,8
Dobra inwestycyjne Capital goods	100,1	98,8	100,0	102,0	99,3	105,1	101,3
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	98,0	99,0	101,0	100,1	99,6	97,7	99,7
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	101,1	99,3	97,9	101,0	102,7	110,9	103,7
Dobra związane z energią Energy	96,1	97,6	91,8	96,9	108,9	111,1	105,5

W 2017 r. **ceny producentów wyrobów spożywczych** objętych badaniem w większości ukształtowały się na poziomie wyższym w porównaniu do roku poprzedniego. Najbardziej wzrosły ceny masła świeżego o zawartości tłuszczu nie większej niż 85% (w kostkach) – o 41,1%. Wyższe ceny uzyskali także producenci m.in. jaj kurzych konsumpcyjnych, wzrost o 34,6% (wobec spadku przed rokiem o 13,3%), mąki pszennej „Poznańskiej” workowanej – o 7,2% (wobec spadku przed rokiem o 9,3%), kiełbasy toruńskiej – o 5,6% (wobec spadku przed rokiem o 0,6%), mięsa wieprzowego z kością (schab środkowy) – o 4,9% (wobec wzrostu o 2,5% przed rokiem). Spadły natomiast ceny kaszy jęczmiennej „Mazurskiej” – o 8,0% (wobec wzrostu o 7,6% przed rokiem) oraz cukru białego z buraków cukrowych, workowanego – o 1,7% (wobec wzrostu przed rokiem o 24,1%).

Porównując z 2010 r. najbardziej wzrosły ceny kaszy jęczmiennej „Mazurskiej” – o 57,6%. Wzrosły także m.in. ceny masła świeżego o zawartości tłuszczu nie większej niż 85% (w kostkach) – o 51,8%, mięsa wołowego z kością (rostbef) – o 33,2%, jaj kurzych konsumpcyjnych – o 29,6%, mięsa

In 2017, the **prices of producers of food products** covered by the survey were mostly higher than in the previous year. The highest increase was recorded for the fresh butter with fat content not more than 85% (in cubes) – by 41.1%. Higher prices were also obtained by producers, among others of: hen eggs for consumption, an increase by 34.6% (against a decrease by a year before by 13.3%), wheat flour „Poznańska” in sacks – by 7.2% (against a drop a year ago by 9.3%), sausage „Torunska” – by 5.6% (against a drop by 0.6% a year before), pork meat, bone-in (centre loin) – by 4.9% (against an increase by 2.5% a year before.) However, the prices of „Mazurska” barley groats dropped – by 8.0% (against an increase by 7.6% a year before) and white sugar, from sugar beets, in sacks – by 1.7% (against an increase by 24.1% a year before).

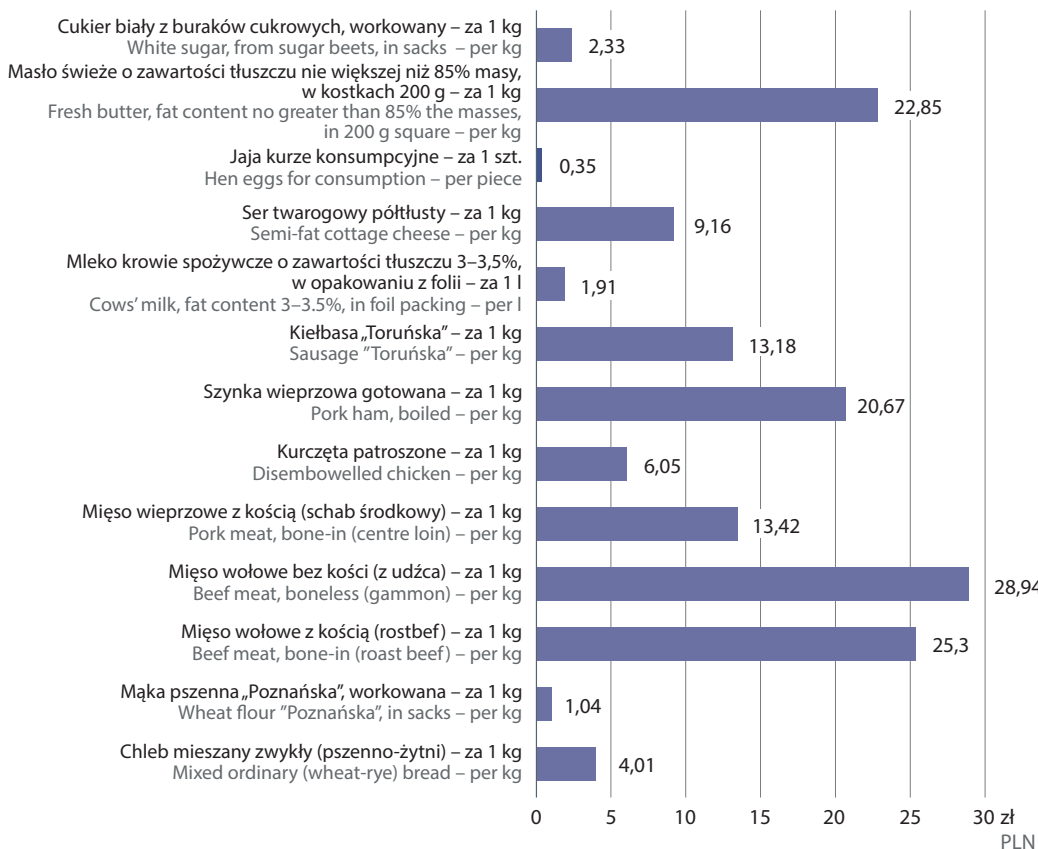
Comparing to 2010, the highest increase was recorded in price of barley groats „Mazurska” – by 57.6%. Prices increased also among others of fresh butter with fat content of not more than 85% (in cubes) – by 51.8%, beef meat, bone-in (roast beef) – by 33.2%, hen eggs for consumption – by 29.6%,

wołowego bez kości (z udźca) – o 28,7%, chleba mieszanego zwykłego (pszenno-żytniego) – o 23,8%. Więcej niż w 2010 r. płacono także za ser twarogowy półtłusty – o 5,8% oraz mąkę pszenną „Poznańską” workowaną – o 3,0%.

boned beef meat, (gammon) – by 28.7%, mixed ordinary (wheat-rye) bread – by 23.8%. Higher than in 2010 prices were also paid for semi-fat cottage cheese – by 5.8% and wheat flour „Poznańska”, in sacks – by 3.0%.

Wykres 20. Ceny producentów wybranych wyrobów spożywczych w 2017 r.

Chart 20. Producer prices of selected food products in 2017

4.3. Ceny w budownictwie

W 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim ceny produkcji budowlano–montażowej wzrosły o 0,6%. Spośród działów budownictwa największy wzrost cen zanotowano w robotach budowlanych specjalistycznych (o 1,1%). Ceny budowy budynków podniesiono o 0,7%, a ceny budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 0,2%.

4.3. Prices in construction

In 2017, in comparison to the previous year, the prices of construction and assembly production increased by 0.6%. Among construction divisions, the largest increase in prices was noted in specialised construction activities (by 1.1%). The prices of construction of buildings increased by 0.7%, and prices of civil engineering – by 0.2%.

Tablica 19. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej według działów PKD

Table 19. Price indices of construction and assembly production by PKD divisions

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	98,2	98,8	99,5	99,6	100,6	97,9	100,2
Budowa budynków Construction of buildings	97,3	98,4	99,1	99,2	100,7	95,4	99,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering	98,7	98,7	99,2	99,4	100,2	97,7	99,6
Roboty budowlane specjalistyczne Specialised construction activities	98,9	99,7	100,5	100,3	101,1	102,3	101,4

W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. odnotowano spadek cen produkcji budowlano-montażowej o 2,1%, przy czym najbardziej spadły ceny budowy budynków o 4,6%. Ceny budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej obniżyły się o 2,3%. Wzrosły natomiast ceny robót budowlanych specjalistycznych o 2,3%.

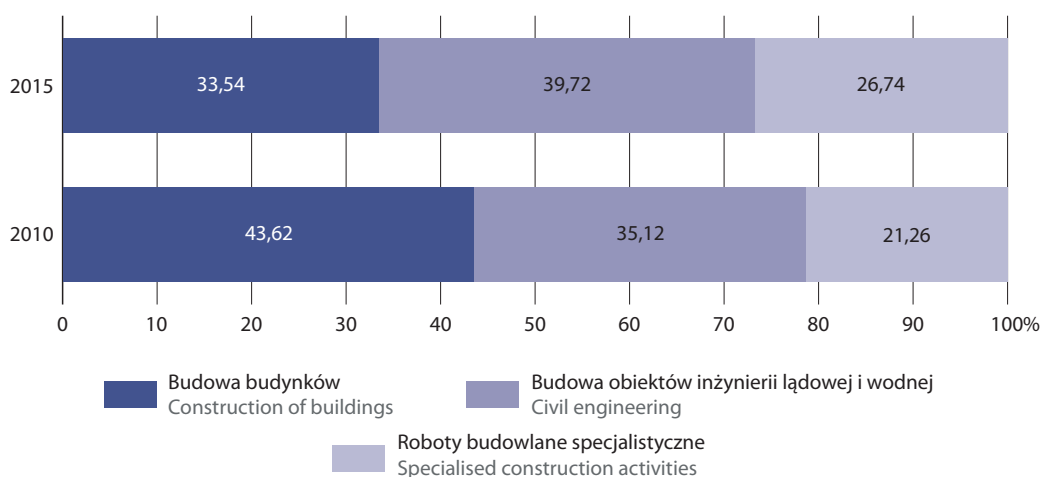
System wag do obliczania wskaźników cen produkcji budowlano-montażowej stanowi struktura sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2015 r. przez podmioty budowlane, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

In 2017, in relation to 2010, prices of construction and assembly production fell by 2.1%, with the highest drop in construction of buildings by 4.6%. The prices of civil engineering decreased by 2.3%. However, the prices of specialised construction activities increased by 2.3%.

The weight system for calculation of price indices for construction and assembly production constitutes the sales structure of construction and assembly production carried out in 2015 by construction entities in which the number of employees exceeds 9 persons.

Wykres 21. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 21. Shares of construction and assembly production by NACE divisions (current prices)

Ceny wszystkich obiektów budowlanych objętych badaniem w 2017 r. ukształtowały się na poziomie wyższym w porównaniu z rokiem poprzednim. Zanotowano wzrost cen budowy m.in. szkoły podstawowej o 1,1%, garażu wielopoziomowego, budynku magazynowego, hali sportowej oraz boiska na terenie przyszkolnym (po 0,9%).

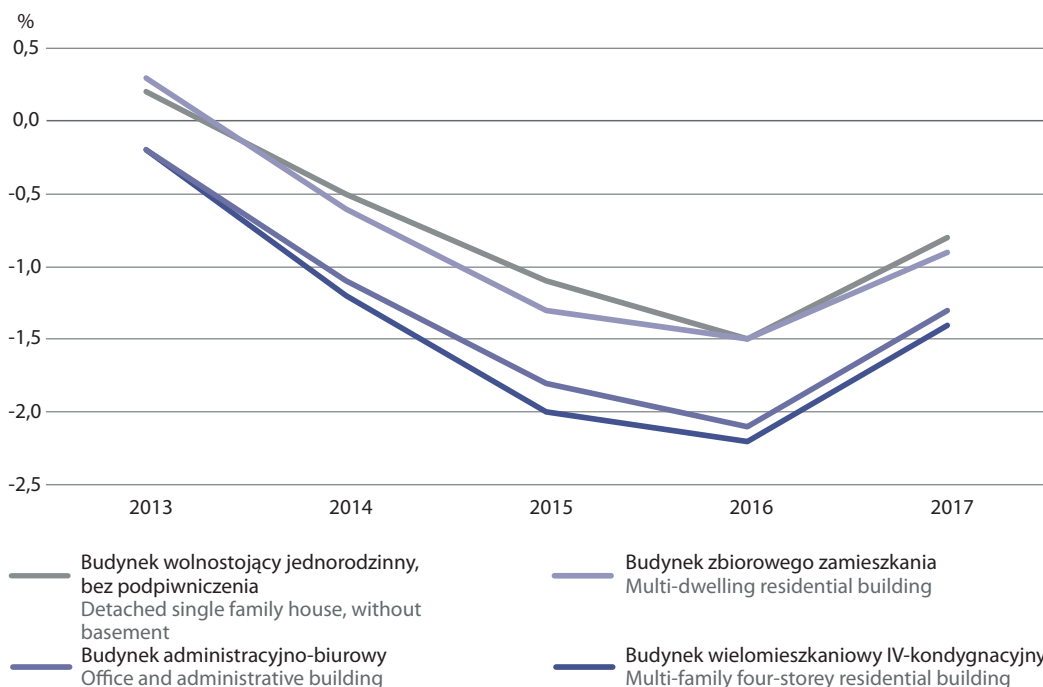
Prices of all construction objects covered by the survey in 2017 were at a higher level compared to the previous year. An increase was noted in construction prices among others of: a primary school by 1.1%, a multi-level garage, a warehouse building, a sports hall, and playing field at the school (by 0.9% each).

W relacji do 2010 r., zanotowano spadek cen większości obiektów budowlanych, w tym największy budowy zewnętrznej sieci wodociągowej z rur PEHD o średnicy 160 mm (o 2,8%). Spadły także ceny budowy m.in. budynku wielomieszkaniowego IV-kondygnacyjnego (o 1,4%), budynku administracyjno-biurowego i przychodni rejonowej (po 1,3%). Wzrosły natomiast ceny budowy budynku magazynowego (o 0,7%), hali produkcyjnej (o 1,2%) oraz linii kablowej (o 3,3%).

In relation to 2010, the prices of most construction objects fell, of which the largest one in construction of an external water supply network made of PEHD pipes with a diameter of 160 mm (by 2.8%). The drop of prices was also recorded, among others, in construction of: a multi-family residential four-store building (by 1.4%), an office and administrative building and a district health clinic (by 1.3% each). However, prices of construction of the warehouse building increased (by 0.7%), the production hall (by 1.2%) and the cable line (by 3.3%).

Wykres 22. Zmiany cen budowy wybranych obiektów budowlanych w stosunku do 2010 r.

Chart 22. Changes in prices of selected constructions compared to 2010

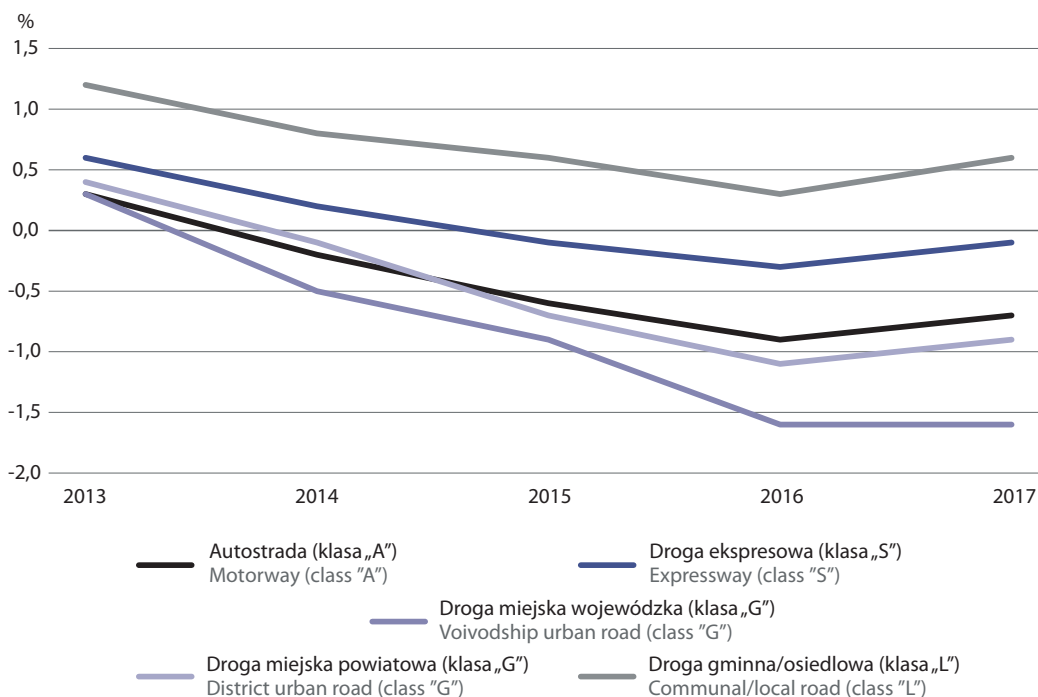
W 2017 r., po czterech latach spadków, ceny większości badanych obiektów drogowych były wyższe w stosunku do 2016 r. Największy wzrost cen dotyczył budowy drogi gminnej/osiedlowej (klasa „L”) oraz drogi publicznej wojewódzkiej jednojezdniowej (klasa „GP”) – (po 0,3%). Ceny pozostałych obiektów wykazywały niewielkie wzrosty (od 0,1% do 0,2%).

In 2017, after four years of drops, the prices of most surveyed road facilities were higher in comparison to 2016. The largest increase in prices concerned the construction of a communal/local road (class „L”) as well as a voivodship public single-road (class „GP”) – (by 0.3% each). Prices of other facilities indicated small increases (from 0.1% to 0.2%).

W 2017 r w odniesieniu do 2010 r. ceny budowy większości obiektów drogowych były niższe. Najbardziej obniżono ceny miejskiej drogi ekspresowej (klasa „S”) – o 1,8%.

In 2017, in relation to 2010, the prices of most road facilities were lower. The lowest reduction was noted in prices of urban expressway (class „S”) – by 1.8%.

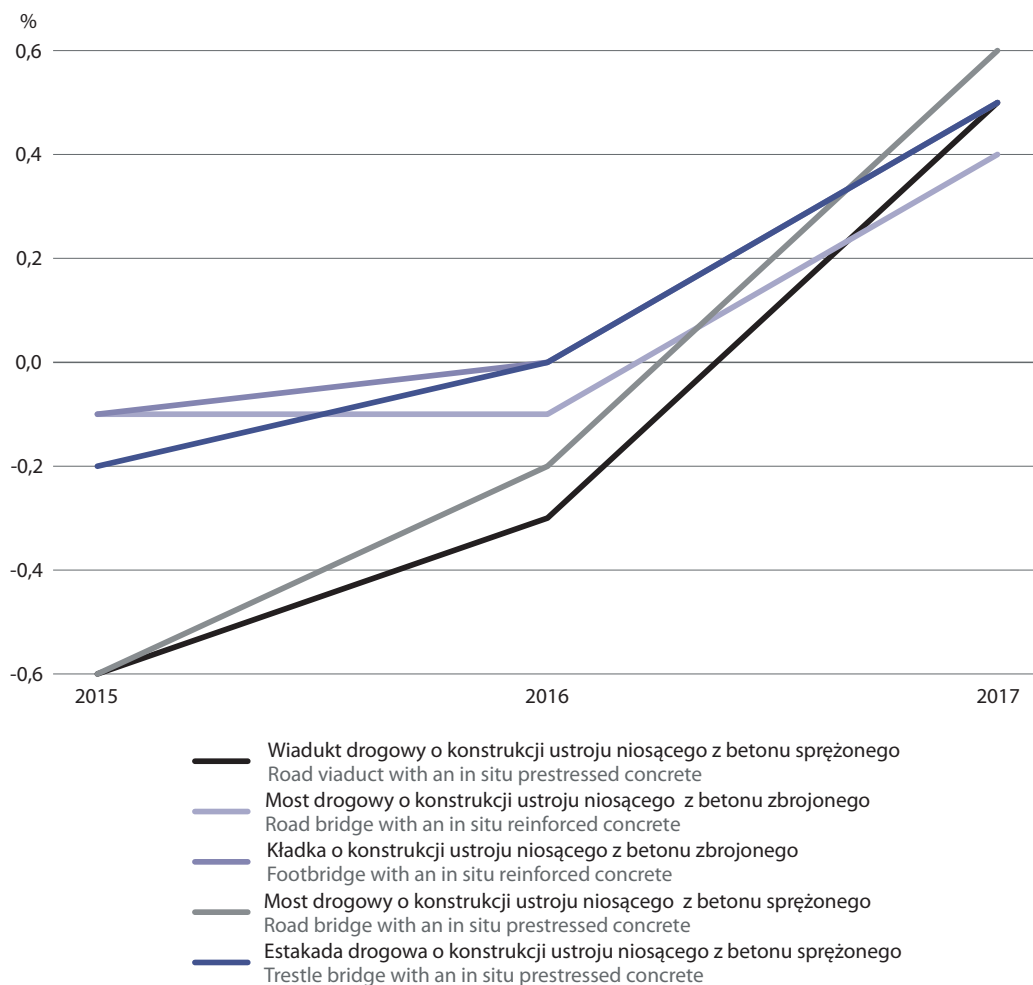
Wykres 23. Zmiany cen budowy wybranych obiektów drogowych w stosunku do 2010 r.
 Chart 23. Change of prices of selected road constructions compared to 2010

Ceny budowy wszystkich obiektów mostowych objętych badaniem, w 2017 r. były wyższe w odniesieniu do 2016 r. Wzrost cen budowy estakad, mostów oraz wiaduktów drogowych ukształtował się na poziomie od 0,4% do 0,8%.

The prices of all bridge facilities covered by the survey, in 2017 were higher in relation to 2016. The growth of prices of construction of trestles, bridges as well as road viaducts shaped at the level from 0.4% to 0.8%.

Wykres 24. Zmiany cen budowy wybranych obiektów mostowych w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 24. Change in prices of selected bridge constructions compared to the previous year

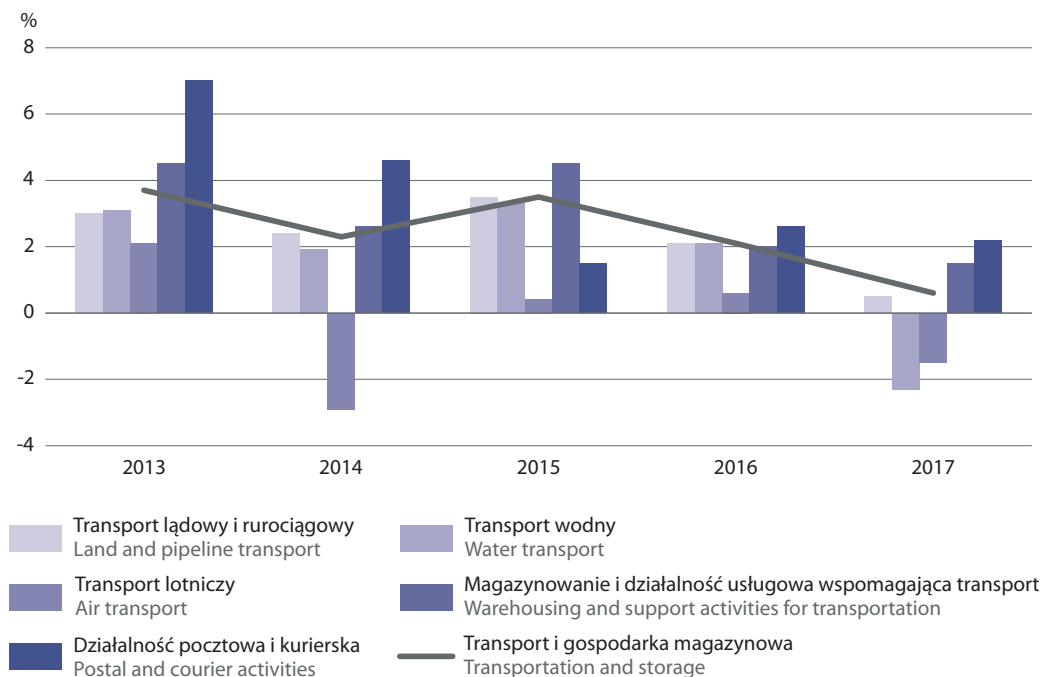
4.4. Ceny w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji

W 2017 r. ceny uzyskiwane przez producentów w **transporcie i gospodarce magazynowej** w stosunku do 2016 r. wzrosły o 0,6% (w 2016 r. odpowiednio o 2,1%). Wzrost cen, niższy jednak niż przed rokiem, odnotowano we wszystkich działach transportu i gospodarki magazynowej, z wyjątkiem transportu wodnego oraz transportu lotniczego.

4.4. Prices in transport, storage and telecommunications

In 2017, producer prices in **transport and storage** rose by 0.6% if compared to 2016 (in 2016 by 2.1%, respectively). The increase in prices, lower however than last year, was recorded in all transport and storage divisions, apart from water transport and air transport.

Wykres 25. Zmiany cen usług transportu i gospodarki magazynowej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 25. Changes in prices of transportation and storage compared to the previous year

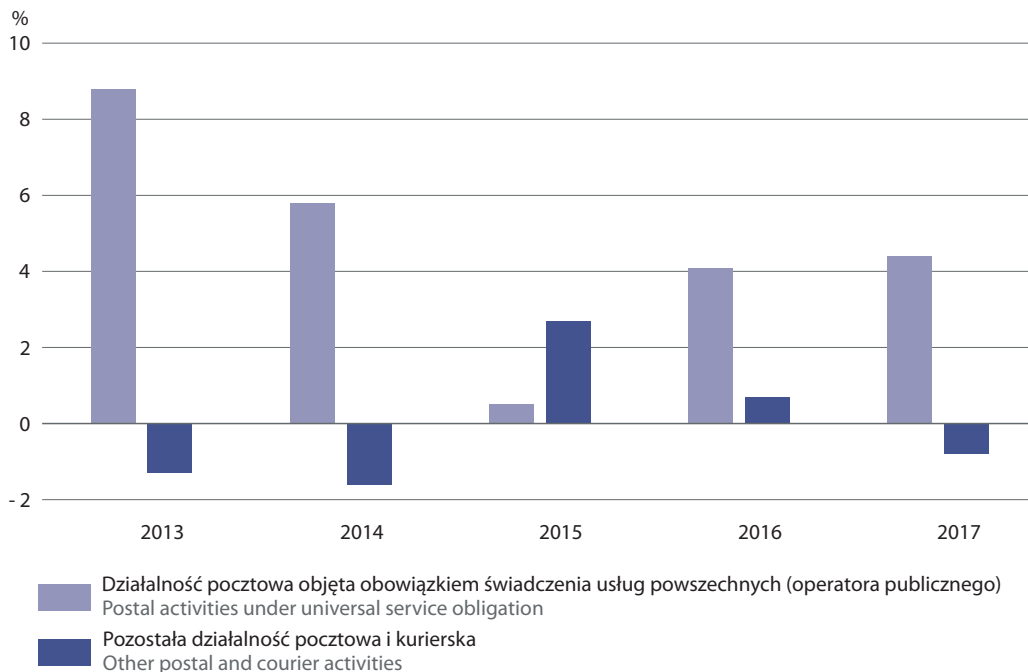
Największy wpływ na wartość wskaźnika cen producentów usług w transporcie i gospodarce magazynowej ogółem, miały zmiany w poziomach cen w transporcie lądowym i rurociągowym, a także cen magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport. W 2017 r. przychody z całokształtu działalności tych przedsiębiorstw stanowiły bowiem ponad 90% przychodów ogółem w transporcie i gospodarce magazynowej.

Najwyższy wzrost cen w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w działalności pocztowej i kurierskiej – o 2,2% (w 2016 r. odpowiednio o 2,6). W działalności pocztowej objętej obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego) ceny wzrosły o 4,4% (w 2016 r. o 4,1%), podczas gdy w pozostałej działalności pocztowej i kurierskiej obniżyły się nieznacznie, tj. o 0,8% (w 2016 r. wzrost o 0,7%).

The greatest impact on the value of total producer price index of transport and storage services in total, had changes in levels of prices in land and pipe transport as well as of prices of warehousing and support activities for transport. In 2017, revenues from the overall activity of those companies accounted for more than 90% of total revenues in transport and storage.

The highest increase in prices compared to the previous year was noted in postal and courier activities – by 2.2% (in 2016 by 2.6, respectively). In postal activities under universal service obligation (public operator), prices increased by 4.4% (in 2016 by 4.1%), while in other postal and courier activities they decreased slightly, i.e. by 0.8% (in 2016 an increase of 0.7%).

Wykres 26. Zmiany cen usług działalności pocztowej i kurierskiej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 26. Changes in prices of postal and courier activities compared to the previous year

Ceny w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport były wyższe w porównaniu z 2016 r. o 1,5% (w 2016 r. o 2,0%). Ceny działalności wspomagającej transport wzrosły o 1,7% (wobec 1,9% w 2016 r.). Najwyższy wzrost cen odnotowano w działalności wspomagającej transport lądowy – o 2,4% (wobec 2,6% w 2016 r.). Wyższe niż przed rokiem były też ceny uzyskiwane przez producentów w pozostałej działalności wspomagającej transport – o 1,7% (wobec 2,3% w 2016 r.) oraz przeładunku towarów – o 0,6% (wobec spadku o 1,5% w 2016 r.). Jednocześnie ceny usług działalności wspomagającej transport wodny spadły o 1,5% (wobec wzrostu o 1,1% w 2016 r.), a transport lotniczy – 0,8% (wobec spadku o 0,9% w 2016 r.).

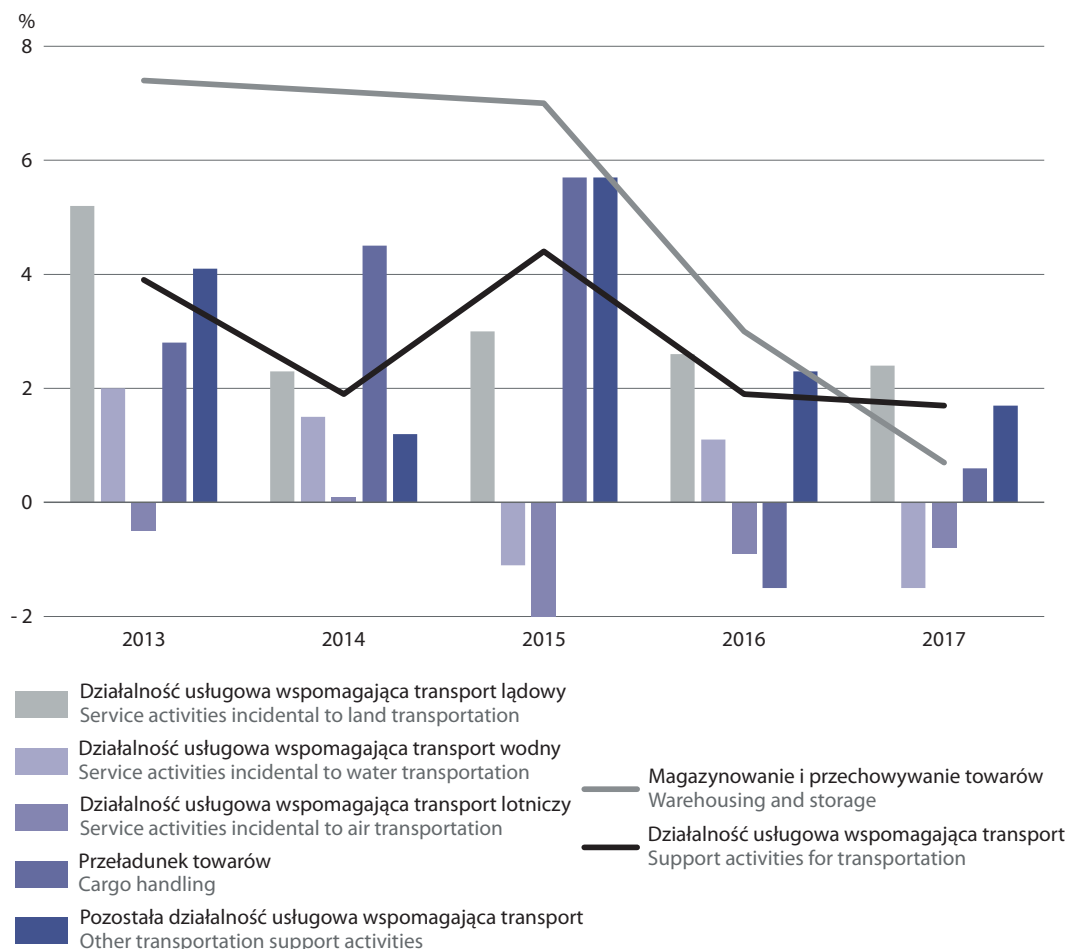
Mniej niż przed rokiem wzrosły ceny w magazynowaniu i przechowywaniu towarów, tj. o 0,7% (wobec 3,0% w 2016 r.).

Prices in warehousing and service activity supporting transport were higher by 1.5% than in 2016 (in 2016 by 2.0%). The prices of activity supporting transport increased by 1.7% (against 1.9% in 2016). The highest price increase was recorded in the activity supporting land transport – by 2.4% (against 2.6% in 2016). Higher than last year were also prices obtained by producers in other activities supporting transport – by 1.7% (against 2.3% in 2016) and cargo handling – by 0.6% (against their fall of 1.5% in 2016). At the same time, prices of service activity supporting water transport decreased by 1.5% (against their growth of 1.1% in 2016), and of air transport – 0.8% (against their fall of 0.9% in 2016).

The prices in warehousing and storage of goods grew less than a year before, i.e. by 0.7% (against 3.0% in 2016).

Wykres 27. Zmiany cen usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport w stosunku do roku poprzedniego

Chart 27. Changes in prices of warehousing and support activities for transportation compared to the previous year

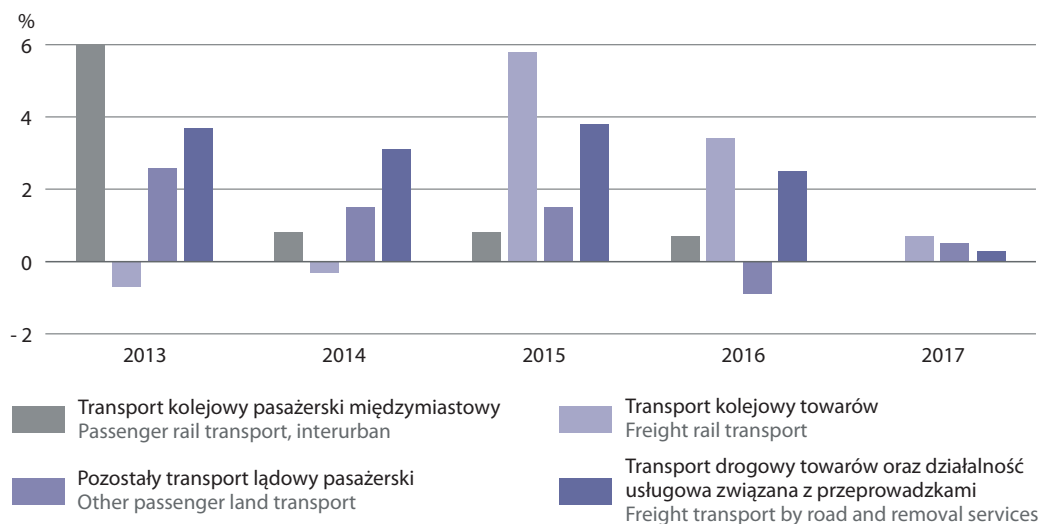

Wzrost cen w transporcie lądowym i rurociągowym o 0,5% (w 2016 r. – o 2,1%) wynikał z podwyżki cen w transporcie kolejowym towarów – o 0,7% (w 2016 r. – o 3,4%), pozostałym transporcie lądowym pasażerskim – o 0,5% (wobec spadku o 0,9% w 2016 r.), jak również w transporcie drogowym towarów oraz w działalności usługowej związanej z przeprowadzkami o 0,3% (wobec 2,5% w 2016 r.). Ceny transportu kolejowego pasażerskiego ukształtowały się na tym samym poziomie co w 2016 r.

The price increase in land and pipe transport by 0.5% (in 2016, by 2.1%) resulted from the price growth in railway transport of goods – by 0.7% (in 2016, by 3.4%), other passenger land transport – by 0.5% (against the fall by 0.9% in 2016) and in road transport of goods and in freight transport by road and removal services by 0.3% (against 2.5% in 2016). Prices of passenger railway transport were at the same level as in 2016.

Wykres 28. Zmiany cen usług transportu lądowego w stosunku do roku poprzedniego

Chart 28. Changes in prices of land transport compared to the previous year

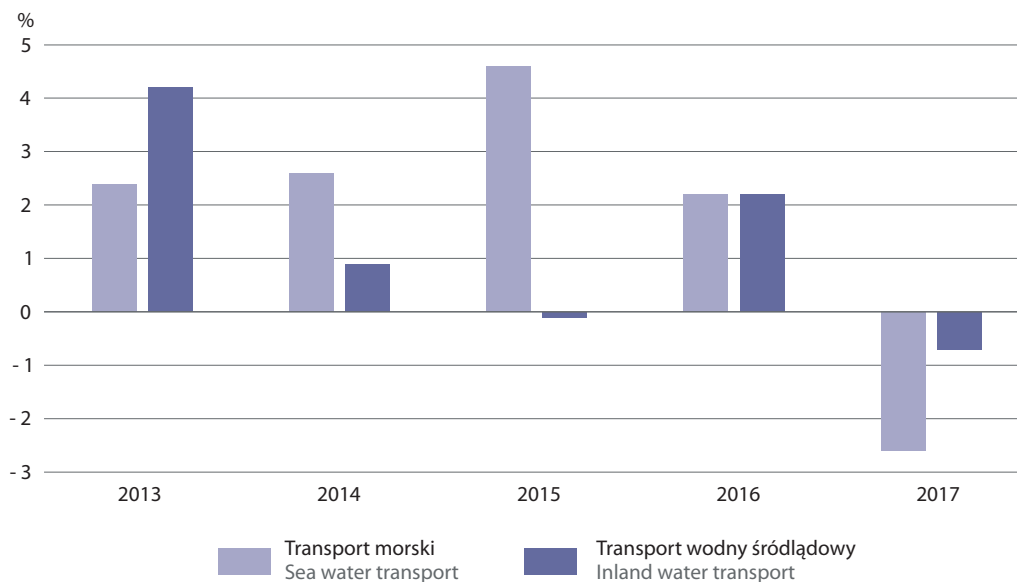

Spadek cen wystąpił natomiast w transporcie wodnym – o 2,3% (w 2016 r. wzrost o 2,1%) i to zarówno w transporcie morskim – o 2,6% (w 2016 r. wzrost o 2,2%), jak i transporcie śródlądowym – o 0,7% (wobec wzrostu w 2016 r. o 2,2%). W transporcie lotniczym ceny obniżyły się o 1,5% (w 2016 r. – wzrost o 0,6%).

The price fall took place in water transport – by 2.3% (in 2016, the growth of 2.1%), both in sea transport – by 2.6% (in 2016, the increase of 2.2%) and in inland transport – by 0.7% (against the growth of 2.2% in 2016). In air transport, prices fell – by 1.5% (in 2016, the rise by 0.6%).

Wykres 29. Zmiany cen usług transportu wodnego w stosunku do roku poprzedniego

Chart 29. Changes in prices of water transport compared to the previous year

W 2017 r. w porównaniu z 2010 r. ceny producentów w transporcie i gospodarce magazynowej wzrosły o 20,3%. Największy wzrost cen w tym okresie wystąpił w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport, tj. o 27,1%, w transporcie wodnym – o 22,8%, działalności pocztowej i kurierskiej – o 19,7% oraz transporcie lądowym i rurociągowym – o 18,9%. Najmniej wzrosły ceny producenta w transporcie lotniczym, tj. o 1,3%. Spośród badanych usług transportowych i gospodarki magazynowej najbardziej wzrosły ceny magazynowania i przechowywania towarów – o 38,4% oraz transportu morskiego – o 32,6%.

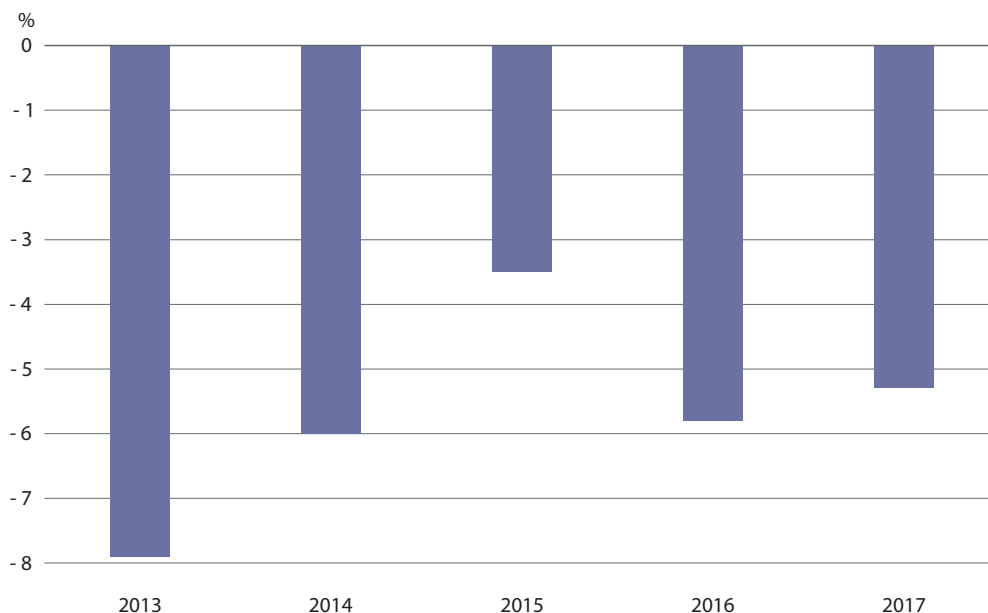
W **telekomunikacji** nieprzerwanie od kilku lat obserwowany jest spadek cen uzyskiwanych przez producenta. W 2017 r. ceny obniżyły się w porównaniu z 2016 r. o 5,3% (przed rokiem o 5,8%). W odniesieniu do 2010 r. ceny usług telekomunikacyjnych spadły natomiast o 30,9%.

In 2017, compared to 2010, producer prices of transport and storage increased by 20.3%. The largest increase in prices in this period occurred in storage and activity supporting transport, i.e. by 27.1%, in water transport – by 22.8%, postal and courier activities – by 19.7%, and land and pipeline transport – by 18.9%. Producer prices in air transport increased the least, i.e. by 1.3%. Among the surveyed transport services and storage, the prices of warehousing and storage increased the most – by 38.4% and of sea transport – by 32.6%.

In **telecommunications**, a decline in prices obtained by the producer has been observed for several years. In 2017, prices decreased by 5.3% compared to 2016 (a year before by 5.8%), while prices of telecommunications services fell by 30.9% in relation to 2010.

Wykres 30. Zmiany cen usług telekomunikacji w stosunku do roku poprzedniego

Chart 30. Changes in price of telecommunications compared to the previous year

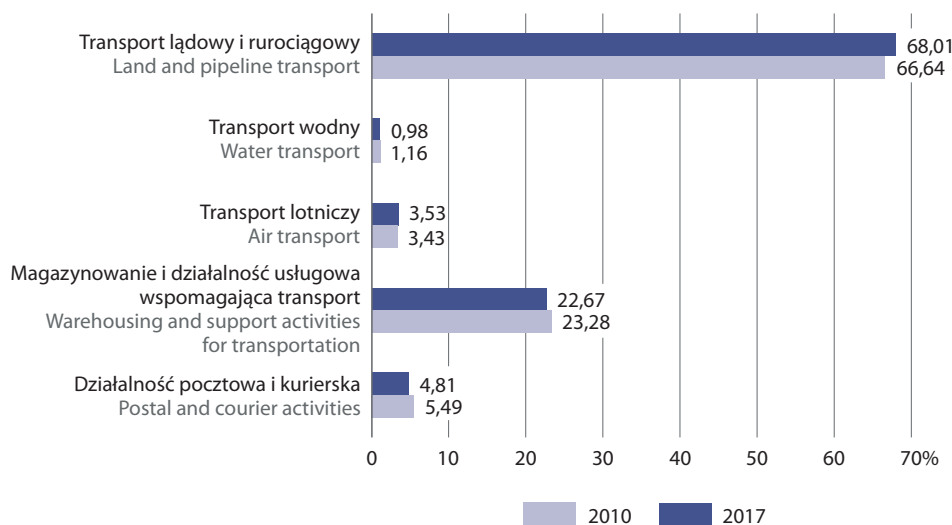

System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen opracowywany jest na podstawie danych dotyczących obrotów zrealizowanych w roku bazowym i zmieniany raz na pięć lat. Począwszy od danych za styczeń 2015 roku, wskaźniki cen obliczane są przy wykorzystaniu systemu wagowego opracowanego w oparciu o obroty zrealizowane w roku 2015.

The weighting system applied to calculations of aggregate price indices is developed on the basis of data on turnover achieved in the basic year and changed once every five years. Since data for January 2015, price indices have been calculated using the weighting system based on the turnover achieved in 2015.

Wykres 31. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen usług transportu i gospodarki magazynowej

Chart 31. Weighting system used in calculating price indices of transportation and storage

4.5. Ceny producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej

W 2017 r. wzrost cen producentów usług w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano we wszystkich badanych usługach związanych z obsługą działalności gospodarczej, poza działalnością związaną z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalnością wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej (spadek cen o 0,4%).

W 2017 r. najbardziej wzrosły ceny producentów usług detektywistycznych i ochroniarskich o 8,5% (wobec 1,6% w 2016 r.) oraz usług nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych – o 6,1%. Ceny usług związanych z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni wzrosły o 4,9% (w 2016 r. o 1,6%), w tym ceny usług sprzątnięcia obiektów – o 6,1% (w 2016 r. – o 1,6%).

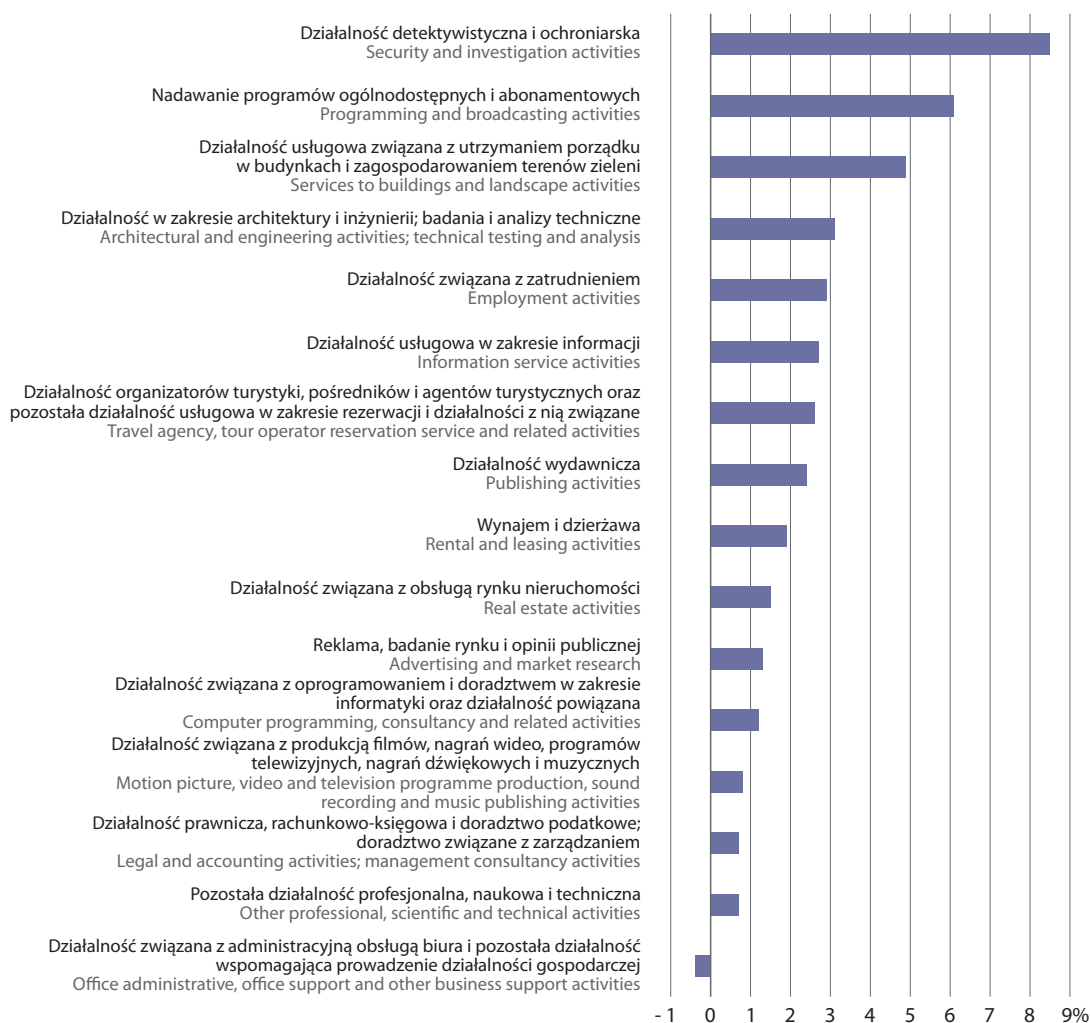
4.5. Producer prices of business services

In 2017, the growth in producer prices of services compared to the previous year was recorded in all analysed business services, apart from office administrative and maintenance activity and another activity supporting business (price fall by 0.4%).

In 2017, the highest producer price growth was recorded in security and investigation activities, by 8.5% (against 1.6% in 2016) as well as in services of broadcasting publicly available and subscription programmes – by 6.1%. Prices of services to buildings and landscape increased by 4.9% (in 2016, by 1.6%), of which prices of cleaning facilities – by 6.1% (in 2016 – by 1.6%).

Wykres 32. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 32. Changes in producer prices of selected business services in 2017 compared to previous year

Najniższy wzrost cen producentów usług odnotowano w działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych o 0,8%, jak również w działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej, doradztwa podatkowego i doradztwa związanego z zarządzaniem oraz w pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej po 0,7% (w 2016 r. – odpowiednio 0,9% i 2,2%).

W przypadku usług, które objęte zostały obserwacją przed 2016 r., odnotowano, iż szybciej niż przed rokiem rosły ceny producentów usług w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (o 3,1% wobec 0,5%), usług związanych z zatrudnieniem (o 2,9% wobec 2,1%), usług w zakresie informacji (o 2,7% wobec 0,9%), wynajmu i dzierżawy (o 1,9% wobec 0,8%), a także usług związanych z obsługą

The lowest increase in producer prices of services was noted in the activity related to production of movies, video recordings, TV programmes, sound and music recordings by 0.8%, and in legal and accounting activities; management consultancy activities as well as in other professional, scientific and technical activities by 0.7% both (in 2016 – respectively by 0.9% and by 2.2%).

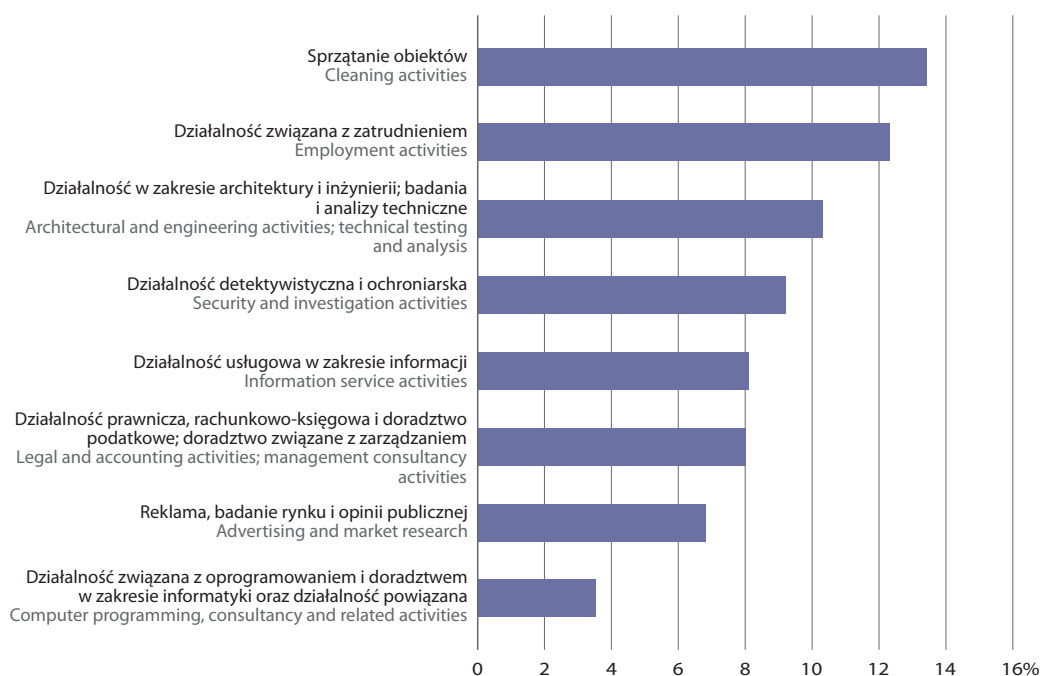
Among services covered by the survey before 2016, producer prices of the following services increased faster than a year before: of architecture and engineering; research and technical analyses (by 3.1% against 0.5%), employment services (by 2.9% against 2.1%), information services (by 2.7% against 0.9%), rent and lease (by 1.9% against 0.8%), as well as services related to the real estate market (by 1.5% against 1.0%). Slower than in 2016 grew

ryнку nieruchomości (o 1,5% wobec 1,0%). Wolniej niż w 2016 r. rosły natomiast ceny producentów usług reklamy, badania rynku i opinii publicznej (o 1,3% wobec 1,8%), usług w zakresie działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; doradztwa związanego z zarządzaniem (o 0,7% wobec 0,9%) oraz usług w zakresie pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7% wobec 2,2%). Ceny producentów usług związanych z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej w 2017 r. wzrosły o 1,2%, po spadku o 0,1% w 2016 r.

producer prices of the following of services: advertising, market research and public opinion poll (by 1.3% against 1.8%), services of legal and accounting activities; management consultancy activities (by 0.7% against 0.9%) and services with regard to other professional, scientific and technical activities (by 0.7% against 2.2%). Producer prices of computer programming, consultancy and related activities grew by 1.2% in 2017, after a fall by 0.1% in 2016.

Wykres 33. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 33. Changes in producer prices of selected services related to business services in 2017 compared to 2010

W odniesieniu do 2010 r. najszybciej rosły ceny producentów usług sprzątania obiektów (13,4%) usług związanych z zatrudnieniem (12,3%), usług w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (10,3%) oraz usług detektywistycznych i ochroniarskich (9,2%). Mniejszy wzrost cen zanotowano w usługach w zakresie informacji (8,1%), usługach w zakresie działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; doradztwa związanego z zarządzaniem (8,0%), oraz usługach reklamy, badania rynku i opinii publicznej (6,8%). Najwolniej rosły ceny producentów usług związanych z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (o 3,5%).

In relation to 2010, the fastest growth was recorded in producer prices of services of cleaning facilities (13.4%), employment services (12.3%), architecture and engineering services; research and technical analyses (10.3%) as well as security and investigation activities (9.2%). The lower price increase was noted in information services (8.1%), services regarding legal and accounting activities; management consultancy activities (8.0%), as well as services of advertising, market research and public opinion poll (6.8%). The producer prices of computer programming, consultancy and related activities grew the slowest (by 3.5%).

Rozdział 5

Chapter 5

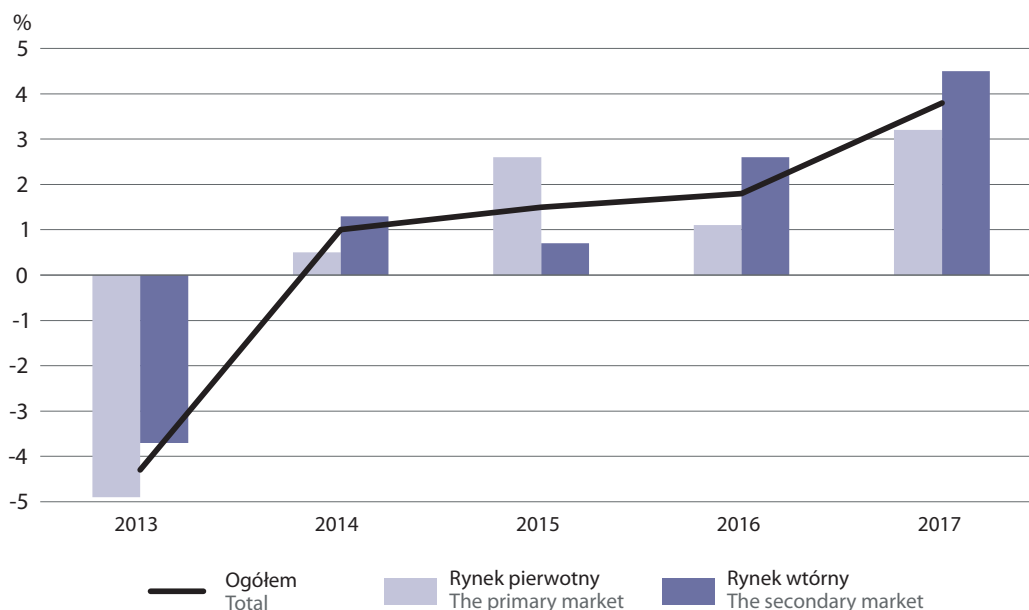
Ceny nieruchomości

Real estate prices

W 2017 r. ceny lokali mieszkalnych były o 3,8% wyższe niż przed rokiem (w 2016 r. – o 1,8%). Na rynku pierwotnym ceny wzrosły o 3,2% (w 2016 r. – o 1,1%), podczas gdy na rynku wtórnym o 4,5% (w 2016 r. – o 2,6%). W odniesieniu do 2013 r. ceny lokali mieszkalnych zwiększyły się o 8,3%, przy czym na rynku pierwotnym wzrost ten wyniósł 7,5%, na rynku wtórnym – 9,4%.

In 2017, the prices of residential premises were 3.8% higher than a year before (in 2016 – by 1.8%). On the primary market, prices increased by 3.2% (in 2016 – 1.1%), while on the secondary market by 4.5% (in 2016 – 2.6%). Compared to 2013, the prices of residential premises increased by 8.3%, however, on the primary market this increase amounted to 7.5%, and on the secondary market – to 9.4%.

Wykres 34. Zmiany cen lokali mieszkalnych według rodzaju rynku w stosunku do roku poprzedniego
Chart 34. Changes in prices of residential premises by kind of market compared to the previous year

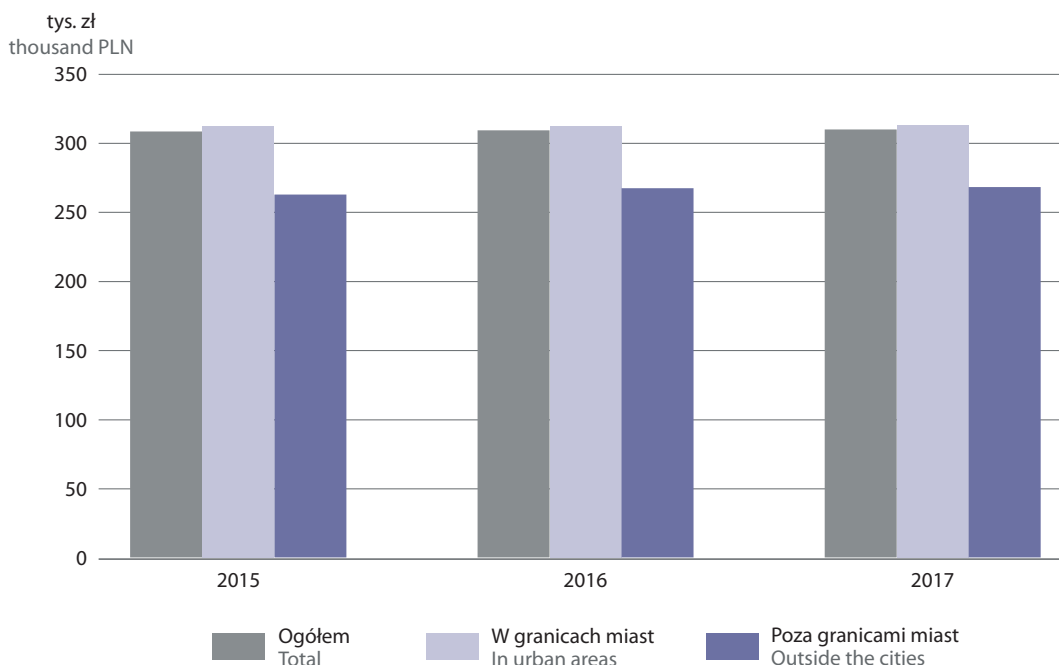
W 2017 r. lokale mieszkalne sprzedawane na rynku pierwotnym były przeciętnie o 41,7% droższe od tych sprzedawanych na rynku wtórnym. Średnia cena pojedynczego lokalu na rynku pierwotnym wyniosła 309,9 tys. zł i była o 0,7 tys. zł wyższa niż w 2016 r. Za zakup nowego lokalu mieszkalnego zlokalizowanego w granicach miasta płacono przeciętnie o 16,8% więcej niż w przypadku nowych lokali mieszkalnych usytuowanych poza granicami miast. Na terenach miejskich średnia cena pojedynczego lokalu na rynku pierwotnym ukształtowała się na poziomie 313,3 tys. zł (o 0,7 tys. zł więcej niż przed rokiem), podczas gdy na terenach wiejskich było to 268,2 tys. zł

Residential premises sold on the primary market in 2017 were on average by 41.7% more expensive than those sold on the secondary market. The average price of a single premise on the primary market was PLN 309.9 thousand and was PLN by 0.7 thousand higher than in 2016. The price paid for the purchase of a new residential premises located within the city was on average 16.8% higher than in the case of new residential premises located outside the city. In urban areas, the average price of a single premise on the primary market amounted to PLN 313.3 thousand (PLN 0.7 thousand more than a year before), while in rural areas it was PLN 268.2 thousand (PLN 0.8 thousand more

(o 0,8 tys. zł więcej niż przed rokiem). Najwyższą średnią cenę (333,9 tys. zł) zaobserwowano w przypadku miast na prawach powiatu.

than a year before). The highest average price (PLN 333.9 thousand) was observed in the case of cities with powiat status.

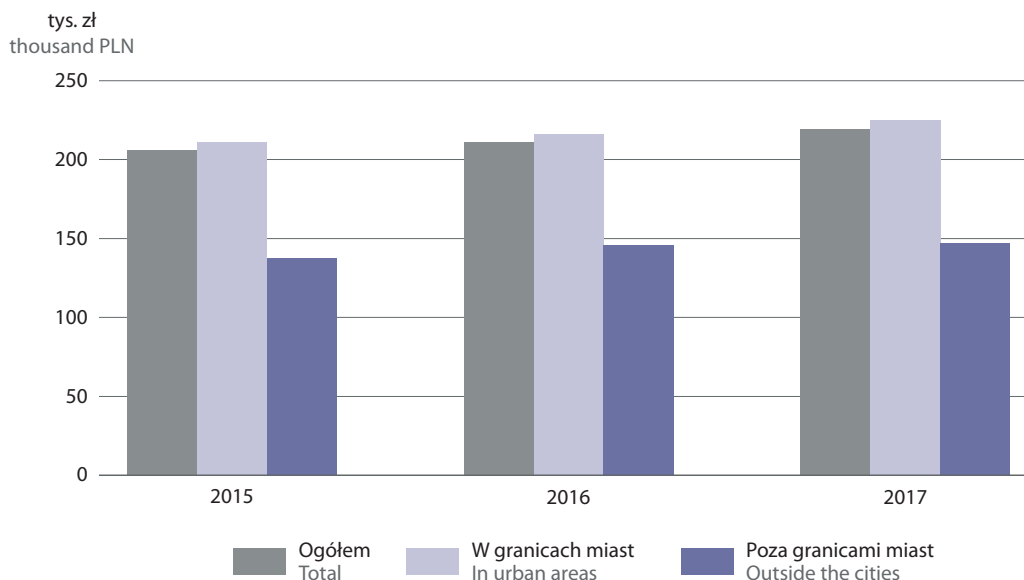
Wykres 35. Średnie ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku pierwotnym według lokalizacji
Chart 35. Average prices of residential premises sold on the primary market by location

Na rynku wtórnym na zakup mieszkania w 2017 r. przeciętnie wydano 218,7 tys. zł i było to o 8,1 tys. zł więcej niż przed rokiem. W granicach miast średnia cena używanego lokalu mieszkalnego była o 53,2% wyższa niż lokalu mieszkalnego na obszarach wiejskich. W miastach średnia cena używanego lokalu mieszkalnego ukształtowała się na poziomie 224,4 tys. zł (o 8,6 tys. zł więcej niż w 2016 r.). W miastach na prawach powiatu średnia cena używanego lokalu mieszkalnego wyniosła 263,6 tys. zł. Z kolei na obszarach wiejskich było to przeciętnie 146,5 tys. zł (o 1,2 tys. zł więcej niż przed rokiem).

On the secondary market, the amount paid on average for the purchase of a premises in 2017 was PLN 218.7 thousand and it was PLN 8.1 thousand more than a year before. The average price of the second-hand residential premises located within urban areas, was by 53.2% higher than of residential premises in rural areas. The average price of second-hand residential premises in the cities amounted to PLN 224.4 thousand (PLN 8.6 thousand more than in 2016). In the cities with powiat status, the average price of a second-hand residential premises was PLN 263.6 thousand. In turn, in rural areas it was on average PLN 146.5 thousand (PLN 1.2 thousand more than a year before).

Wykres 36. Średnie ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku wtórnym według lokalizacji
 Chart 36. Average prices of residential premises sold on the secondary market by location

Średnie ceny za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2017 r. na rynku pierwotnym były o 35,9% wyższe niż w przypadku mieszkań sprzedanych na rynku wtórnym. Na rynku pierwotnym średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2017 r. wyniosła 5 631 zł i była wyższa o 18 zł niż przed rokiem. Jednocześnie w przypadku połowy liczby lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym w 2017 r. za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zapłacono mniej niż 5 165 zł, podczas gdy w 2016 r. mediana tych cen wyniosła 5 298 zł.

Najwyższe średnie ceny za 1 m² powierzchni użytkowej nowego lokalu mieszkalnego obserwowane są w miastach na prawach powiatu. W 2017 r. za 1 m² powierzchni użytkowej takiego lokalu płacono przeciętnie 6 154 zł (o 36 zł więcej niż w 2016 r.).

Na obszarach miejskich średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2017 r. na rynku pierwotnym wyniosła 5 762 zł i była o 13 zł niższa w porównaniu z 2016 r. Mediana cen ukształtowała się na poziomie 5 259 zł i spadła w stosunku do 2016 r. o 236 zł. Na terenach miejskich za 1 m² powierzchni użytkowej nowego lokalu mieszkalnego płacono przeciętnie o 34,5% więcej niż na terenach wiejskich, a w przypadku mediany cen różnica ta wyniosła 24,5%.

Na obszarach wiejskich w 2017 r. za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego na rynku pierwotnym płacono przeciętnie 4 283 zł i było to o 89 zł więcej niż przed rokiem. Jednocześnie ceny za 1 m² powierzchni użytkowej dla połowy nowych lokali mieszkalnych usytuowanych poza

Average prices for 1 m² of usable area of residential premises sold in 2017 on the primary market were 35.9% higher than for premises sold on the secondary market. On the primary market, the average price for 1 m² of usable area of residential premises sold in 2017 was PLN 5 631 and it was by PLN 18 higher than a year before. At the same time, in the case of half of residential premises sold on the primary market in 2017, less than PLN 5 165 was paid for 1 m² of usable area, while in 2016, the median of these prices amounted to PLN 5 298.

The highest average prices for 1 m² of usable area of new residential premises are observed in the cities with powiat status. In 2017, the average price paid for 1 m² of usable area of such premises was PLN 6 154 (PLN 36 more than in 2016).

In urban areas, the average price for 1 m² of usable area of residential premises sold in 2017 on the primary market amounted to PLN 5 762 and was by PLN 13 lower compared to 2016. The median of prices amounted to PLN 5 259 and it decreased by PLN 236 compared to 2016. In urban areas, the amount paid for 1 m² of usable area of new residential premises was on average by 34.5% higher than in rural areas, and in the case of the price median, the difference was 24.5%.

In rural areas, in 2017, the price paid for 1 m² of usable area of residential premises sold on the primary market was on average PLN 4 283, which was by PLN 89 more than a year before. At the same time, the prices for 1 m² of usable area for half of new residential premises – located outside the

granicami miast kształtowały się poniżej poziomu 4 225 zł (4 152 zł w 2016 r.). Różnica pomiędzy średnią ceną a medianą cen była więc nieznaczna.

cities – were below PLN 4 225 (PLN 4 152 in 2016). Therefore, the difference between the average price and the median of prices was insignificant.

Tablica 20. Średnie miary cen za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym według lokalizacji

Table 20. Average measures per 1 m² of residential premises sold on the primary market by location

Lokale mieszkalne Residential premises	2015		2016		2017	
	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median
	w tys. zł in thous. PLN					
Ogółem Total	5 566	5 201	5 613	5 298	5 631	5 165
W granicach miast In urban areas	5 720	5 361	5 775	5 495	5 762	5 259
w tym w miastach na prawach powiatu of which cities with powiat status	6 027	5 656	6 118	5 844	6 154	5 738
Poza granicami miast Outside the cities	4 218	4 102	4 194	4 152	4 283	4 225

W 2017 r. za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego rynku wtórnym płacono przeciętnie 4 143 zł (o 153 zł więcej niż w 2016 r.), podczas gdy w przypadku połowy mieszkań sprzedanych na tym rynku za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zapłacono mniej niż 3 518 zł (o 122 zł więcej niż rok wcześniej).

In 2017, an average price of PLN 4 143 was paid for 1 m² of usable area of residential premises sold on the secondary market (PLN 153 more than in 2016), while in the case of half of the premises sold on that market less than PLN 3 518 was paid for 1 m² of usable area (PLN 122 more than a year before).

Na obszarach miejskich za zakup 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym płacono 4 287 zł o 160 zł więcej niż w 2016 r.). Mediana cen wyniosła natomiast 3 617 zł za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego. Wyższe ceny odnotowano w miastach na prawach powiatu, gdzie średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej używanego lokalu mieszkalnego wyniosła 4 997 zł (o 203 zł wyższa niż w 2016 r.), a mediana cen kształtowała się na poziomie 4 497 zł (o 228 zł wyżej niż przed rokiem).

In urban areas, PLN 4 287 was paid for the purchase of 1 m² of usable area of residential premises on the secondary market (PLN 160 more than in 2016). The median of prices amounted to PLN 3 617 for 1 m² of usable area of residential premises. Higher prices were recorded in the cities with powiat status where the average price for 1 m² of usable area of the second-hand residential premises amounted to PLN 4 997 (PLN 203 higher than in 2016), and the median of prices amounted to PLN 4 497 (PLN 228 higher than a year before).

Średnia cena za 1 m² powierzchni używanych lokali mieszkalnych usytuowanych poza granicami miast była o 41,0% niższa niż średnia cen odnotowana w miastach, a w przypadku mediany cen różnica ta wyniosła 43,7%. Na obszarach wiejskich za 1 m² powierzchni używanego lokalu mieszkalnego płacono 2 530 zł (o 35 zł więcej niż w 2016 r.). Mediana cen wyniosła natomiast 2 038 zł za 1 m² powierzchni użytkowej.

The average price for 1 m² of the second-hand residential premises located outside cities was 41.0% lower than the average prices recorded in cities, and in the case of the median of prices, the difference was 43.7%. In rural areas, the price paid for 1 m² of the second-hand residential premises was PLN 2 530 (PLN 35 more than in 2016). The median of prices amounted to PLN 2 038 for 1 m² of usable area.

Tablica 21. Średnie miary cen za 1m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacjiTable 21. Average measures per 1m² of residential premises sold on the secondary market by location

Lokale mieszkalne Residential premises	2015		2016		2017	
	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median
	w tys. zł in thous. PLN					
Ogółem Total	3 911	3 340	3 990	3 396	4 143	3 518
W granicach miast In urban areas	4 042	3 425	4 127	3 486	4 287	3 617
w tym w miastach na prawach powiatu of which cities with powiat status	4 674	4 211	4 794	4 269	4 997	4 497
Poza granicami miast Outside the cities	2 380	1 889	2 495	1 979	2 530	2 038

Rozdział 6

Chapter 6

Relacje cen

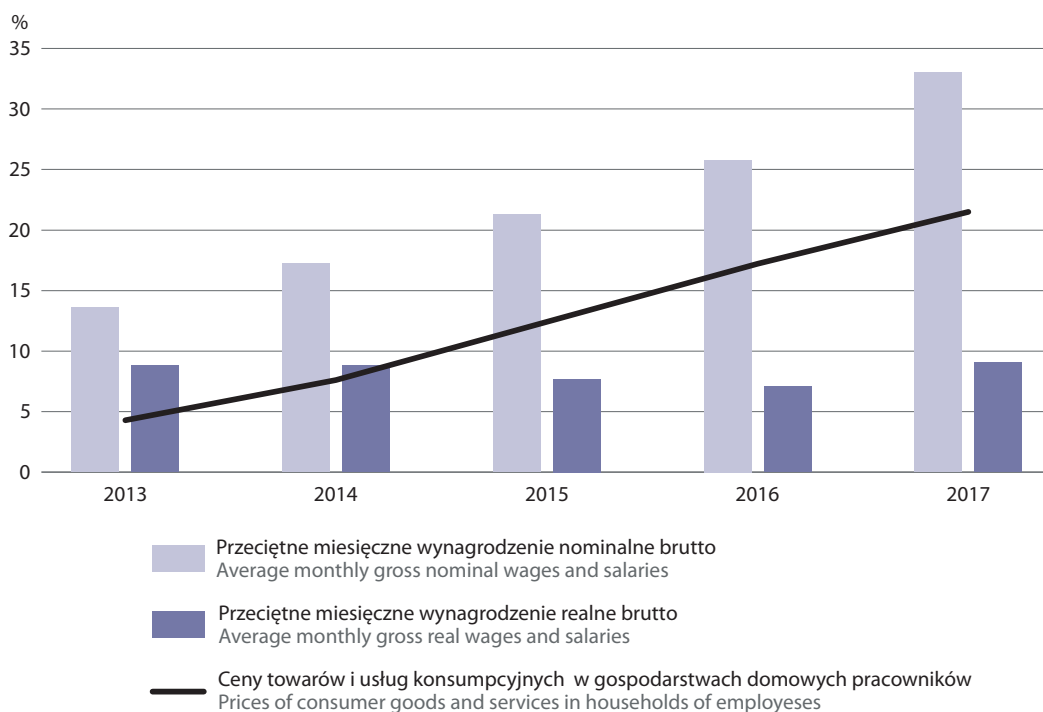
Price relations

W 2017 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez gospodarstwa domowe pracowników wzrosły o 1,9%, podczas gdy przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się o 5,7%. W konsekwencji istotnie wzrosła siła nabywcza płac.

Prices of consumer goods and services purchased by households of employees increased in 2017 by 1.9%, while the average monthly gross nominal remuneration in the business sector was observed the growth of 5.7%. As a consequence, the purchasing power of remunerations grew considerably.

Wykres 37. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych pracowników oraz wynagrodzeń nominalnych i realnych w stosunku do 2010 r.

Chart 37. Changes in prices of consumer goods and services in households of employees and in nominal and real wages and salaries compared to 2010

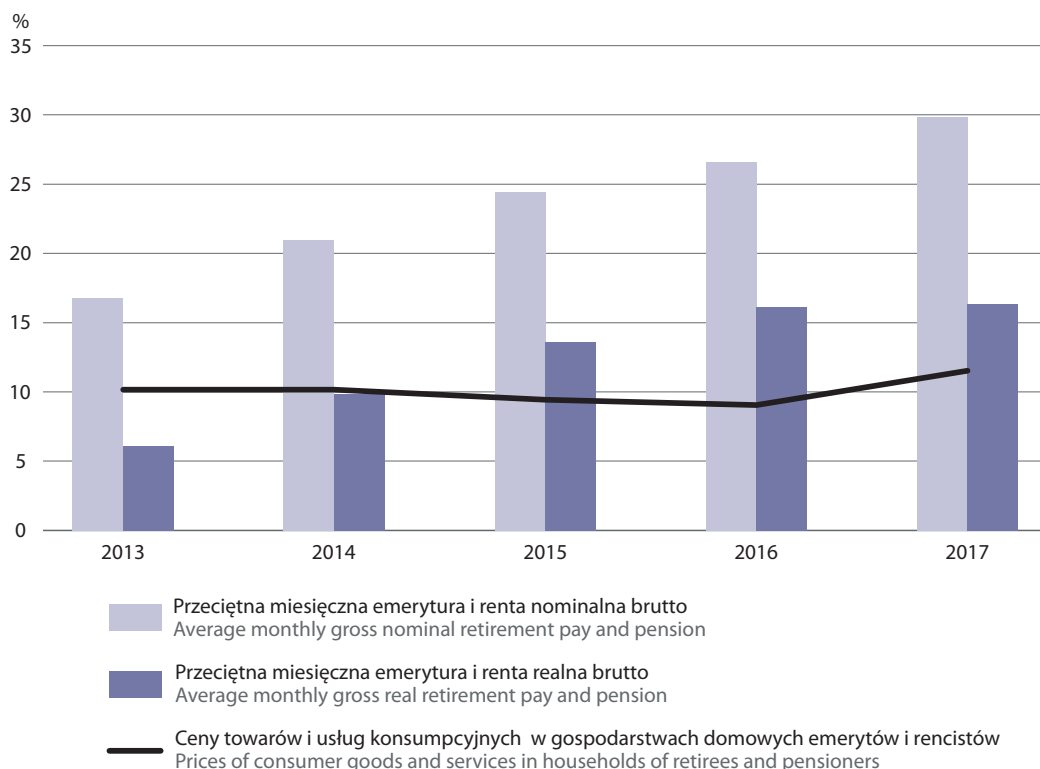

Przeciętne nominalne emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych rosły ponad 2-krotnie wolniej niż wynagrodzenia (wzrost o 2,5%), a ich siła nabywcza, przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez emerytów i rencistów (o 2,3%) nieznacznie wzrosła.

Average nominal gross retirement pay and pensions from the non-agricultural social insurance system grew more than twice slower than remunerations (by 2.5%) and their purchasing power, with the growth in prices of consumer goods and services purchased by pensioners and retirees (by 2.3%), slightly increased.

Wykres 38. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów oraz emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w stosunku do 2010 r.

Chart 38. Changes in prices of consumer goods and services prices in households of retirees and pensioners and of retirement pay and pensions from non-agricultural social security system compared to 2010

W 2017 r. wzrosły ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych, w tym ceny chleba. Szybszy wzrost cen m.in. sera dojrzewającego, boczku surowego, masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5%, kiełbasy wędzonej, mięsa wieprzowego bez kości (łopatka) i mięsa wołowego z kością (rostbief) niż cen chleba, umożliwił zakup większej ilości chleba pszenno-żytniego za równowartość ceny 1 kg tych artykułów. Na poziomie z 2016 r. kształtowały się relacje cen m.in. ryżu, makaronu jajecznego, mąki pszennej, mięsa wołowego bez kości (z udźca), kurcząt patroszonych, mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 3–3,5% oraz cukru białego kryształ do cen chleba. Na skutek spadku cen m.in. margaryny, marchwi, ziemniaków i buraków obniżył się poziom relacji ich cen do cen chleba.

Retail prices of most foodstuffs, including bread prices, increased in 2017. The faster growth in prices of, inter alia, maturing cheese, raw bacon, fresh butter with fat content of about 82.5%, smoked sausage, boned pork shoulder and bone-in beef (roast beef) than in bread prices was possible to purchase more wheat-rye bread for the equivalent price of 1 kg of these articles. Relations of prices of, inter alia, rice, egg pasta, wheat flour, boned beef (leg), eviscerated chickens, cow's milk with fat content of 3 to 3.5% and white crystal sugar to bread prices were at the level of 2016. Due to the fall in prices of, inter alia, margarine, carrots, potatoes and beets, the level of relations of these prices to bread prices decreased.

Tablica 22. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen chleba
 Table 22. Relations between retail prices of selected foodstuffs and retail prices of bread

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	cena chleba pszenno-żytniego, 0,5 kg = 1,00 price of wheat-rye bread, 0.5 kg = 1.00					
Mąka pszenna – 1 kg Wheat flour – kg	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1 kg Beef meat, bone-in (roast beef) – kg	11,3	11,7	11,9	11,8	11,8	12,1
Mięso wieprzowe bez kości (łopatka) – 1 kg Pork meat, bone-in (shoulder) – kg	6,3	6,3	6,1	5,5	5,6	6,0
Kurczęta patroszone – 1 kg Disembowelled chicken – kg	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg Pork ham, boiled – kg	10,4	10,8	11,1	11,0	11,1	11,3
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – 1 l Cows' milk, fat content 3–3.5%, sterilized – l	1,2	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg Semi-fat cottage cheese – kg	5,7	5,8	6,1	6,0	6,0	5,9
Ser dojrzewający – 1 kg Maturing cheese – kg	8,7	9,4	10,0	8,7	8,2	9,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – 200 g Fresh butter, fat content about 82.5% – 200 g	1,9	2,0	2,1	1,9	1,9	2,6
Cukier biały kryształ – 1 kg White sugar, crystallized – kg	1,8	1,6	1,1	1,0	1,3	1,3

Wolniejszy wzrost cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych, przy szybszym wzroście cen skupu pszenicy, żywca rzeźnego wołowego, wieprzowego oraz mleka krowiego w 2017 r. wpłynął na spadek poziomu relacji ich cen. Cena detaliczna 1 kg mąki pszennej odpowiadała cenie skupu 3,77 kg pszenicy, a cena 0,5 kg chleba pszenno-żytniego – 3,42 kg (przed rokiem odpowiednio: 3,98 kg i 3,56 kg). W sprzedaży detalicznej 1 kg mięsa wołowego z kością (rostbef) stanowił równowartość 4,29 kg żywca wołowego w skupie, a 1 kg mięsa wołowego bez kości z udźca) – 5,22 kg (w 2016 r. odpowiednio: 4,43 kg i 5,50 kg). Podobną tendencję obserwowano w relacji cen szynki wieprzowej gotowanej, baleronu gotowanego i kiełbasy suchej do cen skupu żywca wieprzowego oraz w relacji cen mleka krowiego spożywczego o zawartości 3–3,5% tłuszczu, sera twarogowego półtłustego i dojrzewającego oraz śmietany o zawartości tłuszczu 18% do cen skupu mleka krowiego.

W 2017 r. szybciej rosły ceny detaliczne boczku surowego, kiełbasy wędzonej, mięsa wieprzowego bez kości (łopatka) i słoniny niż ceny skupu żywca rzeźnego wieprzowego. Podobna tendencja była obserwowana pomiędzy cenami masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% a cenami skupu mleka krowiego. Szybszy wzrost cen detalicznych niż cen skupu wpłynął na wzrost poziomu relacji ich cen. Powodem wzrostu poziomu relacji cen detalicznych cukru białego kryształ do cen skupu buraków cukrowych był natomiast wzrost cen detalicznych, przy spadku cen skupu.

The slower growth in retail prices of selected foodstuffs, with the faster increase in purchase price of wheat, cattle and pigs for slaughter as well as cow's milk in 2017 resulted in a fall in the level of their price relations. The retail price of 1 kg wheat flour corresponded to the purchase price of 3.77 kg of wheat while the price of 0.5 kg of wheat-rye bread – to 3.42 kg (in the previous year, 3.98 kg and 3.56 kg, respectively). In the retail sale, 1 kg bone-in beef (roast beef) was equivalent to 4.29 kg cattle for slaughter in procurement, while 1 kg boned beef (leg) – to 5.22 kg (in 2016, 4.43 kg and 5.50 kg respectively). A similar trend was observed in the ratio of prices of cooked pork ham, cooked daisy ham and dry sausage to procurement prices of pigs for slaughter and in the ratio of prices of cow's milk with a fat content of 3-3.5% semi-skimmed curd and maturing cheese and cream with fat content of 18% to procurement prices of cow's milk.

In 2017, retail prices of raw bacon, smoked sausage, boned pork shoulder and lard were increasing faster than those of pigs for slaughter. A similar trend was observed between prices of fresh butter with fat content of c. 82.5% and procurement prices of cow's milk. The faster growth in retail prices than in procurement prices has influenced the increase of their price relations. The reason for the increased level of the relation between retail prices of white crystal sugar and procurement prices of sugar beet was, on the other hand, the growth in retail prices, with the fall in procurement prices.

Tablica 23. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu produktów rolnych
 Table 23. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of agricultural products

Wyszczególnienie Specification	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	cena skupu 1 kg produktów rolnych = 1,00 procurement prices of kg of agricultural products = 1.00					
PSZENICA WHEAT						
Chleb pszenno-żytni – 0,5 kg Wheat-rye bread – 0.5 kg	2,53	2,80	3,24	3,28	3,56	3,42
Makaron jajeczny – 400 g Egg pasta – 400 g	4,35	4,89	5,69	5,70	6,21	5,89
Mąka pszenna – 1 kg Wheat flour – kg	2,66	3,11	3,60	3,61	3,98	3,77
BURAKI CUKROWE SUGAR BEETS						
Cukier biały kryształ – 1 kg White sugar, crystallized – kg	28,29	24,00	19,23	18,58	23,92	30,40
ŻYWIEC RZEŻNY WOŁOWY CATTLE FOR SLAUGHTER						
Mięso wołowe – 1 kg: Beef meat – kg:						
z kością (rostbief) bone-in (roast beef)	3,98	4,24	4,40	4,31	4,43	4,29
bez kości (z udźca) boned (gammon)	5,17	5,40	5,52	5,36	5,50	5,22
ŻYWIEC RZEŻNY WIEPRZOWY PIGS FOR SLAUGHTER						
Mięso wieprzowe bez kości (łopatka) – 1 kg Pork meat, bone-in (shoulder) – kg	2,61	2,61	2,78	2,81	2,63	2,68
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg Pork ham, boiled – kg	4,34	4,47	5,06	5,64	5,24	5,06
Boczek surowy – 1 kg Raw bacon – kg	2,67	2,77	3,01	3,18	3,06	3,26
Słonina – 1 Lard – kg	1,28	1,30	1,34	1,33	1,16	1,17
MLEKO KROWIE^a COWS' MILK^a						
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% – 1 l Cows' milk, fat content 3–3.5% – l	2,31	2,07	2,18	2,54	2,46	1,99
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg Semi-skimmed cottage cheese – kg	10,63	9,54	9,82	11,73	11,92	9,63
Ser dojrzewający – 1 kg Maturing cheese – kg	16,27	15,40	16,06	16,86	16,36	15,12
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – 200 g Fresh butter, fat content about 82.5% – 200 g	3,59	3,29	3,36	3,65	3,72	4,19

a W litrach.

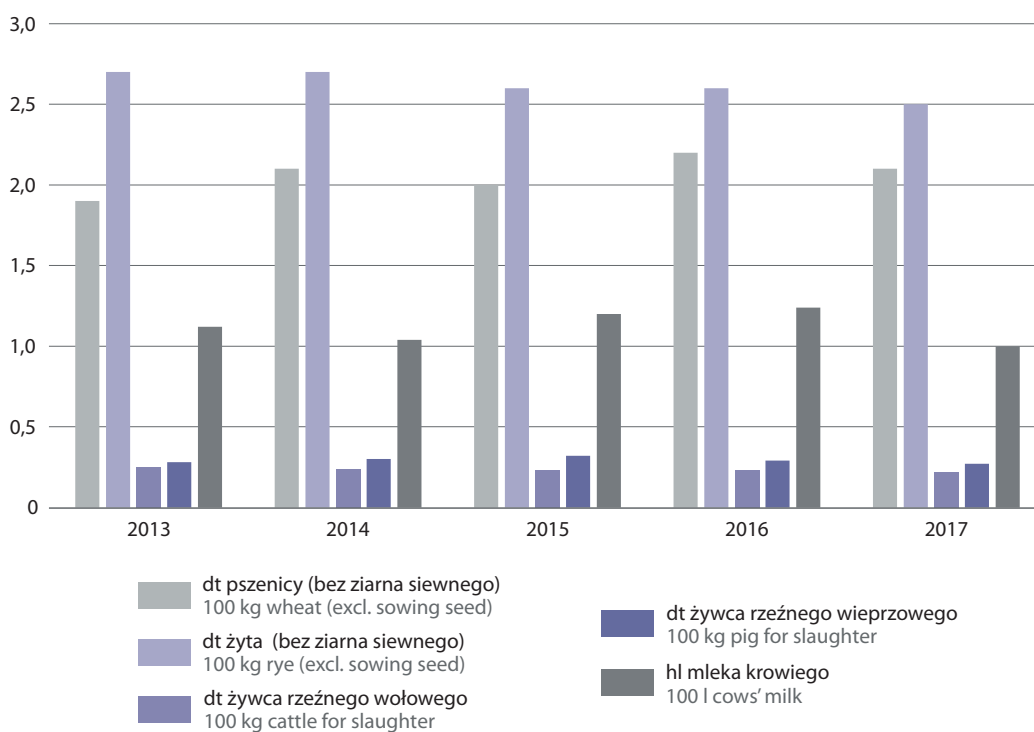
a In litres.

Na skutek wzrostu cen skupu wybranych produktów rolnych w 2017 r. bardziej korzystnie niż w roku poprzednim przedstawiały się ich relacje w stosunku do cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa. W celu nabycia wybranych środków produkcji konieczna była sprzedaż mniejszej ilości m.in. mleka krowiego, żywca rzeźnego wieprzowego, pszenicy i żyta. Mniej korzystnie natomiast kształtowały się relacje cen detalicznych środków produkcji do cen buraków cukrowych, ziemniaków oraz rzepaku i rzepiku przemysłowego, których ceny skupu spadły.

As a result of the growth in procurement prices of selected agricultural products in 2017, their relations to retail prices of agricultural means of production were more favourable than the year before. In order to purchase selected means of production, it was necessary to sell less, inter alia, cow's milk, pigs for slaughter, wheat and rye. Relations between retail prices of means of production to prices of sugar beet, potatoes and rape and industrial agrimony, whose procurement prices fell, were at the less favourable level.

Wykres 39. Relacje cen detalicznych 1 dt mieszanki paszowej dla tuczników do cen skupu niektórych produktów rolnych

Chart 39. Relations between retail prices of 100 kg compound feeding stuffs for pokers and procurement prices of some agricultural products

Czynnikiem decydującym o kosztach w rolnictwie jest cena oleju napędowego, niezbędnego do pracy maszyn i urządzeń rolniczych. Wzrost cen detalicznych oleju napędowego w 2017 r. wpłynął na pogorszenie relacji cen tego środka produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych. Rolnicy, aby zakupić olej napędowy musieli sprzedać więcej podstawowych produktów rolnych niż w 2016 r. Poprawie uległa tylko relacja cen detalicznych oleju napędowego do cen skupu mleka krowiego, którego ceny w 2017 r. rosły szybciej niż ceny oleju.

The factor determining agricultural costs is the price of diesel oil, necessary for the operation of agricultural machinery and equipment. The growth in retail diesel oil prices in 2017 resulted in the deteriorated relation of prices of this agricultural means of production to procurement prices of basic agricultural products. In order to purchase diesel oil, farmers had to sell more basic agricultural products than in 2016. There was improvement only for the relation between retail diesel oil prices and procurement prices of cow's milk, whose prices in 2017, grew faster than oil prices.

Tablica 24. Relacje cen detalicznych oleju napędowego (za 100 litrów) do cen skupu niektórych produktów rolnych
 Table 24. Relations between retail prices of 100 l of diesel oil and procurement prices of some agricultural products

Produkty rolne Agricultural products	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	cena skupu 1 dt produktów rolnych = 1,00 procurement prices of dt of agricultural products = 1.00					
Ziarno zbóż (bez siewnego): Cereal grain (excl. sowing seed):						
pszenicy wheat	6,4	7,0	7,7	6,8	6,7	6,8
żyta rye	7,7	10,0	9,9	8,8	8,0	8,2
Rzepak i rzepik przemysłowy Rape and industrial agrimony	2,9	3,8	4,0	3,0	2,6	2,8
Buraki cukrowe Sugar beets	41,8	37,3	41,9	38,1	35,7	46,9
Ziemniaki Potatoes	16,9	11,3	13,6	11,4	10,8	12,1
Żywiec rzeźny wieprzowy Pigs for slaughter	1,1	1,0	1,1	1,1	0,9	0,9
Mleko krowie ^a Cows' milk ^a	4,8	4,1	3,8	4,0	3,8	3,2

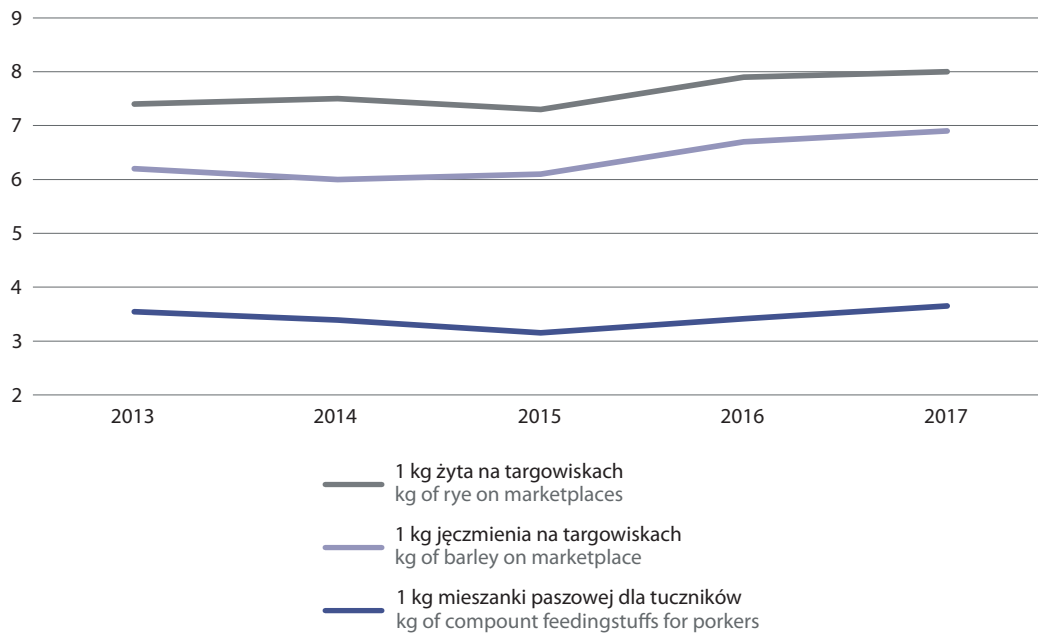
a W hektolitrach.

a In hectolitres.

W 2017 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta na targowiskach była nieco korzystniejsza niż w roku poprzednim (8,0 wobec 7,9 w 2016 r.). Podobną tendencję odnotowano w relacji cen skupu żywca wieprzowego do cen jęczmienia w obrocie targowiskowym (6,9 wobec 6,7 w 2016 r.). Obserwowany w ostatnich latach wzrost opłacalności tuczu trzody chlewnej przyczynił się do wzrostu pogłowia tych zwierząt gospodarskich.

In 2017, the relation between procurement prices of pigs for slaughter and rye prices on marketplaces was slightly more favourable than in the previous year (8.0 against 7.9 in 2016). A similar trend was recorded in the relation between procurement prices of pigs for slaughter to barley prices on marketplaces (6.9 against 6.7 in 2016). The growth in the profitability of pig fattening, observed in the recent years, is reflected in the increase in the population of these farm animals.

Wykres 40. Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej
Chart 40. Relations of profitability of pigs fattening

Rozdział 7

Chapter 7

Ceny w handlu zagranicznym

Prices in foreign trade

W 2017 r. eksport towarów (liczony w złotych) wzrósł o 9,8%, a import był wyższy o 11,9% w porównaniu do 2016 r. Zanotowano dodatnie saldo obrotów na poziomie 2,5 mld zł. W strukturze geograficznej obrotów towarowych ogółem nie nastąpiły istotne zmiany. Udział krajów rozwiniętych w eksporcie wyniósł 86,6% (w tym krajów UE – 80,0%), a w imporcie – 67,7% (w tym UE – 67,7%), wobec odpowiednio 86,3% (w tym UE – 79,8%) i 68,2% (w tym UE – 61,2%) w 2016 r. Udział krajów rozwijających się w imporcie wyniósł 24,4%, a w eksporcie 7,6%. Wartość importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowiła 7,9%, a eksportu – 5,8% wartości obrotów ogółem. Niezmiennie głównym partnerem handlowym Polski były Niemcy, których udział w eksporcie zwiększył się w porównaniu do 2016 r. o 0,1 p.proc. i wyniósł 27,5%, a w imporcie zmniejszył się o 0,2 p.proc. i stanowił 23,1%.

Ceny transakcyjne towarów importowanych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 1,3%, a towarów eksportowanych – o 1,5%. W 2016 r. ceny towarów importowanych obniżyły się o 0,3%, natomiast eksportowanych wzrosły o 0,3%. Wskaźnik „terms of trade” w 2017 r. ukształtował się na korzystnym poziomie 100,2 (wobec 100,6 przed rokiem).

In 2017, exports of goods (calculated in PLN) increased by 9.8%, and imports were by 11.9% higher compared to 2016. A positive balance of trade of PLN 2.5 billion was recorded. There were no significant changes in the geographic structure of total trade in goods. The share of developed countries in exports amounted to 86.6% (including EU countries – 80.0%), and in imports – 67.7% (including EU 67.7%), while in 2016 – 86.3% (including the EU – 79.8%) and 68.2% (including the EU – 61.2%), respectively. The share of developing countries in imports was 24.4%, and in exports – 7.6%. The value of imports from the countries of Central and Eastern Europe accounted for 7.9% and exports – 5.8% of the total trade value. Invariably Poland's main trading partner was Germany whose share in exports increased by 0.1 pp compared to 2016 and amounted to 27.5%, while in imports it decreased by 0.2 pp and amounted to 23.1%.

Transaction prices of imported goods increased in 2017 by 1.3% and of exported goods – by 1.5% in relation to the previous year. In 2016, the prices of imported goods decreased by 0.3% and of exported goods increased by 0.3%. The Terms of Trade Index remained at a favourable level of 100.2 in 2017 (against 100.6 a year before).

Tablica 25. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym

Table 25. Transaction price indices of foreign trade

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Import Imports	98,3	97,3	99,9	99,7	101,3	111,5	101,0
Eksport Exports	100,8	100,3	100,6	100,3	101,5	116,0	101,8
Terms of trade	102,5	103,1	100,7	100,6	100,2	104,0	100,8

Na wzrost cen towarów importowanych ogółem wpłynęły przede wszystkim wyższe niż w 2016 r. ceny w następujących sekcjach Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu (SITC): paliwa mineralne, smary i materiały pochodne o 23,2% (co spowodowane było głównie wzrostem cen ropy naftowej, produktów naftowych i materiałów pochodnych o 23,0%), surowce niejadalne z wyjątkiem paliw – o 4,4%, chemikalia

The price increase of total imported goods was mainly influenced by higher than in 2016 prices in the following sections of the International Standard Trade Classification (SITC): mineral fuels, lubricants and related materials by 23.2% (mainly due to the price increase in crude oil, petroleum products and related materials by 23.0%), inedible crude materials, except fuels – by 4.4%, chemicals and related

i produkty pokrewne – o 2,1% oraz towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca – o 2,8% (w tym: żelazo i stal – o 13,6%, metale nieżelazne – o 9,9%). Spadły natomiast ceny importowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 2,0% (w tym: pojazdów drogowych – o 1,1%, aparatury, maszyn i urządzeń elektrycznych – o 3,8%, ogólnego sprzętu przemysłowego i części maszyn gdzie indziej niewymienionych – o 3,8%) oraz różnych wyrobów przemysłowych – o 3,2% (w tym: meble i ich części o 5,0%, artykuły odzieżowe i dodatki – o 2,3%, aparatura i instrumenty kontrolne zawodowe, gdzie indziej niewymienione – o 2,9%).

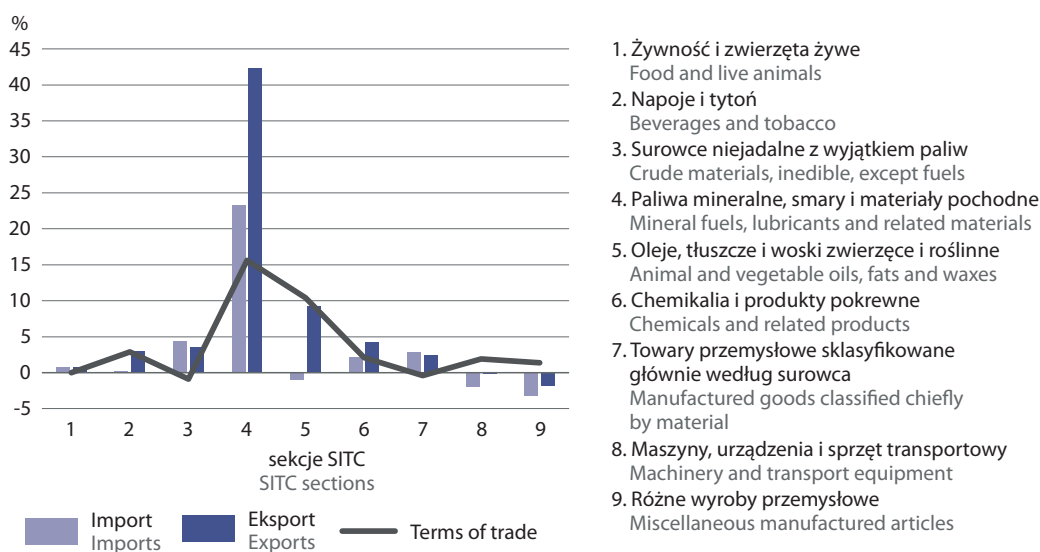
Wśród towarów eksportowanych wzrosły głównie ceny paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych o 42,4% (w tym: węgiel, koks i brykiety – o 59,8% oraz produkty naftowe i materiały pochodne – o 38,6%), chemikaliów i produktów pokrewnych – o 4,2% (w tym: produkty medyczne i farmaceutyczne – o 22,9%, chemikalia nieorganiczne – o 12,3%, chemikalia organiczne – o 17,0%), surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw – o 3,5% (w tym: kauczuk surowy – o 31,1%, rudy metali i złom o 19,0%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 2,4%. Z kolei spadek cen zaobserwowano w sekcjach: różne wyroby przemysłowe o 1,8% (w tym: artykuły odzieżowe i dodatki – o 4,3%, aparatura i instrumenty kontrolne zawodowe, gdzie indziej niewymienione – o 3,5%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy – o 0,1%.

products – by 2.1% and manufactured goods classified chiefly by material – by 2.8% (of which: iron and steel – by 13.6%, non-ferrous metals – by 9.9%). On the other hand, the prices of imported machinery and transport equipment fell by 2.0% (of which: road vehicles – by 1.1%, apparatus, machines and electrical equipment – by 3.8%, general industrial equipment and machine parts not mentioned elsewhere – by 3.8%) and miscellaneous manufactured articles – by 3.2% (of which: furniture and parts thereof by 5.0%, clothing and accessories – by 2.3%, professional apparatus and instruments, elsewhere not mentioned – by 2.9%).

Among the exported goods, increase in prices was recorded mainly in the case of mineral fuels, lubricants and related materials by 42.4% (of which: coal, coke and briquettes by 59.8%, as well as petroleum products and related materials by 38.6%), chemicals and related products by 4.2% (including: medical and pharmaceutical products by 22.9%, inorganic chemicals by 12.3%, organic chemicals by 17.0%), inedible crude materials, except fuels by 3.5% (of which: crude rubber by 31.1%, metalliferous ores and metal scrap by 19.0%), and manufactured goods classified chiefly by material by 2.4%. In turn, a decrease in prices was observed in the following sections: miscellaneous manufactured goods by 1.8% (of which: articles of apparel and clothing accessories by 4.3%, professional, scientific and controlling instruments and apparatus, n.e.s. – by 3.5%) and machinery and transport equipment – by 0.1%.

Wykres 41. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 41. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2017 compared to the previous year

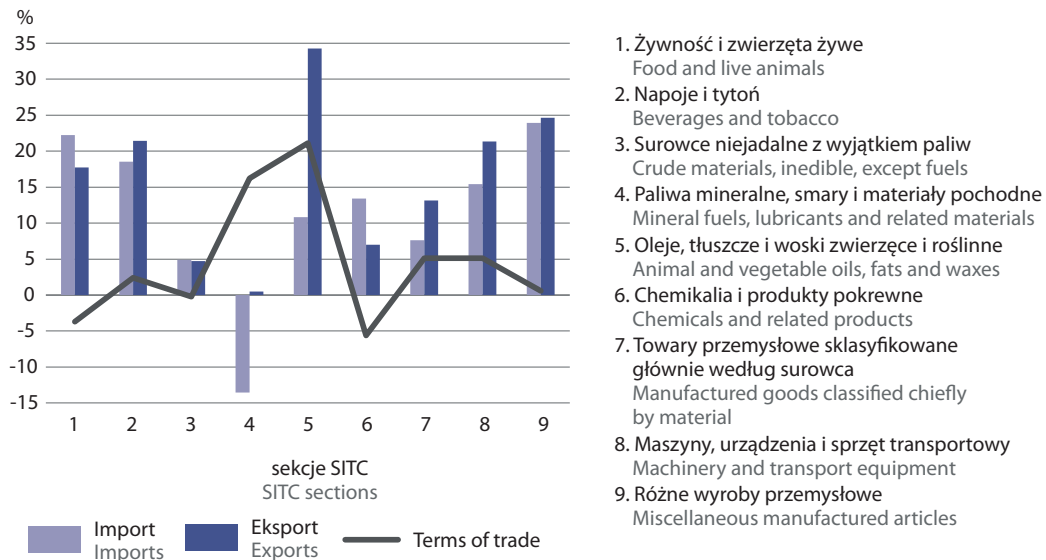

W odniesieniu do 2010 r. ceny transakcyjne towarów importowanych i eksportowanych były wyższe odpowiednio o 11,5% i 16,0%, a wskaźnik „terms of trade” wyniósł 104,0. W imporcie znacząco wzrosły ceny w następujących sekcjach: różne wyroby przemysłowe (o 23,9%), żywność i zwierzęta żywe (o 22,2%), napoje i tytoń (o 18,5%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (o 15,4%). W eksporcie najbardziej wzrosły ceny olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych (o 34,2%), napojów i tytoniu (o 21,4%), maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 21,3%), żywności i zwierząt żywych (o 17,7%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 13,1%). Niższe niż w 2010 r. były ceny importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, które spadły o 13,5%.

Compared to 2010, transaction prices of imported and exported goods were by 11.5% and by 16.0% higher, respectively, and the Terms of Trade Index amounted to 104.0. In import, significant increase in prices was recorded in of the following sections: miscellaneous manufactured goods (by 23.9%), food and live animals (by 22.2%), beverages and tobacco (by 18.5%) as well as machinery and transport equipment (by 15.4%). In exports, the largest increase was observed in the prices of animal and vegetable oils, fats and waxes (by 34.2%), miscellaneous manufactured articles (by 24.6%), beverages and tobacco (by 21.4%), machinery and transport equipment (by 21.3%), food and live animals (by 17.7%) and manufactured goods classified chiefly by material (by 13.1%). Prices of imported mineral fuels, lubricants and related materials were lower than in 2010. They decreased by 13.5%.

Wykres 42. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 42. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2017 compared to 2010

W obrotach towarowych z **krajami Unii Europejskiej** ceny transakcyjne towarów importowanych spadły o 0,3%, a eksportowanych wzrosły o 2,3%.

In trade in goods with **European Union Member States**, transaction prices of imported goods decreased by 0.3% and of exported goods increased by 2.3%.

Tablica 26. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej

Table 26. Transaction price indices of foreign trade with the European Union Member States

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100
Import Imports	100,6	98,7	101,6	101,8	99,7	112,7
Eksport Exports	100,3	99,3	100,6	100,1	102,3	114,5
Terms of trade	99,7	100,6	99,0	98,3	101,6	100,9

W imporcie z krajów UE w porównaniu z 2016 r. obniżyły się ceny maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 2,4%, różnych wyrobów przemysłowych – o 6,0%, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw – o 2,8% oraz olejów, tłuszczu i wosków zwierzęcych i roślinnych – o 0,2%. Natomiast najbardziej wzrosły ceny paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych o 8,3%, chemikaliów i produktów pokrewnych – o 2,4% towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 2,0% oraz żywności i zwierząt żywych – o 2,7%.

O wzroście cen w eksporcie do UE zdecydowały wyższe ceny chemikaliów i produktów pokrewnych o 6,1%, paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych – o 43,0%, napojów i tytoniu – o 3,7% towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 3,0% oraz surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw – o 4,6%.

Wyższa dynamika cen towarów eksportowanych niż importowanych wpłynęła na znaczną poprawę wskaźnika „terms of trade” w handlu z krajami UE, do poziomu 102,6 (wobec 98,3 w 2016 r.). Korzystne relacje zmian cen towarów eksportowanych do importowanych odnotowano w większości sekcji, a szczególnie w sekcjach: chemikalia i produkty pokrewne (103,6), napoje i tytoń (102,6), maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (103,1), paliwa mineralne, smary i materiały pochodne (132,0), surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (107,6). Niekorzystne relacje cenowe wystąpiły jedynie w sekcji żywność i zwierzęta żywe (98,9).

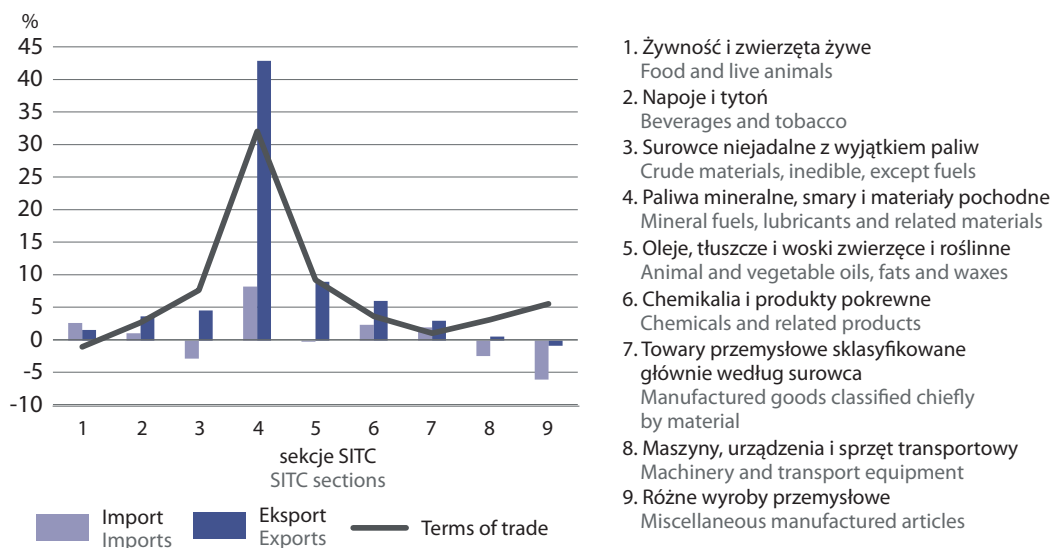
In imports from the EU countries in relation to 2016, prices of machinery and transport equipment decreased by 2.4%, of miscellaneous manufactured articles – by 6.0%, inedible crude materials, except fuels – by 2.8%, as well as of animal and vegetable oils, fats and waxes – by 0.2%. On the other hand, the greatest increase was in prices of mineral fuels, lubricants and related materials by 8.3%, chemicals and related products – by 2.4%, manufactured goods classified mainly by material by 2.0%, and food and live animals – by 2.7%.

The increase in prices in exports to the EU was determined by higher prices of chemicals and related products by 6.1%, mineral fuels, lubricants and related materials – by 43.0%, beverages and tobacco – by 3.7%, manufactured goods classified mainly by material- by 3.0%, and crude materials, inedible, except fuels – by 4.6%.

Higher price dynamics of exported goods rather than imported goods resulted in a significant improvement in the Terms of Trade Index in trade with the EU countries, to the level of 102.6 (compared to 98.3 in 2016). Favourable relations of changes in the prices of exported goods to imported goods were recorded in most of sections, in particular in: chemicals and related products (103.6), beverages and tobacco (102.6), machinery and transport equipment (103.1), mineral fuels, lubricants and related materials (132.0), inedible crude materials, except fuels (107.6). Unfavourable price relations occurred only in the food and live animals section (98.9).

Wykres 43. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 43. Changes in transaction prices of foreign trade with the European Union Member States by SITC sections in 2017 compared to the previous year

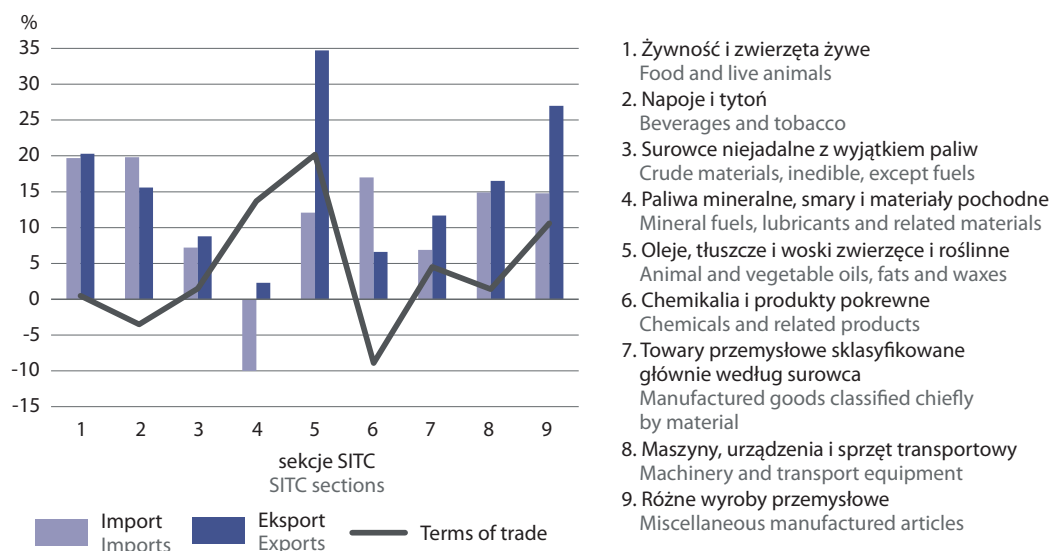

W odniesieniu do 2010 r. ceny w obrotach z krajami Unii Europejskiej wzrosły w imporcie o 12,7%, a w eksporcie o 14,5%. Wskaźnik „terms of trade” w handlu z krajami UE ukształtował się na poziomie 101,6.

Compared to 2010, prices in trade with European Union member states increased by 12.7% in import, and by 14.5% in export. The Terms of Trade Index in trade with EU member states was at the level of 101.6.

Wykres 44. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 44. Changes in transaction prices of foreign trade with the European Union Member States by SITC sections in 2017 compared to 2010

W obrotach towarowych z **krajami Europy Środkowo-Wschodniej** ceny transakcyjne towarów importowanych wzrosły o 17,7%, a eksportowanych – o 1,4%.

In trade in goods with **Central and Eastern Europe countries**, transaction prices of imported goods increased by 17,7% and of exported goods – by 1.4%.

Tablica 27. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej

Table 27. Transaction price indices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Import Imports	92,0	92,4	73,1	81,9	117,7	85,9	96,4
Eksport Exports	100,2	97,7	96,3	98,7	101,4	104,5	100,1
Terms of trade	108,9	105,7	131,7	120,5	86,2	121,7	103,8

Wzrost cen w imporcie spowodowany był głównie wysokimi cenami paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (wzrost o 24,7%), których udział stanowi ponad połowę wartości obrotów w tej grupie krajów. Spadły natomiast ceny importowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 2,1% oraz różne wyroby przemysłowe – o 1,4%.

The price increase in imports was mainly caused by high prices of mineral fuels, lubricants and related materials (growth of 24.7%), whose share constitutes over half of the turnover in this group of countries. On the other hand, the prices of imported machinery and transport equipment fell by 2.1% as well as miscellaneous manufactured articles – by 1.4%.

Ceny towarów eksportowanych wzrosły o 1,4%. Przyczyniły się do tego przede wszystkim wyższe ceny uzyskiwane za chemikalia i produkty pokrewne (o 5,8%) oraz paliwa mineralne, smary i materiały pochodne (o 40,2%). Wśród towarów eksportowanych spadły m.in. cen surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw (o 0,9%).

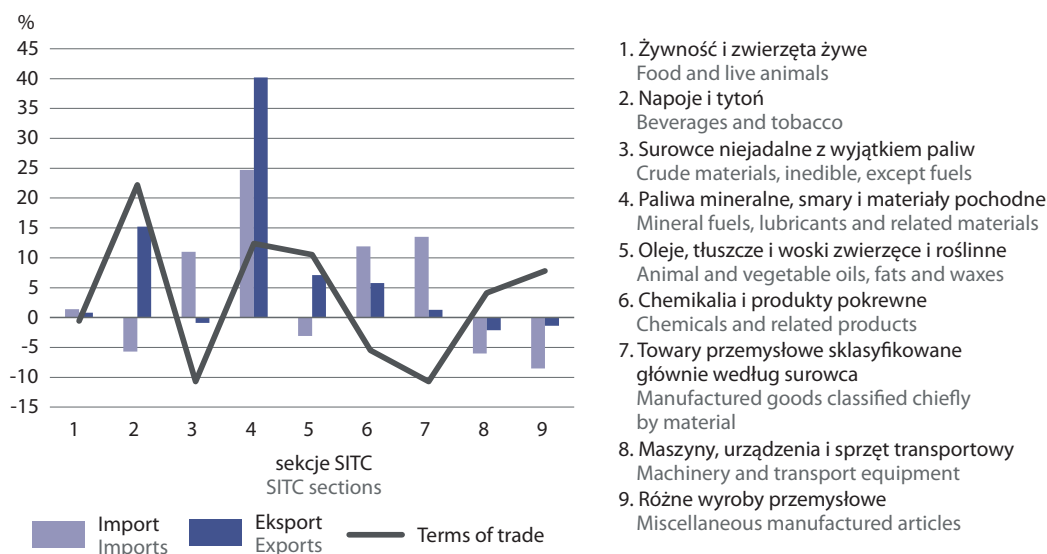
Znacznie większy wzrost cen towarów importowanych niż eksportowanych spowodował, że wskaźnik „terms of trade” ukształtował się na niekorzystnym poziomie 86,2 (w 2016 r. – 120,5).

Prices of exported goods increased by 1.4%. This was mainly due to higher prices obtained for chemicals and related products (by 5.8%) as well as mineral fuels, lubricants and related materials (by 40.2%). Among exported goods, among others prices of inedible crude materials, except fuels decreased by 0.9%.

A much larger increase in the prices of imported goods than exported caused that the „terms of trade” index was at an unfavorable level of 86.2 (in 2016 – 120.5).

Wykres 45. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 45. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2017 compared to the previous year

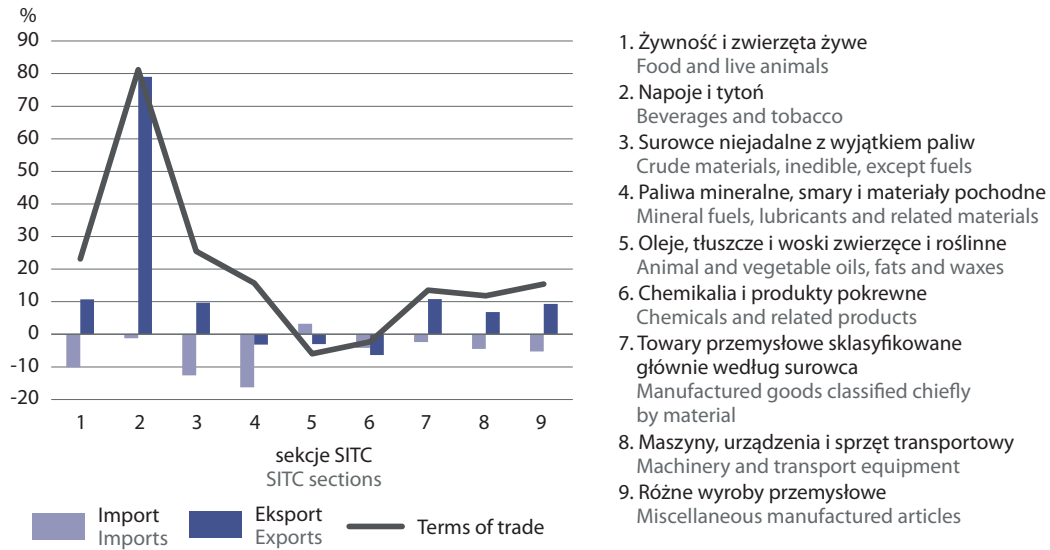

W odniesieniu do 2010 r. ceny w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej w imporcie zmalały o 14,1%, natomiast w eksporcie wzrosły o 4,5%. Wskaźnik „terms of trade” w handlu z krajami Europy Środkowo-Wschodniej ukształtował się na poziomie 121,7.

Compared to 2010, prices in trade with Central and Eastern Europe countries decreased by 14.1% in imports but increased by 4.5% in exports. The Terms of Trade Index in trade with Central and Eastern Europe countries was at the level of 121.7.

Wykres 46. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 46. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2017 compared to 2010

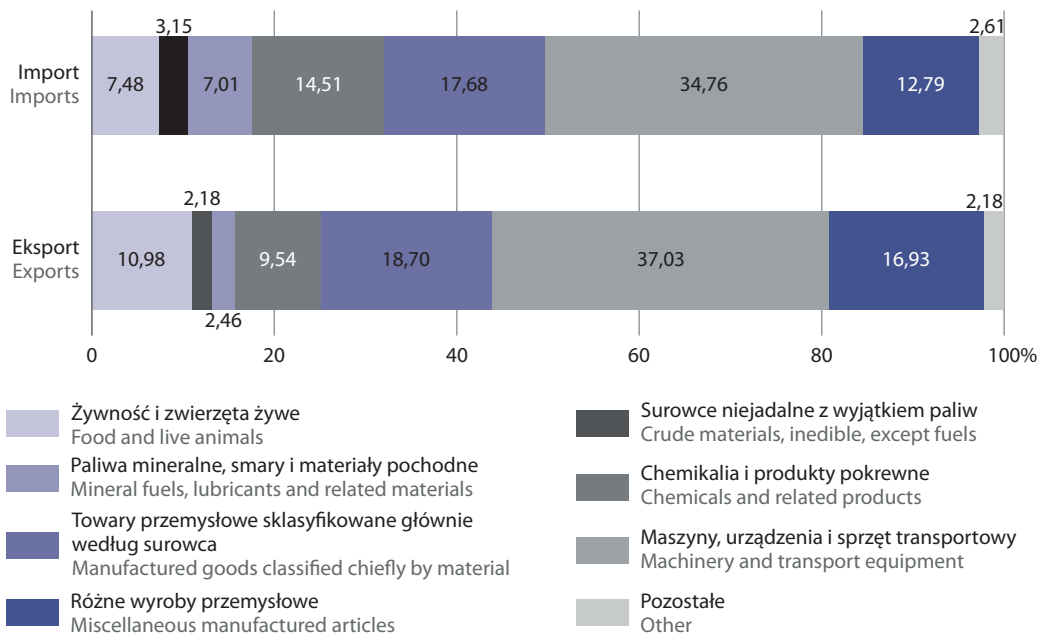

W 2017 r. największy udział zarówno w eksporcie jak i imporcie miały sekcje: maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy oraz towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca.

In 2017, the greatest share in both imports and exports was of the sections: machinery and transport equipment as well as manufactured goods classified mainly by material.

Wykres 47. Import i eksport według sekcji SITC w 2017 r. (ceny bieżące)

Chart 47. Imports and exports by SITC sections in 2017 (current prices)

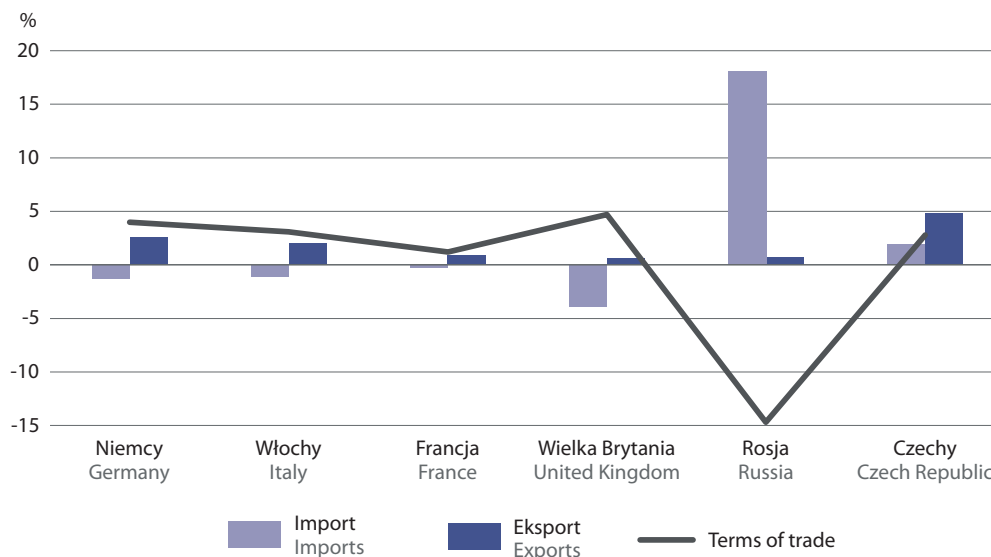

W 2017 r. w **wymianie towarowej z głównymi partnerami** polski handel zagraniczny odnotował korzystne relacje cenowe. Wskaźnik „terms of trade” w obrotach z Niemcami wyniósł 104,0, z Włochami – 103,1, z Francją – 101,2, z Wielką Brytanią – 104,7 i z Czechami – 102,8. W obrotach z Rosją relacje cenowe były niekorzystne (wskaźnik wyniósł 85,3).

In 2017, in **trade in goods with major partners**, Polish foreign trade recorded favourable price relations. The Terms of Trade Index in trade with Germany was 104.0, with Italy – 103.1, with France – 101.2, with Great Britain – 104.7, and with the Czech Republic – 102.8. Price relations in trade with Russia were unfavourable (index amounted to 85.3).

Wykres 48. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według głównych partnerów w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 48. Changes in transaction prices of foreign trade by major partners in 2017 compared to the previous year

W 2017 r. wskaźnik **cen rozdysponowania importu według kierunków przeznaczenia** wzrósł o 1,3% (przed rokiem spadek o 0,3%). Na wzrost wpłynęły wyższe ceny towarów przeznaczonych do zużycia pośredniego (o 4,1%), w tym głównie paliw i smarów, nieprzetworzonych (o 29,6%) i przetworzonych (o 12,2%). Obniżyły się natomiast ceny towarów konsumpcyjnych – o 1,5% oraz dóbr inwestycyjnych – o 2,1% (w 2016 r. wzrost odpowiednio o 4,5% i 0,5%). W grupie towarów konsumpcyjnych najbardziej spadły ceny towarów konsumpcyjnych, gdzie indziej niewymienionych, trwałego użytku (o 3,1%), półtrwałego użytku (o 1,7%) i nietrwałego użytku (o 4,1%). Podrożały żywność i napoje nieprzetworzone, głównie dla gospodarstw domowych (o 0,2%), samochody osobowe (o 0,5%) oraz środki transportu przemysłowe (o 33,3%). W kategorii towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne obniżyły się ceny dóbr inwestycyjnych, z wyjątkiem środków transportu (o 2,7%), natomiast wzrosły ceny środków transportu przemysłowych (o 0,4%).

In 2017, the **price index of distribution of imports by direction of use** increased by 1.3% (a year before it decreased by 0.3%). The increase was the result of higher prices of goods for intermediate consumption (of 4.1%), including mainly fuels and lubricants, unprocessed (of 29.6%) and processed (of 12.2%). On the other hand, the prices of consumer goods and investment goods decreased by 1.5% and by 2.1%, respectively (while they increased in 2016, by 4.5% and by 0.5%, respectively). In the group of consumer goods, the prices of durable consumer goods, not elsewhere specified, (by 3.1%), semi-durable (by 1.7%) and non-durable (by 4.1%) decreased the most. The prices increased for unprocessed food and beverages, mainly for households (by 0.2%), passenger cars (by 0.5%) and non-industrial means of transport (by 33.3%). In the category of goods intended for investment purposes, the prices of capital goods apart from means of transport, decreased (by 2.7%), while the prices of industrial means of transport increased (by 0.4%).

Tablica 28. Wskaźniki cen rozdysponowania importu według kierunków przeznaczenia zgodnie z BEC
 Table 28. Price indices of distribution of imports by direction of use by BEC

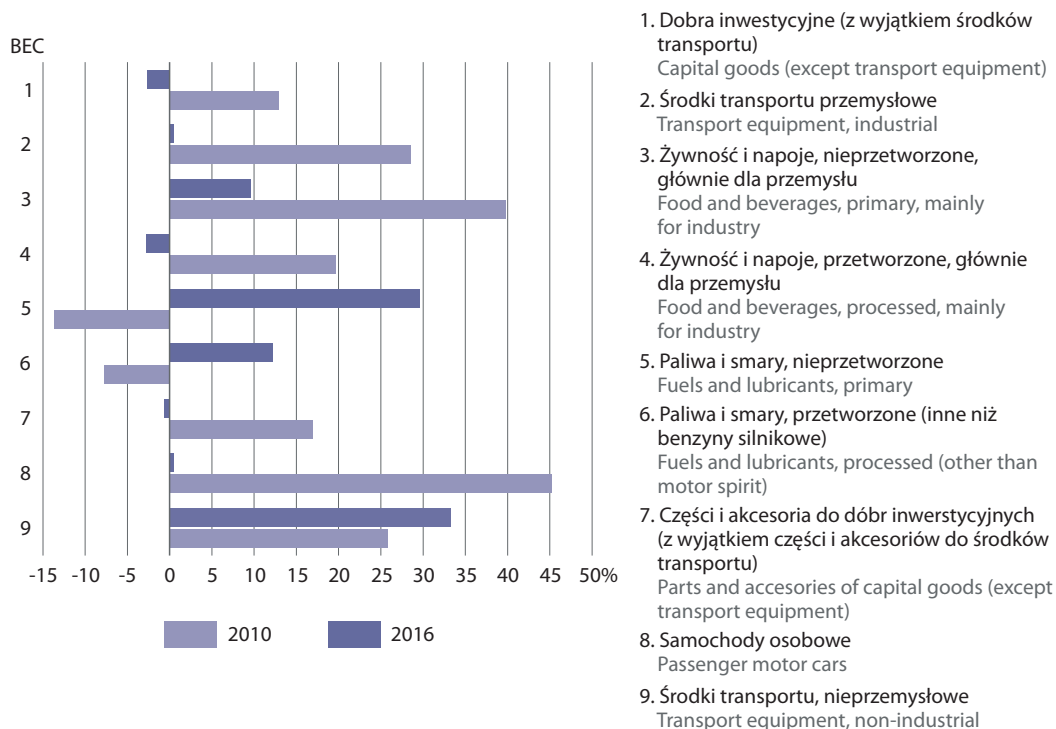
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	98,3	97,3	99,9	99,7	101,3	111,5	101,0
Dobra inwestycyjne Capital goods	99,5	100,1	108,2	100,5	97,9	116,2	98,4
Zużycie pośrednie Intermediate goods	97,9	96,0	94,3	97,9	104,1	107,1	101,9
Towary konsumpcyjne Consumption goods	100,0	100,1	108,4	104,5	98,5	123,3	102,9

W porównaniu z 2010 r. wzrosły ceny importowanych towarów z przeznaczeniem na konsumpcję (o 23,3%), inwestycje (o 16,2%) i zużycie pośrednie (o 7,1%). Najszybciej rosły ceny samochodów osobowych (o 45,2%), towarów konsumpcyjnych, gdzie indziej niewymienionych, półtrwałego użytku (o 31,5%), środków transportu przemysłowych (o 28,5%) oraz żywności i napojów, nieprzetworzonych, głównie dla przemysłu (o 39,8%). Niższe natomiast były ceny paliw i smarów, nieprzetworzonych i przetworzonych (odpowiednio o 13,7% i 7,8%).

Compared to 2010, there was an increase in prices of imported goods for consumption (of 23.3%), for investment (of 16.2%) and for intermediate consumption (of 7.1%). The fastest growth was recorded in the case of prices of passenger cars (of 45.2%), consumer goods, n.e.s., semi-durable (of 31.5%), means of industrial means of transport (of 28.5%) and unprocessed food and beverages, mainly for industry (of 39.8%). On the other hand, the prices of fuels and lubricants, unprocessed and processed, were lower (by 13.7% and by 7.8%, respectively).

Wykres 49. Zmiany cen rozdysponowania importu dla wybranych kierunków przeznaczenia według BEC w 2017 r. w stosunku do 2010 r. i 2016 r.

Chart 49. Changes in prices of distribution of imports for selected direction of use by BEC in 2017 compared to 2010 and 2016

W 2017 r. stosunku do roku poprzedniego wzrosły ceny rozdysponowania importu (o 1,3%) i eksportu (o 1,5%) według Głównych Kategorii Ekonomicznych (BEC).

In 2017, compared to the previous year, there increased prices of distribution of imports (by 1.3%) and exports (by 1.5%) by the Broad Economic Categories (BEC).

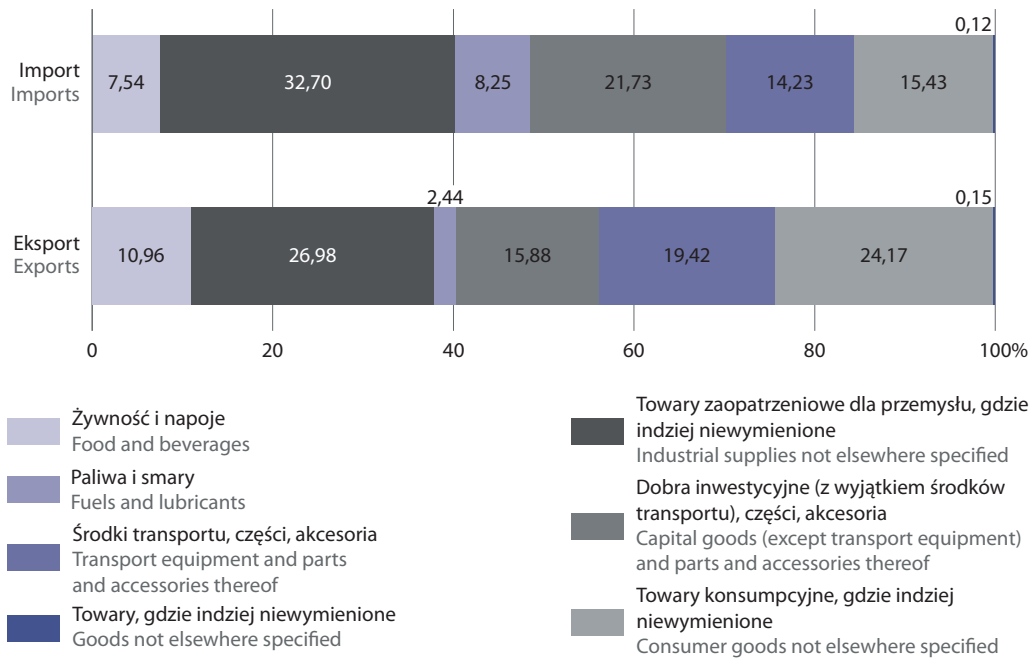
Tablica 29. Wskaźniki cen rozdysponowania importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (BEC)
Table 29. Price indices of distribution of imports and exports by Broad Economic Categories (BEC)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100		previous year=100		2010=100	2015=100	
Import	98,3	97,3	99,9	99,7	101,3	111,5	101,0
Imports							
Żywność i napoje Food and beverages	100,8	98,0	101,4	105,3	100,7	121,6	106,0
Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione Industrial supplies not elsewhere specified	97,3	97,4	99,8	98,2	103,4	109,4	101,5
Paliwa i smary Fuels and lubricants	93,1	93,0	65,8	82,5	123,6	86,3	102,0
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części, akcesoria Capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof	101,1	97,1	109,6	101,3	98,2	114,5	99,5
Środki transportu, części, akcesoria Transport equipment and parts and accessories thereof	102,8	98,6	103,2	106,3	98,0	118,3	104,2
Towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione Consumer goods not elsewhere specified	98,0	100,5	110,8	102,9	97,2	120,8	100,0
Eksport	100,8	100,3	100,6	100,3	101,5	116,0	101,8
Exports							
Żywność i napoje Food and beverages	100,5	98,0	99,3	101,4	99,9	115,8	101,3
Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione Industrial supplies not elsewhere specified	97,5	97,8	99,6	99,1	102,9	114,3	102,0
Paliwa i smary Fuels and lubricants	88,6	91,5	78,8	91,7	141,9	99,4	130,1
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części, akcesoria Capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof	104,5	102,8	104,4	96,5	98,1	118,0	94,7
Środki transportu, części, akcesoria Transport equipment and parts and accessories thereof	103,2	102,3	102,0	107,2	102,0	126,9	109,3
Towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione Consumer goods not elsewhere specified	102,6	100,5	103,3	99,0	99,7	112,1	98,7

W 2017 r. największy udział zarówno w eksporcie jak i imporcie miała kategoria Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione.

The greatest share in both imports and exports was noted in 2017 in the category of Industrial supplies not elsewhere specified.

Wykres 50. Rozdysponowanie importu i eksportu według BEC w 2017 r. (ceny bieżące)
 Chart 50. Distribution of imports and exports by BEC in 2017 (current prices)

W 2017 r. odnotowano wzrost **cen importu produktów przemysłowych** według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) o 2,9% (w 2016 r. wzrost o 0,8%), a ceny eksportu wzrosły o 1,5% (w 2016 r. – wzrost o 1,0%).

In 2017, there was an increase in **import prices of industrial products** of 2.9% by the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU) (in 2016, an increase of 0.8%), and export prices increased by 1.5% (in 2016 – an increase of 1.0%).

Tablica 30. Wskaźniki cen importu i eksportu produktów przemysłowych według PKWiU
 Table 30. Price indices of imports and exports of industrial products by PKWiU

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
IMPORT							
IMPORTS							
Przemysł Industry	99,1	98,1	96,9	100,8	102,9	112,9	103,7
w tym: of which:							
Produkty górnictwa i wydobywania Mining and quarrying	95,3	91,1	71,0	100,1	121,0	131,3	121,1
Produkty przetwórstwa przemysłowego Manufactured products	99,5	98,8	99,8	100,7	101,5	110,6	102,2
EKSPORT							
EXPORTS							
Przemysł Industry	99,3	99,1	99,1	101,0	101,5	111,6	102,5
w tym: of which:							
Produkty górnictwa i wydobywania Mining and quarrying	92,2	93,8	96,6	97,5	127,1	123,4	123,9
Produkty przetwórstwa przemysłowego Manufactured products	99,3	99,2	99,2	101,0	101,3	111,4	102,3

W imporcie najbardziej wzrosły ceny rud metali (o 25,1%), ropy naftowej (o 21,8%), koksu, brykietu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 21,1%), węgla kamiennego i brunatnego (o 16,1%) oraz metali (o 10,5%). Spadły natomiast m.in. ceny wyrobów tytoniowych (o 8,5%), pozostałych produktów górnictwa i wydobywania (o 2,9%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,5%).

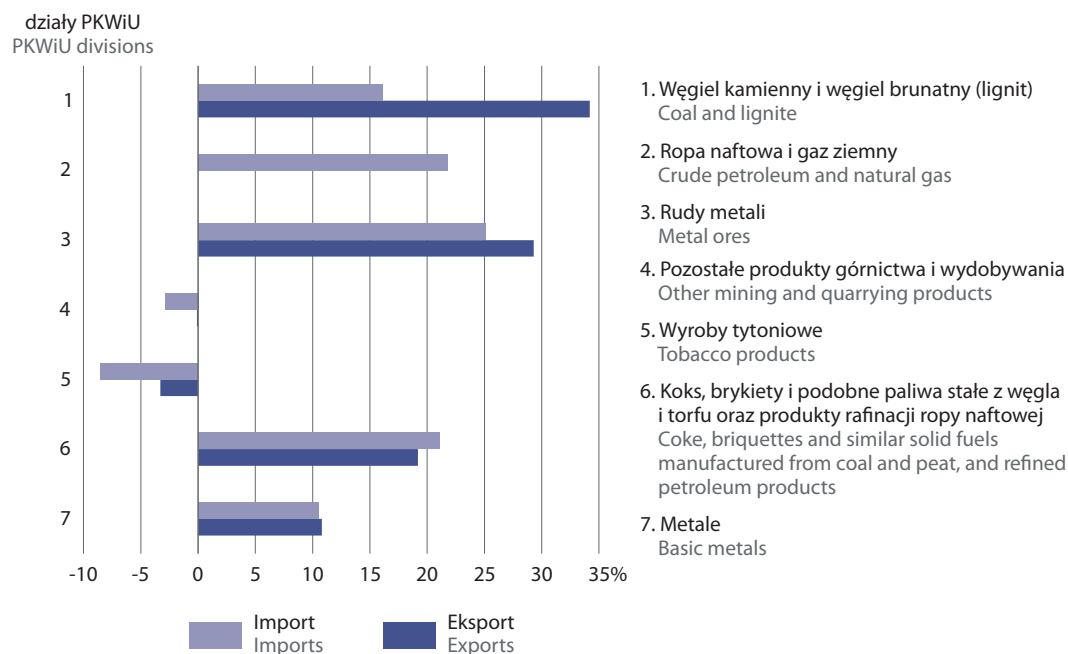
Wśród towarów eksportowanych największy wzrost cen dotyczył węgla kamiennego i brunatnego (o 34,2%), rud metali (o 29,3%), koksu, brykietu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 19,2%) oraz metali (o 10,8%). Niższe ceny uzyskiwali eksporterzy wyrobów tytoniowych (o 2,3%), napojów (o 1,0%), leków i wyrobów farmaceutycznych (o 0,7%).

In imports, the highest rise in prices was recorded in the case of metal ore (of 25.1%), petroleum (21.8%), coke, briquette and refined petroleum products (21.1%), hard and brown coal (16.1%) and metals (10.5%). By contrast, prices of, among others, tobacco products decreased by 8.5%, other mining and extraction products (by 2.9%), rubber and plastic products (by 0.5%).

Among exported goods, the largest increase in prices concerned hard and brown coal (of 34.2%), metal ores (of 29.3%), coke, briquette and refined petroleum products (of 19.2%) and metals (of 10.8%). Lower prices were obtained by exporters of tobacco products (by 2.3%), beverages (by 1.0%), medicinal and pharmaceutical products (by 0.7%).

Wykres 51. Zmiany cen importu i eksportu dla wybranych działów PKWiU w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 51. Changes in prices of imports and exports for selected PKWiU divisions in 2017 compared to the previous year

W odniesieniu do 2010 r. ceny importu i eksportu produktów przemysłowych rosły w podobnym tempie (odpowiednio o 12,9% i 11,6%).

W imporcie najbardziej wzrosły ceny ropy naftowej (o 30,5%), artykułów spożywczych (o 22,6%), skór i wyrobów ze skór wyprawionych (o 19,8%), wyrobów tekstylnych (o 19,0%), odzieży (o 18,6%) oraz mebli (o 18,7%). Zanoowano spadek cen leków i wyrobów farmaceutycznych (o 2,6%).

Compared to 2010, the prices of imports and exports of industrial products were growing at a similar tempo (by 12.9% and by 11.6%, respectively).

In imports, there was the largest increase in prices of petroleum (of 30.5%), food products (of 22.6%), leather and leather products (of 19.8%), textile products (of 19.0%), clothing (of 18.6%) and furniture (of 18.7%). The fall was recorded in the prices of medicinal and pharmaceutical products (of 2.6%).

W eksporcie wzrosły ceny rud metali (o 72,3%), wyrobów tytoniowych (o 23,3%), odzieży (o 24,9%), węgla kamiennego i brunatnego (o 23,0%) skór i wyrobów ze skór wyprawionych (o 22,7%), drewna i wyrobów z drewna i korka, z wyłączeniem mebli (o 15,0%), artykułów spożywczych (o 17,4%) oraz gotowych wyrobów metalowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (o 17,0%).

In exports, there was an increase in prices of metal ores (of 72.3%), tobacco products (of 23.3%), clothing (of 24.9%), hard and brown coal (of 23.0%), leather and leather products by 22.7%), wood and wood and cork products, except furniture (of 15.0%), food products (of 17.4%), and finished metal products, except machinery and equipment (of 17.0%).

Rozdział 8

Chapter 8

Kursy walut

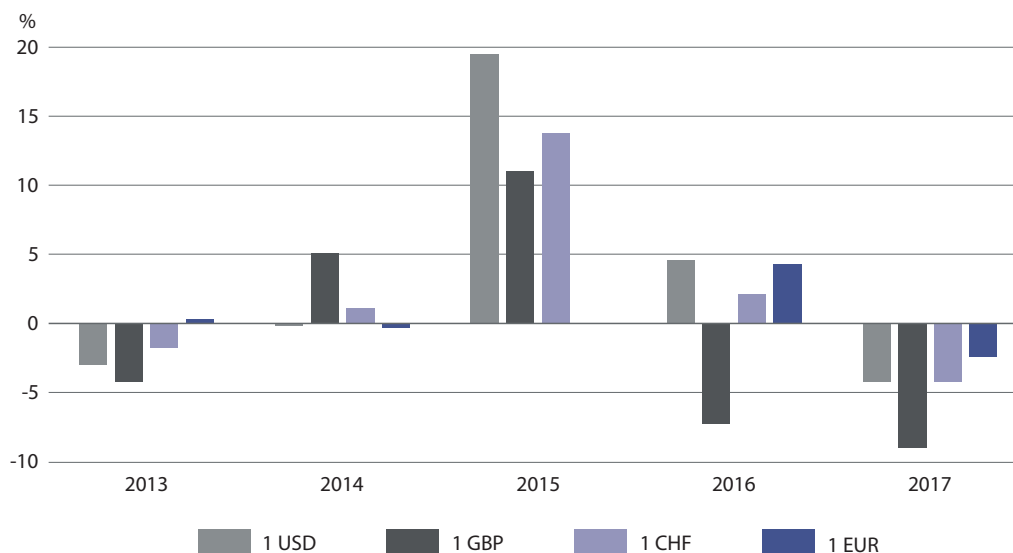
Exchange rates

Po obserwowanym w latach 2015–2016 osłabieniu waluty krajowej, w 2017 r. złoty umocnił się wobec ważniejszych walut obcych, w tym funta brytyjskiego, dolara amerykańskiego, franka szwajcarskiego i euro. Aprecjacja złotego wpłynęła na zwiększenie siły nabywczej waluty krajowej i poprawę opłacalności importu, osłabiając jednocześnie konkurencyjność eksportu.

2015 and 2016, PLN was strengthened against major foreign currencies, including GBP, USD, CHF and EUR. The appreciation of PLN resulted in the increased purchasing power of the national currency and improved profitability of import, while weakening the competitiveness of export.

Wykres 52. Zmiany kursów niektórych walut obcych^a w Narodowym Banku Polskim w stosunku do roku poprzedniego

Chart 52. Changes in exchange rates of some foreign currency^a in National Bank of Poland compared to the previous year

a Na podstawie kursów walut wyrażonych w złotych.

a Based on the exchange rates expressed in PLN.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego.

Source: Own preparation based on data of the National Bank of Poland.

Po obserwowanej w latach 2014–2016 deprecjacji waluty krajowej wobec franka szwajcarskiego (wzrost kursu odpowiednio o: 1,1%, 13,8% i 2,1%) w 2017 r. złoty istotnie umocnił się (spadek kursu o 4,2%). Podobne tendencje notowano względem dolara amerykańskiego, którego średnioroczny kurs obniżył się o 4,2%, podczas gdy w latach 2015–2016 wzrósł odpowiednio o: 19,5% i 4,6%. Wartość złotego wzrosła także wobec euro – o 2,4% i korony szwedzkiej – o 4,1% (w 2016 r. – osłabienie złotego odpowiednio

Following the depreciation of the national currency against CHF in 2014–2016 (the growth in the exchange rate by, respectively, 1.1%, 13.8% and 2.1%), in 2017 PLN was substantially strengthened (the decrease in the exchange rate by 4.2%). Similar trends were recorded in relation to USD, whose average annual exchange rate decreased by 4.2%, while in the years 2015–2016 increased by 19.5% and 4.6%, respectively. The value of PLN also increased against EUR – by 2.4% and SEK by 4.1% (in 2016, weakening of PLN was, respect-

o: 4,3% i 3,1%). Szybciej niż w 2016 r. złoty umacniał się wobec funta brytyjskiego (9,0% wobec 7,3%). Hrywna ukraińska straciła w stosunku do waluty krajowej mniej niż przed rokiem (8,0% wobec 11,5%). Notowano dalsze osłabienie złotego względem korony czeskiej (o 0,2%). Po raz pierwszy od czterech lat złoty stracił wobec rubla rosyjskiego (o 9,6%).

ively, by 4.3% and 3.1%). PLN was strengthened against GBP faster than in 2016 (9.0% versus 7.3%). UAH lost against the national currency less than the year before (8.0% vs 11.5%). A further weakening of PLN against CZK was recorded (by 0.2%). For the first time in four years, PLN has lost against RUB (by 9.6%).

Tablica 31. Dynamika kursów niektórych walut obcych^a (wyrażonych w PLN) w Narodowym Banku Polskim
Table 31. Changes of exchange rates of some foreign currency^a (expressed in PLN) in National Bank of Poland

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = = 100	2015 = = 100	
Dolar amerykański USD	97,0	99,8	119,5	104,6	95,8	125,3	100,2
Funt brytyjski GBP	95,8	105,1	111,0	92,7	91,0	104,4	84,4
Frank szwajcarski CHF	98,2	101,1	113,8	102,1	95,8	132,4	97,8
Euro EUR	100,3	99,7	100,0	104,3	97,6	106,6	101,8
Korona szwedzka SEK	101,0	94,8	97,2	103,1	95,9	105,6	98,9
Korona czeska CZK	97,1	94,0	100,9	105,2	100,2	102,4	105,4
Hrywna ukraińska UAH	96,2	69,7	64,4	88,5	92,0	37,4	81,4
Rubel rosyjski RUB	94,8	83,7	74,8	95,0	109,6	65,2	104,1

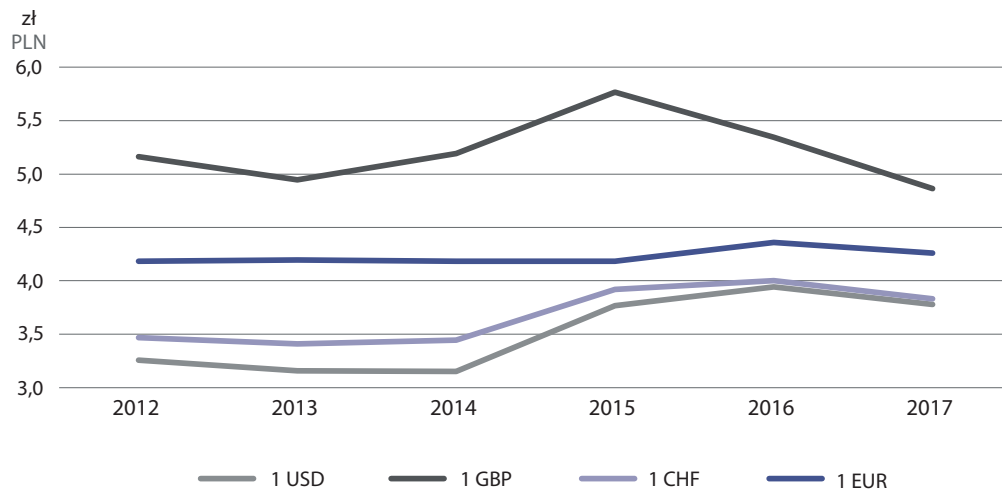
a Opracowanie GUS na podstawie danych NBP.

a Study of Statistics Poland based on data of the NBP.

W okresie 2010–2017 wartość złotego spadła względem większości walut obcych, w tym najbardziej wobec franka (o 32,4%) i dolara (o 25,3%). Aprecjacje złotego obserwowano względem hrywny i rubla (odpowiednio o: 62,6% i 34,8%).

In the period of 2010–2017, the value of PLN decreased towards most foreign currencies, of which the most against CHF (by 32.4%) and USD (by 25.3%). The appreciation of PLN was observed in relation to UAH and RUB (62.6% and 34.8% respectively).

Wykres 53. Kursy niektórych walut obcych w Narodowym Banku Polskim
Chart 53. Exchange rates of some foreign currency in National Bank of Poland

Źródło: Narodowy Bank Polski.
Source: National Bank of Poland.

Rozdział 9

Chapter 9

Ceny w Unii Europejskiej

Prices in the European Union

9.1. Ceny konsumpcyjne

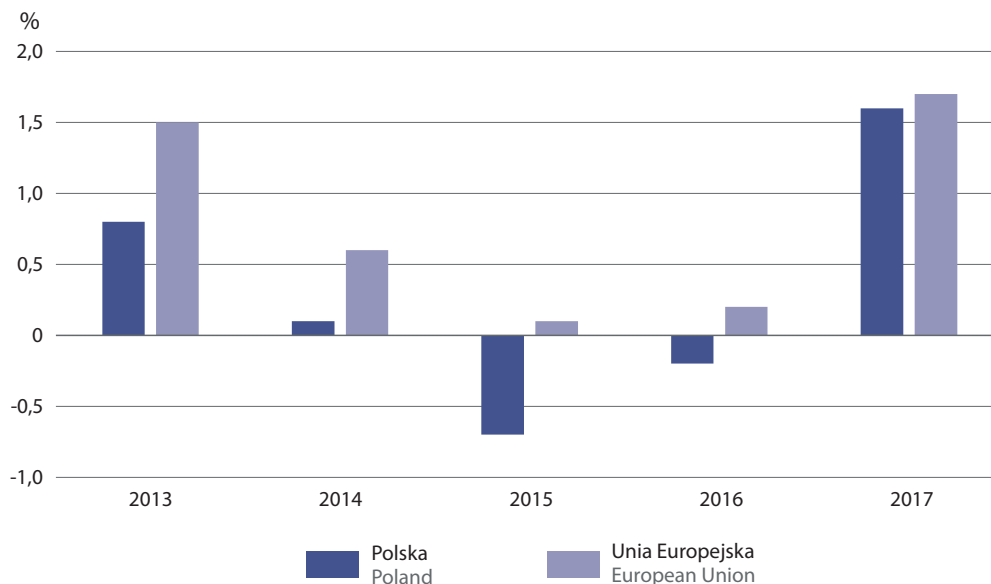
W 2017 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w Unii Europejskiej rosły szybciej niż przed rokiem. Wzrost cen notowano we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem cen związanych z łącznością. Ceny mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych (HICP) w 2017 r. w porównaniu do roku poprzedniego wzrosły przeciętnie w Unii Europejskiej o 1,7%, w tym w strefie euro – o 1,5% (w 2016 r. odpowiednio o: 0,3% i 0,2%).

9.1. Consumer prices

In 2017, consumer goods and service prices in the European Union rose faster than the year before. The price rise was recorded in all consumer goods and services groups, except for prices related to communications. In 2017 compared to the previous year, prices measured by the harmonised index of consumer prices (HICP) increased, on average, in the European Union by 1.7%, of which in the Euro zone – by 1.5% (in 2016, respectively by: 0.3% and 0.2%).

Wykres 54. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 54. Price changes expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices compared to the previous year

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

Najbardziej wzrosły ceny w Estonii i na Litwie (po 3,7%). Szybciej niż przeciętnie w UE rosły także ceny na Łotwie, w Wielkiej Brytanii, Czechach, na Węgrzech, w Belgii, Austrii, Luksemburgu, Hiszpanii i Szwecji (w granicach 2,9%–1,9%). W Niemczech ceny rosły w tempie notowanym przeciętnie w UE (o 1,7%). Wolniejszy niż przeciętny w UE wzrost cen notowano w Irlandii (0,3%), na Cyprze (0,7%) i w Finlandii

Prices increased the fastest in Estonia and Lithuania (by 3.7% each). Prices in Latvia, the UK, the Czech Republic, Hungary, Belgium, Austria, Luxembourg, Spain and Sweden (2.9%–1.9%) also rose faster than on average in the EU. In Germany, prices grew at a rate recorded on average in the EU (by 1.7%). Slower than average in the EU price rise was recorded in Ireland (0.3%), Cyprus (0.7%) and Finland

(0,8%). W Polsce ceny wzrosły o 1,6%, podczas gdy w 2016 r. obniżyły się o 0,2%.

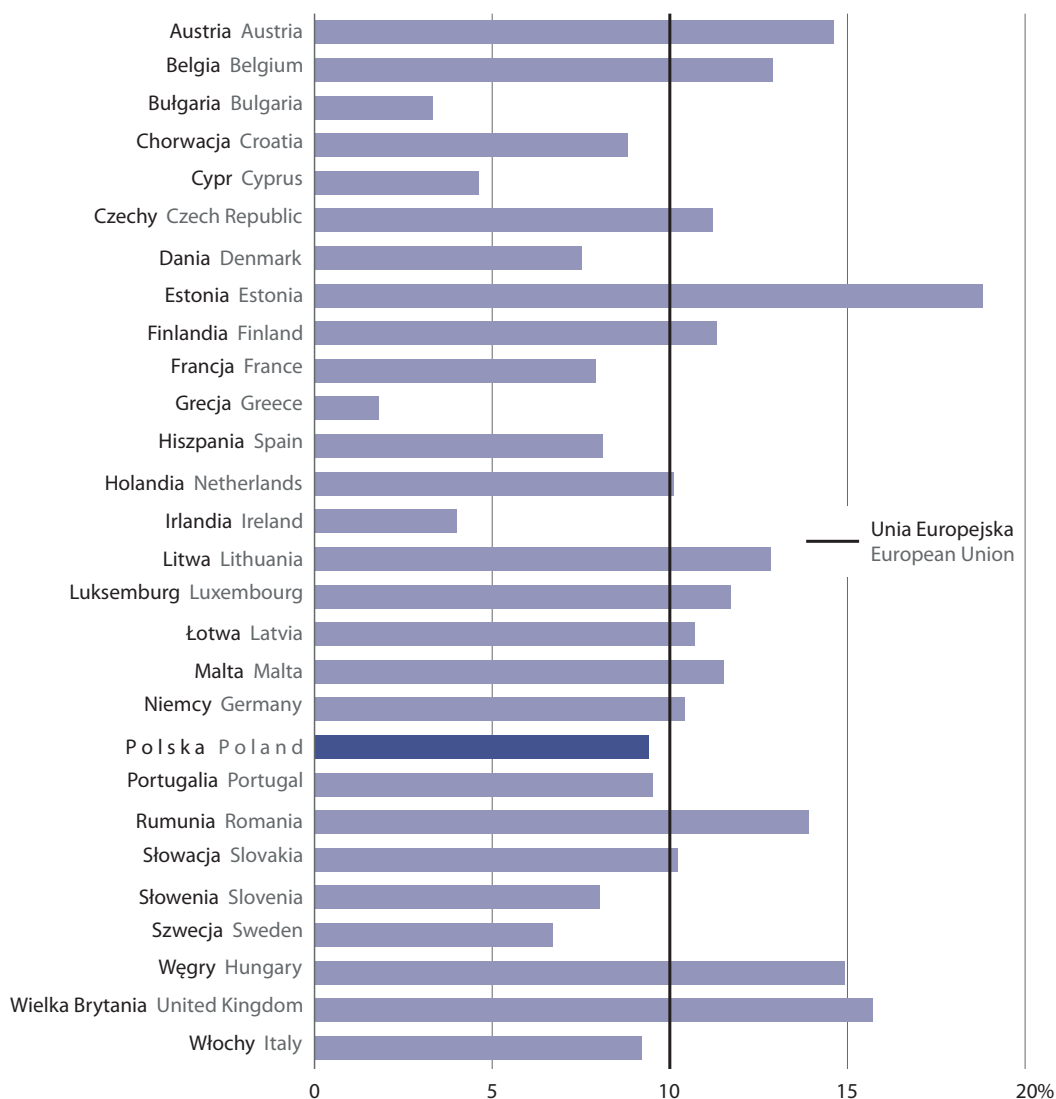
Ceny mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w UE w porównaniu z 2010 r. były o 10,0% wyższe. Najszybciej rosły ceny w Estonii (o 18,8%), Wielkiej Brytanii (o 15,7%), na Węgrzech (o 14,9%) oraz w Austrii (o 14,6%), a najwolniej – w Grecji (o 1,8%). W Polsce wzrost cen kształtował się na poziomie 9,4%.

(0.8%). In Poland, prices rose by 1.6%, while in 2016 they fell by 0.2%.

Prices measured by the harmonised index of consumer prices in the EU compared to 2010, were by 10.0% higher. Prices rose fastest in Estonia (by 18.8%), the United Kingdom (by 15.7%), Hungary (by 14.9%) Austria (by 14.6%) and slowest in Greece (by 1.8%). In Poland, the price growth was 9.4%.

Wykres 55. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 55. Price changes expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices in the European Union Member States in 2017 compared to 2010

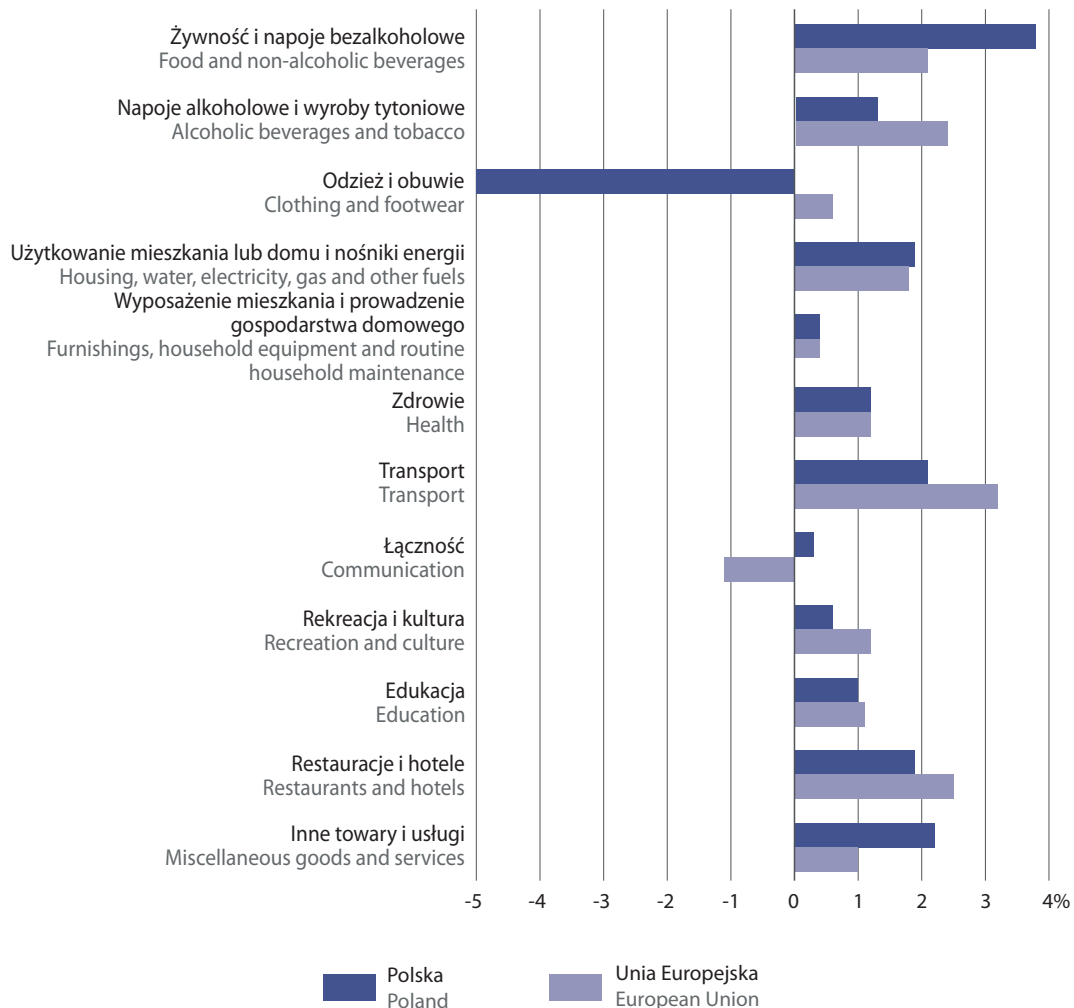
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

W 2017 r. notowano w UE wzrost cen we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych (poza łącznością).

In 2017, the price rise was recorded in the EU in all consumer goods and services groups (except communications).

Wykres 56. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych według grup towarów i usług konsumpcyjnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 56. Price changes expressed in the Harmonized Index of Consumer Prices by consumer goods and services groups in 2017 compared to the previous year

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

Największy wzrost cen w stosunku do roku poprzedniego odnotowano w grupie towarów i usług związanych z transportem, restauracjami i hotelami, a także napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Ceny związane z transportem wzrosły o 3,2%, podczas gdy w 2016 r. notowano ich spadek o 1,2%. Wzrost cen obserwowano we wszystkich krajach UE, w tym największy na Litwie (o 5,0%), w Estonii (o 4,8%), Wielkiej Brytanii (o 4,6%), Hiszpanii i na Węgrzech (po 4,0%). W Polsce ceny transportu rosły wolniej niż przeciętnie w UE

The largest rise of prices compared to the previous year was recorded in the group of goods and services related to transport, restaurants and hotels, as well as alcoholic beverages and tobacco, food and non-alcoholic beverages. Prices related to transport rose by 3.2%, while in 2016 they fell by 1.2%. The price rise was observed in all EU Member States, with the largest in Lithuania (by 5.0%), Estonia (by 4.8%), UK (by 4.6%), Spain and Hungary (by 4.0% each). In Poland, prices of transport rose slower than on average in the EU (by 2.1%). Prices related to restaurants and hotels on average

(o 2,1%). Ceny związane z restauracjami i hotelami przeciętnie w UE wzrosły o 2,5%, podczas gdy w Polsce – o 1,9% (w 2016 r. odpowiednio o: 1,8% i 1,4%). Wzrost cen notowano we wszystkich krajach UE, w tym największy na Litwie (o 7,2%), w Estonii (o 6,4%), Czechach (o 5,4%) i Portugalii (o 4,7%). We wszystkich krajach UE, z wyjątkiem Cypru gdzie notowano spadek o 2,3%, podrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (przeciętnie w UE wzrost o 2,4%, w 2016 r. – odpowiednio o 1,7%). Najbardziej ceny wzrosły na Litwie (o 10,7%), w Estonii (o 8,7%), Grecji (o 6,5%), na Węgrzech (o 5,0%) i w Wielkiej Brytanii (o 4,4%). W Polsce ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych rosły w tempie wolniejszym niż przeciętnie w UE (o 1,3%). Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły w większości krajów UE (przeciętnie w UE – o 2,1%, wobec wzrostu o 0,2% w 2016 r.), w tym najbardziej w Estonii i na Łotwie (po 5,6%), w Czechach (o 5,2%), na Słowacji (o 4,0%), w Polsce (o 3,8%), Bułgarii (o 3,6%) i na Litwie (o 3,4%). Spadek cen notowano natomiast w Irlandii (o 2,1%), Finlandii (o 0,9%) i na Cyprze (o 0,3%).

Spośród pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tempie szybszym niż przed rokiem rosły w UE ceny związane z rekreacją i kulturą (o 1,2%, wobec 0,4%), zdrowiem (o 1,2%, wobec 0,8%), a także ceny odzieży i obuwia (o 0,6%, wobec 0,2%) oraz wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,4%, wobec 0,2%). Wolniej rosły ceny w zakresie edukacji (o 1,1%, wobec 2,2%). Po spadku obserwowanym w 2016 r. (o 0,7%), wzrosły ceny użytkownika mieszkania lub domu i nośniki energii (o 1,8%). Odmienne tendencje obserwowano w cenach związanych z łącznością, które obniżyły się (o 1,1%), podczas gdy przed rokiem notowano ich wzrost (o 0,1%).

Struktura wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2017 r. była nieco inna w Polsce, niż przeciętnie w UE. W Polsce wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe (18,38%) oraz na użytkownię mieszkania lub domu i nośniki energii (18,03%) stanowiły w wydatkach ogółem większy udział niż średnio w UE (odpowiednio: 15,47% i 15,11%). W UE średnio więcej niż w Polsce wydawano m.in. na transport (14,90%, wobec 12,14%), rekreację i kulturę (9,90%, wobec 8,22%), restauracje i hotele (9,47%, wobec 3,54%).

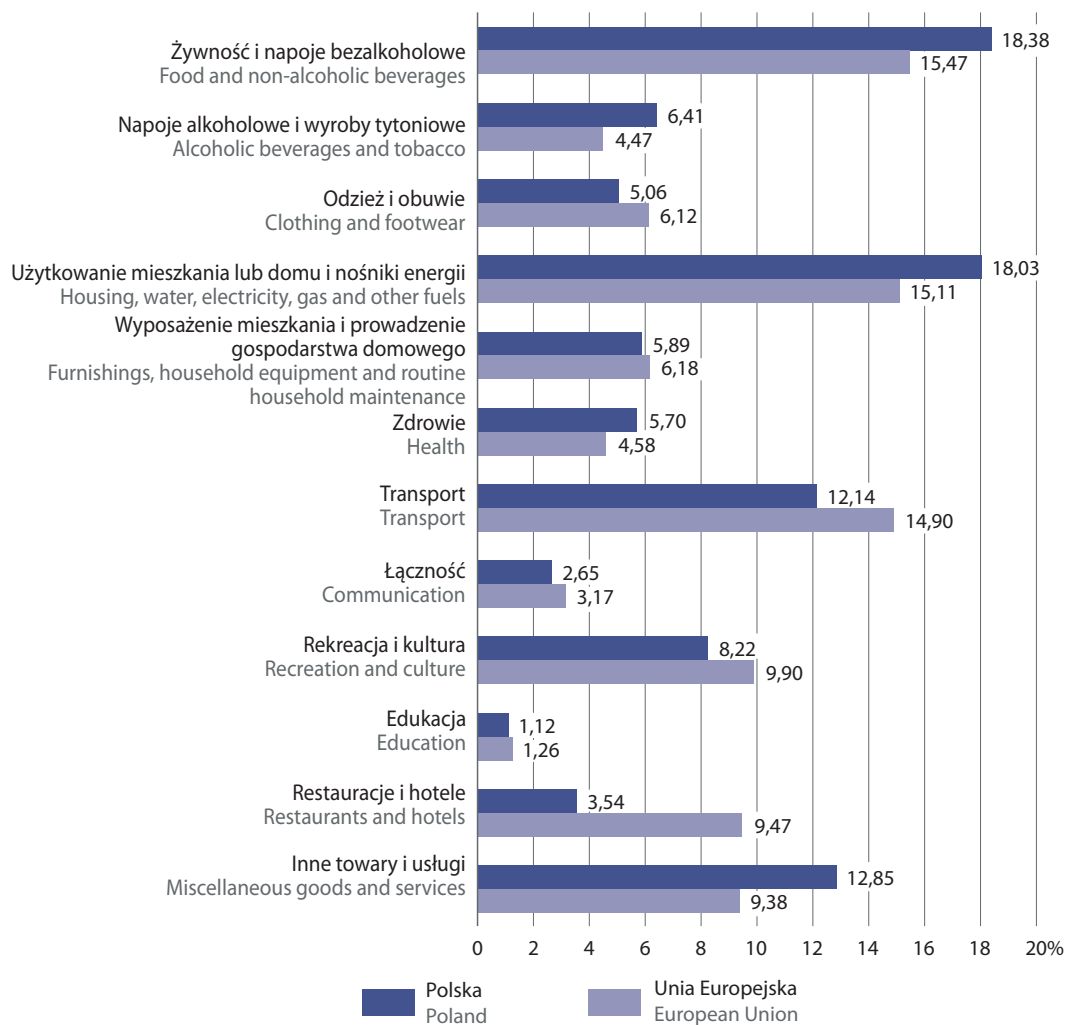
rose in the EU by 2.5%, while in Poland – by 1.9% (in 2016, respectively by: 1.8% and 1.4%). The price rise was recorded in all EU Member States, with the largest in Lithuania (by 7.2%), Estonia (by 6.4%), the Czech Republic (by 5.4%) and Portugal (by 4.7%). In all EU Member States, with the exception of Cyprus where the fall by 2.3% has been recorded, alcoholic beverages and tobacco went up in price (average rise in the EU by 2.4%, in 2016 – by 1.7%, respectively). Prices rose the fastest in Lithuania (by 10.7%), Estonia (by 8.7%), Greece (by 6.5%), Hungary (by 5.0%) and the United Kingdom (by 4.4%). In Poland, prices of alcoholic beverages and tobacco rose at a slower rate than on average in the EU (by 1.3%). Prices of food and non-alcoholic beverages rose in the majority of EU Member States (on average in the EU by 2.1% compared to 0.2% in 2016), of which the largest growth in Estonia and Latvia (by 5.6% each), the Czech Republic (by 5.2%), Slovakia (by 4.0%), Poland (by 3.8%), Bulgaria (by 3.6%) Lithuania (by 3.4%). However, the price fall was recorded in Ireland (by 2.1%), Finland (by 0.9%) Cyprus (by 0.3%).

Among other consumer goods and services groups, the rise in prices related to recreation and culture in the EU (by 1.2% vs 0.4%), health (by 1.2% vs 0.8%), clothes and footwear (by 0.6% vs 0.2%) and furnishings, household equipment and routine household maintenance (by 0.4% vs 0.2%) was faster than the year before. Prices related to education rose more slowly (by 1.1% vs 2.2%). After the fall observed in 2016 (by 0.7%), prices of housing and energy carriers rose (by 1.8%). Different trends were observed in prices related to communications, which fell (by 1.1%), while the year before their rise was recorded (by 0.1%).

The structure of consumption expenditures of Polish households in 2017 was slightly different than the average in EU. In Poland expenditure on food and non-alcoholic beverages (18.38 %) as well as housing, water, electricity, gas and other fuels (18.03 %) constituted a larger share of total expenditures than average in EU (15.47 % and 15.11 % respectively). On the other hand, on average in EU the share of expenditure on transport (14.90 % compared to 12.14 %), recreation and culture (9.90 % compared to 8.22 %) and restaurants and hotels (9.47 % compared to 3.54 %) were bigger than in Poland.

Wykres 57. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych w 2017 r.

Chart 57. Weighting system used for calculations of the Harmonized Indices of Consumer Prices in 2017

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

9.2. Ceny producentów

9.2. Producer prices

Ceny detaliczne środków produkcji dla rolnictwa w 2017 r. wzrosły w Unii Europejskiej o 1,8% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 10,1% w stosunku do roku 2010.

Retail prices of means of agricultural production in 2017 increased in the European Union by 1.8% compared to the previous year and by 10.1% compared to 2010.

Tablica 32. Wskaźniki cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa
Table 32. Price indices of the means of agricultural production (Input)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	
Ogółem Total input						
Unia Europejska European Union	101,4	97,1	97,9	97,7	101,8	110,1
Polska Poland	100,5	97,9	96,9	98,3	102,2	113,2
Towary i usługi na bieżąco przeznaczone dla rolnictwa Goods and services currently consumed in agriculture						
Unia Europejska European Union	101,2	96,2	97,3	96,9	101,8	109,7
Polska Poland	100,5	97,8	96,7	98,2	102,2	113,3
Towary i usługi przyczyniające się do inwestycji w rolnictwie Goods and services contributing to agricultural investment						
Unia Europejska European Union	102,2	100,8	100,6	100,9	101,9	111,6
Polska Poland	101,3	100,0	100,0	99,9	101,4	111,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu (system wag z roku 2010)
Source: Own preparation based on data of Eurostat (weighting system from 2010)

W 2017 r. w UE, w odniesieniu do 2016 r., odnotowano wzrost cen środków produkcji rolnej w większości krajów UE, przy czym najwyższy zaobserwowano w Wielkiej Brytanii (o 5,0%), a najniższy – na Węgrzech (o 0,3%). Polska uplasowała się na 7. miejscu ze wzrostem cen o 2,2%. Cztery kraje UE (Portugalia, Chorwacja, Irlandia i Litwa) wykazały spadek cen w tym okresie.

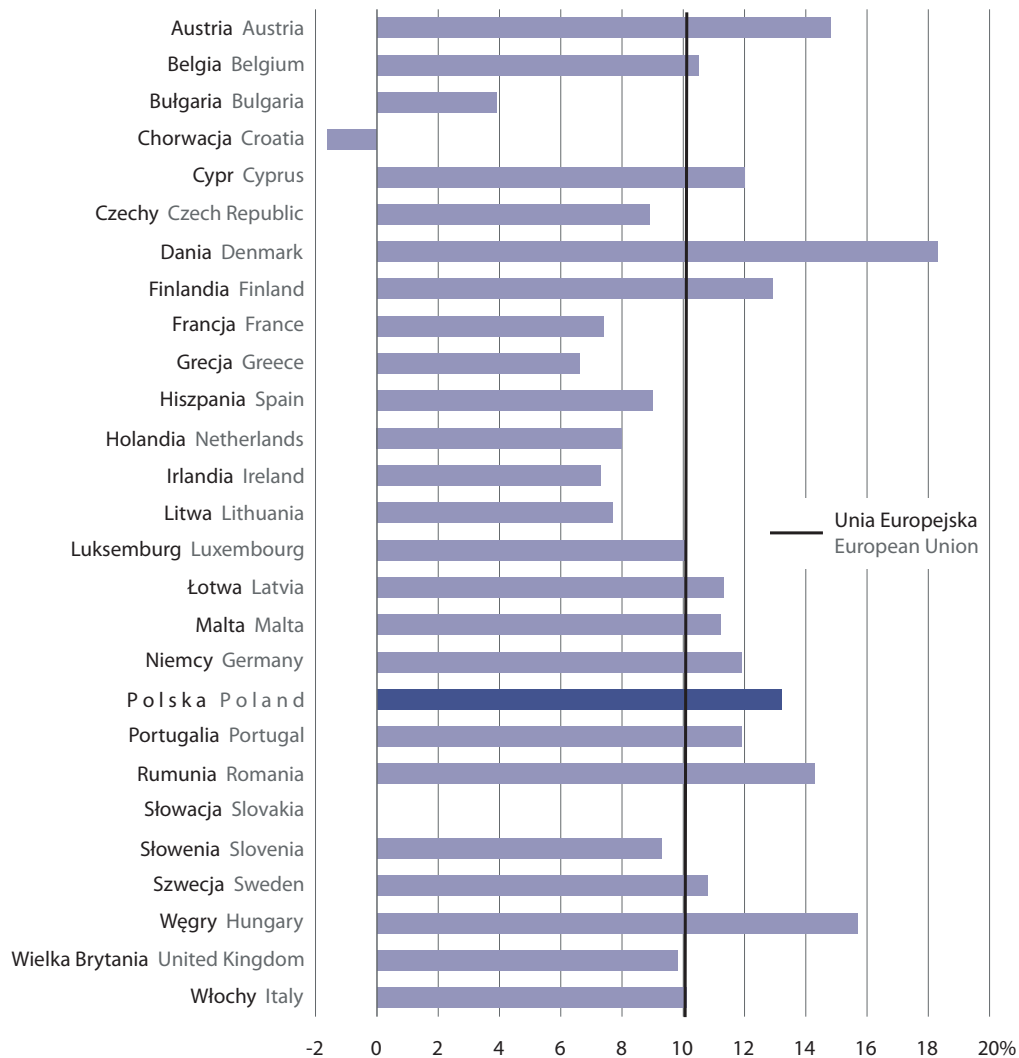
W porównaniu z 2010 r. we wszystkich krajach Unii Europejskiej odnotowano wzrost cen środków produkcji rolnej, z wyjątkiem Chorwacji (spadek cen o 1,6%). Pod względem wzrostu cen tych środków Polska ułokowała się na 5. miejscu (o 13,2%), za Danią (o 18,3%), Węgrami (o 15,7%), Austrią (o 14,8%) i Rumunią (o 14,3%).

In 2017, in relation to 2016, there was the price growth of means of agricultural production in most countries of the EU, whereby the highest increase was observed in the United Kingdom (by 5%) and the lowest – in Hungary (by 0.3%). Poland took the seventh place with the price rise by 2.2%. Four countries of the EU (Portugal, Croatia, Ireland and Lithuania) demonstrated the price fall in that period.

Compared to 2010, in all the European Union countries there was the price rise of means of agricultural production, except for Croatia (price fall by 1.6%). In terms of the price rise of these means, Poland took the fifth place (by 13.2%), after Denmark (by 18.3%), Hungary (by 15.7%), Austria (by 14.8%) and Romania (by 14.3%).

Wykres 58. Zmiany cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.

Chart 58. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in the European Union Member States in 2017 compared to 2010

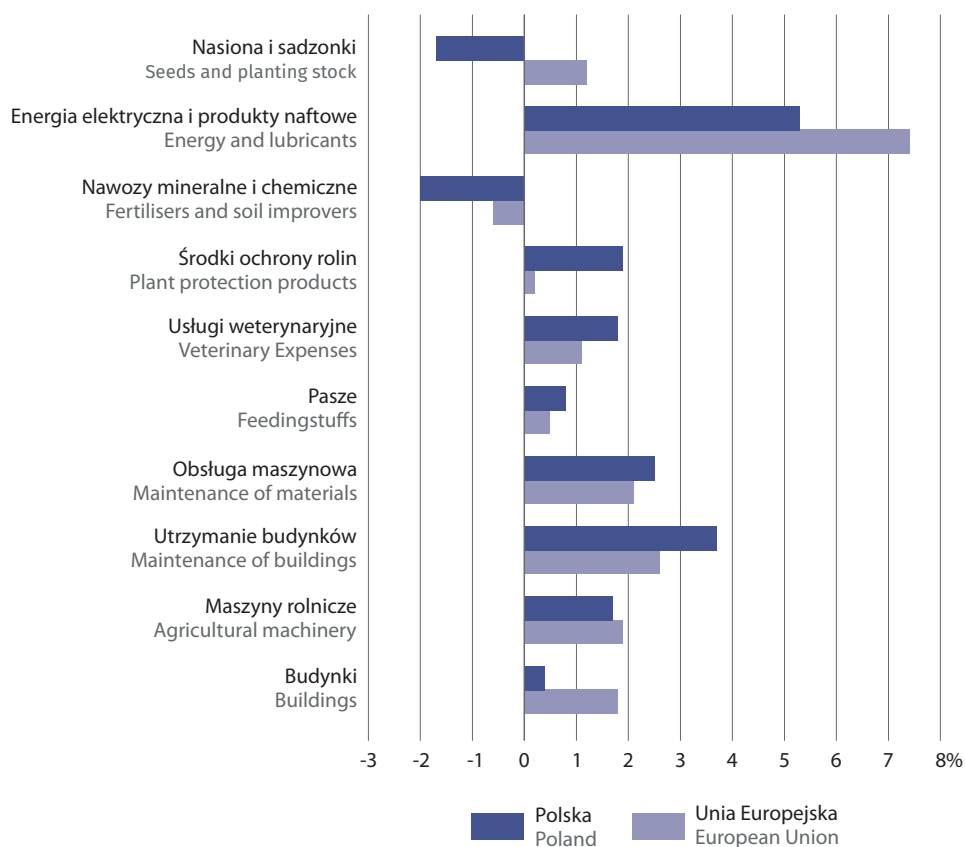

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

W 2017 r., w porównaniu z 2016 r., najszybciej w UE rosły ceny za energię elektryczną i produkty naftowe (o 7,4%), przy czym w Polsce wzrost ten było nieco wolniejszy (o 5,3%). Większy wzrost cen dotyczył również nakładów na utrzymanie budynków (w UE – o 2,6%, w Polsce – o 3,7%) oraz z tytułu obsługi maszynowej produkcji rolnej (w UE – o 2,1%, w Polsce – o 2,5%). Spadek cen zanotowano w odniesieniu do nawozów mineralnych i chemicznych – głębszy w Polsce (o 2,0%) niż w UE (o 0,6%). W przypadku nasion i sadzonek ceny w Polsce były niższe o 1,7%, natomiast w UE wyższe o 1,2%.

In 2017 compared to 2016, the fastest price growth in the EU was in electricity and petroleum products (by 7.4%) whereby this increase in Poland was slightly slower (by 5.3%). The higher price growth also concerned inputs for maintenance of buildings (in the EU – by 2.6%, in Poland – by 3.7%) as well as maintenance of materials (in the EU – by 2.1%, in Poland – by 2.5%). The price fall was recorded in relation to mineral and chemical fertilisers – deeper in Poland (by 2%) than in the EU (by 0.6%). In the case of seeds and seedlings, prices in Poland were lower by 1.7%, while in the EU they were higher by 1.2%.

Wykres 59. Zmiany cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 59. Changes in retail prices of the means of agricultural production, (Input) in 2017 compared to the previous year

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

Ceny produktów rolnych w 2017 r. wzrosły w Unii Europejskiej o 6,5% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 15,8% w stosunku do 2010 r.

Prices of agricultural products in 2017 rose in the European Union by 6.5% when compared to the previous year and by 15.8% in relation to 2010.

Tablica 33. Wskaźniki cen produktów rolnych
 Table 33. Price indices of agricultural products (Output)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	
	rok poprzedni=100 previous year=100					2010=100
Ogółem Total output						
Unia Europejska European Union	102,6	93,3	97,7	99,0	106,5	115,8
Polska Poland	97,9	93,3	96,0	100,5	108,8	119,3
Produkty roślinne Crop output						
Unia Europejska European Union	101,2	90,1	103,9	100,5	103,0	115,7
Polska Poland	93,7	90,1	102,7	100,3	104,8	111,8
Produkty zwierzęce Animal output						
Unia Europejska European Union	104,2	96,8	91,6	97,3	110,6	116,0
Polska Poland	101,6	96,0	90,9	100,7	112,0	126,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu (system wag z roku 2010)
 Source: Own preparation based on data of Eurostat (weighting system from 2010)

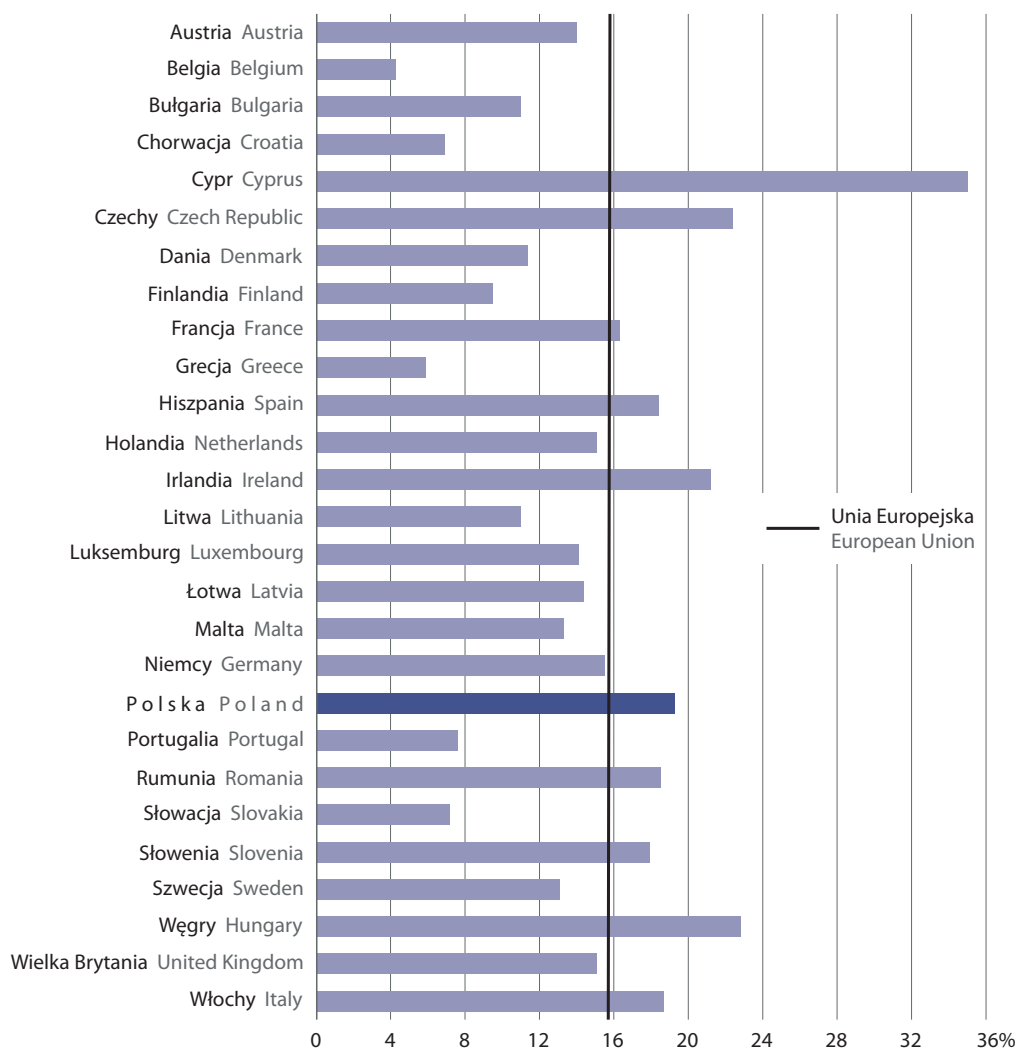
W 2017 r., w porównaniu z 2016 r., w większości krajów UE odnotowano wzrost cen produktów rolnych, z wyjątkiem Bułgarii i Malty. Najwyższy wzrost zaobserwowano na Łotwie (o 16,8%), a najniższy – w Grecji (1,1%). Polska zajęła 7. miejsce ze wzrostem cen o 8,8%.

W odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost cen produktów rolnych we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Polska ułokowała się na 5. miejscu ze wzrostem cen o 19,3%, za Cyprem (o 35,0%), Węgrami (o 22,8%), Czechami (o 22,4%) i Irlandią (o 21,2%). Najwolniej ceny rosły w Belgii (o 4,3%).

In 2017 compared to 2016, in the majority of EU Member States there was the price growth of agricultural products, except for Bulgaria and Malta. The highest increase was observed in Latvia (by 16.8%), while the lowest in Greece (1.1%). Poland took the seventh place with the price rise by 8.8%.

Compared to 2010, there was the price growth of agricultural products in all European Union countries. Poland took the fifth place with the price increase by 19.3%, after Cyprus (by 35%), Hungary (by 22.8%), the Czech Republic (by 22.4%) and Ireland (by 21.2%). The slowest price growth was in Belgium (by 4.3%).

Wykres 60. Zmiany cen produktów rolnych w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.
 Chart 60. Changes in prices of agricultural products, (Output) in the European Union Member States in 2017 compared to 2010

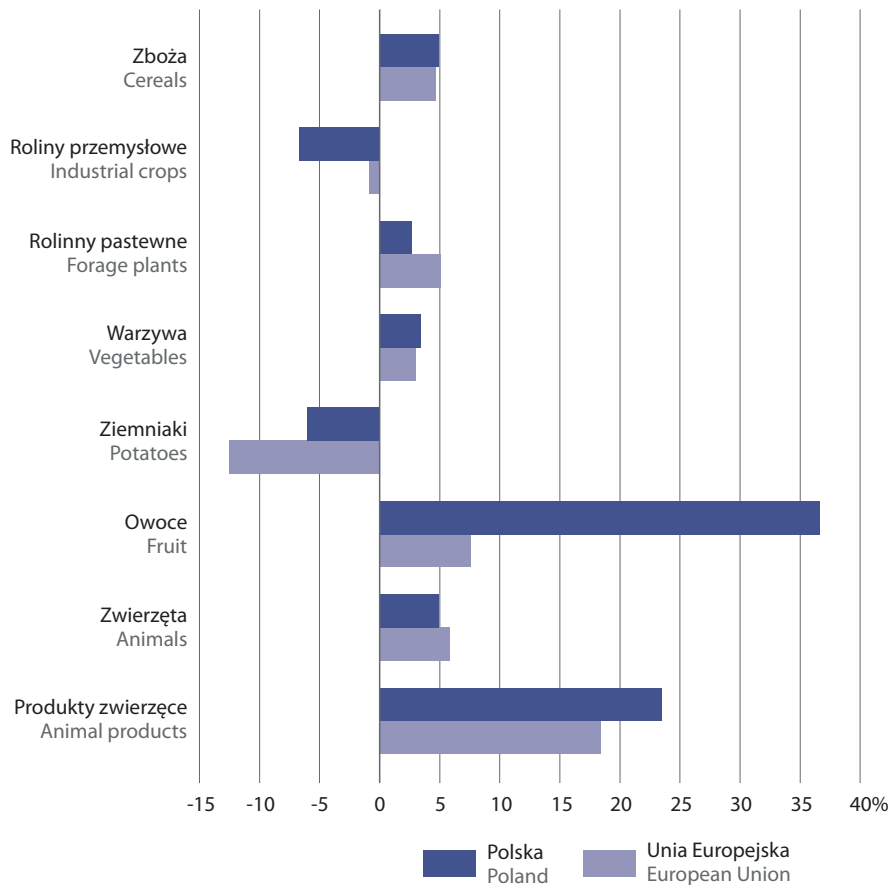

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
 Source: Own preparation based on data of Eurostat.

W 2017 r., w porównaniu z 2016 r., najszybciej w UE rosły ceny produktów zwierzęcych (o 18,4%), przy czym w Polsce – jeszcze szybciej (o 23,5%). Dużo większy wzrost cen w Polsce niż w UE zanotowano również w odniesieniu do owoców (odpowiednio o 36,6% i o 7,6%). Ceny roślin pastewnych znacząco wolniej rosły w Polsce (o 2,7%) niż w UE (o 5,1%). Spadek cen dotyczył ziemniaków, przy czym w UE był głębszy niż w Polsce (odpowiednio: o 12,5% i o 6,0%) oraz roślin przemysłowych, których ceny bardziej spadły w Polsce (o 6,7%) niż w UE (o 0,9%).

In 2017 compared to 2016, the fastest price growth was in the EU for animal products (by 18.4%) whereby in Poland it was even faster (by 23.5%). The much higher price increase in Poland than in the EU was recorded also with regard to fruit (respectively, by 36.6% and by 7.6%). Prices of fodder crops were rising much slower in Poland (by 2.7%) than in the EU (by 5.1%). The price fall concerned potatoes, whereby in the EU it was deeper than in Poland (respectively, by 12.5% and 6%) and to industrial crops whose prices fell more in Poland (by 6.7%) than in the EU (by 0.9%).

Wykres 61. Zmiany cen produktów rolnych w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 61. Changes in prices of agricultural products, (Output) in 2017 compared to the previous year

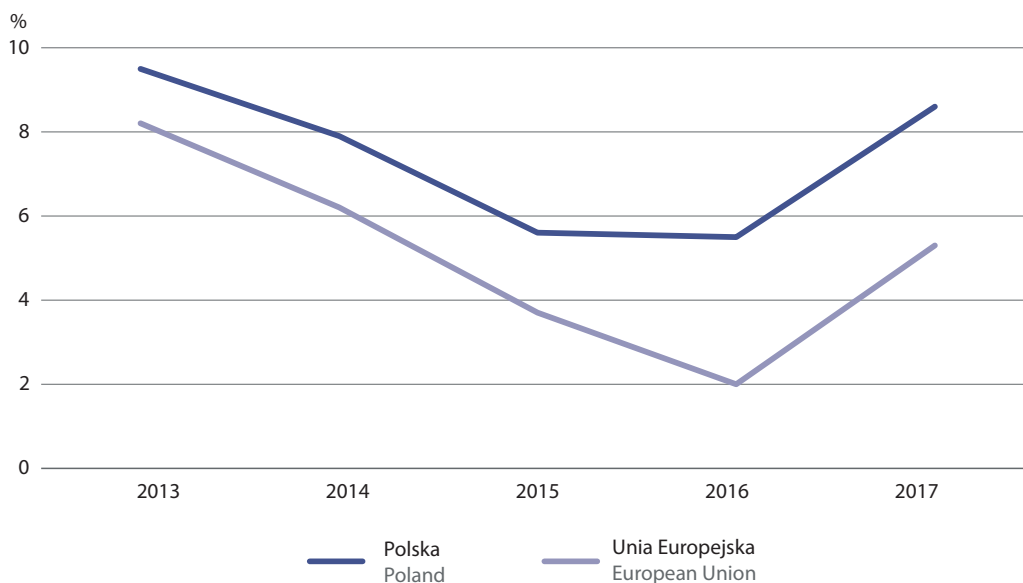
Źródło: Eurostat.
 Source: Eurostat.

W 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego **ceny producentów w przemyśle** wzrosły w UE przeciętnie o 3,1%, podczas gdy w ostatnich czterech latach notowano ich spadek (w 2016 r. – o 1,4%). Tempo wzrostu cen w strefie euro było wolniejsze i wynosiło 2,9% w 2016 r. – spadek o 1,9%.

In 2017, **producer prices in industry** compared to the previous year increased by 3.1% in the EU on average, while in the last four years they have been dropping (in 2016 – by 1.4%). The tempo of price growth in the Euro zone was slower and stood at 2.9% (in 2016 – the fall by 1.9%).

Wykres 62. Zmiany cen producentów w przemyśle w stosunku do 2010 r.

Chart 62. Changes in producer prices in industry compared to 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

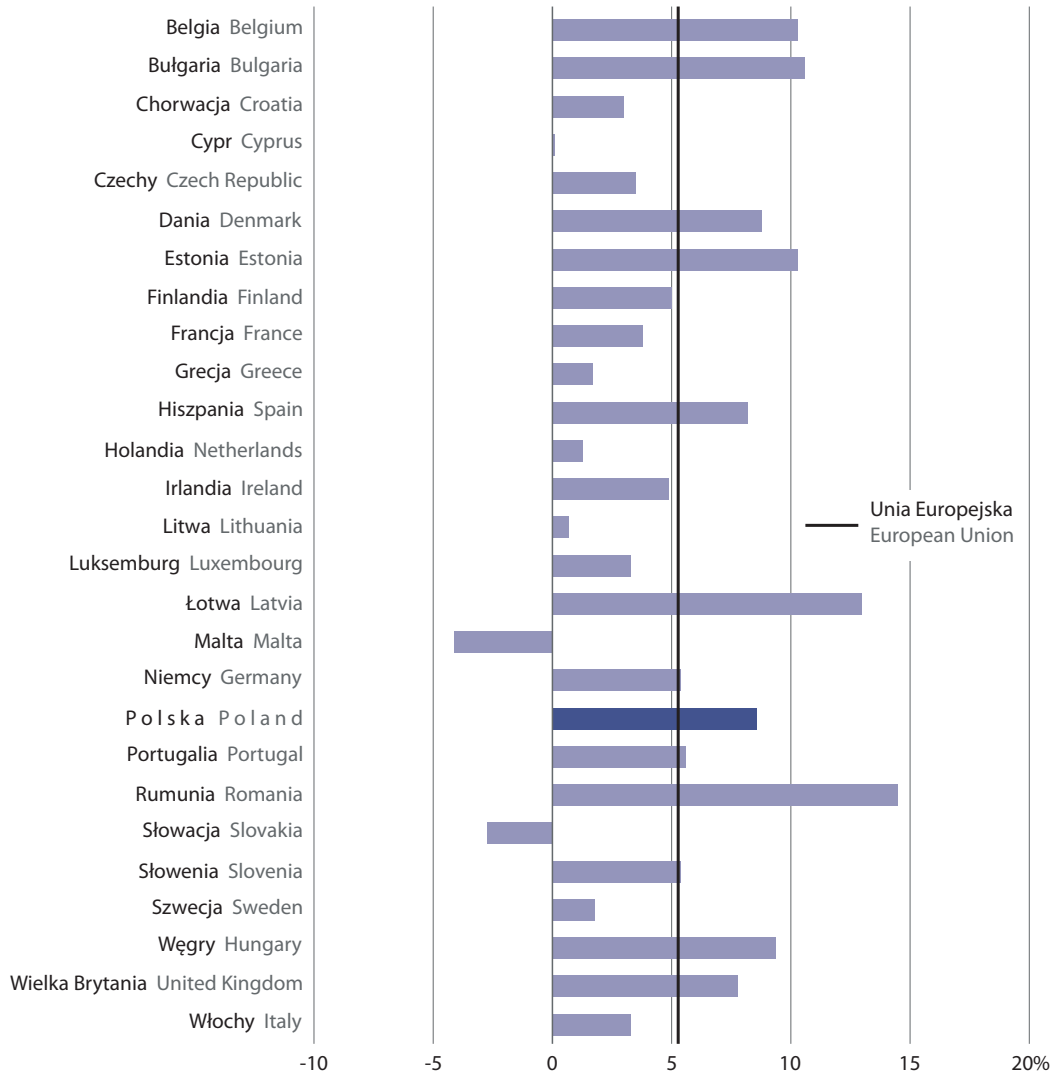
W 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrost cen obserwowano we wszystkich krajach UE, w tym największy w Belgii (o 8,5%), Wielkiej Brytanii (o 6,0%), Grecji (o 5,3%) i Bułgarii (o 5,0%). Najwolniej ceny rosły w Czechach (0,8%) i Irlandii (0,9%). W Polsce ceny producentów rosły w tempie zbliżonym do przeciętnej w UE (3,0% wobec spadku o 0,2% w 2016 r.).

W odniesieniu do 2010 r. ceny producentów w przemyśle w UE wzrosły o 5,3%, w tym najbardziej w Rumunii (o 14,5%), na Łotwie (o 13,0%), w Bułgarii (o 10,6%) oraz Belgii i Estonii (po 10,3%). W Polsce ceny w tym okresie podniesiono o 8,6%. Spadek cen producentów notowano na Malcie (o 4,1%) i Słowacji (o 2,7%).

In 2017 compared to the previous year, the price increase was observed in all the countries of the EU, with the largest in Belgium (by 8.5%), the United Kingdom (by 6.0%), Greece (by 5.3%) Bulgaria (by 5.0%). The slowest price growth was in the Czech Republic (0.8%) and Ireland (0.9%). In Poland, producer prices rose at a tempo close to the average in the EU (3.0% against the fall by 0.2% in 2016).

In relation to 2010, producer prices in industry in the EU rose by 5.3%, of which the largest growth in Romania (by 14.5%), Latvia (by 13.0%), Bulgaria (by 10.6%) as well as Belgium and Estonia (by 10.3% each). In Poland, prices increased by 8.6% during that period. The fall in producer prices was recorded in Malta (by 4.1%) and Slovakia (by 2.7%).

Wykres 63. Zmiany cen producentów w przemyśle^a w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r.
 Chart 63. Changes in producer prices in industry^a in the European Union Member States in 2017 compared to 2010

a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne.
 a Data for some Member States are not available.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
 Source: Own preparation based on data of Eurostat.

W 2017 r. w UE obserwowano wzrost cen wszystkich głównych **grupowań przemysłowych**. Największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego notowano w produkcji dóbr związanych z energią – o 9,3% (w 2016 r. spadek o 8,2%). Ceny produkcji dóbr zaopatrzeniowych wzrosły o 3,4% (w roku poprzednim spadek o 1,3%), a inwestycyjnych – o 1,0% (wzrost o 0,8%). Wyższe były również ceny produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 0,5% i nietrwałych – o 2,0% (w 2016 r. odpowiednio o: 0,7% i 0,3%).

In 2017, the growth was observed in the EU in prices of all major **industrial groupings**. The biggest increase compared to the previous year was recorded in the production of energy-related goods – by 9.3% (in 2016, the fall by 8.2%). Prices of production of intermediate goods rose by 3.4% (in the previous year – the fall by 1.3%) and of investment goods by 1.0% (growth by 0.8%). Prices of production of durable consumer goods were also higher – by 0.5% and of non-durable goods – by 2.0% (in 2016, respectively by: 0.7% and 0.3%).

W porównaniu z 2010 r. przeciętnie w UE wzrosły ceny produkcji dóbr konsumpcyjnych nietrwałych (o 9,8%), inwestycyjnych (o 5,9%), zaopatrzeniowych (o 5,8%) i konsumpcyjnych trwałych (o 4,4%). Niższe w odniesieniu do 2010 r. były ceny produkcji dóbr związanych z energią (o 1,6%).

In comparison with 2010, on average, in the EU there was the growth in prices of production of non-durable consumer goods (by 9.8%), investment goods (by 5.9%), intermediate goods (by 5.8%) and durable consumer goods (by 4.4%). Prices of production of energy-related goods were lower compared to 2010 (by 1.6%).

Tablica 34. Wskaźniki cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych
Table 34. Producer price indices in industry by main industrial groupings

Wyszczególnienie Specification a – Unia Europejska European Union b – Polska Poland	2013	2014	2015	2016	2017		
	rok poprzedni=100 previous year=100					2010=100	
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	a	99,2	99,0	99,1	98,7	103,4	105,8
	b	98,4	98,1	99,5	99,8	103,1	109,9
Dobra Inwestycyjne Capital goods	a	100,4	100,2	101,6	100,8	101,0	105,9
	b	100,2	98,7	100,0	102,0	99,3	104,9
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	a	100,3	99,9	101,2	100,7	100,5	104,4
	b	98,0	99,0	101,0	100,1	99,6	97,9
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	a	101,6	99,4	100,0	100,3	102,0	109,8
	b	101,1	99,3	97,8	101,0	102,8	110,9
Dobra związane z energią Energy	a	99,4	91,4	85,7	91,8	109,3	98,4
	b	96,1	97,6	91,8	96,9	108,9	111,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu
Source: Own preparation based on data of Eurostat

Ceny mierzone wskaźnikiem **cen producentów usług** (SPPI) w 2017 r. wzrosły przeciętnie w Unii Europejskiej o 1,0% w porównaniu do poprzedniego roku.

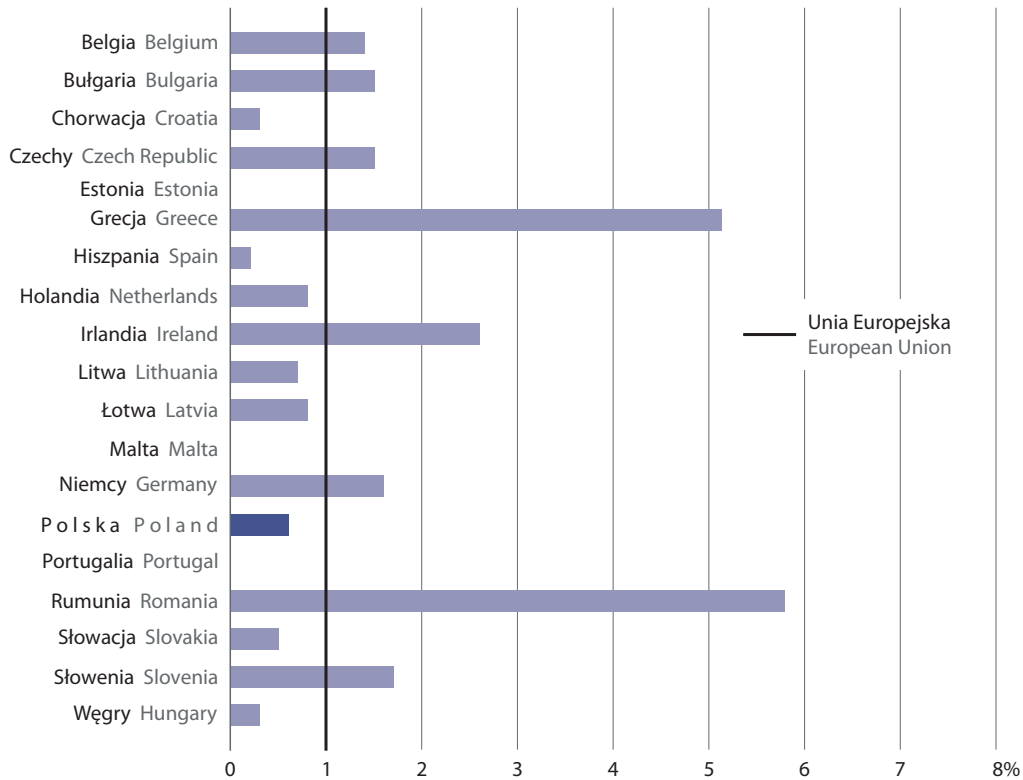
Prices measured by **services producer price index** (SPPI) in 2017, on average, increased in the European Union by 1.0% compared to the previous year.

Najbardziej wzrosły ceny w Rumunii (o 5,8%) i Grecji (o 5,1%). Na wyższym poziomie kształtowały się również ceny w Irlandii o 2,6%. Szybciej niż przeciętnie w UE rosły także ceny w Słowenii, Niemczech, Czechach, Bułgarii i Belgii (w granicach 1,4%–1,7%). Najwolniejszy wzrost notowano w Holandii, na Łotwie, na Litwie, w Polsce, na Słowacji, w Chorwacji, na Węgrzech i w Hiszpanii (w granicach 0,2% – –0,8%).

The highest price growth was in Romania (by 5.8%) and Greece (by 5.1%). The prices in Ireland rose by 2.6% at a higher level. The prices in Slovenia, Germany, the Czech Republic, Bulgaria and Belgium also increased faster than the EU average (between 1.4% and 1.7%). The slowest growth was noted in the Netherlands, Latvia, Lithuania, Poland, Slovakia, Croatia, Hungary and Spain (between 0.2% and 0.8%).

Wykres 64. Zmiany cen producentów usług^{ab} w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 64. Changes of services producer prices^{ab} in European Union Member States in 2017 compared to in previous year

a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne. b Dane krajów UE obejmują: transport drogowy towarów oraz działalność usługową związaną z przeprowadzkami, transport morski, transport lotniczy, magazynowanie i przechowywanie towarów, przeładunek towarów, działalność pocztową objętą obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego), pozostałą działalność pocztową i kurierską, telekomunikację, działalność związaną z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązane, działalność usługową w zakresie informacji, działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe; doradztwo związane z zarządzaniem, działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, reklamę, badania rynku i opinii publicznej, działalność związaną z zatrudnieniem, działalność detektywistyczną i ochroniarską oraz sprzątanie obiektów.

a Data for some Member States are not available. b Data for UE countries include : freight transport by road and removal services, sea water transport, air transport, warehousing and storage, cargo handling, postal activities under universal service obligation, other postal and courier activities, telecommunications, computer programming, consultancy and related activities, information service activities, legal and accounting activities; management consultancy activities, architectural and engineering activities; technical testing and analysis, advertising and market research, employment activities, security and investigation activities, cleaning activities.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

9.3. Ceny nieruchomości

Ceny nieruchomości mieszkalnych w 2017 r. rosły nieznacznie szybciej niż w roku poprzednim zarówno w całej UE (o 4,4%, wobec 4,3%), jak i strefie euro (o 3,9%, wobec 3,4%). Ceny wzrosły we wszystkich krajach UE (z wyjątkiem Włoch – spadek o 0,4%), w tym najbardziej w Czechach (o 11,7%), Irlandii (o 10,9%), Portugalii (o 9,2%). W Polsce tempo wzrostu cen nieruchomości mieszkalnych było wolniejsze niż przeciętnie w UE i wynosiło 3,8%.

9.3. Real estate prices

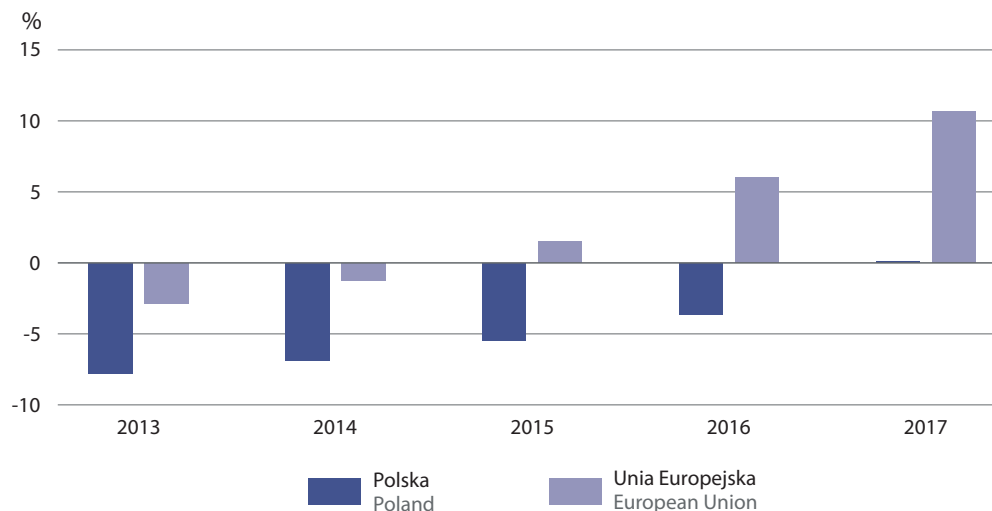
In 2017, prices of residential properties increased slightly faster than in the previous year, both in the whole EU (4.4% against 4.3%) and in the Euro zone (3.9% against 3.4%). Prices rose in all EU member states (with the exception of Italy – the fall by 0.4%), of which the largest growth was in the Czech Republic (by 11.7%), Ireland (by 10.9%), Portugal (by 9.2%). In Poland, the increase in prices of residential properties was slower than on average in the EU and amounted to 3.8%.

W odniesieniu do 2010 r. wzrost cen nieruchomości mieszkalnych obserwowano w większości krajów UE (przeciętnie w UE o 10,9%).

In relation to 2010, the growth in prices of residential properties was observed in the majority of EU Member States (on average in the EU by 10.9%).

Wykres 65. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w stosunku do 2010 r.

Chart 65. Change in residential properties prices compared to 2010

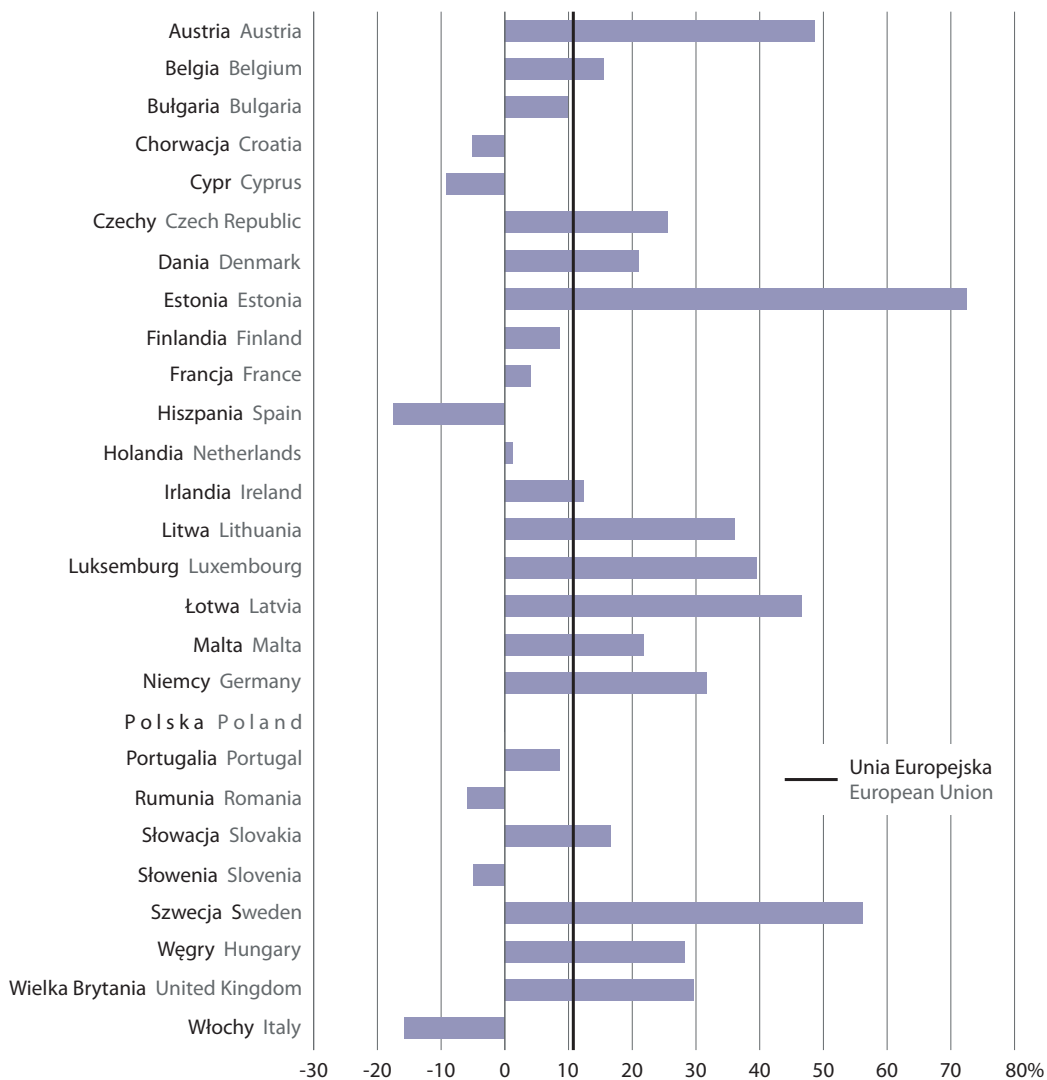
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
Source: Own preparation based on data of Eurostat.

W 2017 r. w stosunku do 2010 r. najszybciej ceny nieruchomości mieszkalnych rosły w Estonii (o 72,9%), Szwecji (o 56,4%), Austrii (o 48,9%) i na Łotwie (o 46,9%). W Polsce zanotowano nieznaczny wzrost cen (o 0,1%). Ceny nieruchomości mieszkalnych spadły w sześciu krajach UE, w tym najbardziej w Hiszpanii (o 17,5%), Włoszech (o 15,0%) i na Cyprze (o 9,2%)

In 2017, in relation to 2010, prices of residential properties increased the fastest in Estonia (by 72.9%), Sweden (by 56.4%), Austria (by 48.9%) Latvia (by 46.9%). In Poland, there was noted a slight increase in prices (by 0.1%). Prices of residential properties fell in six EU Member States, of which the largest decrease appeared in Spain (by 17.5%), Italy (by 15.0%) and Cyprus (by 9.2%).

Wykres 66. Zmiany ce nieruchomości mieszkalnych^a w 2017 r. w krajach Unii Europejskiej w 2017 r. w stosunku do 2010 r

Chart 66. Change in prices of residential properties^a in 2017 in the European Union Member States compared to 2010

^a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne.
^a Data for some Member States are not available.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.
 Source: Own preparation based on data of Eurostat.

Uwagi metodyczne

1. Ceny konsumpcyjne

Zawarte w publikacji informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie towarów i usług konsumpcyjnych.

Badanie realizowane jest w oparciu o listę reprezentantów wytypowaną metodą doboru celowego. Notowania cen towarów i usług prowadzone są przez ankietatorów urzędów statystycznych w punktach sprzedaży wybranych do badania na obszarze poszczególnych rejonów badania cen (208 w 2017 r.). Zarówno rejon badania cen, punkty sprzedaży, jak i listę reprezentantów towarów i usług dobrano uwzględniając zmiany w modelu konsumpcji. Rejonem może być miasto, część dużego miasta, gmina lub dzielnica. Podział na rejon badania cen został ustalony przez GUS przy współpracy z urzędami statystycznymi. Wytypowane do badania cen punkty sprzedaży powinny odzwierciedlać różnorodność sieci handlowej na terenie rejonu badania cen. Zaleca się notowanie cen w tych samych punktach sprzedaży przez okres przynajmniej 1 roku.

Ustalona centralnie lista reprezentantów towarów i usług jest stała przez cały rok i obowiązuje wszystkie rejon badania cen. Z punktu widzenia charakteru opisu lista zawiera dwa rodzaje reprezentantów:

- produkty opisane bardzo dokładnie, z podaniem konkretnych parametrów ściśle określających ich cechy,
- produkty stanowiące wąskie grupy asortymentowe, reprezentujące np. ubiory, bieliznę, obuwie itp., które są dostarczane na rynek w krótkich seriach. W zakresie tej grupy o wyborze konkretnego reprezentanta towaru lub usługi decyduje ankietator.

W 2017 r. badaniem objęto ok. 1,5 tys. reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług były:

- notowania cen dokonywane przez ankietatorów,
- cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części, wydawane przez organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego, jak również przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- notowania cen towarów i usług zakupywanych przez Internet.

Ceny towarów i usług notowane były w 2017 r. raz w miesiącu z wyjątkiem cen owoców i warzyw, które notowane były dwa razy w miesiącu. W przypadku cen jednolitych oraz taryf, średnie miesięczne ceny detaliczne obliczane są jako średnie arytmetyczne ważone ilością dni obowiązywania poszczególnych poziomów cen. Co miesiąc rejestrowano ok. 270 tys. danych jednostkowych dotyczących poziomów cen towarów i usług.

Methodological notes

1. Consumer prices

Information about **retail prices** covered by this publication comes from the price surveys of consumer goods and services.

The survey is based on the purposively selected list of representative items. Prices of goods and services are gathered by price collectors of the regional statistical offices in outlets selected within the price survey regions (208 in 2017). While selecting regions, sales outlets as well representative items of goods and services, changes in the consumption model are considered. The region can be a city, a part of a large city, gmina or a district. The price survey regions have been settled by Statistics Poland in cooperation with regional statistical offices. The outlets selected for the survey should reflect the diversity of a distributive network within a given region of price survey. Price collectors are recommended to monitor prices in the same outlets during at least one year period.

A centrally fixed list of representative items of goods and services remains obligatory and unchanged for all the regions covered by the price surveys throughout a year. From the description's point of view, the list covers two types of representative items:

- products precisely described including their substantial parameters, determining their features,
- products representing narrow assortment groups like clothes, underwear, footwear, etc., which are supplied onto the market in short series. Selection of a particular product as a representative item within these groups depends on a price collector's decision.

In 2017 the survey covered about 1.5 thous. representative items of consumer goods and services, and non-consumer ones as well.

The sources of information on retail prices were following:

- price quotations carried out by collectors,
- price lists, regulations and decisions applicable to the uniform prices binding throughout the country or its part introduced by organs of government administration, organs of local self-government administration and entities running economic activity,
- prices of goods and services purchased on the Internet.

Prices of goods and services were collected in 2017 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month. In the case of uniform prices of goods and services and tariffs, the average prices are calculated as arithmetic means weighted by a number of days being in force of individual price levels. There were about 270 thous. unit data on price levels of goods and services recorded each month.

Na podstawie zbioru notowań obliczane są średnie miesięczne ceny wszystkich reprezentantów jako średnie arytmetyczne z uwzględnieniem liczby notowań.

Wskaźnik cen reprezentanta w rejonie wynika z odniesienia jego średniej miesięcznej ceny do średniej ceny z okresu bazowego. Ogólnopolskie wskaźniki cen wszystkich reprezentantów objętych notowaniami obliczane są jako średnie geometryczne wskaźników cen reprezentantów ze wszystkich rejonów. Na ich podstawie, stosując średnią geometryczną, opracowuje się wskaźniki cen grup towarów i usług na najniższym szczeblu agregacji systemu wag (w przypadku wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ok. 340 grup elementarnych). Wykorzystuje się je następnie, przy zastosowaniu systemu wag, do obliczenia wskaźników wyższych szczebli agregacji, aż do wskaźnika cen towarów i usług ogółem.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) obliczane są dla ogółu ludności oraz poszczególnych grup gospodarstw domowych, przy zastosowaniu systemu wag opartego na strukturze wydatków gospodarstw domowych (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany. Dane w zakresie wydatków konsumpcyjnych uzyskano z badania budżetów gospodarstw domowych. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczane są miesięcznie według formuły Laspeyres'a. W badaniu stosowana jest Europejska Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP od 2014 r., wcześniej COICOP/HICP).

Począwszy od stycznia 2011 r. wprowadzono nowe zasady uwzględniania **produktów sezonowych** w obliczeniach zarówno krajowych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), jak i zharmonizowanych (HICP). Za produkty sezonowe uznano te, które są niedostępne dla konsumentów lub ich sprzedawana ilość jest zbyt mała, w pewnych okresach powtarzających się cyklicznie każdego roku, co uniemożliwia obserwację cen w tych okresach (dotyczy to np. niektórych warzyw i owoców lub odzieży letniej czy zimowej). Przy opracowywaniu wskaźników cen konsumpcyjnych wprowadzono następujące zmiany metodologiczne dla produktów sezonowych:

- zastosowano stałe roczne wagi (podobnie jak w przypadku pozostałych wyrobów i usług), tj. przyjęto tę samą wielkość wydatków gospodarstw domowych jako wagi we wszystkich miesiącach roku. Przy metodzie stosowanej do końca 2010 r., w ramach grup „warzywa” i „owoce” uwzględniano sezonowość spożycia i pojawiania się na rynku tych produktów. Stosowana była (podobnie jak w niektórych innych krajach) tzw. metoda Rothwell'a, tj. waga dla całej grupy „warzywa” i grupy „owoce” była stała dla wszystkich miesięcy w roku badanym, zmieniano natomiast wewnętrzną strukturę tych agregatów w poszczególnych miesiącach roku. Dane dotyczące ilości zakupionych produktów i ich średnich rocznych cen, po-

The set of quotations is the basis for calculation of average monthly prices of all the representative items as arithmetic means, with the number of quotations considered.

A price index of an individual representative item in a region results from comparing its average monthly price in a given month with its average price in the base period. Country-wide price indices of all the representative items covered by the survey are computed as the geometric mean of price indices of the representative items from all the regions. The same formula is used for calculation of price indices of groups of goods and services at the lowest aggregation levels of the weighting system (around 340 elementary groups in the case of consumer price index). Then they are utilized (with the use of weights) to calculate price indices at the higher aggregation levels – up to the total consumer price index.

Price indice of consumer goods and services (CPI) for the entire population and for particular groups of households are computed with the use of the weighting system based on expenditure of the households (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services from the year preceding the year under the survey. Data on consumer expenditure is derived from the household budget survey. Price indices of consumer goods and services are calculated monthly according to the Laspeyres formula. In the survey the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP since 2014, previously COICOP/HICP) is applied.

Since January 2011 there were new rules of inclusion of **seasonal products** in compilation of both the national Consumer Price Index (CPI) and the Harmonized Indices of Consumer Prices (HICP) introduced. Seasonal products are understood as those not available for purchase or purchased in small or negligible volumes, for certain periods in a typical annual cyclical pattern, which makes the price observation impossible in these periods (this concerns e.g. some of the vegetables and fruits or summer and winter clothing). When compiling Consumer Price Indices there were the following methodological changes for seasonal products introduced:

- fixed annual weights were used (as for the other goods and services), i.e., the same level of households expenditure was adopted as weights for all months of the year. With the method used as of the end of 2010, the seasonally varying consumption and availability of products on the marketplace was taken into account in the case of 'vegetables' and 'fruit' group. The so-called Rothwell method was used (as in some other countries), i.e., weight for the 'vegetable' and 'fruit' groups was fixed for all months of the year under the survey while the inner proportions within these groups varied in the consecutive months of the year. Data on the quantitative consumption of products purchased and their average annual prices were obtained

zyskiwano z badania budżetów gospodarstw domowych. Opracowany w ten sposób system wag był stosowany do obliczania wskaźników cen dla grup „warzywa” i „owoce” przy wykorzystaniu indywidualnych wskaźników cen reprezentantów obliczonych według formuły średniej geometrycznej, dla wszystkich grup elementarnych tworzących te agregaty,

- w pierwszym miesiącu poza sezonem przyjęto cenę typową (bazową), którą oblicza się przy zastosowaniu formuły średniej arytmetycznej z cen zanotowanych w sezonie z wyłączeniem pierwszego i ostatniego miesiąca sezonu, tj. okresów nietypowych pod względem poziomów oraz liczby zanotowanych cen,
- dla kolejnych miesięcy poza sezonem (począwszy od drugiego miesiąca) oblicza się wskaźniki cen produktów sezonowych na podstawie dynamiki cen pozostałych produktów zaliczanych do tych samych grup elementarnych lub agregatów ECOICOP. Oznacza to, że w miesiącach, w których nie występują w sprzedaży towary sezonowe i nie można zanotować ich ceny, przyjmowana jest do obliczeń miesięcznych wskaźników cen średnia dynamika cen reprezentantów występujących w tym okresie lub dostępnych na rynku przez cały rok.

Podstawę do opracowania **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)** dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag, opracowany w oparciu o dane dotyczące wydatków pieniężnych gospodarstw domowych na zakup dóbr konsumpcyjnych ze statystyki rachunków narodowych. Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

Wskaźnik cen towarów nieżywnościowych trwałego użytku, wykorzystywany do celów zawartych w ustawie o podatku od spadków i darowizn, obliczany jest w oparciu o wyniki badań:

- cen detalicznych towarów konsumpcyjnych,
- budżetów gospodarstw domowych – dostarczających dane o przeciętnych wydatkach, wykorzystywanych do opracowania systemu wag.

2. Inflacja bazowa

Inflacja bazowa to część inflacji rejestrowanej, która służy do oceny średnio- i długookresowego trendu wzrostu ogólnego poziomu cen. Istnieją różne metody pomiaru inflacji bazowej. Można wyróżnić m.in. trzy grupy metod: metody mechaniczne, oparte na wyłączeniu stałego koszyka dóbr, metody statystyczne oraz metody oparte o formalne modele teoretyczne.

from the household budget survey. Weighting system, based on these data, was applied to compilation of price indices for the 'vegetable' and 'fruit' groups. This was performed with the use of price indices of individual representative items as the base for calculation of geometric mean indices for all elementary groups constituting these aggregates,

- a typical price (base price) was adopted in the first month of the out-of-season period, which was calculated as arithmetic mean of average in-season price quotations, with the exclusion of the first and the last month of the in-season period, i.e., periods untypical in terms of price levels and the number of prices collected,
- for the months of the out-of-season period (starting from the second month), the price indices of seasonal products are calculated on the base of price changes of other products under the same elementary aggregates or ECOICOP aggregates. This means, that for those months, when the seasonal products are not available on the marketplace and there is no possibility of price quotations, an average price changes of the representative items available in those periods or all year round are used for calculation of monthly price indices.

The basis of calculation of **Harmonized Index of Consumer Prices (HICP)** for Poland is an observation of prices of representative items of consumer goods and services and the weighting system prepared on the basis of data on the household monetary consumption expenditure from national accounts statistics. The grouping of consumer goods and services is based on the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

Price index of durable non-foodstuff goods used for purposes contained in the law on inheritance and donation duty, is computed on the basis of survey results of:

- retail prices of consumer goods,
- household budgets – providing data on the average expenditures used for weighting system compilation.

2. Core inflation

Core inflation is a part of registered inflation, which serves the purpose of assessing the mid- and long-term trend of the overall price level. There are many measures of core inflation. At least three groups of core inflation measurement methods can be distinguished, i.e. mechanical methods, based on excluding certain groups from the basket of goods, statistical methods and methods based on formal theoretical models.

Inflacja bazowa obliczana jest przez Narodowy Bank Polski, który publikuje, począwszy od marca 2009 r., cztery miary inflacji bazowej¹. Trzy spośród tych miar, tj. inflacja po wyłączeniu cen: administrowanych, najbardziej zmiennych oraz cen żywności i energii, są obliczane przy pomocy metod mechanicznych, natomiast jedna – 15% średnia obcięta – za pomocą metod statystycznych. Najbardziej popularną metodą obliczania inflacji bazowej jest metoda polegająca na wyłączeniu pewnych określonych wskaźników cen grup elementarnych z ogólnego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI). W celu obliczenia takiej miary inflacji bazowej, zagregowany wskaźnik cen obliczany jest na zbiorze okrojonym o wybrany zestaw towarów i usług. Istotą miar inflacji bazowej jest wyłączenie komponentów CPI, których ceny charakteryzują się silnymi zaburzeniami pochodzącymi z wahań sezonowych i/lub oddziaływania szoków podażowych (głównie dotyczy to żywności lub niektórych komponentów energii) albo wartość informacyjna ich zmian jest ograniczona (np. z powodu różnych form regulacji). Wadą tej grupy metod jest, do pewnego stopnia, arbitralność wyboru wyłączanej grupy dóbr.

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen administrowanych obliczana jest po wyeliminowaniu tych cen, które nie są kształtowane przez mechanizmy rynkowe, lecz podlegają różnego rodzaju regulacjom. W związku z tym rozkład zmian tych cen może nie odzwierciedlać długookresowych tendencji inflacyjnych. Ceny administrowane obejmują towary i usługi, których ceny finalne znajdują się w pełni lub w znacznym stopniu pod wpływem instytucji rządowych, samorządowych i regulatorów. Są to ceny towarów i usług, które wynikają wprost z aktów prawnych lub decyzji administracyjnych, są przedmiotem zatwierdzenia lub nie mogą zostać zmienione bez zgody odpowiednich instytucji państwowych (np. regulatorów) oraz ceny, których poziom lub dynamika zmian są prawnie ograniczone. Do cen administrowanych nie zalicza się natomiast cen kontrolowanych pośrednio poprzez zmiany stawek podatków pośrednich, podatków i opłat ekologicznych, regulacji w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz Wspólnej Polityki Rolnej.

W ramach wyodrębnionej grupy cen administrowanych, obecnie ze wskaźnika CPI wyłączone są: czynsze mieszkaniowe, zaopatrywanie w wodę, kanalizacja, wywóz nieczystości, niektóre nośniki energii (gaz, energia elektryczna, ciepła woda, centralne ogrzewanie), transport mieszany, usługi pocztowe, usługi związane z opieką społeczną oraz grupa pozostałe usługi (sądowe i adwokackie, administracji państwowej, pogrzebowe i cmentarne). W 2017 r. udział (waga) cen administrowanych wyniósł 14,7% koszyka CPI. Miara inflacji po wyłączeniu cen administrowanych powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o wyznaczony wg powyższej metody zbiór cen administrowanych.

Core inflation is calculated by the National Bank of Poland, which since March 2009, publishes four measures of core inflation¹. Three of them, i.e. inflation excluding administered prices, excluding the most volatile prices and excluding food and energy prices, are calculated using mechanical methods, and the remaining – 15% trimmed mean – using statistical methods. The most popular method of calculating core inflation is the method of excluding price indices of some elementary groups from the overall price index of consumer goods and services (CPI). In order to calculate this measure of core inflation, the aggregated price index is calculated on the set trimmed by a selected group of goods and services. Core inflation is based on the principle of excluding those CPI components whose prices display strong disruptions caused by seasonal fluctuations and/or the effect of supply shocks (this primarily concerns food and some components of energy) or those whose price shifts have only a limited informative value (e.g. due to different forms of regulation). The drawback of this group of methods is, to some extent, the arbitrariness of the selection of the excluded group of goods.

Core inflation – inflation excluding administered prices is calculated by eliminating those prices which are not shaped by market mechanisms, but which are subject to diverse regulations, and therefore the distribution of their shifts may not reflect long-term inflation tendencies. Administered prices concern the goods and services whose final prices are administered exclusively or to a great extent by government institutions, self-governments and regulators. These are the prices of goods and service which result directly from legal regulations or administrative decisions, which are subject to approval and cannot be changed without the consent of competent state institutions (e.g. regulators), as well as the prices whose level or changes are restricted by law. However, administered prices do not include prices controlled indirectly through changes in indirect tax rates, environmental taxes and charges, product safety regulations and the Common Agricultural Policy.

Within the extracted group of administered prices currently excluded from the CPI: actual rentals for housing, water supply, sewerage, refuse collection, some energy carriers (natural gas, electricity, hot water, central heating), combined transport, postal services, social services and other services (judicial and attorney's services, state administration services, funeral and cemetery services). In 2017, the share (weight) of administered prices in the CPI basket amounted to 14.7%. The measure of core inflation net of administered prices is obtained by calculating the aggregated price index on the set trimmed by the set of administered prices specified according to the aforementioned method.

¹ W marcu 2009 r. Narodowy Bank Polski, po dokonanej rewizji miar inflacji bazowej, rozpoczął publikację czterech miar, które zastąpiły publikowane wcześniej wskaźniki bazowe.

¹ In March 2009, the National Bank of Poland, following the revision of core inflation measures, began publishing four measures which replaced the previously published baseline indicators.

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych obliczana jest po wyłączeniu wpływu cen najbardziej zaburzonych, czyli cen tych towarów i usług, które są szczególnie wrażliwe na różnego rodzaju szoki popytowe i podażowe i/lub cechują się istotną i zmienną w czasie sezonowością. Silna zmienność niektórych cen może powodować, że wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, przynajmniej w krótkim okresie, nie będzie właściwie wskazywał długo-okresowego trendu wzrostu ogólnego poziomu cen.

Wyznaczenie koszyka cen najbardziej zmiennych następuje metodą empiryczną, a koszyk jest przeszacowywany na początku każdego roku, uwzględniając dane, które napłynęły w poprzednim roku. Do wyznaczenia zbioru cen najbardziej zmiennych zastosowano kryterium odchylenia standardowego z próby na poziomie wskaźników cen grup elementarnych. W każdym roku do koszyka cen najbardziej zmiennych zalicza się towary i usługi, zaczynając od najbardziej zmiennych, tak długo, aż ich łączna waga osiągnie 20% koszyka towarów i usług konsumpcyjnych. Miara inflacji po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o wyznaczony wg powyższej metody koszyk cen najbardziej zmiennych. Tak wyznaczona grupa cen najbardziej zmiennych zawiera przeważnie: znaczną część produktów żywnościowych (m.in. nie- i niskop przetworzone owoce, warzywa, mięso), produkty energetyczne (paliwa, gaz, opał), usługi dostępu do Internetu, usługi administracji państwowej i usługi prawne.

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen żywności i energii eliminuje ceny dóbr szczególnie wrażliwych na wewnętrzne i zewnętrzne szoki podażowe. Do grupy tej zaliczono ceny żywności i napojów bezalkoholowych oraz ceny energii. Na grupę cen energii składają się: paliwa silnikowe oraz nośniki energii (energia elektryczna, gaz, centralne ogrzewanie, ciepła woda, opał). W 2015 r. udział (waga) cen żywności i energii wynosił 41,9% koszyka CPI. Miara inflacji po wyłączeniu cen żywności i energii powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o koszyk cen żywności i energii.

15% średnia obcięta jest to średnia ważona, liczona zgodnie z metodologią używaną do obliczania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, na zbiorze grup cen, których wagi skumulowane (odpowiadające uprzednio posortowanym rosnąco wskaźnikom cen) są większe niż 15% i mniejsze niż 85%. Obcięcie jest dokonywane symetrycznie z obu stron rozkładu zmian cen. Zostają w ten sposób odrzucone grupy o łącznej wadze 30%, których cena uległa największej zmianie w stosunku do okresu bazowego. W odróżnieniu od innych miar publikowanych przez NBP, 15% średnia obcięta jest liczona niezależnie w układzie miesięcznym i rocznym, tj. obcina te grupy cen, które charakteryzowały się największymi zmianami zarówno w stosunku do poprzedniego miesiąca, jak i w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku.

Core inflation – inflation excluding the most volatile prices is calculated by excluding the impact of the most disrupted prices, i.e. the prices of those goods and services which are particularly sensitive to various demand and supply shocks and/or which are characterised by significant and strong seasonal shifts. A strong tendency of some prices to shift may cause that the consumer goods and services index, at least in a short-term perspective, will not properly reflect the long-term growth trend of the total price level increase.

The basket of the most volatile prices is determined with the use of an empirical method, and it is re-estimated at the beginning of each year, including the data which were supplied in the previous year. In determining the set of the most volatile prices a standard deviation criterion was used at the level of price indices of elementary groups. Each year in the price basket of the most volatile prices goods and services are included starting from the most volatile, until their total weight reaches 20% of the basket of consumer goods and services. The measure of core inflation – inflation excluding the most volatile prices comes from by calculating the aggregated price index on the set trimmed by the basket of the most volatile prices determined with the use of the aforementioned method. The group of the most volatile prices, determined in the reference mode, generally includes a significant part of food products (among others, unprocessed and low-processed fruit, vegetables and meat), energy products (fuels, gas and liquid and solid fuels), services consisting of providing Internet access, state administration services and legal services.

Core inflation – inflation excluding food and energy prices is calculated by excluding the prices of those goods which are particularly sensitive to both internal and external supply shocks. This group includes prices of food and non-alcoholic beverages and energy prices. The group of energy prices includes engine fuels and energy carriers (electricity, gas, central heating, hot water, liquid and solid fuels). In 2015, the share (weight) of food and energy prices in the CPI basket amounted to 41.9%. The inflation measure – inflation excluding food and energy prices is determined by calculating an aggregated price index on the set trimmed by the food and energy price basket.

15% trimmed mean is a weighted average, calculated according to the methodology used for calculating the price index of consumer goods and services on the set of price groups whose accumulated weights (corresponding to previously ascendingly sorted price indices) are higher than 15% and lower than 85%. The distribution of price changes is trimmed symmetrically on both sides. In this way, the groups with the total weight of 30%, whose prices have changed the most significantly in relation to the reference period, are eliminated. In contrast to other measures published by the NBP, the 15% trimmed mean is calculated independently on a monthly and annual basis, i.e. it cuts off those groups of prices which were characterised by the largest changes, both in relation to the previous month and in relation to the corresponding month of the preceding year.

3. Ceny producentów

Badania cen producentów obejmują ceny produktów rolnych, wyrobów i usług przemysłowych, robót budowlano-montażowych, a także usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji oraz usług związanych z obsługą działalności gospodarczej.

Dane dotyczące zmian **cen w rolnictwie** pochodzą z miesięcznego² i półrocznego³ badania skupu oraz miesięcznych notowań cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w badanym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów.

Wskaźniki cen skupu obliczane są w warunkach porównywalnych w ujęciu rocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

Ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach występują w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikami a ludnością nierolniczą. Ceny te opracowano na podstawie notowań cen wybranych produktów, dokonywanych przez sieć stałych ankietatorów GUS na ok. 440 targowiskach rolnych na terenie całego kraju. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju. Przeciętne ceny roczne obliczane są jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wskaźniki cen skupu oraz cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach obliczono na podstawie danych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Źródłem informacji o **cenach zakupu/sprzedazy i dzierżawy gruntów** ornych oraz łąk w obrocie prywatnym jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne gruntów ornych i łąk obliczane są jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

Wskaźniki cen w zakresie **przemysłu, budownictwa, transportu i gospodarki magazynowej, telekomunikacji oraz obsługi działalności gospodarczej** opracowywane są na podstawie danych źródłowych dotyczących reprezentacji (próby) wytypowanej metodą doboru celowego. Lista pod-

² Meldunek o skupie produktów rolnych realizowany przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej.

³ Sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł.

3. Producer prices

The producer price surveys cover prices of agricultural products, manufactured products and services, construction and assembly works, as well as transport, storage and telecommunications services and services related to business activity.

Data on **price changes in agriculture** are obtained from monthly² and semi-annual³ procurement survey and monthly quotations of marketplace prices received by farmers.

Procurement prices are average prices calculated as a quotient of value (without value added tax) and quantity of each agricultural product purchased in a surveyed period by economic entities directly purchasing from producers.

Procurement price indices are calculated in comparable conditions annually taking into consideration revisions from semi-annual data reports.

Marketplace prices received by farmers concern prices in transactions between farmers, and between farmers and non-agricultural population. The prices are based on price quotations of selected products, carried out by the net of regular interviewers of Statistics Poland conducted on around 440 marketplaces throughout the country. Average monthly prices are calculated as arithmetic mean of all price quotations at the national level. Average annual prices are calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

Indices of procurement prices and marketplace prices received by farmers were computed on the basis of data, expressed with more precision, than those presented in tables.

The source of information on **prices of purchasing/selling and leasing of arable land** and meadows in private turnover is quarterly survey carried out by a interviewer in the form of an interview with holders of private farms selected for agricultural sample survey. Average annual prices of arable land and meadows are calculated as arithmetic mean of average quarterly prices.

Price indices in the scope of **industry, construction, transport and storage, telecommunications and services related to business activity** are calculated on the basis of source data concerning the representation (sample) marked out by the method of purposeful selection. The list of

² Report on the procurement of agricultural products compiled by legal persons and organizational units without legal personality.

³ Reports taking into consideration reported data revisions and procurement level of at least PLN 10 thous. fulfilled by natural persons.

miotów gospodarki narodowej dobranych do badania cen producentów podlega corocznej aktualizacji. Zasadniczym kryterium doboru zarówno jednostek sprawozdawczych, jak również wyrobów, robót i usług, jest znacząca wartość produkcji oraz konieczność zapewnienia właściwej reprezentacji we wszystkich podstawowych rodzajach działalności. Listy reprezentantów podmiotów gospodarki narodowej oraz reprezentantów wyrobów, robót i usług są aktualizowane stosownie do zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży. Do badania cen producentów (z wyjątkiem rolnictwa) dobierane są jednostki sprawozdawcze ze zbioru podmiotów gospodarczych sektora publicznego i prywatnego, w których liczba pracujących wynosi 10 i więcej osób.

W 2017 r. badanie cen producentów (bez rolnictwa) obejmowało:

- w przemyśle⁴ – ok. 3,3 tys. podmiotów. Przeciętna liczba rejestrowanych w miesiącu reprezentantów wyrobów i usług przemysłowych wynosiła ok. 30 tys.,
- w sekcji „Budownictwo” – ok. 480 podmiotów. Przeciętna liczba miesięcznie rejestrowanych reprezentantów robót budowlano-montażowych wynosiła ok. 3,5 tys.,
- w sekcji „Transport i gospodarka magazynowa” oraz dziale „Telekomunikacja” – ok. 310 podmiotów. Miesięcznie rejestrowano ok. 1,6 tys. reprezentantów usług,
- w zakresie usług związanych z obsługą działalności gospodarczej⁵ – ok. 850 podmiotów. Kwartalnie rejestrowano ok. 3,5 tys. reprezentantów usług.

Źródłem informacji o zmianach cen wyrobów, robót i usług są:

- miesięczne lub kwartalne sprawozdanie sporządzane przez wybrane podmioty gospodarki narodowej,
- cenniki i taryfy w zakresie przewozu osób taborem kolejowym, samochodowym, lotniczym oraz usług pocztowych i telekomunikacyjnych.

⁴ Dotyczy sekcji PKD 2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

⁵ Obejmują: działalność wydawniczą, działalność związaną z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych, działalność związaną z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązane, działalność usługową w zakresie informacji, działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości, działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem, działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, reklamę, badania rynku i opinii publicznej, pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną, wynajem i dzierżawę, działalność związaną z zatrudnieniem, działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałą działalność usługową w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane, działalność detektywistyczną i ochroniarską, działalność usługową związaną z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, oraz działalność związaną z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalność wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej.

entities of the national economy covered by the producer price survey is annually updated. An essential criterion of sample selection of economic entities as the reporting units as well as products, works and services, is the significant value of the production and the necessity to provide for an adequate representation in every major kind of activity. The lists of representative items of entities of the national economy as well as products, works and services chosen for the survey are updated according to changes in the assortment structure of sales. For producer price survey (excluding agriculture) the reporting units are selected from the group of economic units, both from public and private sectors, in which the number of employees amounts to 10 and more persons.

In 2017 the producer price survey covered (excluding agriculture):

- in industry⁴ – about 3.3 thous. of units. An average number of monthly recorded representative items of industrial goods and services amounted to about 30 thous.,
- in the section “Construction” – about 480 units. An average number of monthly collected representative items for construction and assembly works was about 3.5 thous.,
- in the section “Transport and storage” and the division “Telecommunication” – about 310 units. About 1.6 thous. representative items of services recorded each month,
- in the field of services related to business activity⁵ – about 850 units. There were about 3.5 thous. representative items recorded quarterly.

The source of information on changes in prices of goods, works and services are:

- monthly or quarterly reports prepared by selected entities of the national economy,
- price lists and tariffs of passenger’s railway, bus and air transport as well as postal and telecommunication services.

⁴ Concerns NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

⁵ Include: publishing activities, motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, programming and broadcasting activities, computer programming, consultancy and related activities, information service activities, real estate activities, legal and accounting activities, management consultancy activities, architectural and engineering activities; technical testing and analysis, advertising and market research, other professional, scientific and technical activities, rental and leasing activities, employment activities, travel agency, tour operator reservation service and related activities, security and investigation activities, services to buildings and landscape activities, office administrative, office support and other business support activities.

Przedmiotem obserwacji są dwie kategorie cen:

- cena producenta,
- cena bazowa.

W jednostkach budowlanych rejestruje się ceny robót, które zrealizowano, lecz niekoniecznie sprzedano w badanym miesiącu. Cenę roboty uzyskuje się wówczas na podstawie bazy kosztowo-cenowej lub aktualnego kosztorysu. Wynika to z długich cykli realizacji i rozliczania obiektów.

Na podstawie informacji o średnich miesięcznych poziomach cen wyrobów, robót i usług obliczane są wskaźniki cen każdego reprezentanta uczestniczącego w badaniu poprzez odniesienie ceny danego miesiąca do ceny miesiąca poprzedniego. Służą one następnie do uzyskania, przy zastosowaniu odpowiednich systemów wag, wskaźników cen wyższych szczebli agregacji według PKD.

W obliczeniach stosowane są następujące systemy wag:

System wag	Zastosowanie
Wartość produkcji sprzedanej reprezentantów w badanym miesiącu	Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni = 100 dla: 1. przedsiębiorstw 2. podkategorii PKWiU w sekcji B, C, D, E
Wartość produkcji sprzedanej według poszczególnych szczebli agregacji PKD w badanym miesiącu	Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni = 100 dla grup, działów i sekcji PKD w ramach: 1. przemysłu 2. budownictwa
Wartość produkcji sprzedanej z 2015 r.* według poszczególnych szczebli agregacji PKD, z uwzględnieniem zmian cen i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży	Wskaźniki cen przy pozostałych podstawach (innych niż miesiąc poprzedni) dla grup, działów i sekcji PKD, w ramach: 1. przemysłu 2. budownictwa

* W latach 2013–2015 roczne wskaźniki cen producentów w przemyśle i budownictwie obliczono przy przyjęciu wartości produkcji sprzedanej z 2010 r., dla lat 2016–2017 – z 2015 r.

Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą kategorii ceny bazowej, natomiast wskaźniki cen produkcji sprzedanej wyrobów przemysłowych – ceny producenta.

Podział **wskaźników cen produkcji sprzedanej przemysłu na główne grupowania**, tzn. dobra zaopatrzeniowe, inwestycyjne, konsumpcyjne trwałe i nietrwałe oraz związane z energią, dokonany został zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r., zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkoterminowych statystyk w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych (MIGs).

Przedmiotem badania **cen wybranych wyrobów spożywczych** są średnie krajowe ceny producentów łącznie

The price observation covers two price categories:

- producer price,
- basic price.

In the construction units there are registered prices of works, which have been done but not necessarily sold in a surveyed month. A price of work is therefore obtained according to either the cost-price basis or the current cost calculation. This results from long periods of works completion and clearing accounts for concerned objects.

The set of information about average monthly price levels of goods, works and services makes a basis for calculation of price indices for every surveyed representative item, by comparing a price in a given month with the price in the preceding month. This file of data is used – by applying relevant weighting systems – to obtain price indices of higher aggregation levels according to the Polish Classification of Activities (PKD).

The following weighting systems are applied:

Weighting system	Application
Value of the sold production of representative items in a month under the survey	Monthly price indices (the previous month = 100) for: 1. enterprises 2. sub-categories by Polish Classification of Products and Services in sections B, C, D, E
Value of the sold production according to particular levels of aggregation by Polish Classification of Activities in a month under the survey	Monthly price indices (the previous month = 100) of groups, divisions and sections by Polish Classification of Activities within: 1. industry 2. construction
Value of the sold production in 2015* according to particular levels of aggregation by Polish Classification of Activities, updated by the price and sale structure changes	Price indices on other reference bases (different from the previous month) for groups, divisions and sections by Polish Classification of Activities, within: 1. industry 2. construction

* In 2013–2015 annual indices of producer prices in industry and construction were calculated with the use of data on the value of the sold production from 2010, for 2016–2017 indices – from 2015.

Price indices of sold production of industry concern a basic price category, whereas price indices of sold production of industrial products – producer price category.

The division of **price indices of sold production of industry into main groupings**, i.e. intermediate goods, capital goods, consumer durables, consumer non-durables and energy has been made on the basis of Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No 586/2001 of 26 March 2001 on implementing Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs).

The subject of a survey on **prices of selected food products** are average domestic producer prices with VAT and

z podatkiem od towarów i usług oraz z wyłączeniem tego podatku. Lista reprezentantów objętych tym badaniem została opracowana w GUS, metodą doboru celowego pod kątem uzyskania danych do wykorzystania przy analizie zróżnicowania poziomów i dynamiki cen wyrobów spożywczych w sferze produkcji i na rynku konsumenta. Kryterium doboru jednostek sprawozdawczych jest ich udział w rocznej wartości produkcji sprzedanej danego wyrobu w skali kraju. W 2017 r. badaniem objęto ok. 1,2 tys. jednostek sprawozdawczych oraz ok. 150 ściśle określonych asortymentów wyrobów. Na podstawie notowań ich cen obliczono średnie miesięczne ceny wyrobów. Prezentowane w publikacji ceny wyrobów spożywczych zawierają podatek od towarów i usług (VAT).

W badaniu **cen robót i obiektów drogowych oraz mostowych** uczestniczy ok. 270 podmiotów, specjalizujących się w budownictwie drogowym i mostowym, wybranych metodą doboru celowego. Zakres badania w 2017 r. obejmował ok. 170 ściśle określonych asortymentów robót wykonywanych w związku z realizacją obiektów drogowych oraz mostowych.

Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej oraz telekomunikacji, a także usług związanych z obsługą działalności gospodarczej dla szeregu przedsiębiorstw oblicza się jako średnie geometryczne wskaźników cen reprezentantów. Wskaźniki cen dla wyższych szczebli agregacji obliczane są przy wykorzystaniu formuły Laspeyresa tj. jako średnie ważone wskaźników cen agregatów niższego szczebla. System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen został opracowany na podstawie danych dotyczących obrotów zrealizowanych w roku bazowym i zmieniany jest raz na pięć lat. Począwszy od danych dotyczących 2015 r., wskaźniki cen usług są obliczane przy wykorzystaniu systemu wagowego przygotowanego w oparciu o obroty w roku 2015.

4. Ceny nieruchomości

Informacje na temat **cen lokali mieszkalnych** są opracowywane na podstawie danych uzyskiwanych z rejestrów cen i wartości nieruchomości prowadzonych przez starostwa powiatowe i prezydentów miast na prawach powiatu przy wykorzystaniu informacji pochodzących z aktów notarialnych. Do obliczeń brane są pod uwagę dane na temat transakcji o charakterze rynkowym tj. sprzedaż na wolnym rynku (z pewnymi wyłączeniami, np. sprzedaży między stronami spokrewnionymi) oraz sprzedaż przetargowa. Zastosowany dla rynkowej sprzedaży lokali mieszkalnych podział na rynek pierwotny i wtórny został przeprowadzony przyjmując założenie, że sprzedaż na rynku pierwotnym dotyczy transakcji dokonywanych na wolnym rynku, gdzie stroną sprzedającą jest osoba prawna i średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu wynosi co najmniej 2 000 zł. Do transakcji na rynku wtórnym zaliczono pozostałe transakcje rynkowe przeprowadzone na wolnym rynku oraz sprzedaż przetargową.

without VAT. The list of the representative items surveyed has been compiled by Statistics Poland, applying the method of purposive selection. Results of producer price survey of food products allow analyzing differentiation of the price levels and price changes in the production area and on the consumer market. A criterion of selection of units for the survey was their share in the annual value of the sold production of a given product on the nationwide scale. In 2017 the survey covered about 1.2 thous. selected units and about 150 strictly determined assortments of products. On that basis of their price quotations the average monthly prices of goods have been calculated. Prices of food products presented in this publication include value added tax (VAT).

In the survey on the **prices of road and bridge works and constructions** participate about 270 units, specializing in road and bridge construction, selected with the use of purposeful selection method. In 2017 the sampling frame consisted of about 170 strictly defined assortments of works associated with road and bridge constructions.

Price indices for enterprises of transport, storage and telecommunications and services related to business activity are calculated as average geometric mean of price indices of representative items. Price indices for higher aggregation levels are Laspeyres' formula indices, i.e. weighted averages of price indices of aggregates of lower aggregation levels. The weighting system for calculation of the aggregated price indices is based on the turnover generated in the base year and it is changed once every five years. Starting from data related to 2015, price indices are calculated using a weighting system based on turnover in 2015.

4. Real estate prices

Information on **prices of residential premises** are developed on the basis of data obtained from the registers of real estate prices and values maintained by poviats governors offices and presidents of cities with poviat status using information derived from notarial deeds. For the calculations there are taken into account data on market transactions, i.e. sales on the free market (with some exclusions, e.g. sales between related parties) and sales under tender procedure. Market sales of residential premises is divided into new premises market and existing premises market with the assumption that sales on the new premises market relates to transactions concluded on the free market, where the selling party is a legal person and the average price per 1 m² of useful floor area of the dwelling is at least PLN 2 000. Transactions on the existing premises market include other market transactions carried out on the free market and sales under tender procedure.

Wskaźniki zmian cen lokali mieszkalnych odzwierciedlają zmiany cen zachodzące na rynku lokali mieszkalnych skorygowane ze względu na zachodzące z okresu na okres zmiany w strukturze sprzedawanych lokali. Obserwacją objęto ceny mieszkań w budynkach wielomieszaniowych nabywanych przez gospodarstwa domowe. Wskaźniki obliczane są przy zastosowaniu metody stratyfikacji, która polega na pogrupowaniu transakcji w możliwie homogeniczne warstwy. Przy wyznaczaniu warstw wykorzystuje się kryteria rodzaju rynku (pierwotny/wtórny), lokalizacji, wielkości lokalu mieszkalnego. Dla każdej z warstw oblicza się elementarny wskaźnik cen jako iloraz średniej ceny okresu bieżącego (danego kwartału) do średniej ceny okresu odniesienia (IV kwartał roku poprzedniego). Wskaźniki dla wyższych szczebli agregacji obliczane są według formuły Laspeyres'a przy zastosowaniu systemu wag opracowanego na podstawie wartości lokali mieszkalnych sprzedanych w roku poprzedzającym rok badany.

Podstawą do obliczenia średnich cen, średnich cen za 1 m² oraz mediany cen za 1 m² lokali mieszkalnych w 2016 r. są transakcje zawarte w trakcie badanego okresu i zarejestrowane w rejestrach cen i wartości nieruchomości w terminie do 28 kwietnia 2017 r.

Średnie ceny lokali mieszkalnych uzyskiwane są jako iloraz wartości i liczby lokali mieszkalnych sprzedanych w danym okresie. Średnie ceny za 1 m² opracowywane są jako iloraz wartości i powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych w danym okresie. Mediana cen za 1 m² lokali mieszkalnych wyrażona jest wartością środkową w szeregu uporządkowanym od najniższego do najwyższego poziomu ceny i informuje, że 50% cen zarejestrowanych w danym okresie przyjmuje wartości nie wyższe, a 50% cen – wartości nie niższe od wartości mediany.

Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkiwanych przez właściciela (OOH) obejmują: ceny nieruchomości (mieszkań i domów) oraz wydatki ponoszone na większe renowacje; koszty (poza ceną nieruchomości) związane z nabywaniem mieszkań i domów; wydatki związane z posiadaniem mieszkań i domów, w tym materiały i usługi związane z naprawami i konserwacją oraz inne koszty ponoszone przez właścicieli w związku z zamieszkiwaniem we własnych mieszkaniach i domach. Podstawę do opracowania OOH stanowi obserwacja cen faktycznie płaconych przez gospodarstwa domowe za nabycie lub posiadanie nieruchomości mieszkalnych na terenie kraju oraz system wag oparty na średniej z danych dotyczących trzech lat i pochodzących głównie ze statystyki rachunków narodowych. Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkiwanych przez właściciela obliczane są kwartalnie według formuły Laspeyres'a przy zastosowaniu specjalnie ustalonej klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 93/2013 z dnia 1 lutego 2013 r.

Price indices of residential premises reflect price changes on the residential premises market adjusted for changes in the structure of sold premises taking place from period to period. The survey covers the prices of dwellings in multi-dwelling buildings purchased by households. Indices are calculated using the stratification method, which consist in dividing transactions into as homogeneous as possible groups. Stratification is based on the type of market (new premises/existing premises), location, size of a dwelling. An elementary-level price index is calculated for each strata as a quotient of the average price in the current period (the given quarter) and the average price in the reference period (fourth quarter of the previous year). Indices for higher aggregation levels are calculated using the Laspeyres' formula with a weighting system based on the value of residential premises sold in the year preceding the year under the survey.

The basis for the calculation of average prices, average prices per 1 m² and the median of prices per 1 m² of residential premises in 2016 are transactions concluded during the survey period and recorded in the registers of real estate prices and values by 28 April 2017.

Average prices of residential premises are calculated as a quotient of the value and number of dwellings sold during the given period. Average prices per 1 m² are developed as a quotient of the value and useful floor area of dwellings sold during the given period. The median of prices per 1 m² of dwellings is expressed as a median value in the range of values ordered from the lowest to the highest price level, and informs that 50% of prices recorded in a given period has values not higher, and 50% of prices – values not lower than the median value.

Owner-occupied housing price indices (OOH) include: the prices of real estate (dwellings and houses) and expenditures incurred on major renovations; costs (excluding the price of the real estate) related to acquisitions of dwellings and houses; expenditures related to ownership of dwellings and houses, including materials and services related to repairs and maintenance and other costs incurred by owners due to living in their own dwelling and houses. OOH is developed on the basis of observations of prices actually paid by households for purchasing or owning residential property on the territory of the country and of a weighting system based on the average of data from three years and based mainly on national accounts statistics. Price indices of owner-occupied housing are compiled quarterly with the use of the Laspeyres' formula and specifically developed classification in line with Commission Regulation (EU) No 93/2013 of 1 February 2013.

5. Ceny w handlu zagranicznym

Wskaźniki cen transakcyjnych (unit value) w handlu zagranicznym obliczono na podstawie obserwacji cen wybranych towarów (ok. 3,5 tys. w imporcie, ok. 2,5 tys. w eksporcie) na najniższym 8-znakowym szczeblu CN (Combined Nomenclature), przy wykorzystaniu danych o obrotach handlu zagranicznego (w imporcie na warunkach cif, w eksporcie na warunkach fob). Źródłem danych jest deklaracja Intrastat służąca do rejestracji obrotów z krajami Unii Europejskiej i zgłoszenia celne stosowane do rejestracji obrotów z krajami trzecimi. Wskaźniki cen dla najniższych szczebli CN, obliczane jako „unit value”, są następnie agregowane na:

- działy i sekcje CN,
- działy i sekcje SITC (Standard International Trade Classification),
- główne kategorie ekonomiczne BEC.

Wskaźniki cen na wyższych szczeblach agregacji opracowano przy wykorzystaniu formuły Paaschego:

- miesięczne, jako relację wskaźników dynamiki wartości obrotów w złotych do wskaźników wolumenu obrotów,
- miesięczne narastające i roczne, przyjmując jako system wag strukturę wartości obrotów z roku badanego.

Badanie cen importu i eksportu prowadzone jest na celowo dobranej próbie towarów (wg nomenklatury CN) oraz przedsiębiorstw. Towary objęte badaniem należą do sekcji B, C i D klasyfikacji PKWiU. W badaniu uczestniczą wybrane przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe niezależnie od ich sklasyfikowania wg rodzajów działalności w PKD.

Rozmiary i zakres próby przyjętej do badania zgodne są z wymaganiami Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1165/98 z dnia 19 maja 1998 r. (z późniejszymi zmianami) dotyczącego statystyk krótkoterminowych.

Wyboru towarów i przedsiębiorstw dokonano na podstawie danych pochodzących ze statystyki handlu zagranicznego.

Podstawowe kryteria doboru towarów do badania (na 8-cyfrowym poziomie CN) to:

- znacząca wartość importu/eksportu,
- reprezentatywność i odzwierciedlanie ewolucji cen dla podobnych grup towarów, które nie zostały poddane obserwacji,
- obecność w obrocie w jak najdłuższym okresie.

Zasadnicze kryteria doboru przedsiębiorstw do badania cen to:

- znacząca w skali kraju wartość importu/eksportu przedsiębiorstwa,
- występowanie wytypowanego 8-cyfrowego grupowania CN w danym przedsiębiorstwie, przez co najmniej 2 lata.

5. Prices in foreign trade

Transaction price indices of foreign trade (unit value) are calculated on the basis of observations of prices of selected goods (about 3.5 thous. in imports, about 2.5 thous. in exports) on the lowest 8-digit level of CN (Combined Nomenclature), utilising data regarding foreign trade turnover (imports – cif, exports – fob). The source of data are following: INTRASTAT declarations providing the turnovers' register with EU Member States and custom declaration document used for turnovers' register with third countries. Price indices for the lowest CN levels are calculated as 'unit value' and then they are aggregated into:

- CN divisions and sections,
- divisions and sections of SITC (Standard International Trade Classification),
- broad economic categories of BEC.

Price indices for the higher levels of aggregation are compiled according to the Paasche formula:

- monthly, as relation of the indices of turnover value in Polish currency to the indices of turnover volume,
- cumulative monthly periods and annual, using the structure of turnover value in the surveyed year as the weighting system.

The imports and exports price survey is conducted on a purposely selected sample of goods (according to the CN) and enterprises. Goods included in the survey belong to section B, C and D of the Polish Classification of Products and Services (PKWiU). Selected manufacturing and trade enterprises take part in the survey regardless of their classification by activity type in the Polish Classification of Activities (PKD).

The size and scope of the sample surveyed comply with the requirements of the Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 (as amended) concerning short-term statistics.

Goods and enterprises were selected on the basis of data derived from foreign trade statistics.

Basic criteria of selecting goods for the survey (on a 8-digit CN level) are the following:

- significant value of imports/exports,
- representativeness and reflection of price development for similar groups of goods that are not under observation,
- presence in the sales as long as possible.

Basic criteria of selecting enterprises for the price survey are the following:

- significant at a country-wide scale value of an enterprise's imports/exports,
- occurrence of the selected 8-digit CN level in a given enterprise for at least 2 years.

Wybrane do badania przedsiębiorstwa we współpracy ze służbami statystycznymi dokonują, w ramach 8-cyfrowego grupowania CN, wyboru towarów-reprezentantów do bieżącej obserwacji cenowej.

Badanie obejmuje:

- ok. 5700 przedsiębiorstw (ok. 3100 importerów i ok. 2600 eksporterów),
- 2600 grup towarów na 8-cyfrowym poziomie CN w imporcie i 2200 grup towarów na 8-cyfrowym poziomie CN w eksporcie,
- łącznie ok. 25000 rejestrowanych w miesiącu towarów-reprezentantów.

Materiałem źródłowym o poziomach cen w imporcie/eksportcie jest miesięczne **sprawozdanie C-05 – „Sprawozdanie o cenach towarów w handlu zagranicznym”** przekazywane przez podmioty gospodarcze wybrane do badania, które w okresie sprawozdawczym realizowały import/eksport towarów.

Przedmiotem badania są:

- **ceny importu na bazie CIF** – ceny towarów dostarczonych do granicy celnej kraju importującego,
- **ceny eksportu na bazie FOB** – ceny towarów dostarczonych do granicy celnej kraju eksportującego spełniające następujące warunki:
 - ceny faktycznej transakcji, a nie ceny z cennika,
 - ceny ustalone na podstawie faktur kupna-sprzedaży,
 - ceny reprezentatywnej transakcji (odnoszące się do konkretnego dnia miesiąca) lub średnie ceny kilku porównywalnych transakcji zawartych w miesiącu sprawozdawczym,
 - ceny wyrażone w złotych.

System wag do obliczania wskaźników cen stworzony został w oparciu o roczną wartość obrotów ze statystyki handlu zagranicznego. Obowiązują wagi z roku 2010. Wagi na szczeblu 8-cyfrowym CN to roczne wartości importu/eksportu (w PLN) za rok bazowy. Wagi na poziomie klasy, grupy, działu, sekcji PKWiU mają postać wag udziałowych obliczonych w oparciu o obroty w imporcie/eksportcie za rok bazowy.

Podstawowym wskaźnikiem cen obliczanym na podstawie uzyskanych od przedsiębiorstw danych, jest miesięczny wskaźnik przy podstawie miesiąc poprzedni=100 na poziomie konkretnego reprezentanta towaru. Następnie obliczane są wskaźniki cen na 8-cyfrowym poziomie CN w skali kraju. Wskaźniki cen za miesiąc sprawozdawczy (przy podstawie miesiąc poprzedni) na 8-cyfrowym poziomie CN obliczane są jako średnia geometryczna elementarnych wskaźników cen reprezentantów należących do danej 8-cyfrowki CN. Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni=100 dla 8-cyfrowego poziomu CN agregowane są (wg klucza powiązań CN i PKWiU) na 4-cyfrowy poziom PKWiU. Obliczeń dokonuje się w oparciu o formułę Laspeyres'a tzn. jako średnią ważoną wskaźników cen przy

The enterprises selected for the survey, in cooperation with statistical services, select, within the 8-digit CN level, representative items of goods for current price observation.

The survey includes:

- approx. 5700 enterprises (approx. 3100 importers and approx. 2600 exporters),
- 2600 groups of goods on the 8-digit CN level in imports and 2200 groups of goods on the 8-digit CN level in exports,
- altogether approx. 25000 representative items of goods registered in a month.

The source material about the levels of prices in imports/exports is a monthly report **C-05 – “Report on the prices of goods in foreign trade”** submitted by economic entities selected for the survey, which imported/exported goods in the reporting period.

The subjects of the survey are:

- **prices of imports based on CIF** (cost, insurance, freight) – the prices of goods delivered to the customs border of the importing country,
- **prices of exports based on FOB** (free on board) – the prices of goods delivered to the customs border of the exporting country, that meet the following conditions:
 - actual transaction prices, not of a price list,
 - prices fixed on the purchase-sale invoices,
 - prices of representative transactions (relating to a specific day of a month) or the average prices of several comparable transactions concluded in the reporting month,
 - prices expressed in PLN.

The weighting system for calculating of import/export price indices has been created on the basis of the annual value of imports/exports from foreign trade statistics. Weights from 2010 are taken into account. Weights on the 8-digit CN level are annual values of imports/exports (in PLN) for the base year. Weights for the class, group, division and section level of PKWiU are expressed in percentage shares of turnover in imports/exports for the base year.

The basic imports/exports price index, calculated on the basis of data obtained from enterprises, is the monthly index with the previous month base=100 for a particular representative item of goods. Then, there are price indices on the 8-digit CN level at a country-wide scale calculated. They are calculated as geometric averages of elementary price indices of representative items belonging to a given 8-digit level of CN. Monthly price indices with the previous month base=100 for the 8-digit CN level are aggregated (by connection key between CN and PKWiU) to the 4-digit PKWiU level. These indices are calculated according to the Laspeyres' formula, i.e., with the use of weighted averages of price indices for the 8-digit CN level and suitable systems

podstawie miesiąc poprzedni=100 dla 8-cyfrowego poziomu CN, przy wykorzystaniu odpowiednich systemów wag. Następnie przy zastosowaniu odpowiednich wag obliczane są wskaźniki cen na wyższe szczeble agregacji PKWiU.

6. Ceny w Unii Europejskiej

Podstawowe wskaźniki cen dla krajów Unii Europejskiej dotyczą:

- cen towarów i usług konsumpcyjnych:
 - zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych (HICP) obliczane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/792 z dnia 11 maja 2016 r.;
 - wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkiwanych przez właściciela (OOH) obliczane zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 93/2013 z dnia 1 lutego 2013 r.,
- cen producentów w rolnictwie,
- cen producentów w przemyśle zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r., zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych (MIGs).

Źródłem danych o wskaźnikach cen w krajach UE jest statystyczna baza danych Eurostatu – Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej – zaktualizowana na koniec maja 2019 r. Baza jest dostępna na stronie internetowej Eurostatu.

Dane o Unii Europejskiej (UE) prezentowane są oddzielnie dla poszczególnych krajów członkowskich oraz agregatu – UE 28 (28 krajów członkowskich UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy), a także strefy euro (Austria, Belgia, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Łotwa, Malta, Portugalia, Luksemburg, Niemcy, Słowacja, Słowenia, Włochy).

Niektóre dane mają charakter wstępny oraz szacunkowy i mogą ulec zmianie w następnych edycjach publikacji.

of weights. After that, with the use of suitable weights price indices for the higher levels of PKWiU aggregation are calculated.

6. Prices in the European Union

Main price indices for EU Member States relate to:

- prices of consumer goods and services:
 - Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP) calculated in accordance with Regulation (EU) No 2016/792 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016;
 - Owner-occupied housing price indices (OOH) calculated according to the Commission Regulation (EU) No 93/2013 of 1 February 2013,
- producer prices in agriculture,
- producer prices in industry according to the Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No 586/2001 of 26 March 2001 on implementing Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs).

The data on price indices in the EU countries are sourced from the statistical database of Eurostat – the Statistical Office of the European Union – updated at the end of May 2019. The database is available on the Eurostat website.

The data on the European Union (EU) are presented both individually for each Member State and as an aggregate for the EU 28 (the 28 EU Member States: Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom) and for euro area (Austria, Belgium, Cyprus, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania Luxembourg, Malta, Netherlands, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain).

Some data are of a preliminary and estimative nature, and can be subject to changes in the next editions of the publication.

Podstawowe pojęcia

Akumulacja – przyrost majątku narodowego w określonym czasie obejmujący, w ujęciu wartościowym, nakłady brutto na środki trwałe, przyrost rzeczowych środków obrotowych, nabycie aktywów o wyjątkowej wartości pomniejszone o ich rozdysponowanie.

Cena bazowa – kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Cena producenta – kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o ewentualne rabaty i opusty oraz o należny podatek od towarów i usług i powiększona o podatek akcyzowy w (przypadku płatnika tych podatków).

Cena skupu – cena płacona producentom rolnym przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów, obliczana jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w badanym okresie.

Cena targowiskowa – cena uzyskiwana przez rolnika w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikiem a ludnością nierolniczą, obliczana jako średnia arytmetyczna wszystkich notowań w skali całego kraju w badanym okresie.

Cena gruntów ornych w obrocie prywatnym – cena transakcji kupna/sprzedaży i dzierżawy gruntów ornych, dokonanych w gospodarstwie ankietowanego rolnika lub w jego okolicy i przeznaczonych na cele rolnicze.

Cena środków produkcji dla rolnictwa – cena towarów i usług nieprzeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji, nabywanych jako środki produkcji oraz na cele inwestycyjne przez rolników.

Cena towarów i usług konsumpcyjnych – cena (łącznie z obciążeniami podatkowymi, w tym VAT) płacone przez ludność na rynku detalicznym za towary i usługi nabywane w celach konsumpcyjnych.

Cena transakcyjna w handlu zagranicznym (unit value) – cena transakcyjna w imporcie równa się cenie na warunkach franco granica polska lub cif port polski, a cena transakcyjna w eksporcie równa się cenie ustalonej na warunkach franco granica polska lub fob port polski, przeliczonych na złote według obowiązujących kursów walut obcych w złotych.

Dobra (towary) konsumpcyjne (trwałe i nietrwałe) – towary służące do zaspokajania potrzeb konsumentów w zakresie wyżywienia oraz innych potrzeb bytowych w szeroko rozumianym zakresie.

Main terms

Capital Formation – the increase of national capital in given period that includes, gross fixed capital formation, changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables.

Basic price – the amount of money receivable by the producer from a purchaser for a unit of product (good or service), reduced by any taxes on the product as well as any rebates and deductions, and increased by any subsidies receivable on that product.

Producer price – the amount of money received by the producer for a unit of product (good or service), decreased by any rebates and discounts and the value added tax (VAT) due and increased by the excise tax (in the case of the payer of these taxes).

Procurement price – price paid to agricultural producers by economic entities purchasing agricultural products directly from the producers, calculated as a quotient of value (without value added tax) and quantity of individual agricultural products purchased in a surveyed period.

Marketplace price – price received by farmer in transactions between farmers and between farmers and non-agricultural population. It is calculated as the arithmetic mean of all quotations at the national level in surveyed period.

Price of arable land in private turnover – price of purchase/sale transactions and rents of arable land for agricultural use made on the respondent's farm or in its vicinity.

Price of means of production for agriculture – price of goods and services not intended for direct consumption, purchased by farmers as means of production and for investment purposes.

Price of consumer goods and services – price (together with tax burden, including VAT) paid by the population on the retail market for goods and services purchased for consumption purposes.

Transaction price of foreign trade turnover (unit value) – the transaction price in imports equals the price on franco Polish frontier or CIF Polish port, while the transaction price in exports equals the price fixed on franco Polish frontier or FOB Polish port, converted into PLN according to the obligatory foreign exchange rate.

Consumer goods (durable and non-durable) – goods serving satisfying the needs of consumers in respect of food and other broad-based sustenance needs.

Do towarów konsumpcyjnych zalicza się:

- żywność i napoje bezalkoholowe;
- napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe;
- towary nieżywnościowe.

Pojęcie to ma charakter umowny – w zależności od funkcji jaką spełnia dany towar może on być konsumpcyjny lub niekonsumpcyjny.

Ze względu na spodziewany okres użytkowania danego towaru można je podzielić na dobra trwałe i nietrwałe użytku (pozostałe).

Dobra zaopatrzeniowe – surowce, półfabrykaty lub wyroby gotowe, służące w swej przeważającej części celom dalszej produkcji.

Inflacja bazowa – część inflacji rejestrowanej, która służy do oceny średnio- i długookresowego trendu ogólnego poziomu cen.

Kursy walut – średnie miesięczne kursy obliczane na podstawie dziennych kursów kupna i sprzedaży walut obcych, ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski.

Mediana cen – wartość środkowa, która dzieli uporządkowany rosnąco zbiór badanych cen danego produktu na dwie równoliczne części w ten sposób, że poniżej i powyżej tej wartości znajduje się jednakowa liczba zanotowanych cen. Mediana jest kwartylem drugim, którego wartość nie zależy od wartości krańcowych (odstających, ekstremalnych) rozkładu badanych cen.

Nakłady inwestycyjne – nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe – to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej) w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady – to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Consumer goods include:

- food and non-alcoholic beverages;
- alcoholic beverages and tobacco;
- non-foodstuffs goods.

This term has conventional meaning - depending on the function, the given commodity can be consumer or non-consumer.

According to the expected time of use of a given commodity, consumer goods can be divided into durable goods and non-durable goods (others).

Intermediate goods – raw materials, semi-finished or finished goods, primarily for further production.

Core inflation – the part of registered inflation, which is used to assess the medium and long-term trend of the general price level.

Currency exchange rates – average monthly exchange rates calculated based on daily buying and selling foreign exchange rates, published by the National Bank of Poland.

Median of prices – price which divides the ordered set of observed prices of a given product into two equally numerous parts so that there is an equal number of noted prices below and above the value. Median is the second quartile, whose value does not depend on the marginal values (outlier, extreme) of the distribution of the analysed prices.

Investment outlays – financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments. Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets – outlays on:

- buildings and structures (including buildings and places as well as civil engineering works) of which, among others construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and endowments),
- means of transport,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd) and long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization.

Other outlays – outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

Popyt inwestycyjny – założona odwrotna relacja między ceną dóbr inwestycyjnych, a ich ilością, którą przedsiębiorcy są skłonni nabyć w danym odcinku czasu.

Popyt krajowy – ogół wydatków gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i sektora publicznego na zakup towarów i usług w danym kraju lub kwota, która byłaby wydana przez te podmioty, gdyby dobra te były dostępne.

Produkcja globalna – ogół produktów wytworzonych w ciągu okresu księgowego.

Produkty sezonowe – produkty dostępne na rynku w dużej ilości lub potrzebne nabywcom tylko w określonych miesiącach w roku np. niektóre owoce i warzywa, mleko owcze, niektóre rodzaje ubrań, obuwia i sprzętu sportowo-rekreacyjnego, usługi turystyczne, opał na zimę, nasiona i sadzonki, prace polowe i ogrodnicze.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać w skupie, aby móc nabyć środek produkcji.

Relacje cen w rolnictwie – stopień opłacalności sprzedaży produktu rolnego na określonym rynku zbytu w badanym okresie.

Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej – zmiany w dochodowości tego kierunku produkcji; oblicza się je jako stosunek ceny skupu żywca wieprzowego (za 1 kg) do cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach dla wybranych produktów rolnych.

Relacje cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach do cen skupu – informacja, o ile razy przeciętna cena targowiskowa była wyższa (lub niższa) od ceny skupu danego produktu rolnego; oblicza się je jako stosunek ceny uzyskiwanej przez rolników na targowiskach do ceny skupu wybranego produktu rolnego.

Reprezentant wyrobów lub usług – produkt (wyrób lub usługa) o precyzyjnie określonej nazwie, typie, podstawowych parametrach techniczno-eksploatacyjnych, a także jednostce miary, wytypowany do określonego badania statystycznego.

Rynek pierwotny nieruchomości – zawiera ogół ofert sprzedaży i kupna nowo wybudowanych samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych oraz spółdzielczych lokali mieszkalnych i użytkowych, a także domów jednorodzinnych, które nie były jeszcze przedmiotem obrotu.

Rynek wtórny nieruchomości – zawiera ogół ofert sprzedaży i kupna samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych oraz spółdzielczych lokali mieszkalnych i użytkowych, a także domów jednorodzinnych, które były już przedmiotem obrotu.

Investment demand – the assumed relation of the price of investment goods and services to their amount which entrepreneurs are willing to purchase in a given period of time.

Domestic demand – the total amount of money that is spent on goods and services by the people, companies, and government within the particular country, or that would be spent if the goods and services were available.

Output – the total of products created during the accounting period.

Seasonal products – products available on the market in large quantities or needed for buyers only in certain months of the year, e.g. some fruits and vegetables, sheep's milk, some types of clothing, footwear and sports or leisure equipment, tourist services, fuels for heating for winter, seeds and planting stocks, field works and gardening.

Relations between retail prices of selected means of production for agriculture and procurement prices of agricultural products inform about quantity of the agricultural product which should be sold in procurement in order to purchase the given mean of production.

Price relations in agriculture – the profitability degree of sales of a given agricultural product on particular market during the surveyed period.

Relations of profitability of pigs fattening – changes in profitability of this production direction. They are compiled as ratio of procurement prices of pigs for slaughter (per kg) to procurement and marketplace prices received by farmers for selected agricultural products.

Relations between marketplace prices received by farmers and procurement prices – information how many times an average marketplace price of the agricultural product was higher (or lower) than its procurement price. They are computed as the relation between of marketplace price received by farmers and procurement price of a selected agricultural product.

Representative of goods or services – product (a good or a service) with a precisely defined name, type, basic technical and operational parameters and a measurement unit, selected for a specific statistical survey.

Primary real estate market – includes all offers for sale and purchase of newly built separate dwellings, separate business premises and cooperative residential and business premises as well as single-family houses which have not been traded yet.

Secondary real estate market – includes all offers for sale and purchase of separate dwellings and separate business premises, cooperative residential and business premises as well as single-family houses which have already been traded.

Siła nabywcza – realna wartość pieniądza. Określa, ile dóbr i usług można nabyć za jednostkę pieniądza.

Spożycie – wydatki poniesione przez jednostki instytucjonalne będące rezydentami na towary i usługi wykorzystywane dla zaspokojenia bezpośrednich, indywidualnych i zbiorowych potrzeb członków społeczeństwa.

Spożycie naturalne – to towary lub usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z indywidualnego gospodarstwa rolnego, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej.

Środki trwałe – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Do środków trwałych zalicza się:

- nieruchomości, w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- inwentarz żywy.

Terms of trade – wskaźnik określający relację zmian cen towarów eksportowanych do zmian cen towarów importowanych.

Towary nieżywnościowe trwałego użytku – towary służące do zaspokajania potrzeb bytowych ludności związanych z: ubiorem, konserwacją mieszkań i domów oraz ich wyposażeniem, własnymi środkami transportu, sprzętem telekomunikacyjnym, sprzętem do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu, sprzętem fotograficznym i filmowym, sprzętem służącym do przetwarzania danych, muzycznym, rekreacyjno-turystycznym itp.

Wskaźnik cen produkcji budowlano-montażowej – obrazuje zmiany cen bazowych w budownictwie, tj. w trzech działach wg PKD 2007: „Budowa budynków”, „Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej” i „Roboty budowlane specjalistyczne”.

Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu – obrazuje zmiany cen bazowych w przemyśle, tj. w czterech sekcjach wg PKD 2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”.

Purchasing power – the amount of goods and services that can be purchased with a unit of currency.

Final consumption expenditure – expenditures consists of expenditure incurred by resident institutional units on goods or services that are used for the direct satisfaction of individual needs or wants or the collective needs of members of the community.

Self-consumption – commodities or services used for needs of the household, received from private farm or from the self-employed activity, agricultural and non-agricultural.

Fixed assets – tangible fixed assets and their equivalents, with a lifetime exceeding one year, completed, fit for use and designated for use by the entity.

Fixed assets include:

- real estate, including land, right of perpetual use of land, structures and buildings as well as separate owned premises, co-operative ownership right to residential premise or co-operative right to utilitarian premise,
- machinery, technical equipment, transport equipment and other articles,
- improvements to third party fixed assets,
- livestock.

Terms of trade – an index describing the relation of price changes of exported goods to price changes of imported goods.

Durable non-foodstuff goods – goods meeting the living needs of the population related to: clothing, dwelling and housing maintenance and their equipment, own means of transport, telecommunication equipment, equipment for the reception, registration and reproduction of sound and images, photographic and film equipment, data processing equipment, musical equipment, tourism and recreational equipment, etc.

Price index of construction and assembly production – illustrates changes in basic prices in construction, i.e. in three divisions according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007): “Construction of buildings”, “Civil engineering” and “Specialized construction activities”.

Price index of sold production of industry – illustrates changes in basic prices in industry, i.e. in four sections according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007): “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and hot water supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Wskaźniki cen rozdysponowania importu według kierunków przeznaczenia – wskaźniki cen importowanych towarów w podziale na 7 kategorii przeznaczenia według Klasyfikacji Towarowej Handlu Zagranicznego według Głównych Kategorii Ekonomicznych (BEC):

- żywność i napoje,
- towary zaopatrzeniowe dla przemysłu,
- paliwa i smary,
- dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu),
- środki transportu oraz ich akcesoria,
- towary konsumpcyjne gdzie indziej niewymienione,
- inne towary gdzie indziej nie wymienione.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – przyjmowany jako jeden z mierników inflacji, informuje o ile więcej lub mniej wydał przeciętnie konsument na zakup tej samej ilości takich samych towarów i usług, w danym okresie czasu w porównaniu do okresu bazowego.

Wskaźnik relacji cen, „nożyce cen” – iloraz wskaźnika cen produktów rolnych sprzedawanych oraz wskaźnika cen towarów i usług zakupywanych przez producentów rolnych.

Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych – wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele: konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej oraz inwestycyjne.

Wskaźniki cen importu i eksportu – obrazują zmiany cen produktów przemysłowych będących przedmiotem międzynarodowej wymiany handlowej, tj. w sekcjach wg PKWiU: „Produkty górnictwa i wydobywania”, „Produkty przetwórstwa przemysłowego”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”.

Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych (HPI) – odzwierciedlają zmiany cen zachodzące na rynku lokali mieszkalnych skorygowane ze względu na zachodzące z okresu na okres zmiany w strukturze sprzedawanych lokali.

Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkiwanych przez właściciela (OOH) – określają zmiany cen nieruchomości mieszkalnych nabywanych przez gospodarstwa domowe (bez uwzględniania transakcji pomiędzy gospodarstwami domowymi) na własne potrzeby mieszkaniowe oraz towarów i usług związanych z zamieszkiwaniem we własnych mieszkaniach i domach.

Wskaźniki cen producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej – obrazują zmiany cen wybranych usług w zakresie informacji i komunikacji, działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej.

Indices of prices of distribution of imports by direction of use – price indices of imported goods by 7 basic categories according to the Classification by Broad Economic Categories (BEC):

- food and non-alcoholic beverages,
- industrial supplies,
- fuel and lubricants,
- capital goods (except transport equipment),
- transport equipment and their accessories,
- consumer goods not elsewhere classified,
- other goods not elsewhere classified.

Price indice of consumer goods and services (CPI) – regarded as one of the measures of inflation, it informs how much more or less the average consumer spent on the purchase of the same amount of the same goods and services in a given period of time compared to the basic period.

Index of price relations (the so-called price gap) – quotient of price index of sold agricultural products and price index of goods and services purchased by farmers.

Price indices of sold agricultural products – reflect changes of average weighted procurement prices and prices received by farmers on marketplaces. Price indices of purchased goods and services express changes in retail prices of goods and services purchased for consumption, current agricultural production or investment purposes.

Price indices of imports and exports – show changes in the prices of industrial products being the object of international trade, i.e. in sections of the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU): “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and hot water supply”.

Housing price indices (HPI) – reflect price changes on the residential premises market adjusted for changes in the structure of sold premises taking place from period to period.

Owner-occupied housing price indices (OOH) – specify changes in the prices of residential property purchased by households (excluding transactions between households) for their own housing purposes and of goods and services related to living in one’s own dwelling and house.

Producer price indices for business services – reflect changes in the prices of selected services in information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities, administrative and support service activities.

Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym – określają zmiany cen w walutach obcych oraz zmiany kursów walut wyrażonych w złotych.

Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji – obrazują zmiany cen w transporcie, gospodarce magazynowej, działalności wspierającej transport, działalności pocztowej i kurierskiej oraz telekomunikacji.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) – określa zmiany cen konsumpcyjnych bez uwzględnienia wpływu zmian w podatku od produktów i usług (VAT) w tym samym okresie. Obliczany jest według ujednoczonej metodologii stosowanej w Unii Europejskiej. Służy do pomiaru inflacji oraz oceny stabilności cen we wszystkich krajach członkowskich UE.

Zużycie pośrednie – obejmuje wartość wyrobów i usług wykorzystanych jako nakłady w procesie produkcji, wyłączając środki trwałe, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Wyroby i usługi są albo przekształcone, albo wykorzystane w procesie produkcji.

Transaction price indices of foreign trade – specify changes in prices in foreign currencies and changes in exchange rates of foreign currencies expressed in PLN.

Price indices of transport, storage and telecommunications – reflect changes in the prices in transport, warehousing and support activities for transportation, postal and courier activities and telecommunications.

Harmonised Index of Consumer Prices (HICP) – determines changes in consumer prices excluding the impact of changes in the value-added tax (VAT) in the same period. It is calculated according to the unified methodology used in the European Union. It is used to measure inflation and assess price stability in all EU Member States.

Intermediate consumption – consists of goods and services consumed as inputs by a process of production, excluding fixed assets whose consumption is recorded as consumption of fixed capital. The goods and services are either transformed or used up by the production process.